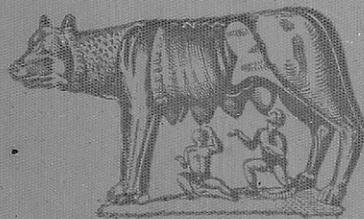

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

L'HOMOND
DE VIRIS ILLUSTRIBUS
URBIS ROMAE

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

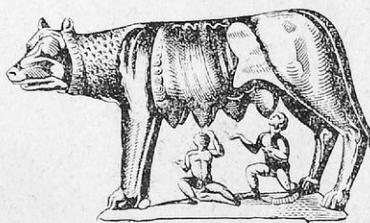
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

17315

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

1.

Regīna rosas amat.—Agricōla silyam et umbram silvārum amat.—Femīna agricōlāe (δτκ.) cenam parat.—Agricōla femīnam lāudat.—Agricōlas Graeciae industria ornat.—Filiae agricolārum mensam corōnis¹ ornant.—Femīnae deam Vestam adōrant et aram deae rōsis¹ ornant.—Bestiae in² silvis habītant.—Aquīlāe bestias silvārum captant; aquīlāe etiam³ gallīnis (δτκ.) insidias parant.

2.

Dum¹ spiro, spero.—Quid² paras, filia³? « Paro cenam agricōlis (δτκ.) ».—Patriam amāmus, dum¹ spirāmus; incōlāe Graeciae patriam amant.—Nautae³, quid² apportātis? « Divitias patriae (δτκ.) apportāmus ».—Quid² ex⁴ fenestrā casae spectātis, puellae³? « Exspectāmus aviam ».

3.

Minerva, dea sapientiae, Attīcam amābat.—Incōlāe Attīcae sapientiam amābant et deam Minervam adorābant.—Poētae deam Minervam laudābant; femīnae et puellae aras deae corōnis¹ ornābant.—Incōlāe Spar-

tae ante² pugnam comam corōnis¹ ornābant et Musis (δτν.) sacrificābant.— Diu³ in⁴ silvā ambulabāmus et bestias silvae spectabāmus. — Quid⁵ heri⁶ in⁴ casā parābas, femīna⁷ ? « Cenam parābam nautis (δτν.) ».— Nautae⁷, quid⁵ apportabātis ? « Divitias incōlis (δτν.) insulārum apportabāmus ».

4. Ἰταλία καὶ Ρώμη.

Italia est¹ terra Eurōpae.— Italia habet² insūlas.— Sicilia est insūla Italiae.— In³ orā Siciliae est Aetna.— Aetnam ornānt silvae.— Incōlae Italiae sunt⁴ agricōlae, incōlae insulārum et orārum Italiae sunt nautae.— Italia est patria poētārum.— Incōlae Italiae amābant et laudābant poētas.— Italiae (δτν.) poētae gloriam parant.— In³ Italiā est Roma.— Vias Romae statuae ornānt.— In³ viis Romae erant⁵ aerae et statuae deārum.— Aras deārum filiae incolārum Romae corōnis⁶ ornābant.— Roma erat⁷ schola litterārum et doctrīnæ.— Victoriae Romae (δτν.) sunt⁴ causa gloriae.

5. Οἱ θεοὶ τῶν Ρωμαίων.

Romāni multos deos adorābant ; in¹ numēro deōrum Neptūnus et Bacchus et Mercurius et Aesculapius erant².— Neptūnus, filius Saturni, domīnus aquārum erat³.— Neptūno nautae tauros et equos immolābant.— Bacchus erat deus vini et uvārum, Mercurius (erat) deus mercatūrae et eloquentiae.— Arae Mercurii erant² in viis, quod⁴ Mercurius nuntius erat³ deōrum et vias monstrābat.— Deus medicīnae erat Aesculapius ; Aesculapium adorābant Romāni in templis et in lucis et ornābant aras Aesculapii multis herbis⁵ et corōnis⁵ et rosis⁵.

6. Τὰ ὅπλα τῶν Ρωμαίων. — Τὸ στρατόπεδον αὐτῶν.

Romāni, popūlus bellicōsus, armis¹ et telis¹ pugnābant. Arma Romanōrum erant galea, scutum, lorīca ; tela erant pilum, gladius, sagittae. Gladii Romanōrum non² erant longi ; pila erant longa.—Romani in bellis cotidie³ castra collocābant et vallo¹ fossāque⁴ firmābant. Valla alta (erant) et fossae latae erant. In castris Romāni erant tuti.

7. Ἡ Δῆλος.

Delus clara et Graecis (δτκ.) cara erat, quamquam¹ erat parva. Nam² Graeci Delum patriam filii et filiae Latōnae appellābant. Filius Latōnae erat Apollo³, filia Latōnae erat Diāna. Filio Latōnae laurus cara erat ; Delus plena erat laurōrum. Quoniam⁴ Apollo deus poētārum erat, etiam⁵ poētae laurum amābant et lauro⁶ comam ornābant. Diāna erat dea silvārum et sagittis⁶ bestias silvae necābat. In insūlā Delo clarum templum erat. Incōlae Athenārum quotannis⁷ in⁸ insūlam Delum navigābant et in templo filium Latōnae adorābant.

8. Ὁ Ρωμύλος.

a) Romūlus et Remus Romam aedificavērunt.—Romūlus Remum necāvit, quod¹ Remus muros novi oppidi vituperavērat. — Quamquam² Romūlus Remum necavērat, tamen³ fortūna Romūlo (δτκ.) secunda erat; nam⁴ multos popūlos bello⁵ armisque⁶ superāvit et terram finitimam occupāvit et oppida expugnāvit. — Nūmerus feminārum in novo oppido parvus erat. — Itaque⁷ Romūlus Romānis (δτκ.) feminas dolo⁵ parāvit.—

Sabīnos enim⁸ et Sabīnas et filias Sabinōrum, popūli finitimi, ad⁹ ludos publicos invitāvit, et inter¹⁰ ludos Romāni filias Sabinōrum raptavērunt. — Quoniam¹¹ Romāni Sabīnas raptavērant, Sabīni contra¹² Romānos bellum¹³ paravērunt¹³. — Sed¹⁴ filiae Sabinōrum discordiam populōrum placavērunt et amicitiam inter¹⁰ popūlos conciliavērunt.

b) Cur¹ Remum necavisti, Romūle? «Remum necāvi, quod² muros novi opp̄idi vituperavērat». — Quomodo³ feminas popūlo (δτκ.) paravistis, Romāni? «Sabīnos et Sabīnas et filias Sabinōrum ad ludos invitavimus et inter ludos filias raptavimus». — Cur¹ Sabīnas raptavistis, Romāni, quamquam⁴ popūlum finitimum ad ludos publicos invitaverātis? «Sabīnas raptavimus, quod² feminae non⁵ erant in novo opp̄ido».

9. Ὁ Ἀννίβας ἐνθαρρύνει τοὺς στρατιώτας του πρὸ τῆς ἐν Ζάμα μάχης.

Hannibal¹ ante² pugnam animos Poenōrum his³ verbis³ inflammāvit :

«Quoniam⁴ patria in magno pericūlo est, vos⁵ convocāvi. Nisi⁶ fortiter⁷ pugnabitis, Romāni popūlos Afrīcae superābunt et campos vicosque⁸ patriae vastābunt. Popūlus Romānus nunc⁹ multis terris¹⁰ impērat. Sed non imperābit etiam Afrīcae, si¹¹ fortiter pugnabitis et patriam ex¹² pericūlo liberabitis. Ego¹³ post¹⁴ pugnam impavīdos laudābo et donābo, ignāvos vituperābo et castigābo. Pugnāte igitur¹⁵ fortiter, Poeni, et pro¹⁶ arā focoque dimicāte! Liberāte patriam ex¹² pericūlo! Si¹¹ patriam ex¹² pericūlo liberaverītis, gloriam vobis¹⁷ parabitis. Si Romānos auxilio¹⁸ deōrum superaverīmus et

fugaverimus, in aris hostias immolabimus et deos celebrabimus ».

10. Οἱ ἀρχαῖοι Λατῖνοι.

a) Latium terra Italiae erat, inter¹ Etruriam et Campaniam sita². Prisci incōlæ Latii erant Latīni, agricōlæ industrii. Habitābant in amplis et frugifēris campis sedulāque³ industriā agros arābant. In pascūis multa habēbant⁴ armenta. Itāque⁵ copia frumentōrum et armentōrum dīvitiae Latinōrum erant. Nam aurum et argentum ignorābant. Domicilia erant parva et lignea, sed apud⁶ domicilia horti pomifēri erant.

b) Pii et probi viri erant prisci incōlæ Latii, et poëtae Romāni justum anīmum priscōrum Latinōrum laudavērunt. Libēri¹ culpā¹ malitiāque¹ habēbant² se-dūlam et tranquillam vitam atque³ in singūlis pagis deis pulchra templa aedificābant. In aris deōrum et deārum sacra dona et crebras hostias sacrificābant. Domīnus deōrum Latīnis Janus erat; inter deas Diānae summa⁴ erat gloria et potentia.

11. Ὁ Πάτροκλος.

a) Graeci decem¹ annos² cum³ Trojānis bellābant. Cunctos Graecos Achilles⁴, cunctos Trojānos Hector⁵ gloriā⁶ belli superāvit. Achilles amīcus Patrōcli erat. Quod⁷ Agamemnon⁸, summus Graecōrum, amīcum Patrōcli verbis⁹ et facto⁹ violavērat, Achilles copias suas¹⁰ ex proelio revocavērat et a¹¹ copiis¹¹ ceterōrum Graecōrum separavērat¹¹. Itāque Hector Graecos fugāvit et in¹² castra propulsāvit.

b) Tum¹ Patrōclus amīco : « Oro te² » inquit³ « ut⁴

proelium renōves atque Trojānos propulses et fuges, ne⁵ Hector castra nostra exgugnet et navigia cremet ». Tum¹ Achilles: « Cum⁶ Agamemnon » inquit³ « me⁷ verbis et facto violavērit, copias meas ex proelio revocāvi et a cetēris copiis Graecōrum separāvi. Cum⁶ juravērim, lacrimae Graecōrum me non placābunt. Sed honestum pulchrumque est misēros amīcos ex belli pericūlo servāre. Itāque tu⁸ ad⁹ pugnam festīna proeliumque renōva ! Deos orēmus¹⁰, ut⁴ Graecis victoriā parent. Sed oro te², ut⁴ copias ex proelio revōces, si¹¹ Trojānos fugavēris. Satis¹² est castra Graecōrum ab¹³ adversariis liberavisse et copias Trojanōrum fugavisse. Trojam non expugnābis ».

c) Sed Patrōclus, cum¹ Trojānos ex castris pro³ pulsavisset et fugavisset, copias suas incitāvit, ut² oppidum Trojam expugnārent. Hector, Priāmi filius, cum³ Patrōclum spectāret, advolāvit et hastā⁴ suā⁴ virum incautum necāvit. Hector Patrōclum non⁵ necavisset⁵, si⁶ Patrōclus copias ex proelio revocavisset⁶. Utinam⁷, Patrōcle, amīco obtemperavisses⁷ et proelium in campo vitavisses !

12. Κιγκιννᾶτος.

Cum¹ vita rustica antīquos Romānos valde⁹ delectāret, multi viri in agris habitābant, ut³ auxilio⁴ servōrum agros arārent.

Etiam Cincinnātus, vir multis⁵ victoriis⁵ clarus, in villā suā habitābat et agros arābat. Aliquando⁶ nuntii Romanōrum ex oppido ad Cincinnātum festinavērunt et virum belli perītum oravērunt, ut³ patriam ex belli pericūlo liberāret. Nuntii nuntiavērunt : « Aequi co-

pias nostras pugnā⁷ superavērunt et Romam oppugnant. Desperarēmus⁸, nisi⁹ abs¹⁰ te auxilium exspectarēmus ». Cincinnātus nuntiis obtemperāvit et ad opīdum festināvit, ut³ cum¹¹ adversariis bellāret. Cum¹² Aequos fugavisset, Cincinnāto satis erat patriam liberavisse; ad aratrum et ad tauros suos remigrāvit, ut³ cum¹³ servis suis denūo¹⁴ agros arāret.

13. Οἱ Ρωμαῖοι.

Patria Romanōrum fuit Italia. — Romāni semper¹ bellicōsi fuērunt. — Utīnam² semper etiam humāni et justi fuissent! — Etiam alii³ popūli Italiae bellicōsi erant, sed Romāni cunctos audaciā⁴ superavērunt. — Magna erat audacia et constantia Romanōrum. — Jam⁵ pueros arma delectābant; pilis⁶ et gladiis⁶ pugnābant. — Viris magnum gaudium erat in castris esse et cum⁷ adversariis dimicāre. — Gloriā⁸ belli clari fuērunt Scipio⁹, Marius, Sulla, Pompejus, Caesar¹⁰. — Si bellum non erat, Romāni agros arābant et sedūli agricōlæ erant. — Etiam littēras Romāni amavērunt. — Ex numēro poētārum Vergilium, Horatium, Ovidium nomināmus. — Inter¹¹ viros doctos¹² eloquentiā⁸ clarus fuit Cicero¹³.

14. Ζεὺς καὶ ἄνθρωποι.

Juppīter¹ incōlas terrae aliquando² interrōgat: «Estisne³ contenti⁴ fortūnā vestrā? ». Sed nec⁵ nauta nec⁵ agricōla neque⁵ reliqui incōlæ terrae fortūnā suā contenti erant. «Mea vita» inquit⁶ agricōla «injucunda est, cum⁷ plena sit molestiārum; utīnam⁸ pro⁹ agricōlā nau-ta essem! Si nauta ero, navigābo in longinquam terram et comparābo magnās divitias». «Mea vita» in-

quit nauta « semper est miséra, cum⁷ nunquam¹⁰ navi-
gavérim sine¹¹ periculis ; utinam⁸ pro nautā essem a-
gricōla ! Si agricōla ero, apud¹² meos liberos semper ero
vitaque mea erit tuta a¹³ ventis et undis ». Tum¹⁴ deus :
« Erītis contenti fortūnā vestrā. Sed si semel¹⁵ benignus
fuero, postea¹⁶ non ero. Tu, nauta, esto agricōla ; tu, a-
gricōla, esto nauta ». Unus¹⁷ antea¹⁸ fuerat nauta, nunc¹⁹
erat agricōla ; alter¹⁷ antea fuerat agricōla, nunc erat
nauta. Sed paulo²⁰ post²⁰ et nauta et agricōla clamant :
« Utinam contenti fuissēmus fortūnā nostrā ! Beāti fu-
imus olim²¹, nunc sumus miséri. Sed jure²² sumus misé-
ri, cum⁷ fortūnā bonā non contenti fuerimus ».

15. Οἰ Αρχαῖοι Γερμανοί.

Germania, Germanōrum patria, olim terra aspēra
fuit cum¹ multis fluvīis, magnis silvis, latis agris et
campis. Oppida antiquis Germānis deerant ; in vicis
aut² in agris habitabant aut² intra³ silvas domicilia col-
locavérant. Aedificia lignea et plerumque⁴ parva erant ;
ornamentum aedificiis deerat.

Et viri et feminae magnā figurā⁵ erant ; ocūli erant
caerulei, capilli rutili. Viris jucundum erat proeliis⁶ et
bellis⁶ interesse⁶, quod⁷ gloriae cupidi erant et pericula
amābant. Honestum erat multos adversarios necavisse.
Multum⁸ etiam in silvis erant, ut⁹ ursos, lupos, apros
aliasque¹⁰ bestias necārent ; saepe¹¹ a domiciliis abērant
et cum popūlis finitīmis bellābant. Viri, qui¹² audaciā¹³
clari et belli perīti erant, copiis praeerant¹⁴; in proelio
amicis¹⁵ adērant¹⁵. Viros, qui¹² bello non interērant,
cuncti ignāvos vocābant.

16. Ὁ στρατὸς τῶν Ρωμαίων.

Exercitus Romānus semper fortiter pugnābat ; sed saepe superātus et fugātus est ; non superātus esset¹, si² viri belli perīti exercitui praefuissent. — Romāni collocābant equitātum plerumque³ in cornībus exercitūs ; ad⁴ Cannas, ubi⁵ Romāni a⁶ Poenis superāti et fugāti sunt, equitātus Romānus in dextro cornu, equitātus sociōrum in sinistro cornu collocātus erat. Equitatui Poenōrum Maharbal⁷ praeerat, peditatui Hannibal. — Etiam ad⁴ lacum Trasimēnum exercitus Romānus a⁶ Poenis superātus et fugātus est. Post⁸ pugnam in oppido Romanōrum magnus erat luctus ; constan-tia autem⁹ senātūs Romāni mira fuit. — Nisi¹⁰ equi stre-pitu¹¹ armōrum perturbāti essent, Romāni impētum equitātūs Helvetiōrum sustentavissent¹². Etiam currus¹³ exercituum Britannōrum exercitībus Romānis saepe periculōsi fuērunt. — Constantia magistratum Roma-nōrum et audacia virōrum impavidōrum saepe exercitūs Romānos ab¹⁴ interītu servāvit. Aliquando¹⁵ exer-citus Romānus in magno pericūlo erat. Sed P.¹⁶ Decius Mus¹⁷, qui¹⁸ cum aliis magistratībus exercitui praeerat, exercitūm ex pericūlo liberāvit. Itāque et ab⁶ exercitu et a⁶ senātu laudātus est, quod¹⁹ exercitūm ab¹⁴ inte-riūtū servāvit.

17. Ἐπιδρομὴ τῶν Γάλλων. — Κάμιλλος.

Cum¹ Camillus exsilio² multātus esset, Roma rebus adversis³ multos annos⁴ vexāta est. Galli enim in planitiem Galliae Cisalpīnae⁵ intravērant. Viri et specie⁶ magnā et magno animo⁶ erant, sed sine⁷ disciplinā pugnā-

bant. Jam opp̄ida Etruscōrum occupavērant. Etrusci in re dubiā fidem Romanōrum frustra imploravērunt.

Ad⁸ Alliam—non procul⁹ a Romā—totum fere¹⁰ diem in acie dimicātum est¹¹. Romāni fugāti sunt. Solum¹² Capitolium, ubi praesidium erat, servātum est. Species Romae erat miséra, dies fuit ater : res publica¹³ Romāna in summo pericūlo erat. Spes auxilii parva erat. Tandem¹⁴ fortūnā rei publicae Romānae¹⁵ secunda fuit. Camillus enim ex exsilio revocātus patriam ex pernicie servāvit.

18. Κίμβροι καὶ Τεύτονες.

a) Cimbri et Teutōni popūli Germaniae erant. Olim¹ agri Germaniae fecundi non erant. Cum² numērus incolārum magnus esset, Cimbri et Teutōni cum³ cunctis rebus suis ex patriā emigravērunt et in Galliā nova domicilia occupavērunt. Gallia Cisalpīna erat provincia rei publicae Romānae. Advēnae erant viri novā specie et mirā acie⁴ oculōrum et saevo vultu⁴ et magnā audaciā⁴ ; nullam⁵ rem magis⁶ amābant quam⁷ proelia et pericula. Equitātus Cimbris et Teutōnis deerat ; peditātu⁸ pugnābant. Exercitībus viri bellicōsi et validi praeerant. Adventu⁹ Germanōrum non modo¹⁰ incōlis Galliae, sed etiam¹⁰ senatui et magistratībus Romānis magnus metus parātus est ; pernicies rei publicae adesse videbātur¹¹.

b) Postquam¹ Romāni multis² proeliis² ab³ exercītu Germanōrum superāti sunt, Marius, vir rei bellīcae⁴ perītus, exercitui Romāno praeftuit et rem publicam Romānam ab⁵ interītu servāvit. A³ Mario exercitui Teutonōrum in Galliā, deinde⁶ copiis Cimbrōrum in Italiā per-

nicies parāta est. Res publica Romāna et magistrātūs⁷ Romāni magno metu⁸ liberāti sunt. Post⁹ victorias gaudium popūli Romāni permagnū erat ; copiae Marii post⁹ redītūm a³ senātu multis rebus pretiōsis¹⁰ donātæ sunt ; Marius ipse¹¹ pater¹² patriæ appellātus est.

Reliquiae superāti exercitūs Cimbrōrum et Teutonōrum in Germaniam remigravērunt.

19. Κασσάνδρας μαντεία.

« Stultum est, Trojāni, sperāre, quamdiū¹ Helēna rapta² habītāt intra³ muros nostros. Quoties⁴ jam ego rogāvi, ut⁵ imperio divīno obtemperarētis. Sed semper frustra⁶ orabamīni, semper mea verba repudiabantur. Utinam⁷ vestra consilia mutentur ! Utinam meis verbis obtemperētis ! Frustra immolātis hic⁸ deis. Frustra tam⁹ pugnabātur⁹. Frustra pugnātur¹⁰ pro¹¹ puēris et femīnis. Frustra necabuntur multi Trojāni ante¹² muros. Jam provideo¹³ incendium opp̄idi et interītūm incolārum Trojae. Jam video¹⁴ copias adversariōrum ante¹² muros. Utinam¹⁵ nunquam¹⁶ nostrum opp̄idum expugnarētur ! Sed expugnabitur, incōlæ necabuntur, frusta femīnae lacrimābunt et obsecrābunt adversarios ne¹⁷ necentur, ne¹⁶ priventur carā vitā¹⁸ ».

20. Ὁ Ἀσκληπιός.

Roma olim molestā pestilentia¹ vastabātur. In rebus adversis² oracūlum interrogātūr. « Aesculapius » inquit sacra dei ministra « deus medicōrum est. Si¹³ ini- mīco anīmo⁴ aduersus⁵ Romānos erit, nullis remediis¹ morbus levabitur ; si amīco anīmo⁴ erit, ex pericūlo Romāni servabuntur. Si⁶ Aesculapius auxilium suum op-

pido vestro negāret⁶, alios deos frustra implorarētis⁷. Sed Aesculapius auxilium suum non negābit, si imperio divīo obtemperabītis. Praeclārum templum dei est in oppido Epidauro. Inde⁸ deus navigio⁹ in insūlam¹⁰ vestrām Tiberīnam¹⁰ apportētur¹¹; ibi¹² deo sacrificia parentur¹¹. Postrēmo¹³ templum Aesculapii in insūlā aedificētur¹¹. — Praeter¹⁴ templum in insūlā Tiberīnā situm¹⁵ Aesculapio alia templa erant aut¹⁶ in lucis aut¹⁶ ad¹⁷ aquas. Aegri in templum portabantur, ibi a¹⁸ deo sanabantur. Gallus, nuntius diēi, Aesculapio immolabātur.

21. Ὁ Δούρειος ἵππος.

Graeci paene¹ decem annos² frustra Trojam oppugnābant. Tandem³ Ulyxes⁴, rex⁵ Ithācae, qui⁶ propter prudētiam suam Minervae valde placēbat, Graecos convocāvit et incitāvit, ut⁷ dolum adhibērent. «Popūlo⁸ Trojanōrum armis⁹ non nocēmus» inquit; «dolum adhibeāmus¹⁰! Itāque consilio meo parēte! Magnum equum lignēum aedificabimus et alvum equi viris¹¹ armatis¹¹ complebimus et in navigiis nostris apud¹² propinquam insūlam Tenēdum exitum rei exspectabimus. Utinam consilium meum vobis¹³ placeat!» Cum¹⁴ consilium viri callidi Graecis placēret, equum ligneum auxilio Minervae aedificavērunt et viris strenuis complevērunt; deinde¹⁵ ad¹⁶ insūlam Tenēdum navigavērunt et in orā latēbant.

22. Θάνατος τοῦ Λαοκόδοντος.

Equus ligneus non diu latuit, sed Trojanis mirum aspectum praebuit et initio¹ cunctos perterrit. Multis viris multisque femīnis placuit ex oppido in campum festināre, ut² equum spectārent. Alii³ effigiem equi timē-

bant et silēbant, alii³ suos admonēbant, ut² simulacrum in oppido collocārent. Tum⁴ Laocoōn⁵, minister deōrum, cum⁶ filiis advolāvit et Trojānos admonuit, ut² equum delērent. « Timeo » inquit « ne⁷ patriae nostrae⁸ ab⁹ equo Graecōrum pericūlum immineat. Verbis meis fidem habēte : equus deis nostris displicet. De¹⁰ patriā nostrā bene¹⁰ merebitis¹⁰, si equum delebitis. Sed si equum conservaveritis, dolebitis, et multae feminae interitum virōrum et filiōrum deflēbunt ». Sed Laocoōn frustra Trojānos a¹¹ consilio deterrēre studuit et jussu¹² Minervae cum⁶ filiis suis morsibus¹³ hydrārum necātus est. ¶

23. Γάϊος Μούκιος Σκαιόλας.

a) Cum¹ Porsenna, rex² Clusii, Romam oppugnāret, Romāni valde territi sunt, et magistrātūs timēbant, ne³ oppidum expugnarētur et delerētur. Tum C⁴. Mucius Scaevōla bene de patriā suā meruit. A⁵ Scaevōla enim⁶ et (ab⁵) amīcis Scaevōlae consilium⁷ habitum est⁷, quomodo⁸ Porsenna consilio⁹ prohibēri et Roma impētu Porsennae liberāri posset¹⁰. In consilio adulescentūlis placuit. « Unus¹¹ ex nobis¹² in castra adversariōrum intret¹³ et Porsennam necet¹³ ! Tantā audaciā¹⁴ adversarii bello¹⁵ deterrebuntur¹⁵ ». Metu¹⁴ poenae et supplicii a¹⁶ consilio suo non deterritus¹⁶ Mucius in castra adversariōrum intrāvit et virum pretiōsis vestimentis¹⁷ ornātum necāvit. Non autem Porsennam, sed scribam Porsennae necavērat.

b) Tum Porsenna colloquium cum¹ Mucio habuit. In colloquio Mucius magnā audaciā² fuit. A Porsennā interrogātur, quis³ esset ; Mucius : « Romānus » inquit « sum ; C. Mucius nominor. Te⁴ necāre in animo habui⁵ ; falsā specie⁶ deceptus⁷ scribam necāvi. Doleo, quod⁸ frustra scri-

ba necātus est ; tu⁹ ab aliis necabēris. Nam cruciātus et supplicium a Romānis non timentur, si patriam liberāre in anīmo habent». Pericūlo⁶ terrītus et irā⁶ inflammātus rex¹⁰ imperāvit, ut¹¹ tormenta apportarentur et Mucius vexarētur. Mucius autem « Cruciātu⁶ » inquit « non ter- reor » et dextram in flammam arae injēcit¹² et cremāvit. Tantā audaciā¹³ Mucii Porsenna a bello Romanōrum de- terrītus est.

24. Ὁ Αννίβας.

Hannībal, filius Hamilcāris, jam¹ juvēnis exercitui Carthaginiensium praefuit et cum² Romānis diu³ bellāvit. Magna est gloria belli Hannibālis ; primus⁴ erat pe- dītum et primus equītum ; Hannibālem sui milites et cives amābant, Romāni et socii Romanōrum timēbant. Copiis Romanōrum consūles praeerant. Unus⁵ ex consuli- bus Scipio erat. Hannībal, cum⁶ a Scipiōne superātus es- set, iram civium et odium hostiū vitāvit et in aliēnās terras migrāvit ; postrēmo⁷ hospes Prusiae, regis Bithy- niae, erat. Sed Romāni etiam senem timēbant et delē- re studēbant. Propterea⁸ Hannībal venēno⁹ se ipse ne- cāvit¹⁰.

25. Ὁ Ρωμαϊκὸς θρίαμβος.

Juppīter, frater Neptūni, summus¹ deus Romanōrum, a Romānis pater deōrum hominumque appellabātur. In monte Capitolīno oppidi Romanōrum Juppīter prae- clārum templum habēbat. Imperatōres Romāni, qui² tri- umphābant, cum³ militib⁹ ad⁴ templum summi dei com- meābant. Ad currum triumphatōris equi albi alligāti e- rant. Ante⁵ currum reges hostium superatōrum⁶, catēnis⁷

onerāti, pedibus⁸ migrābant, post⁹ currum triumphantis filii (migrābant) ; tum¹⁰ totus¹¹ exercitus apparēbat: pedītes et equītes erant. Et imperātor et milites a civībus laeto clamōre¹² salutabantur. Imperātor in templo summi dei sacrificābat ; milites frumento et vino et pecuniā donabantur ; reges et duces populōrum superatōrum⁶ necabantur.

26. Οἱ Γράχοι.

Ti¹. Gracchus et C². Gracchus fratres erant. Mater Gracchōrum erat Cornelia, filia Scipiōnis Africāni, mulier magnā dignitāte³. Gracchi tribūni⁴ plebis erant. Magno amōre⁵ patriae et libertatis, magnā fortitudine⁵, magnā auctoritāte⁵ apud⁶ plebem eminēbant. Ut⁷ misēram condiciōnem plebis levārent, novas leges rogavērunt⁸. Sed leges Gracchōrum patrībus⁹ non placēbant, quod¹⁰ dominatiōni patrum periculōsae erant. Itāque patres Gracchos delēre studēbant. Et revēra¹¹ fratribus misēram mortem paravērunt.

27. Λόγος Ρωμαίου δημάρχου.

Plebs pars popūli Romāni erat. Plebi Romānae tribūni plebis praeerant. Multi tribūni bene de plebe Romānā meruērunt.

Postquam¹ plebs Romāna diu² legibus sevēris³ patrum vexāta est, unus ex tribūnis plebis in contiōne hanc⁴ oratiōnem⁴ habuit⁵. « Condicio nostra » inquit « misera est. Duris legibus³ et molestā dominatiōne³ patrum plebs Romāna vexātur. Fecundae regiōnes Italiae plebi negantur, quamquam tota natio Romanōrum has⁶ regiōnes occupāvit. Quod⁷ fame³ yexāmur, valetūdo se-

num et mulierum, juvēnum et virginū mala est. Severitas dominatiōnis patrum plebi Romānae causa seditiōnis erit. Itāque itērum⁸ ex urbe in Sacrum montem emigrēmus et plebem a⁹ patrībus separēmus!»

Postquam¹ oratio habita est, universa plebs oratiōnem laudāvit, et magna pars civium ex urbe in Sacrum montem emigrāre in anīmo habuit¹⁰. Sed precībus¹¹ et promissis¹¹ patrum ira plebis placāta est.

28. Ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἐλένης ὑπὸ τοῦ Πάριδος.

a) Antīquis temporībus¹ Trojanōrum, gentis Asiae, rex erat Priāmus. Priāmus filium habēbat, cui² nomen erat Paris, juvēnem magnā pulchritudine³ corpōris. Paris aliquando⁴ per⁵ mare Aegaeum⁶ in Graeciam navigāvit, ut⁷ Menelāum, regem Spartae, visitāret. Sparta erat caput terrae Lacedaemoniōrum. Menelāus uxōrem habēbat nomine⁸ Helēnam. Uxor Menelāi non solum Lacaenas, sed cunctas mulieres pulchritudine⁹ corpōris superābat.

b) Cum¹ rex aliquando ab² urbe Spartā abesset, Paris Helēnam orāvit, ut³ navem suam spectāret. Sparta ad flumen Eurōtam sita erat⁴. Helēna, Parīdis voluntāti obtempērans, cum⁵ hospite ad flumen migrāvit, ubi⁶ navis Trojanōrum in portu erat. Postquam nauτae Helēnam in navem portavérunt, regīna dona a Parīde apportāta spectābat. Intērim⁷ Paris nautis impe-rāvit, ut³ ex portu fluminis in mare apertum⁸ navigārent. Ita⁹ Paris Helēnam fraude¹⁰ et dolo¹⁰ raptāvit et jus hospitii violāvit. Hoc¹¹ scelus Parīdis poëta Homērus in carminībus suis commemōrat.

29. Ρωμαῖοι ποιηταί.

Romāni antiquis temporibus¹ laudabili² amōre patriae et agricultūrae erant et fertiles agros auxilio fidelium servōrum arābant. Itāque Cato, scriptor Romānus, civībus suis salutaria praecepta de³ agricultūrā dedit⁴; sed opēra Catōnis magis⁵ utilia quam⁶ suavia erant. Artes et littērae Augusti demum⁷ aetāte¹ in urbe Romānorūm florēbant, postquam tristia et turpia bella civilia termināta sunt.

In numero insignium poētarum Vergilius et Horatius et Ovidius fuērunt. Carmina Vergilii carminib⁹ Homēri similia sunt : bellum et proelia his⁸ poētis communia sunt. Etiam Horatius illustris poēta est et amīmos omnium mortalium etiam nunc delectat. Ovidii carmina, quae⁹ carminib⁹ Vergilii et Homēri dissimilia sunt, brevi tempore¹ vobis¹⁰ nota et jucunda erunt.

30. Ἰταλία.

Italia, magna paeninsūla, inter mare Tyrrhēnum et mare Adriaticum patet.—Jugum Apennīni paene totam paeninsūlam montībus¹ et collībus¹ implet.—Sed circa² Padum flumen magna planities est.—Ibi³ urbes celebres sitae sunt : Mediolānum, Cremōna, Verōna.—In hac⁴ planicie acria proelia inter Romānos et Gallos et Carthaginienses et Germānos fuērunt.—Copiis equestrib⁹ Carthaginiensium planities secunda⁶ erat.—Itāque copiae pedestres⁷ Romanōrum ibi³ ab equitātu Carthaginiensium superātae sunt.—Nam equi Carthaginensium acres et celēres erant.—In equestri⁸ ad Ticīnum proelio⁸ consul Scipio vulnerātus et celēri⁹ auxilio⁹ filii

ab¹⁰ interitu servatus est.—Etiam prope¹¹ Romam, urbem celēbrem, caput Italiae, magna planities est.—Ad litus maris Tyrrhēni campi palustres sunt ; itaque aēr ibi salūber non est.

31. Καρχηδών.

Carthāgo erat colonia Tyriōrum. Carthāgo a Didōne, virgīne prudenti et audāci, in litōre Africæ aedificata est. Vetēres incōlae Carthaginis diu nautae audāces, mercatōres prudentes, agricōlae diligentes, homines felices erant. Navībus suis¹ etiam in Siciliam et in Hispaniam navigavērunt et magnam partem fertilium terrārum occupavērunt. Sed in rebus secundis² superbi, in rebus adversis³ non constantes erant et de⁴ fortūnā desperābant. Itaque a Romānis, populo modesto et constanti, post bella vehementia superāti sunt. Carthāgo, vetus aemula Romae, solo aequāta est⁵, quod⁶ Cato senex semper cives suos admonēbat, ut⁷ Carthāgo delerētur.

32. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος.

In Trojāno litōre castra Graecōrum non procul¹ ab urbe Trojā erant. In castris erant naves Graecōrum. Ante² vetēra moenia magnae et celēbris urbis Trojae multos annos³ et aestāte⁴ et hiēme⁴ pugnabātur⁵. Ibi⁶ audax Diomēdes cum Aenēā et deā Venēre pugnābat, ibi Paris cum Menelāo, ibi Patrōclus cum Sarpedōne, fideli socio Trojanōrum. Ibi Trojāni pugnābant, quamdiu⁷ discordia fortium ducum Agamemnōnis et Achillis erat.

Post⁸ decem annos urbs a Graecis expugnāta est. Vetēres poëtae multa narrant de⁹ expugnatiōne Trojae, de equo ligneo et ingenti magnitudine ejus¹⁰, de terri-

bili incendio urbis, de crudeli caede incolarum, de morte regis Priāmi, de servitudine Hecūbae et filiae et divitium quondam¹¹ et felicium, jam¹² autem paupērum et infelicium feminarum Troiae.

33. Οἱ Πέρσαι.

Antiquissimis temporibus¹ Persae fortiores et bellicosiores erant quam² cetéri omnes Asiae populi.—Cyrus, vir fortissimus et prudentissimus, Persas imperio³ Medōrum, gentis multo⁴ infirmioris et ignavioris, liberavērat et conditor ingentis regni Persarum fuit.—Cyrus unus ex nobilissimis regibus fuit. Vehementissimo impetu⁵ omnes hostes; velut⁶ Lydos et Babylonios, populos multo⁴ nobiliores et potentiores, superavit.—Brevissimo⁷ temporis spatio⁷ regnum Persarum amplissimum fuit, et reges Persarum divitissimi et potentissimi fuērunt omnium regum Asiae.—Persae non modo cum populis Asiae bellavērunt, sed etiam cum gentibus aliarum terrarum.

Paulatim⁸ autem Persae divitiis⁹ et luxuriā⁹ imbeliores et molliores facti sunt¹⁰.—Diu Graeci, qui¹¹ in litora Asiae et in Eurōpā habitabant, pro libertate patriae cum Persis pugnavērunt.—Quamquam Persae ampliore numero¹² militum Graecos superabant, tamen¹³ exercitus Graecorum multis proeliis¹⁴ victores fuērunt; nam Graeci constantiores erant et imperio¹⁵ ducum fortiorum parēbant.

34. Αἱ μάχαι τῶν Ἐλλήνων ἐν Μαραθῶνι, Θερμοπύλαις, Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς.

Nihil¹ est clarior quam² pugna ad Marathōnem, ubi³

Miltiādes multo⁴ minōre exercitu⁵ copias pedestres et equestres Persārum fugāvit et paene delēvit.—Quid⁶ pulchrius et honestius est quam² certamīna in Thermopylis? Ibi⁷ Leonidas, vir fortissimus et generosissimus, qui⁸ minīmo exercitui praeerat, vehementissimos impētūs multo⁴ majōris exercitūs Persārum diu sustinuit. Sed cum omnībus comitībus vitam efflāvit⁹. Nam homo pessīmus, nomine¹⁰ Ephialtes, prodītor patriae suaē, Persis (δτκ.) viam per montes monstravērat, ut¹¹ Graecis interītum parārent.

Nulla¹² pugna nobilior erat quam² pugna navālis¹³ ad Salamīnem. Ibi⁷ commūnis classis Graecōrum multo⁴ majōri classi hostium dolo⁵ Themistōclis, viri prudentissimi, et celerrīmo omnium navium impētu⁵ maximam cladem parāvit.—Quid⁶ illustrius fuit quam² proelium ad Plataeas? Ibi⁷ exercitus Lacedaemoniōrum et Atheniensium, qui⁸ optimis ducībus, Pausaniae et Aristīdi, parēbat, maximum exercitūm Persārum superāvit et fugāvit et paene delēvit.

35. Διάλογος.

Alexander. Salve¹, amīce! Ubi² heri³ fuisti? ad te meavēram, ut⁴ tibi librum monstrārem, qui⁵ mihi a patre meo donātus est, sed abēras. Pater tuus mihi: «ignōro» inquit «ubi filius meus sit».

Paulus. Doleo, quod⁶ afui. Avus meus me invitavērat, ut⁴ hortum suum et fructūs arbōrum spectārem.

A. Quam⁷ felix tu es! Ego avum non habeo, qui⁸ mei memor sit⁸.

P. Quid⁹ inest in libro tuo? Si tibi jucundum est, ex libro tuo mihi et fratribus meis recīta!

A. Libenter¹⁰ vobis recitābo. Itaque vos oro, ut⁴ eras¹¹ sub¹² vesperū in villā patris mei adsītis. Aderitisne¹³?

P. Aderimus; nihil nobis jucundius est. Nihil magis¹⁴ nos delectat quam¹⁵ fabūlae et historiae et dicta sapientium virōrum. Sed cur non statim¹⁶ mihi recitas?

A. Si id¹⁷ tibi gratius est, libenter¹⁰ tibi obtemperābo; tu autem memoriā tene¹⁸, quod¹⁹ tibi recitābo! Unus ex septem²⁰ sapientibus, qui²¹ Bias appellabātur: « Omnia mea » inquit « mecum²² porto ».—Socrātes: « Melior pars nostri » inquit « immortālis est » et « Conscientia est vox deōrum in nobis » et « Nemo²³ vestrum, si peccavērit, beātus erit ».—Solo exclamāvit: « Nemo nostrum ante mortem beātus nomināri potest²⁴ ».—Pythagoras: « Amīcus » inquit « alter ego est ».—Maecēnas autem in testamento suo Augusto, imperatōri Romāno, mandāvit: « Horatii ut²⁵ mei memor es! » Satisne²⁶ recitāvi?

P. Gratiam tibi habeo²⁷, quod¹⁶ mihi jam hodie ex libro tuo recitavisti. Magnum gaudium mihi paravisti. Sed si me amas, librum tuum mihi commōda, ut⁴ unā²⁸ cum²⁸ fratribus meis me fabūlis²⁹, quae³⁰ in libro sunt, delectem! Nos omnes gratiam tibi habebīmus et tui memōres erimus. Commodabisne librum?

A. Commodābo; ecce³¹ liber meus! Vale³²!

P. Vale, optime amīce!

36. Ο Ἀννίβας ἐνθαρρύνει τοὺς στρατιώτας του.

Hannibal, clarissimus ille Poenōrum imperātor, cum¹ Alpium montes altissimos superavisset, milītum animum² hac oratiōne³ confirmāvit².

«Vidētis, milites fortissimi, Italiam illam, domici-

lium hostium nostrōrum. Galli, incōlæ harum regiōnum, socii amicique nostri erunt: hi nobis omnes res necessarias praebebunt; hi erunt hostes acerrimi Romanōrum illōrum improbōrum. Urbes opulentæ, Roma ista, caput ipsum, et opes urbis illius praeda vestra erunt. Haec omnia in manib⁹ vestris sunt. Romāni ipsi in maximo sunt timōre. Vos ipsi expugnavistis Saguntum, oppidum illud firmissimum, superavistis Pyrenaeos illos montes, victores fuistis Gallōrum: etiam victores eritis Romanōrum illōrum ».

37. Κατιλίνας. — Κικέρων.

Catilīna homo improbissimus fuit. Ejus consilia rei publicae Romānae perniciōsa erant. Nam in anīmo habēbat magistrātūs Romānos necāre et pro¹ iis ipse rem publicam Romānam administrāre et popūlum cum sociis suis expilāre. Sed Cicero, qui² illo anno³ consul erat, consilio⁴ et fortitudine suā⁴ eum ita⁵ terruit et coērcuit, ut⁵ consilia ejus irrita essent. Catilīna, postquam frustra Cicerōnem necāre temptāvit, ex urbe Romā evāsit⁶, ut⁷ in Etruriā copiis amicōrum praeesset. Sed superātus et ipse in proelio necātus est. Socii autem ejus, qui⁸ in urbe erant, jussu⁹ Cicerōnis necāti sunt, quamquam¹⁰ nonnulli¹¹ nobiles Romāni vitam eōrum servāre stu-duerant.—Eundem Cicerōnem, qui optime de patriā suā meruērat, postea cives accusavērunt, quod¹² cives Romānos necavisset, eumque relegavērunt. Sed jussu² eorundem Romanōrum brevi¹³ in patriam revocātus est.

Idem Cicero miserrimum exitum vitae habuit. Nam jussu Antonii, qui ei inimīcus erat et eum timēbat, ne-

cātus est. Memoriam autem ejus usque ad¹⁴ nostram aetātem homīnes servavērunt.

38. Κροῖσος καὶ Σόλων.

a) Croesus, rex Lydōrum, in urbe Asiae habitābat, cui nomen erat Sardes. Hic rex, cuius divitiae erant ingentes, tantam potentiam tantasque opes habēbat, ut¹ fama ejus in omnībus terris et apud² omnes gentes maxima esset. Itāque non modo amīci et hospītes, quos multos semper habent divītes, sed etiam peregrīni saepe in illā urbe erant, ut³ opes illīus spectārent.

b) Aliquando¹ Solo Atheniensis, quem Graeci inter septem² sapientes numeravērunt, apud Croesum fuit, cuius hospes erat, et rex imperāvit, ut³ ei (δτκ.) omnes divitiae regiae monstrarentur. Deinde⁴ a Croeso interrogātus est, quis felicissimus omnium homīnum esset. Ille : « Tellus Atheniensis » inquit « meā sententiā⁵ felicissimus fuit; nam ei (δτκ.) boni et probi libēri erant et pro⁶ patriā pugnans vitam efflāvit ». Tum⁷ Croesus : « Quid? » inquit « Egone tibi felicissimus esse non videor? » Et Solo : « Res humānae » inquit « cadūcae sunt et saepe mutantur. Quid incertius est quam⁹ opes et divitiae? Pauci homīnes usque ad¹⁰ ultimum diem vitae fidis amīcis, tranquillo anīmo, bonā valetudīne delectantur. Itāque nemo ante mortem a me beātus nōminabitur ». Haec verba Solōnis Croeso, qui magnā¹⁴ erat superbiā¹¹, non placuērunt, et rex sapientiam illīus parvi¹² aestimāvit. Sed paulo post¹³ fortūna regis ita¹⁴ mutāta est, ut¹⁴ ipse de¹⁵ felicitāte suā dubitāret.

c) Illis temporībus¹ rex Persārum erat Cyrus, de quo supra² sermo fuit. Cyri potentia tanta erat, ut³

omnes gentes, quibuscum⁴ bellābat, superāret. Croesus, cui magna potentia Cyri displicēbat, bellum parāvit et cum magno exercitu in agros Persārum intrāvit. Sed Cyrus exercitum Croesi superāvit et urbem Sardem expugnāvit. Croesum vero⁵ ipsum cremāre cogitans in rogo collocāvit. In eo⁶ stans⁷ Croesus ter⁸ Solōnis nomen exclamāvit. Tum Cyrus interrogāvit Croesum, quis Solo esset et cur auxiliū ejus implorāret. Et Croesus: «Auxiliū» inquit «Solōnis non implorāvi; sed memor eram verbōrum sapientissimi illius viri, quae memoriae meae⁹ mandāvi⁹: Nemo ante mortem a me beātus nominabitur». His verbis¹⁰ perturbātus Cyrus Croesum pericūlo, in quo erat, liberāvit eumque orāvit, ut¹¹ amīcus suus esset. Sed regnum suum Croesus non recuperāvit.

39. Φιλοπατρία Σπαρτιάτιδος.

Nuntius quidam Lacedaemonius, qui ex pugnā in urbem properavērat, mulieri, cujus quinque¹ filii in acie necāti erant, interroganti, quid de² bello nuntiāret, filiōrum mortem nuntiāvit. Tum illa: «Non hoc» inquit «te interrogāvi, sed illud tu mihi nuntia, utrum³ nos hostem superaverimus, an³ ab eo superāti simus». Is cum⁴ praeclāram victoriam Lacedaemoniōrum et cladem hostium nuntiavisset, mulier pro⁵ suo erga⁶ patriam amōre: «Vos» inquit «dei immortāles, laudo, quod⁷ patriam servavistis; filiōrum mortem quamquam⁸ est acerbissima, aequo⁹ tamen anīmo⁹ tolerābo».

Tantus amor patriae in Lacaenārum anīmis erat.

40. Μύρμηξ καὶ τέττιξ.

Formīca diligenter¹ et prudenter² frumentum ae-

stāte³ collegērat⁴, ut⁵ hiēme³ cibum habēret. Sed cicāda de futūro tempōre non congitavērat. Itāque cum⁶ hiems esset, non habēbat, unde⁷ nutrirētur, et formīcam rogāvit, ut⁵ sibi cibum impertīret. Illa autem : « Quid impedīvit » inquit « quomīnus⁸ aestāte³ cogitāres de futūro tempōre ? Quibus negotiis⁹ impedīta eras ? » Cicāda ad haec verba respondit : « Cantāvi in agris et in campis ; tu vocem meam, qua¹⁰ omnes delectāvi, non audivisti ? » Cum⁶ haec verba cicādae audivisset, formīca : « Audīvi » inquit « vocem tuam ; sed cum⁶ te monērem, ut⁵ labo-rāres, consilio meo non oboedivisti. Qui consilio pru-dentium non oboedivērit, jure¹¹ puniētur. Qui aestāte³ de futūro tempōre non cogitavērit, hiēme³ jure¹¹ esu-riet. Cibus tibi a nobis non impertiētur ».

41. Αἰνείας.

Cum¹ Graeci decimo² anno³ belli Trojam dolo⁴ ex-pugnavissent, urbs incendio delēta est, incōlae necāti, femīnae vinctae et in Graeciam transportātae sunt, ut⁵ servīrent. In numēro eōrum Trojanōrum, quos dei ser-vavērunt, fuit Aenēas, filius Venēris, vir fortissimus et prudentissimus. Is jam initio⁶ consilia et facinōra Parī-dis nunquam⁷ probavērat et cum¹ sensisset, quanta⁸ esset injuria hujus viri, optavērat et suasērat, ut⁵ bel-lum finirētur. At⁹ cum¹ hoc consilium repudiātum es-set, neque¹⁰ laborībus neque¹⁰ vulnerībus fatigātus om-nībus proeliis interfuerat et cum ipso Achille pugnavērat.

Tum¹¹ fugā⁴ vitam servāvit et tantā¹² fuit pietāte¹², ut¹³ patrem senem umēris suis ex urbe portāret. Cum cetēris Trojanīnis, qui ex clade servāti erant, postea in Italiam venit ibique¹⁴ novam patriam reppērit.

42. Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ αἱ Σειρῆνες.

Cum¹ Ulixes insulae² Sirēnum appropinquāret, divīnae illae virgīnes in litōre, quod mirā³ florū copiā³ vestītū erat, sic⁴ cantābant :

« Navīga huc⁵, Ulixes, clarissime rex, cujus laude terrae et maria complēta sunt. Carmīna nostra sunt dulciōra quam mel. Omnes curae, etiamsi⁶ gravissimae sunt, leniuntur carminib⁹ nostris³. Advōla ; invitāmus et rogāmus te. Nos omnia scimus. Audies de laborib⁹ periculisque belli Trojāni ; cantabimus de incendio Trojae, quo³ illi labōres finīti sunt. Oboedi et audi, ut⁷ omnes nautae nobis oboediēbant ».

Sic⁸ Sirēnes cantābant. Et oboedivisset Ulixes, nisi⁹ vincūlis¹⁰, quibus³ in nave religātus erat, impedītus esset.

43. Τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος.

a) Rei publicae Romānae initio¹ unus vir praeerat, qui rex appellabātur. A duōbus fratrib⁹ Roma aedificāta est, a Romūlo et Remo, anno septingentesimo quinquagesimo tertio² ante³ Christum³ natum³. Post mortem Remi Romūlus primus rex Romanōrum fuit. Septem reges Romāni fuērunt : primus erat Romūlus, secundus Numa Pompilius, tertius Tullus Hostilius, quartus Ancus Marcius, quintus Tarquinius Priscus, sextus Servius Tullius, septimus Tarquinius Superbus. Romāni, postquam dominatiōne⁴ regum se liberavērunt anno quingentesimo decimo² a⁵. Chr.⁵ n.⁵, duos consūles creavērunt, qui⁶ rem publicam Romānam administrārent⁶. Brutus et Collatīnus primi consūles fuērunt. Praeterea⁷ multi alii magistrātūs erant : censōres, prae-

tōres, aedīles, quaestōres, tribūni plebis. Romāni, ut⁸ imperium amplificārent, cum omnībus fere⁹ Italiae popūlis bellavērunt. Tria bella Romāni cum Samnitibus gessērunt¹⁰. Duo consūles, Decii, pater et filius, alter bello¹¹ Latinōrum¹², alter bello¹¹ Samnitium¹² pro patriā pugnantes vitam efflavērunt. Ab¹³ anno ducentesimo sexagesimo sexto a⁵. Chr⁵. n⁵. tota fere⁹ Italia Romānis parēbat.

b) Tria bella inter Romānos et Carthaginienses erant, quae Punīca appellantur. Secundo bello Punīco¹ (ab² anno ducentesimo duodecimō usque ad³ ultimum annum ejusdem saecūli) Romāni primis quattuor pugnis a Poenis superāti sunt. Post tertiam cladem unīus viri prudentiā⁴ et constantiā⁴ res publīca Romāna servāta est, Fabii Maximi dictatōris. Eōdem bello¹ tres Scipiōnes diversis⁵ temporībus⁵ summam⁶ imperii⁶ tenebant : duo⁷, qui fratres erant, in Hispaniā cum Carthaginiensibus pugnavērunt et ambo in pugnā necāti sunt ; tertius⁸ ex iis Hannibalem, qui per⁹ quindēcim annos victor¹⁰ Italiam occupātam tenuērat, in Africā superāvit (anno ducentesimo secundo a. Chr. n.) et hac victoriā⁴ bellum septendēcim annōrum finīvit. Tertio bello Punīco¹ Carthāgo a Romānis delēta est ; urbs septendēcim dies¹¹ noctesque¹¹ flagrābat anno centesimo quadragesimo sexto. Eōdem anno¹ etiam Corinthum, opulentissimam urbem Graeciae, Romāni delevērunt.

c) Cum duōbus popūlis Germaniae, Cimbris et Teutōnis, Romāni duodēcim annos¹ bellavērunt. Illi, postquam omnes exercitūs Romānos fugavērunt et agros vastavērunt totamque Galliam occupavērunt, duōbus atrocissimis proeliis a Romānis superāti sunt annis² cen-

tesimo secundo et centesimo primo. His duabus pugnis multa milia hominum necata sunt.

d) Ultimo¹ ante Christum natum saeculo¹ res publica Romana tribus bellis civilibus² vexata est. Anno sexagesimo tertio¹ Cicero fortitudine³ et prudentia³ nefaria consilia Catilinae oppressit⁴. Ab anno duodesagesimo Caesar, qui anno undesexagesimo consul fuera, septem annos cum Gallis bellavit. Caesar initio sex, deinde octo, postremo⁵ decem legiones habuit. Potentia Caesaris tanta erat, ut⁶ rex esse videretur⁶; id civibus displicuit. Itaque anno quadragesimo quarto conjurati⁷ eum viginti tribus³ vulneribus³ necaverunt. Post Caesaris mortem per duodecim annos bellum civile inter Octaviandum, heredem Caesaris, et Antonium fuit. Sed anno tricesimo primo Antonius ab Octaviando pugnā navali⁸ superatus est. Ab illo tempore imperium Romanum uni viro paruit, qui imperator appellabatur. Augustus primus imperator Romanorum fuit. Imperatores per quingentos septem annos imperio Romano praeerant (ab anno tricesimo primo ante Chr. n. usque ad annum quadringentesimum septuagesimum sextum post⁹ Chr.⁹ n.⁹). Hoc anno populi Germaniae ultimum imperatorem, cui nomen erat Romulus Augustulus, imperio¹⁰ privaverunt.

44. Τί λέγει ἡ τοῦ "Εκτορος σκιὰ ἐμφανισθεῖσα πρὸς τὸν Αἰνείαν.

Aenēas in somnis¹ supra² caput suum videt Hectōrem, quem Achilles necaverat turpibusque vulneribus³ laceravera. Erat autem Hector eadem specie⁴, qua⁴ tum⁵ fuera. « Quid⁶ » inquit « jaces, mi⁷ amīce, in lecto nihil

metuens ? Jam ex illo equo ligneo, quem in arce constituitis, Graecōrum fortissīmi in urbem ruunt, jam ruit in urbem a⁸ litore multitūdo hostium. Saevient in hac urbe, dum⁹ eversa erit et templa ejus incensa erunt. Utīnam ne¹⁰ ligneum illud monstrum in arce a¹¹ vobis constitūtum esset¹⁰ ! Utīnam ne¹⁰ templa fronde³ et floribus³ ornavissētis¹⁰ ! Nunc levitas vestra punītur, laetitia in dolōrem convertītur. Tu vero¹², vir fortissime, nondum¹³ ad infēros descendes. Te dei immortāles elegerunt, ut¹⁴ deos patrios serves et in novā urbe constituas. Mandant tibi, ut in terrā longinquā oppidum novum aedifices. Comprehende igitur simulacra deōrum et ex incendio serva ! » His verbis¹⁵ admonitus, Aenēas somno¹⁶ solūtus est. Statim¹⁷ arma induit; jam enim ingens clamor et armōrum sonitus audiebantur.

45. Προφητεία τοῦ Νηρέως.

Cum Paris Helēnam per mare abducēret, Nereus irā² incensus haec praedīxit : « Haec mulier, quam nunc in patriam tuam addūcis, a Graecis reducētur. Utīnam Menelāus te cum³ mulière infidā in mari deprehendisset et necavisset ! Nunc vero non tu solum puniēris, sed etiam patria tua puniētur. Cum⁴ multum diuque armis⁵ conflixerītis⁴, urbs illa clarissīma, quam Priāmus regit et tam multi reges ante Priāmum rexērunt, evertētur. Nondum intellexisti veritātem oratiōnis meae ; cum intellexeris eam, clades vestra nullis lacrimis⁵ avertētur. Utīnam ne⁶ navem tuam in Graeciam direxisses⁶ ! Utīnam ne⁶ jus hospitii a te neglectum et contemptum esset ! » Sic Nereus monēbat. Sed Paris monentem contemnēbat eique aures non praebebēbat.

46. Λόγος τοῦ Καίσαρος.

Cum¹ Ariovistus, rex Suebōrum, Romānis bellum indixisset et copias suas adducēret, milites Romāni ita² perterrīti sunt, ut² Caesar hanc oratiōnem apud³ eos habēret :

« Jam diu bellum gerītis, milites ; meis auspiciis⁴ co-pias Helvetiōrum magno proelio⁵ vicistis. Vincere igitur scitis, si fortis imperātor vos dicit. Itāque nescio, cur nunc tantus timor anīmos vestros occupavērit. Metuitisne⁶, ne⁷ a Germānis vincamini ? Optatisne, ut⁸ nobis a senātu auxilia mittantur, priusquam⁹ proelium cum Germānis committāmus ? Hostes non multitudine, sed fortitudine militū vincuntur. Magnae ignaviae¹⁰ vos arguo, quod¹¹ ipsum aspectum Germanōrum metuītis. Sed anīmus vobis restituētur, si audiverītis, quod vobis dicam : hi Germāni non fortiores sunt quam ei, quos C.¹² Marius vicit. Vinci igitur possunt¹³ et vincen-tur, credēte mihi ! ».

Hac oratiōne ita² anīmos militū acuit, ut² omnes postero die¹⁴ pugnam poscērent et summā fortitudine¹⁵ proelium committērent. Hostes ab eis victi sunt.

47. Ὁ Βίας.

Bias unus ex illis septem sapientībus fuit, quorum nomīna antiquis temporībus¹ clarissīma erant, quia² sapientiā³ omnes homīnes superāre videbantur. Bias ha-bitābat in urbe Priēnā, quae in Cariā sita erat⁴. Cum⁵ aliquando hostes hanc urbem cepissent, omnes cives ex urbe fugērunt et multas res secum⁶ asportavērunt. Bias a nonnullis admonītus est, ut⁷ idem facēret neque

hostibus omnes res suas permittēret. Tum ille : « Omnia mea » inquit « mecum⁶ porto ».

48. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Αὐγούστου.

Augustus aliquando a Vedio Pollio ad¹ convivium invitātus erat. Cum² jam accubuisset, accēdit³, ut unus ex Vedii servis vas frangēret crystallīnum. Statim⁴ in piscīnam rapi eum jussit Vedius et objici muraenis⁵. Sed puero, cui vas excidērat, contigit⁶, ut ex manib⁹ eōrum evadēret, qui eum comprehendērant. Confūgit ad Augustum, id unum⁷ petens, ne⁸ piscībus⁵ objicerētur, sed alio modo⁹ interficerētur. Augustus, dolōre¹⁰ et misericordiā¹⁰ motus¹¹ : « Tu » inquit « omnīno¹² non interficiēris; vobis¹³ autem, servi, praecipio, ut¹⁴ vasa omnia crystallīna frangātis piscinamque compleātis ».

49. Ὁ Τυρταῖος.

Messenii bello¹ victi² a Lacedaemoniis jugum servitūtis durae cum³ indignatiōne tolerābant. Cum⁴ occasio deficiendi data esset⁴, illud jugum dejecērunt. Lacedaemonii, cum⁵ belli finem facere non possent⁵, oracūlum⁶ Delphīcum consulēre⁶ consilium cepērunt⁷. Consulētibus hoc oracūlum⁸ editum est⁸ : « Athēnis⁹ dux petendus est. Graves clades accipiētis, nisi ducem arcessiverītis Athēnis⁹ ». Oboedivērunt oracūlo nec frustra¹⁰ ducem¹¹ ab¹¹ Atheniensibus petivērunt¹¹. At¹² qualem accepērunt ! Poëtam claudum reique militāris¹³ ignārum, cui nomen erat Tyrtaeus. Primo¹⁴ igītū putābant se deceptos vel ignominiā¹⁵ affectos esse¹⁵. Sed paulo post sententiam mutavērunt. Carminībus¹⁶ enim Tyrtaei tam alācres facti sunt¹⁷ ad pugnandum et vincendum, ut¹⁸ praecla-

rissimam victoriam parerent. Ita Messeniōrum potentia concussa¹⁹ et bellum felicissime²⁰ confectum est.

**50. Ἡ πρὸς τὴν Ἀρτέμιδα ἀσέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος
καὶ ἡ τιμωρία αὐτοῦ.**

Agamemnon cum¹ ad Aulidem morarētur, venāri solēbat. Aliquando in luco, ubi² Diāna venāri solēbat, venātus est. Cum¹ autem cervam pulcherrimam, quae Diānae sacra erat, interfecisset, valde³ gavīsus est. « Ne⁴ Diāna quidem⁴ » inquit « arcu⁵ sagittisque⁵ melius⁶ uti potest ». Dea irāta⁷ a⁸ rege, qui talia dicere ausus erat, poenas⁸ repetīvit⁸. Subito⁹ enim tanta tranquillitas maris consecūta est, ut¹⁰ classis egrēdi non posset.

Principes hac re perterriti Calchantem vatem consuluērunt, quis deus Graecis irascerētur. Is primum, cum¹¹ iram regis veritus verum profitēri non audēret, tacuit. Denique¹² cum¹ Achilles pollicitus esset se eum tutatūrum esse : « Diāna » inquit « Agamēnōni iraſcītur, cum¹¹ cervam sacram interficere ausus sit. Is nisi Iphigenīam, filiam suam, deae immolavērit, ventum¹³ secundum¹³ non nanciscētur ». Tum rex : « Tu » inquit « Calchas mihi mala nuntiāre soles. Quis suam filiam immolāre audēbit ? Ego id non faciam ». Denique autem a principibus coāctus filiam cum matre arcessīvit.

51. Ὁ Λεωνίδας.

Leonidas, rex Lacedaemoniōrum, ad Thermopylas profectūrus erat¹. Ephōris, cum² nimis³ parvas copias ab eo duci dixissent, hoc respondit : « Satis⁴ magnas duco ad id, quod actūrus sum⁵ ». Illi interrōgant : « Nonne⁶ in anīmo habes⁷ victoriam parere ? Num⁸ aliud consi-

lium cepisti ? » At ille : « Specie⁹ » inquit « proficiscor, ut¹⁰ barbāros ab adītu ad fines nostros prohibeam ; revēra¹¹, ut¹⁰ moriar pro Graeciā ». Castris¹² vero ad Thermopýlas posītis¹² ita suos allocūtus est : « Barbāros adesse scitis ; non licet nobis tempus in consultatiōnībus consumēre : jam igitur aut moriendum est nobis¹³ aut vinçendi sunt barbāri ».

52. Θάνατος τοῦ ὑπάτου Αἰμιλίου ἐν τῇ παρὰ τὰς Κάννας μάχῃ.

Anno¹ a. Chr. n.² ducentesimo sexto decimo¹ Aemilius et Terentius consulātu³ fungebantur. Gerebātur tum bellum cum Hannibāle Poeno. Ad⁴ Cannas Terentius invito collēgā⁵ copias in aciem edūxit. Secūtus est Aemilius, ne⁶ collēgam deserēret. Primo equestre proe-
lium⁷ fuit. Equites Romāni pulsi terga vertērunt. Deinde copiae pedestres manum conseruērunt⁸. Ne⁹ ii qui-
dem⁹ rem bene gessērunt¹⁰. Romanōrum ii, quibus Aemilius praeerat, aliquamdiu¹¹ impētum sustinuērunt. Postrēmo consūle graviter vulnerāto hi quoque¹² fusi sunt. Lentūlus tribūnus¹³ militum cum¹⁴ praetervēhens equo¹⁵ sedentem in saxo consūlem vidisset, his verbis¹⁶
eum allocūtus est : « Adhuc¹⁷ tibi, Aemili, vires super-
sunt et ego te tuēri possum. Cape igitur hunc equum,
ne hanc pugnam morte¹⁶ consūlis fatālem facias ». At ille respondit : « Ego non jam⁸ convalescam ; tu,
Lentūle, sequere cetēros, ne⁶ utrumque nostrūm¹⁹ ho-
stes opprīmant. Romae²⁰ hortāre senatōres, ut²¹ urbem
muniant et praesidiis¹⁶ firment ». Dum²² ita colloquun-
tur²², jam hostes adsunt²³. Consūlem obruunt telis¹⁶,
Lentūlum ex eōrum manībus erīpit equus.

53. Ὁ δρκος τοῦ Ἀννίβα.

Hamilcar, pater Hannibālis, in Hispaniam imperator prefectūrus¹ Carthagine² deis immortalibus sacrificāvit. Quae³ sacrificatio dum⁴ conficiebātur, ad aram stans ex filio quaesīvit⁵, num⁶ secum in bellum proficisci cupēret. Hannibāl id libenter⁷ accēpit atque multis blanditiis patrem consecrāvit, ne⁸ dubitāret ducēre. « Faciam » inquit Hamilcar « quod oras, mi⁹ fili, si fidem mihi dedēris, quam postūlo. Hanc aram tenens jura te nunquam amīcum populi Romāni futūrum esse ! » Hoc jusjurandum Hannibāl puer novem annōrum patri dedit ac¹⁰ per¹¹ totam vitam tam¹² fideliter¹³ conservāvit, ut¹² nemo unquam¹⁴ Romānis infestior fuērit.

54. Ὁ Ἀμίλκας εἰς τὴν Ισπανίαν.

Anno¹ a. Chr. n. ducentesimo tricesimo septimo Hamilcar in Hispaniam missus est, ut² ibi cum bellicōsis gentibus bellāret. Is in Hispaniam secum duxit Hasdrubālem, juvēnem illustrem, cui propter³ praeclāram indōlem filiam suam in matrimonium dedērat, et Hannibālem filium, puērum novem annōrum. Mare transgressus Hamilcar magnas res secundā fortūnā⁴ gessit : bellicosissimas gentes subēgit, permulta oppida cepit magnas opes collēgit magnumque et fortem exercitum sibi comparāvit. Jam bellum Romānis indicēre meditabātur, cum⁵ subito⁶ mortuus est: nono anno¹ postquam in Hispaniam venērat, adversus⁷ bellicōsam gentem Vettōnum pugnans cecidit.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

1.—1 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου = διὰ μετὰ γνκ. — 2 in μετ' ἀφαιρτκ.
σημαίνει τὴν ἐν τόπῳ στάσιν = ἐν μετὰ δτκ. — 3 καὶ (προσθετικός).

Rosa, ae. — amo. — silva, ae. — umbra, ac. — cena, ae. —
paro. — laudo. — Graecia, ae. — orno. — filia, ae. — mensa, ae. —
corōna, ae. — dea, ae. — Vesta, ae. — adōro. — ara, ae. — bestia,
ae. — habito. — aquila; ae. — capto. — gallīna, ae. — insidiae, ārum.

2. — 1 ἐφ' ὅσον. — 2 τί ; — 3 κλητική. — 4 ex μετ' ἀφαιρτκ. = ἐν
μετὰ γνκ.

Patria, ae. — incōla, ae. — nauta, ae. — apperto. — divitiae,
ārum. — fenestra, ae. — casa, ae. — specto. — puella, ae. — ex-
specto. — avia, ae.

3. — 1 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου = διὰ μετὰ γνκ. — 2 ante μετ' αι-
τιατκ. = πρὸ μετὰ γνκ. — 3 ἐπὶ πολύ. — 4 in μετ' ἀφαιρτκ. = ἐν μετὰ
δτκ. — 5 τί ; — 6 χθές. — 7 κλητική.

Sapientia, ae. — Attica, ae. — ara, ae. — Sparta, ae. — pugna, ae.
— coma, ae. — Musa, ae. — sacrificio. — ambūlo. — insūla, ae.

4.—1 ἐστὶ (εῖναι). — 2 ἔχει. — 3 in μετ' ἀφαιρτκ. σημαίνει τὴν ἐν
τόπῳ στάσιν = ἐν μετὰ δτκ. — 4 εἰσὶν (εῖναι). — 5 ἤσαν. — 6 ἀφαιρτκ.
τοῦ δργάνου = διὰ μετὰ γνκ. — 7 ἦτο.

Eurōpa, ae. — ora, ae. — agricōla, ae. — poēta, ae. — laudo. —
gloria, ae. — via, ae. — statua, ae. — littērae, ārum. — doctrīna,
ae. — victoria, ae.

5.—1 in μετ' ἀφαιρτκ. = ἐν μετὰ δτκ. — 2 ἤσαν. — 3 ἤτο. — 4
διέτι. — 5 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου = διὰ μετὰ γνκ.

Romānus, i. — multus, a, um. — deus, i. — numĕrus, i. — Saturnus, i. — aqua, ae. — immōlo. — taurus, i. — equus, i. — vinum, i. — uva, ae. — mercatūra, ae. — eloquentia, ae. — monstro. — medicīna, ae. — templum, i. — lucus, i. — herba, ae.

6.—1 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου = διὰ μετὰ γνκ. — 2 δέν. — 3 καθημερινῶς. — 4 = atque (= καὶ) fossa (ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου).

Arma, ὄrum. — telum, i. — pugno. — sagitta, ae. — longus, a, um. — bellum, i. — castra, ὄrum. — collēco. — vallum, i. — fossa, ae. — firmo. — altus, a, um. — latus, a, um. — tutus, a, um.

7.—1 quamquam = ἂν καὶ. — 2 διότι. — 3 Ἀπόλλων. — 4 ἐπειδή. — 5 καὶ, (προσθετικός). — 6 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου = διὰ μετὰ γνκ. — 7 κατ' ἔτος. — 8 in μετ' αἰτιατκ. = εἰς μετ' αἰτιατκ.

Clarus, a, um. — Graecus, i. — carus, a, um. — parvus, a, um. — Latōna, ae. — appello. — plenus, a, um. — laurus, i. — neco. — navigo.

8.—a) 1 διότι. — 2 ἂν καὶ. — 3 ὅμως. — 4 διότι. — 5 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου = διὰ μετὰ γνκ. — 6 = atque (= καὶ) armis (ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου). — 7 δόθεν. — 8 διότι. — 9 ad μετ' αἰτιατκ. = εἰς μετ' αἰτιατκ. — 10 inter μετ' αἰτιατκ. = μεταξὺ μετὰ γνκ. : inter ludos = κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἀγώνων. — 11 ἐπειδή. — 12 contra μετ' αἰτιατκ. = ἐναντίον, κατὰ μετὰ γνκ. — 13 bellum paro = παρασκευάζομαι πρὸς πόλεμον. — 14 ἀλλά.

Roma, ae. — aedifico. — murus, i. — novus, a, um. — oppidum, i. — vitupero. — secundus, a, um. — populus, i. — supero. — terra, ae. — finitimus, a, um. — occupo. — expugno. — dolus, i. — Sabīnus, i. — Sabīna, ae. — ludus, i. — publicus, a, um. — invito. — rrapto. — discordia, ae. — placio. — amicitia, ae. — concilio.

b) 1 διατί. — 2 διότι. — 3 πῶς; — 4 ἂν καὶ. — 5 δέν. Neco. — filia, ae.

9.—1 Ἄννιβας. — 2 ante μετ' αἰτιατκ. = πρὸ μετὰ γνκ. — 3 his verbis = διὰ τῶνδε τῶν λέξεων: μὲ τὰς ἔξης λέξεις. — 4 ἐπειδή.

5 ὑμᾶς. — 6 nisi = ἐὰν δέν. — 7 γενναίως. — 8 = atque vicos. — 9 νῦν. — 10 δτκ. χρησιμεύουσα ὡς ἀντικείμ. τοῦ impērat. — 11 ἐάν. — 12 ex μετ' ἀφαιρτκ. = ἐκ μετὰ γνκ. — 13 ἐγώ. — 14 post μετ' αἰτιατκ. = μετὰ μετ' αἰτιατκ. — 15 λοιπόν. — 16 pro μετ' ἀφαιρτκ. = ὑπὲρ μετὰ γνκ. — 17 ὑμῖν αὐτοῖς. — 18 τῇ βοηθείᾳ.

Anīmus, i. — Poeni, ōrum. — inflammo. — magnus, a, um. — pericūlum, i. — convōco. — Afrīca, ae. — supēro. — campus, i. — vicus, i. — vasto. — impēro. — libēro. — impavīdus, a, um. — dono. — ignāvus, a, um. — vitupēro. — castīgo. — focus, i. — di- mīco. — auxiliūm, ii. — fugo. — hostia, ae. — immōlo. — celēbro.

10.—a) 1 inter μετ' αἰτιατκ. = μεταξὺ μετὰ γνκ. — 2 situs, a, um = κείμενος. — 3 = atque sedūlā (ἀφαιρτκ. τοῦ ὀργάνου). — 4 εἴχον. — 5 ὅθεν. — 6 apud μετ' αἰτιατκ. = παρὰ μετὰ δτκ.

Etruria, ae. — Campania, ae. — prīscus, a, um. — Latīni, ōrum. — industrius, a, um. — habīto. — amplus, a, um. — frugifer, ēra, ērum. — sedūlus, a, um. — industria, ae. — ager, gri. — aro. — pascuum, i. — armenta, ōrum. — frumentum, i. — aurum, i. — argentum, i. — ignōro. — domicilium, ii. — ligneus, a, um. — hortus, i. — pomīfer, ēra, ērum.

b) 1 libēri culpā malitiāque = ἀπηλλαγμένοι πταίσματος καὶ κακίας. — 2 εἴχον. — 3 κατ. — 4 summus, a, um = μέγιστος.

Pius, a, um. — probus, a, um. — vir, viri. — justus, a, um. — liber, ēra, ērum. — culpa, ae. — malitia, ae. — tranquillus, a, um. — vita, ae. — singūli, ae, a. — pagus, i. — pulcher, chra, chrum. — aedifico. — sacer, era, erum. — donum, i. — creber, bra, brum.

11.—a) 1 δέκα. — 2 ἡ αἰτιατκ. ἐπὶ χρόνου παρὰ Λατίνοις σημάνει ὅτι καὶ παρὰ τοῖς "Ελλησι, δηλ. τὴν χρονικὴν διάφρειαν. — 3 cum μετ' ἀφαιρτκ. = πρὸς μετ' αἰτιατκ. — 4 Ἀχιλλεύς. — 5 "Εκτωρ. — 6 ἀφαιρετικὴ τοῦ κατά τι. — 7 ἐπειδή. — 8 Ἀγαμέμνων. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ ὀργάνου. — 10 suus, a, um, κτητικὴ ἀντωνυμ. προσώπου γ'. — 11 a copiis sepāro = ἀποχωρίζω ἀπὸ τοῦ στρατοῦ. — 12 in μετ' αἰτιατκ. = εἰς μετ' αἰτιατκ.

Annus, i. — Trojānus, i. — bello. — cunctus, a, um. — Patrō-

clus, i. — factum, i. — viōlo. — copiae, ārum. — revōco. — cetéri, ae, a. — propulso.

b) 1 τότε. — 2 σέ. — 3 εἰπεν. — 4 ut σύνδεσμος τελικὸς (= ἴνα) μεθ' ὑποτακτ. — 5 ἴνα μή. — 6 cum σύνδεσμος μεθ' ὑποτακτ. = ἐπειδή. — 7 ἐμέ. — 8 σύ. — 9 ad μετ' αἰτιατκ. = πρὸς μετ' αἰτιατκ. — 10 ὑποτακτ. προτροπὴν σημαίνουσα = ἀς μεθ' ὑποτακτ. — 11 si = εάν. — 12 ἀρκούντως satis est = ἀρκεῖ. — 14 ab μετ' ἀφαιρτκ. = ἀπὸ μετὰ γνκ.

Renōvo. — expugno. — navigium, ii. — cremo. — juro. — la-
crīma, ae. — honestus, a, um. — miser, ēra, ērum. — servo. — fe-
stīno. — oro. — adversarius, ii.

e) 1 cum σύνδεσμος μεθ' ὑποτακτ. = ἀφοῦ. — 2 ἴνα. — 3 ὅτε. — 4 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 5 δὲν θὰ ἐφόνευεν. — 6 si μεθ' ὑποτακτ. παραγομένων χρόνων δηλοῦ ὑπόθεσιν ἀπραγματοποίητον· ἐν τῇ ἀποδόσει τίθεται ὡσαύτως ὑποτακτ. παραγομένων χρόνων (= ἐὰν ἀνεκάλει... δὲν θὰ ἐφόνευεν). — 7 utinam (= εἴθε), μεθ' ὑποτακτ. παραγομένων χρόνων δηλοῦ εὐχὴν ἀνέκπληρωτον.

Incīto. — Priāmus, i. — advōlo. — incautus, a, um. — obtem-
pēro. — vito.

12. — 1 ἐπειδή. — 2 λίαν. — 3 ἴνα. — 4 τῇ βοηθείᾳ. — 5 ἀφαιρτκ. τοῦ αἰτίου. — 6 ποτέ, κάποτε. — 7 ἐν μάχῃ. — 8 θὰ ἀπηλπίζομεν. — 9 nisi (= ἐὰν δὲν) μεθ' ὑποτακτ. παραγομένου χρόνου πρὸς δήλωσιν ὑποθέσεως μή πραγματοποιηθείσης. — 10 abs te = παρὰ σοῦ. — 11 cum μετ' ἀφαιρτκ. = πρὸς μετ' αἰτιατκ. — 12 ἀφοῦ. — 13 cum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 14 ἐκ νέου.

Rusticus, a, um. — delecto. — servus, i. — nuntius, ii. — peri-
tus, a, um. — nuntio. — Aequi, δρυμ. — oppugno. — despēro. — aratrum, i. — remīgro.

13. — 1 πάντοτε. — 2 εἴθε (πρβλ. 11, c, 7). — 3 ἄλλοι. — 4 ἀφαιρτκ. τοῦ κατά τι. — 5 ἥδη. — 6 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 7 cum μετ' ἀφαιρτκ. = πρὸς μετ' αἰτιατκ. — 8 ἀφαιρτκ. τοῦ αἰτίου. — 9 Σκι-
πίων. — 10 Καῖσαρ. — 11 inter μετ' αἰτιατκ. = μεταξὺ μετὰ γνκ. — 12 doctus, a, um = πεπαιδευμένος. — 13 Κικέρων.

Belligōsus, a, um. — humānus, a, um. — nomīno.

14. — 1 Ζεύς. — 2 ποτέ, κάποτε. — 3 -ne ἐρωτηματικὸν μόριον προσαρτώμενον εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται ἡ ἐρωτησίς = ἄρα γε estis ne? ἄρα γε εἰσθε; — 4 contentus, a, um (μετ' ἀφαιρτκ.) = εὐχαριστημένος (μέτι, ἀπό τι). — 5 nec... nec... neque = οὔτε... οὔτε... οὔτε. — 6 εἴπεν. — 7 ἐπειδή. — 8 εἴθε (πρβλ. 11, c, 7). — 9 pro μετ' ἀφαιρτκ. = ἀντὶ μετὰ γνω. — 10 οὐδέποτε. — 11 sine μετ' ἀφαιρτκ. = ἀνεν μετὰ γνω. — 12 apud μετ' αἰτιατκ. = παρὰ μετὰ δτκ. — 13 a μετ' ἀφαιρτκ. = ἀπὸ μετὰ γνω. — 14 τότε. — 15 ἀπαξ. — 16 μετὰ ταῦτα. — 17 unus... alter = ὁ εἰς... ὁ ἔτερος. — 18 πρότερον. — 19 νῦν. — 20 μετ' ὀλίγον. — 21 ποτέ, κάποτε. — 22 δικαίως.

Interrōgo. — reliquo, a, um. — injucundus, a, um. — plenus, a, um. — molestia, ae. — navīgo. — longinquus, a, um. — compāro. — libēri, ūrum. — tutus, a, um. — ventus, i. — unda, ae. — clamo. — beātus, a, um. — bonus, a, um.

15. — 1 eum μετ' ἀφαιρτκ.= μετὰ μετὰ γνω. — 2 ἦ (διαζευκτικ.). — 3 intra μετ' αἰτιατκ. = ἐντὸς μετὰ γνω. — 4 plerumque = ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. — 5 ἀφαιρτκ. ldiōtηtōs. — 6 intersum proeliis et bellis (δτκ.) = παρευρίσκουμαι (λαμβάνω μέρος) εἰς τὰς μάχας καὶ τοὺς πολέμους. — 7 διότι. — 8 πολὺν χρόνον. — 9 ίνα. — 10 = atque alias : (alias, a, ud = ἄλλος, η, ο). — 11 πολλάκις. — 12 οἵτινες. — 13 ἀφαιρτκ. τοῦ αἰτίου. — 14 copiis (δτκ.) praesum = προσταμαι, ἥγοῦμαι τοῦ στρατοῦ. — 15 amīcis (δτκ.) adsum = παρίσταμαι, βοηθῶ τοῖς φίλοις.

Desum, defūi, deesse. — collōco. — figūra, ae. — oculus, i. — caeruleus, a, um. — capillus, i. — rutilus, a, um. — jucundus, a, um. — intersum, fūi, esse. — cupīdus, a, um. — honestus, a, um. — ursus, i. — lupus, i. — aper, pri. — absum, afūi, abesse. — praesum, fūi, esse. — adsum, affūi, adesse. — ignāvus, a, um. — voco.

16. — 1 non superātus esset = δὲν θὰ ἐνικᾶτο. — 2 si praefuis-sent = ἔὰν προΐσταντο. — 3 βλ. 15, 4. — 4 ad μετ' αἰτιατκ. = παρὰ μετ' αἰτιατκ. — 5 ὅπου. — 6 = νόπο μετὰ γνω. πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 7 Μαζόρβας. — 8 post μετ' αἰτιατκ. = μετὰ μετ'

αἰτιατ. — 9 ὅμως. — 10 ἐὰν δὲν (*πρβλ.* 12, 9). — 11 ἀφαιρτκ. ποιητικοῦ αἰτίου = ὑπὸ μετὰ γνκ. — 12 θὰ ὑπέμενον. — 13 ὀνομαστ. πληθυντ. — 14 = ἀπὸ μετὰ γνκ. — 15 βλ. 14, 2. — 16 = Puplius = Πόπλιος. — 17 Μῆς. — 18 ὁστις. — 19 διότι.

Equitātus, ūs. — cornu, ūs. — Cannae, ārum. — dexter, tra-trum. — socius, i. — sinister, stra, strum. — lacus, ūs. — Trasimēnus, i. — luctus, ūs. — senātus, ūs. — mirus, a, um. — equus, i. — strepītus, ūs. — perturbo, āvi, ātum, āre. — Helvetii, īrum. — sustento, āvi, ātum, āre. — currus, ūs. — Britanni, īrum. — periculōsus, a, um. — magistrātus, ūs. — impavīdus, a, um. — interītus, ūs. — servo, āvi, ātum, āre.

17.—1 cum σύνδεσμος μεθ' ὑποτακτ. = ἀφοῦ. — 2 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου = ὑπὸ μετὰ γνκ. res adversae ἀτυχίαι. — 4 ἡ αἰτιατ. ἐπὶ χρόνου σημαίνει χρονικὴν διάρκειαν. — 5 Gallia Cisalpīna ἡ ἐντεῦθεν τῶν "Αλπεων Γαλλία (ἡ σημερινὴ Βόρειος Ιταλία). — 6 ἀφαιρτκ. ἴδιότητος. — 7 sine μετ' ἀφαιρτκ. = ἀνεν μετὰ γνκ. — 8 ad μετ' αἰτιατ. = παρὰ μετ' αἰτιατ. — 9 procul a R. μακρὰν τῆς Ρώμης. — 10 σχεδόν. — 11 dimicātum est μάχῃ διεξήχθη. — 12 μόνον. — 13 res pubblica πολιτεία. — 14 τέλος. — 15 δτκ.

Exsilium, ii. — multo. — vexo. — planities, ēi. — intro. — species, ēi. — disciplīna, ae. — Etrusci, īrum. — occūpo. — dubius, a, um. — fides, ēi. — implōro. — Allia, ae. — totus, a, um. — dies, ēi. — acies, ēi. — fugo. — servo. — miser, ēra, ērum. — auxilium, ii. — secundus, a, um. — revōco. — pernices, ēi.

18.—a) 1 βλ. 14, 21. — 2 cum σύνδεσμος μεθ' ὑποτακτ. = ἐπειδή. — 3 cum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 4 ἀφαιρτκ. ἴδιότητος. — 5 nullus, a, um = οὐδείς. — 6 μᾶλλον. — 7 ἡ (συγκριτικός). — 8 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου = ὑπὸ μετὰ γνκ. — 10 non modo.... sed etiam = ὅχι μόνον ... ἀλλὰ καί. — 11 ἐφαίνετο.

Cimbri, īrum. — Teutōni, īrum. — fecundus, a, um. — emigro, āvi, ātum, āre. — occūpo, āvi, ātum, āre. — advēna, ae. —

saevus, a, um. — vultus, ūs. — validus, a, um. — adventus, ūs. — metus, ūs.

b) 1 postquam, σύνδεσμ. χρονικ. = ἀφοῦ. — 2 multis proeliis = ἐν πολλαῖς μάχαις. — 3 ὑπὸ μετὰ γν. πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 4 res bellica = τὰ πολεμικά. — 5 ab μετ' ἀφαιρτκ. = ἀπὸ μετὰ γν. — 6 ἔπειτα. — 7 ὄνομαστ. πληθυντ. — 8 ἀφαιρτκ. τοῦ ἀντικειμ. εἰς τὸ liberati sunt. — 9 post μετ' αἰτιατκ. = μετὰ μετ' αἰτιατκ. — 10 ἀφαιρτκ. τοῦ ὅργανου. — 11 αὐτός. — 12 πατήρ.

Peritus, a, um. — permagnus, a, um. — reditus, ūs. — pretiosus, a, um. — dono, āvi, ātum, āre. — appello, āvi ātum, āre. — reliquiae, ārum.

19. — 1 ἐφ' ὅσον. — 2 raptus, a, un = ἀρπαγείς. — 3 intra μετ' αἰτιατκ. = ἐντὸς μετὰ γν. — 4 ποσάκις. — 5 ut σύνδεσμος τελικὸς [= ἕνα] μεθ' ὑποτακτ. — 6 μάτην. — 7 utinam [= εἴθε] μεθ' ὑποτακτ. ἔνεστ. ἡ παρακμ. δηλοὶ εὐχὴν ἐκπιληρώσιμον. — 8 ἐνταῦθα. — 9 tam p. = τοσοῦτος διεξήγετο πόλεμος. — 10 ἀγῶν γίνεται. — 11 pro μετ' ἀφαιρτκ. = ὑπέρ μετὰ γν. — 12 ante μετ' αἰτιατκ. = πρὸ μετὰ γν. — 13 προβλέπω. — 14 βλέπω. — 15 utinam [= εἴθε] μεθ' ὑποτακτ. παραγομένων χρόνων δηλοὶ εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον. — 16 μηδέποτε. — 17 ne = ἕνα μή. — 18 ἀφαιρτκ. τοῦ ἀντικειμ. εἰς τὸ priventur.

Stultus, a, um. — spero, āvi, ātum, āre. — habito, āvi, ātum, āre. — murus, i. — rogo, āvi, ātum, āre. — imperium, ii. — divinus, a, um. — obtempero, āvi, ātum, āre. — repudio, āvi, ātum, āre. — consilium, ii. — muto, āvi, ātum, āre. — neco, āvi, ātum, āre. — adversarius, ii. — lacrimo, āvi, ātum, āre. — obsereo, āvi, ātum, āre. — privo, āvi, ātum, āre. — carus, a, um.

20. — 1 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου = ὑπὸ μετὰ γν. — 2 res adversae = ἀτυχίαι. — 3 si = ἔάν. — 4 ἀφαιρτκ. idiotητος. — 5 adversus μετ' αἰτιατκ. = πρὸς μετ' αἰτιατκ. — 6 si.... negāret = ἀνήρειτό. — 7 θά ἐπεκαλεῖσθε. — 8 ἐκεῖθεν: ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ ὅργανου. — 10 insula.... Tiberina = ἡ νῆσος τοῦ Τιβέρεως. — 11 ὑποτακτ. δηλοῦσα προτροπὴν = ἀς μεθ' ὑποτακτ. — 12 ἐδῶ. — 13 τέλος. — 14 praeter μετ' αἰτιατκ. = πλὴν μετὰ γν.

15 situs, a, um = κείμενος. — 16 aut.... aut = ἢ.... ἢ. — 17 ad μετ' αἰτιατκ. = παρὰ μετ' αἰτιατκ. — 18 a μετ' ἀφαιρτκ. = ὑπὸ μετὰ γνκ.

Molestus, a, um. — pestilentia, ae. — vasto, āvi, ātum, āre. — παθητ. vastor, vastātus sum, āri. — medicus, i. — remedium, ii. — levo, āvi, ātum, āre. — nego, āvi, ātum, āre. — implōro, āvi, ātum, āre. — praeclārus, a; um. — Epidaurus, i. — navigium, ii. — sacrificium, ii. — aedifico, āvi, ātum, āre. — porto, āvi, ātum, āre. — sano, āvi, ātum, āre.

21. — 1 σχεδόν. — 2 ἡ αἰτιατκ. ἐπὶ γρόνου παρὰ Δατίνοις σημαίνει ὅτι καὶ παρὰ τοῖς "Ελλησι, δηλ. χρονικὴν διάρκειαν. — 3 τέλος. — 4 Ὁδυσσεύς. — 5 βασιλεύς. — 6 δστις. — 7 ίνα. — 8 δτκ. χρησιμεύουσα ώς ἀντικμ. εἰς τὸ nocēmus. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργανου. — 10 ὑποτακτ. δηλοῦσα προτροπήν = ἀς μεθ' ὑποτακτ. — 11 ἀφαιρτκ. χρησιμεύουσα ώς ἀντικμ. τοῦ complebim̄us· τὸ δὲ armātus, a, um = ἔνοπλος. — 12 apud μετ' αἰτιατκ. = παρὰ μετὰ δτκ. — 13 ίμην. — 14 eum σύνδεσμος αἰτιολογκ. μεθ' ὑποτακτ. = ἐπειδή. — 15 ἔπειτα. — 16 ad μετ' αἰτιατκ. = εἰς μετ' αἰτιατκ.

Oppugno, āvi, ātum, āre. — Ithāca, ae. — placebo, ūi, ītum ēre. — incito, āvi, ātum, āre. — dolus, i. — adhibeo, ūi, ītum, ēre. — consilium, ii. — pareo, ūi, ēre. — ligneus, a, um. — alvus, i. — compleo, ēvi, ītum, ēre. — propinquus, a, um. — Tenēdus, i. — exītus, ūs. — callidus, a, um. — strenuus, a, um. — navigo, āvi, ātum, āre. — lateo, ūi, ēre.

22. — 1 κατ' ἀρχάς. — 2 ίνα. — 3 alii.... alii = ἄλλοι μέν.... ἄλλοι δέ. — 4 τότε. — 5 Λαοκόνων. — 6 cum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 7 ne = μήπως. — 8 δτκ. χρησιμεύουσα ώς ἀντικείμ. εἰς τὸ immineat. — 9 ab μετ' ἀφαιρτκ. = παρὰ μετὰ γνκ. — 10 de patriā bene meroe = εὐεργετῶ τὴν πατρίδα. — 11 a μετ' ἀφαιρτκ. = ἀπὸ μετὰ γνκ. — 12 τῇ διαταγῇ. — 13 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου.

Mirus, a, um. — adspectus, ūs. — praebeo, ūi, ītum, ēre. — perterreo, ūi, ītum, ēre. — festīno, āvi, ātum, āre. — effigies, ēi. — timeo, ūi, ēre. — sileo, ūi, ēre. — admoneo, ūi, ītum, ēre. — advōlo, āvi, ātum, āre. — deleo, ēvi, ītum, ēre. — immineo, ēre. — fides, ēi. — habeo, ūi, ītum, ēre. — displiceo, ūi, ītum, ēre. —

mereo, ūi, ītum, ēre. — conservo, āvi, ātum, āre. — doleo, ūi, ēre. — defleo, ēvi, ītum, ēre. — deterreo, ūi, ītum, ēre. — studeo, ūi, ēre. — morsus, ūs. — hydra, ae.

23.— a) 1 ὅτε. — 2 βασιλεύς. — 3 μήπως. — 4 C. = Caius [πρόφ. Gajus]. — 5 a μετ' ἀφαιρτκ. = ὑπὸ μετὰ γνκ. πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 6 διότι. — 7 consilium habeo = κάμνω συμβούλιον. — 8 quomodo = πῶς. — 9 ἀφαιρτκ. γρησιμεύουσα ὡς ἀντίκμ. τοῦ prohibēri, ὅπερ ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ posset. — 10 ἥδυνατο. — 11 εἶς. — 12 ex nobis = ἔξ ήμῶν. — 13 ὑποτκτ. δηλοῦσα προτροπὴν = ἀς μεθ' ὑποτακτ. — 14 ἀφαιρτκ. τοῦ αἰτίου = διὰ μετ' αἰτιατκ. — 15 bello deterreor = ἀποτρέπομαι τοῦ σχεδίου. — 17 ἀφαιρτκ. τοῦ ὀργάνου.

Clusium, ii. — terreo, ūi, ītum, ēre. παθ. terreor, ītus sum, ēri. — prohibeo, ūi, ītum, ēre. — adulescentūlus, i. — intro, āvi, ātum, āre. — metus, ūs. — poena, ae. — supplicium, ii. — pretiōsus, a, um. — vestimentum, i. — scriba, ae.

b) 1 eum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 2 ἀφαιρτκ. ίδιότητας. — 3 τίς. — 4 σέ. — 5 in animo habeo = ἔχω ἐν νῷ, δικνοῦμαι. — 6 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 7 deceptus, a, um = ἀπατηθείς. — 8 διότι. — 9 σύ. — 10 βασιλεύς. — 11 ίνα. — 12 ἐνέθηκε. — 13 ἀφαιρτκ. τοῦ αἰτίου = διὰ μετ' αἰτιατκ.

Falsus, a, um. — species, ēi. — cruciātus, ūs. — ira, ae. — inflammo, āvi, ātum, āre. — tormentum, i. — vexo, āvi, ātum, āre. — flamma, ae. — cremo, āvi, ātum, āre.

24. — 1 ἥδη. — 2 eum μετ' ἀφαιρτκ. = πρός μετ' αἰτιατκ. — 3 ἐπὶ πολὺν χρόνον. — 4 primus pedītum = ὁ πρῶτος ἐκ τῶν πεζῶν. — 5 εἶς. — 6 ἀφοῦ. — 7 τέλος. — 8 διὰ τοῦτο. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ ὀργάνου. — 10 se ipse necāvit = αὐτὸς ἔκατὸν ἐφόνευσεν = ηύτοκτόνησεν.

Hamilcar, āris. — Carthaginienses, ium. — pedes, itis. — eques, itis. — miles, itis. — civis, is. — consul, ūlis. — ira, ae. — odium, ii. — hostis, is. — alienus, a, um. — Prusia, ae. — rex, gis. — Bithynia, ae. — senex, senis. — studeo, ūi, ēre. — venēnum, i.

25. — 1 summus, a, um = ὑπέρτατος. — 2 οἵτινες. — 3 cum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 4 ad μετ' αἰτιατκ. = εἰς μετ' αἰτιατκ. — 5 ante μετ' αἰτιατκ. = πρὸ μετὰ γνκ. — 6 superātus a, um = ἡττημένος. — 7 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 8 πεζη. — 9 post μετ' αἰτιατκ. = ὅπισθεν μετὰ γνκ. — 10 ἔπειτα. — 11 totus, a, um = δλος. — 12 ἀφαιρτκ. τοῦ τρόπου = μετὰ μετὰ γνκ.

Homo, īnis. — mons, ntis. — Capitolīnus, a, um. — imperātor, ōris. — triumpho, āvi, ātum, āre. — commeō, āvi, ātum, āre. — currus, ūs. — triumphātor, ōris. — albus, a, um. — alligo, āvi, ātum, āre. — catēna, ae. — onero, āvi, ātum, āre. — pes, pedis. — migro, āvi, ātum, āre. — appareo, ūi, ēre. — laetus, a, um. — clamor, ōris. — salūto, āvi, ātum, āre. — pecunia, ae.

26. — 1 Ti. = Tiberius. — 2 C. = Caius (πρόφ. Gajus). — 3 ἀφαιρτκ. ἰδιότητος. — 4 tribūnus plebis = δῆμαρχος. — 5 ἀφαιρτκ. τοῦ κατά τι : amor patriae = ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη, ἡ φιλοπατρία. — 6 apud μετ' αἰτιατκ. = παρὰ μετὰ δτκ. — 7 ՚να. — 8 rogo legem = προτείνω νόμουν. — 9 patres, um = οἱ πατρίκιοι. — 10 διότι. — 11 τῷ ὄντι, πράγματι.

Africānus, i. — dignitas, ātis. — libertas, ātis. — fortitudo, īnis. — auctoritas, ātis. — plebs, bis. — emineo, ūi, ēre. — condicio, ūnis. — levo, āvi, ātum, āre. — lex, legis. — placeo, ūi, ēre. — dominatio, ūnis. — periculōsus, a, um. — mors, rtis.

27. — 1 ἀφοῦ. — 2 ἐπὶ πολύ. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 4 hanc oratiōnem = τόνδε τὸν λόγον. — 5 habeo oratiōnem = ἀπαγγέλλω λόγον. — 6 ταύτας. — 7 ἐπειδή. — 8 δευτέραν φοράν, πάλιν. — 9 a μετ' ἀφαιρτκ. = ἀπὸ μετὰ γνκ. — 10 in animo habeo = διανοοῦμαι. — 11 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου.

Sevērus, a, um. — contio, ūnis. — oratio, ūnis. — durus, a um. — molestus, a, um. — regio, ūnis. — fames, is. — senex, is. — virgo, īnis. — seditio, ūnis. — urbs, bis. — mons, ntis. — emigro, āvi, ātum, āre. — sepāro, āvi, ātum, āre. — universus, a, um. — preces, eum. — promissum, i.

28. — a) 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 φ = εἰς ὄν. — 3 ἀφαιρτκ.

ἰδιότητος. — 4 ποτέ, κάποτε. — 5 per μετ' αἰτιατκ. = διὰ μετὰ γνκ. — 6 mare Aegaeum = Αἰγαῖον πέλαγος. — 7 ἵνα. — 8 ὀνόματι.. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ κατά τι.

Tempus, pōris. — gens, ntis. — pulchritūdo, īnis. — corpus, pōris. — mare, ris. — Menelāus, i. — visito, āvi, ātum, āre. — uxor, ōris. — Helēna, ae. — Lacaena, ae.

b) 1 ὅτε. — 2 ab μετ' ἀφαιρτκ.= ἀπὸ μετὰ γνκ. — 3 ἵνα. — 4 sita erat ἔκειτο. — 5 cum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 6 ὅπου. — 7 ἐν τῷ μεταξύ. — 8 apertus, a, um = ἀναπεπταμένος, ἀγοικτός. — 9 οὕτω. — 10 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργανου. — 11 τοῦτο.

Navis, is. — flumen, mīnis. — specto, āvi, ātum, āre. — Eurōtas, aē. — voluntas, ātis. — hospes, ītis. — impēro, āvi, ātum, āre. — fraus, fraudis. — rapto, āvi, ātum, āre. — jus, juris. — hospitium, ii. — viōlo, āvi, ātum, āre. — scelus, ēris. — carmen, īnis. — commēmōrō, āvi, ātum, āre.

29. — 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 ἀφαιρτκ. ἰδιότητος : amor patriae et agricultūrae = ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν γεωργίαν. — 3 de μετ' ἀφαιρτκ. = περὶ μετὰ γνκ. — 4 ἔδωκε. — 5 μᾶλλον. — 6 ἢ (συγχριτικός). — 7 τέλος, πρῶτον. — 8 τούτοις. — 9 τὰ ὄποια. — 10 ὑμῖν.

Laudabīlis, e. — fertīlis, e. — fidēlis, e. — salutāris, e. — praeceptum, i. — opus, ēris. — utilis, e. — suāvis, e. — ars, rtis. — aetas, ātis. — tristis, e. — turpis, e. — civīlis, e. — termīno 1. — insignis, e. — simīlis, e. — commūnis, e. — omnis, e. — mortālis, e. — dissimīlis, e. — brevis, e.

30. — 1 ἀφαιρτκ. χρησιμεύουσα ὡς ἀντικείμενον τοῦ implet. — 2 circa μετ' αἰτιατ. = περὶ μετ' αἰτιατκ. — 3 ἐνταῦθα. — in hac = ἐν ταύτῃ. — 5 copiae equestres = τὸ ἵππικόν. — 6 secundus, a, um = εὐνοϊκός, ἐπιτήδειος. — 7 copiae pedestres = τὸ πεζικόν. — 8 equestre proelium = ἵππομαχία. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργανου. — 10 ab μετ' ἀφαιρτκ. = ἀπὸ μετὰ γνκ. — 11 prope μετ' αἰτιατκ. = σπλησίον μετὰ γνκ.

Tyrrhēnus, a, um. — Adriaticus, a, um. — pateo, üi, ēre. — Apennīnus, i. — collis, is. — impleo, ēvi, ētum, ēre. — Padus, i. — celēber, bris, bre. — acer, cris, cre. — equester, stris, stre. — pede-

ster, stris, stre. — celer, ēris, ēre. — Ticīnus, i. — vulnēro, āvi, ātum, āre. — litus, ūris. — paluster, stris, stre.

31. — 1 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργάνου. — 2 res secundae = εὐτυχίαι. — 3 res adversae = ἀτυχίαι. — 4 de μετ' ἀφαιρτκ. = περὶ μετὰ γν. — 5 solo aequo = κατεδαφίζω. — 6 διότι. — 7 ἵνα.

Tyrius, a, um. — Dido, ūnis. — prudens, ntis. — audax, ācis. — vetus, ēris. — mercātor, ūris. — diligens, ntis. — felix, īcis. — pars, rtis. — fertiliš, e. — superbus, a, um. — constans, ntis. — despēro, āvi, ātum, āre. — modestus, a, um. — vehēmens, ntis. — solum, i. — admoneo, ūi, ītum, ēre.

32. — 1 procul ab urbe μακρὰν τῆς πόλεως. — 2 ante μετ' αἰτιατκ. = πρὸ μετὰ γν. — 3 αἰτιατκ. δηλοῦσα χρονικὴν διάρκειαν. — 4 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 5 ἀγῶν (πόλεμος) διεξήγετο. — 6 ἐκεῖ. — 7 ἐφ' ὅσον. — 8 post μετ' αἰτιατκ. = μετὰ μετ' αἰτιατκ. — 9 de μετ' ἀφαιρτκ. = περὶ μετὰ γν. — 10 αὐτοῦ (δηλ. τοῦ δουρείου ἵππου). — 11 κάποτε. — 12 ἥδη.

Litus, ūris. — navis, is. — celēber, bris, bre. — aestas, ātis. — hiems, ēmis. — Venus, ēris. — Sarpēdon, ūnis. — expugnatio, ūnis. — ingens, ntis. — magnitūdo, īnis. — terribilis, e. — crudēlis, e. — caedes, is. — servitūdo, īnis. — Hecūba, ae. — dives, ītis. — felix, īcis. — pauper, ēris. — infēlix, īcis.

33. — 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 ἡ (συγκριτικός). — 3 ἀφαιρτκ. χρησιμεύουσα ώς ἀντικμ. εἰς τὸ liberavērat. — 4 πολὺ. — 5 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργάνου. — 6 καθώς. — 7 ἀφαιρτκ. χρονικὴ δηλοῦσα τὸν χρόνον, ἐντὸς τοῦ ὄποιον γίνεται τι. — 8 κατὰ μικρόν. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ αἰτίου. — 10 facti sunt = ἐγένοντο. — 11 οἵτινες. — 12 ἀφαιρτκ. τοῦ κατά τι. — 13 ὅμως. — 14 multis proeliis = ἐν πολλαῖς μάχαις. — 15 δτκ. χρησιμεύουσα ώς ἀντικείμενον τοῦ parēbant.

Mēdus, i. — infirmus, a, um. — ignāvus, a, um. — nobīlis, e. — impētus, ūs. — Lydus, i. — Babybonius, i. — potens, ntis. — brevis, e. — spatium, ii. — amplus, a, um. — luxuria, ae. — imbellis, e. — mollis, e. — pareo, ūi, ēre.

34. — 1 οὐδέν. — 2 ἡ (συγκριτικός). — 3 ἔνθα. — 4 πολύ. — 5

ἀφαιρτκ. τοῦ ὁργάνου. — 6 τί ; — 7 ἐνταῦθα. — 8 ὅστις. — 9 vitam efflō = ἐκπνέω τὸν βίον : ἀποθνήσκω. — 10 ὀνόματι. — 11 ἵνα. — 12 nullus, a, um = οὐδεὶς. — 13 pugna navālis = ναυμαχία.

Marāthon, ὅνις. — Thermopylae, ἄραμ. — generōsus, a, um. — comes, ἵτις. — clades, is. — Pausanias, ae. — Aristides, is.

35. — 1 προστακτ. τοῦ salveo. — 2 ποῦ ; — 3 χθές. — 4 ἵνα. — 5 ὄπερ (βιβλίον). — 6 διότι. — 7 πόσον πολύ. — 8 ὅστις νὰ εἰναι. — 9 τί. — 10 ἀσμένως, εὐχαρίστως. — 11 αὔριον. — 12 sub μετ' αἰτ. = περὶ μετ' αἰτ. — 13 - ne ἐρωτηματικὸν μόριον προσαρτώμενον ἐν τέλει τῆς λέξεως, διὰ τῆς ὄποιας γίνεται ἡ ἐρώτησις = ἔρα γε aderitisne ? = ἔρα γε θὰ παρευρεθῆτε ; — 14 μᾶλλον. — 15 ἢ (συγκριτικός). — 16 εὐθύς. — 17 τοῦτο. — 18 memoriā teneo = κρατῶ ἐν τῇ μνήμῃ, ἐνθυμοῦμαι. — 19 δ.τι. — 20 ἐπτά. — 21 ὅστις. — 22 ἡ πρόθεσις cum συντασσομένη μετὰ τῆς ἀφαιρτκ. τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμ. ἐπιτάσσεται. — 23 οὐδεὶς. — 24 δύναται. — 25 ὥς, καθώς. — 26 ἔρα γε ἀρκετά ; — 27 gratiam habeo = δέψειν χάριν. — 28 una cum = δμοῦ, μετά (μετὰ γν.). — 29 ἀφαιρτκ. τοῦ ὁργάνου. — 30 οἵτινες (μῆθοι). — 31 ίδού. — 32 προστακτ. τοῦ valeo.

Salveo, ēre. — ignōro, āvi, ātum, āre. — arbor, ūris. — recīto, āvi, ātum, āre. — vesper, ēri. — fabūla, ae. — historia, ae. — dictum, i. — sapiens, ntis. — gratus, a, um. — pecco, āvi, ātum, āre. — exclāmo, āvi, ātum, āre. — mors, rtis. — testamentum, i. — mando, āvi, ātum, āre. — Horatius, ii. — gratia, ae. — valeo, ūi, ēre.

36. — 1 ἀφοῦ. — 2 confirmo anīmum militūm = ἐνισχύω τὸ φρόνημα (τὸ θάρρος) τῶν στρατιωτῶν : ἐνθαρρύνω τοὺς στρατιώτας. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ ὁργάνου.

Poeni, ūrum. — video, vīdi, vīsum, ēre. — necessarius, a, um. — imprōbus, a, um. — opulentus, a, um. — opes, um. — manus, ūs. — timor, ūris. — Saguntum, i. — firmus, a, um. — Pyreneai, ūrum.

37. — 1 pro μετ' ἀφαιρτκ. = ἀντὶ μετὰ γν. — 2 ὅστις. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 4 ἀφαιρτκ. τοῦ ὁργάνου. — 5 ita.... ut = τόσον....

ώστε. — 6 ἔξηλθε. — 7 ἵνα. — 8 οὕτως. — 9 τῇ διαταγῇ. — 10 quamquam = ἂν καί. — 11 nonnullus, a, um = τίς. — 12 δέι. — 13 brevi = ἐν βροχεῖ (χρόνῳ). — 14 usque ad = μέχρι (μετὰ γν.).

Pernicioīsus, a, um. — administro, āvi, ātum, āre. — socius, i. — expilo, āvi, ātum, āre. — terreo, ūi, ūtum, ēre. — coērceo, ūi, ūtum, ēre. — irrītus, a, um. — tempto, āvi, ātum, āre. — Etruria, ae. — accūso, āvi, ātum, āre. — relēgo, āvi, ātum, āre. — revōco, āvi, ātum, āre. — Antonius, ii. — aetas, ātis.

38. — a) 1 ut ἀποτελεσματικὸς μεθ' ὑποτακτ. = ώστε. — 2 apud μετ' αἰτ. = παρὰ μετὰ δοτκ. — 3 ἵνα.

Tantus, a, um. — peregrinus, a, um.

b) 1 ποτέ, κάποτε. — 2 ἐπτά. — 3 ἵνα. — 4 ἐπειτα. — 5 meā sententiā = κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. — 6 pro μετ' ἀφαιρτκ. = ὑπὲρ μετὰ γν. — 7 τότε. — 8 φαίνομαι. — 9 ἡ (συγκριτικός). — 10 usque ad = μέχρι (μετὰ γν.). — 11 ἀφαιρτκ. ἰδιότητος. — 12 γν. τῆς ἀξίας. parvi aestimo = διλγόν ἐκτιμῶ. — 13 paulo post = μετ' διλγον. — 14 ita.... ut = τόσον.... ώστε. — 15 de μετ' ἀφαιρτκ. = περὶ μετὰ γν.

Numēro, āvi, ātum, āre. — regius, a, um. — humānus, a, um. — cadūcus, a, um. — incertus, a, um. — paucus, a, um. — ultimus, a, um. — tranquillus, a, um. — valetūdo, ūnis. — felicitas, ātis. — dubito, āvi, ātum, āre.

c) 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 ἀνωτέρω. — 3 ώστε. — 4 ἡ πρόθεσις εἰμι συντάσσομένη μετὰ τῆς ἀφαιρτκ. τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἐπιτάσσεται· quibuscum = πρὸς ἄ (ἔθνη). — 5 δέ. — 6 δηλ. rogo. — 7 ιστάμενος. — 8 τρίς. — 9 memoriae mando = ἐντυπῶ (ἐγκαράτω) τῇ μνήμῃ — 10 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 11 ἵνα.

Cogito, āvi, ātum, āre. — rogus, i. — perturbo, āvi, ātum, āre. — recuperō, āvi, ātum, āre.

39. — 1 πέντε. — 2 de μετ' ἀφαιρτκ. = περὶ μετὰ γν. — 3 utrum-an πότερον-ἡ. — 4 ἀφοῦ. — 5 pro μετ' ἀφαιρτκ. = κατὰ μετ' αἰτιατκ. — 6 erga μετ' αἰτιατκ. = πρὸς μετ' αἰτιατκ. — 7 διότι. — 8 ἂν καί. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ τρόπου = μετὰ μετὰ γν.

Mulier, ēris. — propēro, āvi, ātum, āre. — acerbus, a, um. — aequus, a, um. — tolēro, āvi, ātum, āre.

40. — 1 ἐπιμελῶς. — 2 φρονίμως. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 4 εἶχε συναθροίσει. — 5 ἵνα. — 6 δτε. — 7 ὅπόθεν : ἀπὸ ποῦ. — 8 quoniam. — 9 θέτει (ἀντὶ τοῦ ne) κατόπιν τῶν καλύσεως σημαντικ. ρημ. = ἵνα μή, ὥστε νὰ μή. — 10 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 11 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 12 δικαιώς.

Cibus, i. — nutrio, īvi, ītum, īre. — impertio, īvi, ītum, īre. — impedio, īvi, ītum, īre. — negotium, ii. — respondeo, ndi, nsum, īre. — canto, īvi, ītum, īre. — audio, īvi, ītum, īre. — labōro, īvi, ītum, īre. — oboedio, īvi, ītum, īre. — punio, īvi, ītum, īre. — esurio, īvi, ītum, īre.

41. — 1 ἀφοῦ. — 2 decimus, a, um = δέκατος. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 4 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 5 ἵνα. — 6 κατ' ἀρχάς. — 7 οὐδέποτε. — 8 quantus, a, um = ὅπόσος. — 9 ἀλλά. — 10 neque... neque = οὔτε....οὔτε. — 11 ἔπειτα. — 12 ἀφαιρτκ. ίδιότητος. — 13 ὥστε. — 14 = atque ibi.

Incendium, ii. — vineio, nxi, nctum, īre. — transporto, īvi, ītum, īre. — servio, īvi, ītum, īre. — Venus, īris. — facinus, īris. — probo, īvi, ītum, īre. — sentio, nsi, nsum, īre. — opto, īvi, ītum, īre. — suadeo, suāsi, suāsum, īre. — finio, īvi, ītum, īre. — fatiго, īvi, ītum, īre. — pietas, ītis. — umērus, i. — venio, vēni, ntum, īre. — reperio, reppēri, repertūm, īre.

42. — 1 δτε. — 2 δτκ. γρήσμενούσα ώς ἀντικμ. τοῦ appropinquāret. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 4 ὕδε, ώς ἔξης. — 5 ἔδω, εἰς τοῦτον τὸν τόπον. — 6 ἀν καί. — 7 ώς. — 8 οὔτω. — 9 nisi = ἐὰν δὲν (πρβλ. 12, 9). — 10 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου.

Sirēnes, um. — appropinquō, īvi, ītum, īre. — divīnus, a, um. — flōs, ris. — vestio, īvi ḡ ii, ītum, īre. — dulcis, e. — cura, ae. — lenio, īvi ḡ ii, ītum, īre. — scio, īvi, ītum, īre. — vincūlum, i. — religio, īvi, ītum, īre.

43. — a) 1 κατ' ἀρχάς. — 2 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 3 ante Christum natum = πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. — 4 ἀφαιρτκ. τοῦ ἐμμέσου ἀντικμ. τοῦ liberavērunt. — 5 = ante Christum natum. — 6 qui.... administrārent = ἵνα οὗτοι διοικήσωσι. — 7 πρὸς τούτοις. — 8 ἵνα. — 9 σχεδόν. — 10 διεξήγαγον. — 11 ἐν τῷ πολέμῳ. — 12 γν. ἀντικείμενη. εἰς τὸ bello. — 13 ab = ἀπὸ μετὰ γν.

Duo, duae, duo. — creo, āvi, ātum, āre. — administro, āvi, ātum, āre. — censor, ūris. — praetor, ūris. — aedilis, is. — quaestor, ūris. — amplifico, āvi, ātum, āre. — Samnites, um.

b) 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 = ἀπὸ μετὰ γνκ. — 3 usque ad = μέχρι (μετὰ γνκ.). — 4 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργάνου. — 5 ἐν διαφόροις χρόνοις. — 6 summa imperii = ἡ ἀρχηγία. — 7 δηλ. ὁ Πόπλιος Σκι- πίων (ὑπατος τῷ 218 π. Χ.) καὶ ὁ Γναῖος Σκιπίων (ὑπατος τῷ 222 π. Χ.). — 8 δηλ. ὁ Πόπλιος Σκιπίων (ὑπατος τῷ 205), ὁ νιός τοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ φονευθέντος Ποπλίου Σκιπίωνος. — 9 ἡ per ἐνταῦθα μετ' αἰ- τιατκ. ἐτέθη ἀντὶ ἀπλῆς αἰτιατκ. δηλούσσης χρονικὴν διάρκειαν. — 10 κτηγρμ. = ως νικητής. — 11 ἡ αἰτιατκ. ἐπὶ χρόνου δηλοῦτη τὴν χρονικὴν διάρκειαν.

Punīcus, a, um. — idem, eādem, idem. — saecūlum, i. — Fabius, i. — dictātor, ūris. — diversus, a, um. — flagro, āvi, ātum, āre.

c) 1 αἰτιατκ. δηλοῦσα χρονικὴν διάρκειαν. — 2 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. Atrox, ūcis.

d) 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 bellum civile = ἐμφύλιος πόλε- μος. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργάνου. — 4 κατέθλιψε, ἐματαίωσε. — 5 τέλος. — 6 ut.... viderētur = ὡστε ἐφαίνετο. — 7 conjurātus, i = συνωμότης. — 8 pugna navālis = ἡ ναυμαχία. — 9 post Christum natum = μετὰ Χριστὸν γεννηθέντα = μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ : μ. Χ. — 10 ἀφαιρτκ. τοῦ ἐμμέσου ἀντκμ. εἰς τὸ privavērunt.

Nefarius, a, um. — legio, ūnis. — Octaviānus, i. — heres, ēdis.

44. — 1 in somnis = καθ' ὑπνον. — 2 supra μετ' αἰτιατκ. = ὑπὲρ μετ' αἰτ. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ ὄργάνου. — 4 ἀφαιρτκ. ἰδιότητος. — 5 τότε (ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως). — 6 διατί. — 7 mi, κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῆς κτητικῆς ἀντων. meus, a, um. — 8 a = ἀπὸ μετὰ γνκ. — 9 dum = ἔως ὅτου. — 10 utinam ne = εἴθε νὰ μή μεθ' ὑποτακτ. παραγομένου χρόνου δηλοῖ εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον. — 11 a = ὑπὸ μετὰ γνκ. — 12 δέ. — 13 nondum = οὕπω : δέν.... ἀκόμη. — 14 ἵνα. — 15 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 16 ἀφαιρτκ. χρησιμεύουσα ως ἀντι- κείμ. εἰς τὸ solūtus est. — 17 εὐθὺς.

Turpis, e. — lacero, āvi, ātum, āre. — jaceo, ūi, ēre. — lectus, i. — metuo, ūi, ēre. — constituo, ūi, ūtum, ēre. — ruo, ūi, ūtum,

ĕre. — litus, ſoris. — saevo, ū, ītum, īre. — eerto, rti, rsum, ĕre. — converto, rti, rsum, ĕre. — inféri, ūrum. — descendō, ndi, nsum, ĕre. — eligo, lēgi, lectum, ĕre. — comprehendō, ndi, nsum, ĕre. — ſolvo, lvi, ſolūtum, ĕre. — indūo, dūi, dūtum, ĕre.

45. — 1 ὅτε. — 2 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου εἰς τὸ incensus. — 3 cum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 4 cum....conflixeritis = ἀροῦ συγκρουσθῆτε. — 5 ἀφαιρτκ. τοῦ δργάνου. — 6 utinam ne = εἴθε νὰ μὴ (πρβλ. 44, 10).

Abdūco, xi, ctum, ĕre. — incendo, ndi, nsum, ĕre. — prae-dico, xi, ctum, ĕre. — addūco, xi, ctum, ĕre. — redūco, xi, ctum, ĕre. — deprehendo, ndi, nsum, ĕre. — confligo, flixi, flixtum, ĕre. — rego, xi, ctum, ĕre. — intellēgo, lexi, lectum, ĕre. — veritas, ātis. — averto, rti, rsum, ĕre. — dirīgo, rexī, rectum, ĕre. — neglīgo, exi, ectum, ĕre. — contemno, mpsi, mptum, ĕre. — auris, is.

46. — 1 ὅτε. — 2 ita.... ut = τόσον....ῶστε. — 3 apud μετ' αἰτιατκ. = πρὸς μετ' αἰτιατκ. — 4 meis auspiciis (ἀφαιρτκ. τοῦ τρόπου) = ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν μου. — 5 magno proelio = ἐν μεγάλῃ μάχῃ. — 6 -ne ἐρωτηματκ. μόριον προσαρτώμενον ἐν τέλει τῆς λέξεως, διὰ τῆς ὀποίας γίνεται ἡ ἐρώτησις = ἀρά γε metuitisne ? ἀρά γε φοβεῖσθε ; — 7 μήπως. — 8 ἵνα. — 9 πρὶν ἥ. — 10 γνκ. τῆς αἰτίας. — 11 διότι. — 12 C. = Caius (πρόφ. Gajus). — 13 δύνανται. — 14 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 15 ἀφαιρτκ. τοῦ τρόπου.

Suēbi, ūrum. — indīco, xi, ctum, ĕre. — gero, gessi, gestum, ĕre. — vinco, vici, victum, ĕre. — duco, xi, ctum, ĕre. — metuo, ūi, ĕre. — mitto, misi, missum, ĕre. — committo, mīsi, missum, ĕre. — restituo, stitūi, stitūtum, ĕre. — dico, xj, ctum, ĕre. — credo, didi, dītum, ĕre. — acuo, ūi, ūtum, ĕre. — posco, poposci, ĕre.

47. — 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 διότι. — 3 ἀφαιρτκ. τοῦ κατὰ τι. — 4 ἔκειτο. — 5 ὅταν. — 6 ἡ πρόθεσις cum συνταſſομένη μετὰ τῆς ἀφαιρτκ. τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἐπιτάſſεται. — 7 ἵνα.

Priēna, ae. — Caria, ae. — capio, cēpi, captum, ĕre. — fugio ūgi, fugītum, ĕre. — asporto, āvi, ātum, āre. — nonnullus, a, um. — facio, feci, factum, ĕre. — permitto, mīsi, missum, ĕre.

48. — 1 εῖς. — 2 ἀφοῦ. — 3 accidit, ut = συνέβη νά. — 4 εὐθύς. — 5 δτκ. — 6 contigit, ut = accidit, ut. — 7 μόνον. — 8 ἵνα μή. — 9 ἀφαιρτκ. τοῦ τρόπου. — 10 ἀφαιρτκ. τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. — 11 καταληφθείς. — 12 omnino non = πάντως δέν : οὐδαμῶς. — 13 δτκ. γρητιμεύουσα ώς ἀντικείμ. εἰς τὸ praecipio. — 14 ἵνα.

Vedius, ii. — Pollio, ὄνις. — convivium, ii. — accumbo, cubui, cubitum, ἔρε. — vas, vasis. — frango, frēgi, fractum, ἔρε. — crystallinus, a, um. — piscīna, ae. — rapio, rapūi, raptum, ἔρε. — jubeo, jussi, jussum, ἔρε. — objicio, jēci, jectum, ἔρε. — muraena, ae. — excido, cidi, ἔρε. — evado, si, sum, ἔρε. — comprehendō, ndi, nsum, ἔρε. — confugio, fūgi, fugītum, ἔρε. — peto, īvi, ītum, ἔρε. — piscis, is. — interficio, fēci, fectum, ἔρε. — misericordia, ae. — moveo, mōvi, motum, ἔρε. — compleo 2. — praecipio, cēpi, ceptum, ἔρε.

49. — 1 bello = ἐν πολέμῳ. — 2 παθ. πρκμ. τοῦ vinco. — 3 cum μετ' ἀφαιρτκ. = μετὰ μετὰ γνκ. — 4 cum...data esset = ὅτε ἐδόθη. — 5 cum...non possent = ἐπειδὴ δὲν ἡδύναντο. — 6 oracūlum consūlo = ἐρωτῶ τὸ μαντεῖον. — 7 consilium capio = λαμβάνω ἀπόφασιν, ἀποφασίζω. — 8 oracūlum edo = γρηγοριδοτῶ. — 9 ἀφαιρτκ. δῆλοῦσα τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν = ἐξ Ἀθηνῶν. — 10 μάτην. — 11 peto ab aliquo aliquid = ζητῶ τι παρὰ τινος. — 12 ἀλλά. — 13 res militaris = τὰ πολεμικά. — 14 κατὰ πρῶτον. — 15 ignominiā aliquem afficio = ὀνειδίζω τινά. — 16 ἀφαιρτκ. τοῦ ὀργάνου. — 17 facti sunt = ἐγένοντο. — 18 ὥστε. — 19 νοητέον τὸ est. — 20 εὐτυχέστατα.

Jugum, i. — servitus, ūtis. — indignatio, ὄνις. — tolēro 1. — deficio, fēci, fectum, ἔρε. — dejicio, jēci, jectum, ἔρε. — Delphicus, a, um. — consūlo, sulūi, sultum, ἔρε. — edo, edidi, editum, ἔρε. — peto, petīvi, petītum, ἔρε. — accipio, cēpi, ceptum, ἔρε. — arcessō, īvi, ītum, ἔρε. — qualis, e. — ignārus, a, um. — decipio, cēpi, ceptum, ἔρε. — afficio, fēci, fectum, ἔρε. — alācer, cris, cre. — pario, pepēri, partum, ἔρε. — concutio, cussi, cussum, ἔρε. — conficio, fēci, fectum, ἔρε.

50. — 1 ὅτε. — 2 ἔνθα. — 3 σφόδρα, πολύ. — 4 ne...quidem = οὐδέ. — 5 ἀφαιρτκ. γρητιμεύουσα ώς ἀντικμ. τοῦ uti (ἀπαρεμφ. τοῦ.

utor). — 6 κάλλιον. — 7 irātus, a, um = δργισθείς. — 8 repēto poenas ab alīquo = τιμωρῶ τινα. — 9 αἴφνης. — 10 ὥστε. — 11 ἐπειδή. — 12 τέλος. — 13 ventus secundus = οὔριος ἀνεμος.

Aulis, īdis. — moror, ātus sum, āri. — venor, ātus sum, āri. — soleo, ītus sum, ēri. — gaudeo, gavīsus sum, ēre. — arcus, ūs. — utor, usus sum, uti. — talis, e. — audeo, ausus sum, ēre. — repēto, īvi, ītum, ēre. — consēquor, consecūtus sum, sēqui. — egredior, gressus sum, grēdi. — possum, potūi, posse. — Calchas, antis. — vates, is. — irascor, ātus sum, sci. — vereor, ītus sum, ēri. — verum, i. — profiteor, fessus sum, ēri. — polliceor, cītus sum, ēri. — tutor, ātus sum, āri. — nanciscor, nactus sum, nancisci. — cogo, coēgi, coāctum, ēre.

51. — 1 profectūrus sum, περιφραστικ. συζυγία = μέλλω νὰ πορευθῶ. — 2 ὅτε. — 3 λίαν, πολύ. — 4 ἀρκούντως. — 5 actūrus sum, περιφραστ. συζυγία = μέλλω νὰ πράξω. — 6 nonne ἐρωτηματικ. μόριον ἐν εὐθείαις ἐρωτήσεσι = πῶς δέν; — 7 in anīmo habeo = διανοῦμαι. — 8 num ἐρωτηματ. μόριον ἐν εὐθείαις ἐρωτήσεσι = μήπως, ἔπος γε; — 9 κατὰ τὸ φαινόμενον. — 10 ἵνα. — 11 revēra = πράγματι (δέ). — 12 castra pono = στρατοπεδεύω. — 13 δτκ. χρησιμεύουσα ὡς ποιητικὸν αἴτιον τοῦ moriendum est = πρέπει ἡμεῖς ν' ἀποθάνωμεν.

Proficiscor, fectus sum, sci. — ephōrus, i. — ago, egi, actum, ēre. — barbārus, a, um. — adītus, ūs. — morior, mortūus sum, mori. — pono, posūi, posītum, ēre. — allōquor, locūtus sum, lōqui. — licet, ūit, ēre. — consulatio, ūnis. — consūmo, sumpsi, sumptum, ēre.

52. — 1 ἀφαιρτκ. τοῦ χρόνου. — 2 = ante Christum natum = πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. — 3 ἀφαιρτκ. χρησιμεύουσα ὡς ἀντικμ. τοῦ fungebantur fungor δὲ consulātu = τελῶ καθήκοντα ὑπάτου. — 4 ad μετ' αἰτιατκ. = παρὰ μετ' αἰτιατκ. — 5 invito collēgā = ἀκοντος τοῦ συνάρχοντος. — 6 ἵνα μή. — 7 equestre proelium = ἵππομαχία. — 8 manum consēro = συμπλέκομαι, συνάπτω μάχην. — 9 ne....quidem = οὐδέ. — 10 rem bene gero = τὸ πρᾶγμα (τὸν πόλεμον) διεξάγω καλῶς: νικῶ. — 11 ἐπί τινα χρόνον. — 12 quoque

σύνδεσμος ἐπιτασσόμενος : καὶ . — 13 tribūnus militum = χιλίαρχος (διοικητὴς λεγεώνος). — 14 ὅτε . — 15 ἔφιππος . — 16 ἀφαιρτε. τοῦ δργάνου . — 17 ἀκόμη . — 18 non jam = οὐκέτι : δέν....πλέον . — 19 γνω. πληθυντ. τῆς προσωπ. ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπ. — 20 γνω. δηλοῦσα τὴν ἐν τόπῳ στάσιν = ἐν Ρώμῃ . — 21 ἵνα . — 22 dum μετὰ ἐνεστῶτος ἀντὶ παρατε. dum colloquuntur = ἐνῷ συνδιελέγοντο . — 23 ἴστορκ. ἐνεστώς.

Consulātus, ūs. — fungor, nctus sum, i. — Poenus, i. — Canuae, ārum. — edūco, xi, ctum, ēre. — sequor, secūtus sum, sequi. — desero, ūi, rtum, ēre. — pello, pepūli, pulsum, ēre. — verto, rti, rsum, ēre. — consero, ūi, rtum, ēre. — fundo, fūdi, fūsum, ēre. — praetervhor, vectus sum, i. — sedeo, sedi, sessum, ēre. — sāxum, i. — tueor, tuītus sum, ēri. — fatālis, e. — convalesco, valui, ēre. — uterque, utrāque, utrumque. — opprīmo, pressi, pressum, ēre. — munio, īvi, ītum, īre. — collōquor, locūtus sum, lōqui. — obrūo, ūi, rūtum, ēre. — eripio, ripūi, reptum, ēre.

53. — 1 μέλλων νὰ πορευθῇ. — 2 ἐν Καρχηδόνος . — 3 αὔτη δέ. — 4 ἐνῷ. — 5 quaero ex filio ἐφωτῶ τὸν υἱόν. — 6 ἄν. — 7 ἀσμένως . — 8 ἵνα μή. — 9 κλητ. τῆς ἀντων. meus ἐμός· mi fili υἱέ μου. — 10 καὶ . — 11 per μετ' αἰτιατκ. = κατὰ μετ' αἰτιατκ. — 12 tam-ut τόσον-ῶστε. — 13 πιστῶς . — 14 ποτέ.

Conficio, fēci, fectum, ēre. — sto, stēti, stātum, āre. — quaero, quaeſīvi, quaeſītum, ēre. — accipio, cēpi, ceptum, ēre. — cupio, pīvi, pītum, ēre. — blanditia, ae. — do, dēdi, dātum, āre. — infestus, a, um.

54. — 1 ἀφαιρτε. τοῦ χρόνου . — 2 ἵνα . — 3 propter = διὰ μετ' αἰτιατκ. — 4 secundā fortūnā τύχη ἀγαθῆ, μὲ εὐνοϊκὴν τύχην : μὲ τὴν εὔνοιαν (: τὴν βοήθειαν) τῆς τύχης . — 5 ὅτε . — 6 αἴφνης . — 7 adversus μετ' αἰτιατ. = ἐναρτίον μετὰ γνω.

Hasdrūbal, ālis. — illustris, e. — indōles, is. — transgredior, gressus sum, i. — gero, gessi, gestum, ēre. — subiō, ēgi, actum, ēre. — collīgo, lēgi, lectum, ēre. — indīco, dixi, dictum, ēre. — medītor, ātus sum, āri. — Vettōnes, um. — cado, cecīdi, casum, ēre.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΛΕΞΙΔΟΓΙΟΝ

A

a, ab καὶ abs, πρόθεσις μετ' ἀ-
φαιρτκ. = 1) ἀπό· 2) ὑπὸ μετὰ
γν. πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ
αἰτίου.

abduīco, xi, etum, ēre, 3 ἀπάγω.
absūm, afūi, abesse, εἴμαι ἀπών,
εἴμαι μακράν.

ac, σύνδ. καὶ.

accipio, cēpi, ceptum, ēre, 3 λαμ-
βάνω, δέχομαι, παραδέχομαι.

accumbo, cubūi, cubitum, ēre, 3
κατακλίνομαι (κατ' ἔξοχὴν ἐπὶ
τῶν δειπνούντων).

accūso, āvi, ātum, āre, 1 κατη-
γορῶ.

acer, cris, cre, σφοδρός, δεινός.
acerbus, a, um, πικρός.

Achilles, is, ἀρ. Ἀχιλλεύς.

acies, ēi, θ. 1) δέξυτης: acies occu-
lōrum δέξυδέρκεια· 2) (τάξις
μάχης) παράταξις: in acie ἐν
παρατάξεως, κατὰ μέτωπον· 3)
μάχη.

acuo, ūi, ūtum, ēre, 3 παροξύνω,
παρορμῶ.

ad, πρόθεσις μετ' αἰτιατκ. = 1)

παρὰ τινι, τι· 2) ἐν τινι, πρός τινι.

addūco, xi, etum, ēre, 3 προσά-
γω, ἀγω.

adhibeo, ūi, ūtum, ēre, 2 μετα-
χειρίζομαι.

adhuc, ἐπίρρ. ἀκόμη.

adītus, ūs, ἀρ. εἰσοδος.

administro, āvi, ātum, āre, 1
διοικῶ.

admoneo, ūi, ūtum, ēre, 2 παρα-
κινῶ, προτρέπω.

adōro, āvi, ātum, āre, 1 λατρεύω.

Adriaticus, a, um, Ἀδριατικός.

adsum, affūi, adesse, παρίσταμαι,
βοηθῶ, παρευρίσκομαι.

adulescentūlus, i, ἀρ. νεανίας,
νέος.

advēna, ae, ἀρ. ἐπηλυς.

adventus, ūs, ἀρ. ἄφιξις.

adversarius, ii, ἀρ. ἐχθρός.

adversus, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. 1)
= πρὸς μετ' αἰτιατκ. 2) = ἐναν-
τίον μετὰ γν.

adversus, a, um, ἐναντίος: res
adversae = συμφοραί, ἀτυχίαι.

advōlo, āvi, ātum, āre, 1 σπεύδω.

- aedificium, ii, οὐδ. οἰκοδόμημα.
 aedifico, ἄντι, ἄτομ, ἄρε, 1 οἰκοδόμω, κατίζω, κατασκευάζω.
 aedilis, is, ἀρ. ἀγορανόμος.
 Aegaeum mare, Αἰγαῖον πέλαγος.
 aeger, gra, grum, ἀσθενής.
 Aemilius, ii, ἀρ. Αἰμίλιος.
 aemulus, a, um, ἀντίζηγλος.
 Aenēas, ae, ἀρ. Αἴνειας.
 Aequi, ὅρυμ, ἀρ. Αἴκουοι (ἀργαῖος Ἰταλικὸς λαὸς ἐγκατεστημένος εἰς τὴν δρεινὴν χώραν τοῦ ἥντιον Ἀνίου (παραποτάμου τοῦ Τιβέρεως)).
 aequo, ἄντι, ἄτομ, ἄρε, 1 ισῶ.
 aequo solo = κατεδαφίζω.
 aequus, a, um, ὄμιλός, ἵσος· aequus animus, ἀπάθεια, ἀταραξία ψυχῆς.
 aér, aëris, ἀρ. ἀέρος.
 Aesculapius, ii, ἀρ. Ἀσκληπιός.
 aestas, ἄτις, θ. θέρος· aestate = κατὰ τὸ θέρος.
 aestimo, ἄντι, ἄτομ, ἄρε, 1 ἐκτιμῶ· parvi aestimo διάγονον ἐκτιμῶ.
 aetas, ἄτις, θ. χρόνος (βίου), ἐποχή.
 Actna, ae, θ. Αἴτνη.
 afficio, fēci, sectum, ἔρε, 3 περιβάλλω· afficio ignominia = διειδίζω.
 Afrīca, ae, θ. Ἀφρική.
 Africānus, a, um, Ἀφρικανὸς (ἐπωνυμία τοῦ Ποπλίου Κορηνήλιου Σκιπίωνος, τοῦ νικητοῦ τοῦ
 'Αννίβα).
 Agamemnon, ὄνις, ἀρ. Ἀγαμέμνων.
 ager, gri, ἀρ. ἀγρός.
 ago, egi, actum, ἔρε, 3 ἄγω, πράττω.
 agricōla, ae, ἀρ. γεωργός.
 agricultūra, ae, θ. γεωργία.
 alacer, cris, e, πρόδυμος.
 albus, a, um, λευκός.
 Alexander, dri, ἀρ. Ἀλέξανδρος.
 alienus, a, um, ἀλλότριος, ξένος.
 aliquamdiu, ἐπίρρο. ἐπὶ τινα χρόνον.
 aliquando, ἐπίρρο. ποτέ, κάποτε.
 alias, a, ud, ἄλλος.
 Allia, ae, ἀρ. Ἄλλιας, μικρὸς παραπόταμος τοῦ Τιβέρεως ἐν Λατίῳ.
 allīgo, ἄντι, ἄτομ, ἄρε, 1 προσδένω.
 allōquor, locūtus sum, lōqui, 3 προσφωνῶ.
 Alpes, ium, θ. Ἀλπεις.
 alter, ἔρα, ἔρυμ, ὁ ἔτερος.
 altus, a, um, ὑψηλός.
 alvus, i, θ. κοιλία.
 ambo, ae, o, ἀμφότεροι, αι, α.
 ambūlo, ἄντι, ἄτομ, ἄρε, 1 περιπατῶ.
 amicitia, ae, θ. φιλία.
 amīcus, i, ἀρ. φίλος.
 amo, ἄντι, ἄτομ, ἄρε, 1 ἀγαπῶ.
 amor, ὅρις, ἀρ. ἀγάπη· amor patria = ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη, φιλοπατρία.
 amplifīco, ἄντι, ἄτομ, ἄρε, 1 ἐ-

- παυξάνω, ἐπεκτείνω.
 amplus, a, um εὐρύς, εὐρύχωρος,
 μέγας.
 Ancus, i, ἀρ. Ἀγκος.
 anīmus, i, ἀρ. ψυχή, νοῦς, φρό-
 νημα, θάρρος.
 annus, i, ἀρ. ἔτος.
 ante, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = πρὸ
 (τοπικ. καὶ χρονικ.).
 antea, ἐπίρρ. πρότερον.
 antīquus, a, um, ἀρχαῖος, πα-
 λαιός.
 Antonius, ii, ἀρ. Ἀντώνιος.
 Apennīnus, i, ἀρ. τὰ Ἀπέννινα
 ὅρη.
 aper, pri, ἀρ. κάπρος.
 apertus, a, um, ἀνοικτός.
 Apollo, īnis, ἀρ. Ἀπόλλων.
 appareo, īi, ītum, īre, 2 φαίνο-
 μαι.
 appello, īvi, ītum, īre, 1 καλῶ,
 ὀνομάζω.
 apporto, īvi, ītum, īre, 1 προσ-
 κομίζω, φέρω.
 appropinquō, īvi, ītum, īre, 1
 πλησιάζω.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = παρὰ
 μετὰ δτκ. ἡ πρὸς μετ' αἰτιατκ.
 aqua, ae, θ. ὕδωρ.
 aquila, ae, θ. ἀετός.
 ara, ae, θ. βωμός.
 aratrum, i, οὐδ. ἄροτρον.
 arbor, ὄρις, θ. δένδρον.
 arcesso, īvi, ītum, īre, 3 μετα-
 πέμπομαι, στέλλω καὶ προσ-
 καλῶ.
- arcus, ūs, ἀρ. τόξον.
 argentūm, i, οὐδ. ἄργυρος.
 Ariovistus, i, ἀρ. Ἀριόβιστος.
 Aristides, is, ἀρ. Ἀριστείδης.
 arma, ὄρυμ, οὐδ. ὅπλα (ἀμυν-
 τικά)· ἀντίθετ. tela, orum ὅπλα
 (ἐπιθετικά).
 armātus, a, um, ἔνοπλος.
 armentum, i, οὐδ. ἀγέλη.
 aro, āvi, ātum, āre, ἀροτριῶ, καλ-
 λιεργῶ.
 arguo, ūi, ūtum, īre, 3 κατη-
 γορῶ.
 ars, artis, θ. τέχνη.
 arx, arcis, θ. ἀκρόπολις.
 Asia, ae, θ. Ἀσία.
 aspectus, ūs, ἀρ. θέα, ὅψις.
 asper, īra, īrum, τραχύς, σφο-
 δρός.
 asporto, īvi, ītum, īre, 1 ἀπο-
 κομίζω.
 at, σύνδ. ἀλλά, δέ.
 ater, tra, trum, σκοτεινός, μέλας
 dies ater ἡμέρα ἀποφράξ.
 Athēnae, īrum, θ. Ἀθῆναι.
 Atheniensis, e, Ἀθηναῖος οὖσ.
 Athenienses, īum, ἀρ. πληθ.
 οἱ Ἀθηναῖοι.
 atque, σύνδ. καὶ.
 atrox, ὀcīs, δεινός, φοβερός.
 Attīca, ae, θ. Ἀττική.
 auctoritas, ātis, θ. ἐπιρροή, ὑπό-
 ληψίς.
 audacia, ae, θ. τόλμη.
 audax, ācis, τολμηρός.
 audeo, ausus sum, īre, 2 τολμῶ.

audio, īvi, ītum, īre, 4 ἀκούω. Augustūlus, i, ἀρ. Αὔγουστύλος. Augustus, i, ἀρ. Αὔγουστος. Aulis, īdis, θ. Αὐλίς. auris, is, θ. οὖς· praebeo aures alicui προσέχω εἰς τινα, ἀκούω τινά. aurum, i, οὐδ. χρυσός. auspicium, ii, οὐδ. 1) οἰωνοσκοπία· 2) ἀρχηγία. aut, σύνδεσμος = ἦ (διαζευκτικός). autem, σύνδεσμος = δέ, δύως. auxilium, ii, οὐδ. βοήθεια. avertō, rti, rsum, ἔρε, 3 ἀποτρέπω. avia, ae, θ. μάρμη. avus, i, ἀρ. πάππος.

B

Babylonii, ūrum, ἀρ. Βαβυλώνιοι. Bacchus, i, ἀρ. Βάκχος. barbārus, a, um, βάρβαρος. beātus, a, um, εὐδαίμων. bellicōsus, a, um, πολεμικός. bellīcūs, a, um, πολεμικός· res bellīcā τὰ πολεμικά. bello, īvi, ītum, īre, 1 πολεμῶ. bellum, i, οὐδ. πόλεμος. bene, ἐπίρρ. καλῶς. benignus, a, um, εὐμενής. bestia, ae, θ. Θηρίον, ζῷον. Bias, antis, ἀρ. Βίας. Bithynia, ae, θ. Βιθυνία.

blanditia, ae, θ. θωπεία (μάλιστα ἐν τῷ πληθ.).

bonus, a, um, ἀγαθός, καλός.

Brennus, i, ἀρ. Βρέννος (ἀρχηγὸς τῶν Γάλλων).

brevis, e, βραχύς· brevi (tempore) ἐν βραχεῖ χρόνῳ : ἐντὸς δὲ λίγου χρόνου.

Britanni, ūrum, ἀρ. Βρεταννοί.

Brutus, i, ἀρ. Βροῦτος.

C

C = Caius, i, (πρόφ. Gajus), ἀρ. Γάϊος.

cado, cecidi, casum, ἔρε, 3 πίπτω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης), φονεύομαι.

cadūcus, a, um, φθαρτός, μάταιος.

caedes, is, θ. σφαγή.

caeruleus, a, um, κυανοῦς.

Caesar, āris, ἀρ. Καῖσαρ.

Calchas, antis, ἀρ. Κάλχας.

callidus, a, um, πανοῦργος.

Camillus, i, ἀρ. Κάμιλλος, Ρωμαῖος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς τοῦ Δ' αἰῶνος π. X.

Campania, ae, θ. Καμπανία, χώρα ἐπὶ τῆς Δ. παραλίας τῆς Ἰταλίας.

campus, i, ἀρ. πεδιάς.

Cannae, ārum, θ. Κάνναι (πόλις τῆς Ἀπουλίας, χώρας ἐπὶ τῆς

NA. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας).

canto, īvi, ītum, īre, 1 ἥδω,

- ψάλλω.
- capio, cēpi, captum, ēre, 3 λαμ-
βάνω, καταλαμβάνω, κυριεύω.
- capillus, i, ἀρ. κόμη.
- Capitolium, ii, οὐδ. Καπιτώλιον
(ἡ ἀκρόπολις τῆς ἀρχαίας Ρώ-
μης ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίνου λό-
φου). Capitolinus, a, um, Κα-
πιτώλιος. Capitolinus mons
Καπιτώλιος λόφος.
- capto, āvi, ātum, āre, 1 θηρῶ,
συλλαμβάνω.
- caput, capītis, οὐδ. πρωτεύουσα
(ἐπὶ τόπου).
- Caria, ae, θ. Καρία.
- carmen, īnis, οὐδ. ἄσμα, ποίημα.
- Carthaginenses, ium, ἀρ. οἱ Καρ-
χηδόνιοι.
- Carthāgo, īnis, θ. Καρχηδών.
- carus, a, um, προσφιλής.
- casa, ae, θ. καλύβη.
- castigo, āvi, ātum, āre, 1 κολά-
ζω, τιμωρῶ.
- castra, ὄrum, οὐδ. στρατόπεδον.
- catēna, ae, θ. ἔλυσις.
- Catilīna, ae, ἀρ. Κατιλίνας.
- Cato, ὄnis, ἀρ. Κάτων, Ρωμαῖος
πολιτικὸς καὶ συγγραφεὺς (234-
149 π. Χ.).
- causa, ae, θ. αἰτία.
- celēber, bris, bre, δημοκατός, πε-
ρίφημος, πολυάνθρωπος.
- celēbro, āvi, ātum, āre, 1 ψάλλω,
ὅμνω.
- celer, ēris, ēre, ταχύς.
- celerītas, ātis, θ. ταχύτης.
- cena, ae, θ. δεῖπνον.
- censor, ὄris, ἀρ. τιμητής.
- centesimus, a, um, ἑκατοστός.
- certāmen, īnis, οὐδ. ὀγών.
- cerva, ae, θ. ἔλαφος.
- cetēri, ae, a, οἱ λοιποί.
- Christus, i, ἀρ. Χριστός.
- cibus, i, ἀρ. τροφή.
- cicāda, ae, θ. τέττιξ.
- Cicēro, ὄnis, ἀρ. Κικέρων.
- Cimbri, ὄrum, ἀρ. Κίμβροι.
- Cineinnātus, i, ἀρ. Κιγκιννᾶτος.
- circa, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = περὶ¹
τινα, πέριξ τινός.
- Cisalpīnus, a, um, ὁ ἐντεῦθεν τῶν
"Αλπεων.
- civīlis, e, πολιτικός. bellum ci-
vile = ἔμφύλιος πόλεμος.
- civis, is, ἀρ. πολίτης, συμπολίτης.
- civītas, ātis, θ. πολιτεία.
- clades, is, θ. ὅλεθρος, συμφορά,
ἥττα.
- clamo, āvi, ātum, āre, 1 κραυ-
γάζω.
- clamor, ὄris, ἀρ. κραυγή.
- clarus, a, um, περίφημος, ἔνδοξος,
δόνομαστός.
- classis, is, θ. στόλος.
- claudus, a, um, χωλός.
- Clusium, ii, οὐδ. Κλούσιον (πόλις
τῆς Ετρουρίας).
- coāctus, a, um, ἀναγκασθείς.
- coērceo, īi, ītum, ēre, 2 συγ-
κρατῶ.
- cogīto, āvi, ātum, āre, 1 σκέ-
πτομαι.

- cogo, coēgi, coactum, ēre, 3 ἀναγράζω.
 Collatīnus, i, ἀρ. Κολλατῖνος.
 collēga, ae, ἀρ. συνάρχων.
 colligo, lēgi, lectum, ēre, 3 συναθροίζω.
 collis, is, ἀρ. λόφος.
 collōco, āvi, ātum, āre, 1 τάσσω,
 τοποθετῶ, ἴδρυω.
 colloquium, iii, οὐδ. συνδιάλεξις,
 συνομιλία.
 collōquor, locūtus sum, lōqui, 3
 συνδιαλέγομαι.
 colonia, ae, θ. ἀποικία.
 coma, ae, θ. κόμη.
 comes, itis, ἀρ. διπαδός, ἔταιρος.
 commemōro, āvi, ātum, āre, 1
 μνημονεύω.
 commeo, āvi, ātum, āre, 1 πορεύομαι.
 committo, mīsi, missum, ēre, 3
 συνάπτω.
 commōdo, āvi, ātum, āre, 1 διδῶ,
 δανείζω.
 communis, e, κοινός.
 compāro, āvi, ātum, āre, 1 πορίζομαι, ἀποκτῶ, παρουσκευάζω.
 compleo, ēvi, ētum, ēre, 2
 πληρῶ.
 comprehendō, ndi, nsum, ēre, 3
 λαμβάνω.
 concilio, āvi, ātum, āre, 1 συνάπτω.
 concutio, cussi, cussum, ēre, 3
 διασπέιω, παρσλέω.
 condicio, ūnis, θ. κατάστασις.
- condītor, ūris, ἀρ. ίδρυτής.
 conficio, fēci, factum, ēre, 3
 1) τελῶ· 2) τελειώνω τι, περιστῶ.
 confirmo, āvi, ātum, āre, 1 ἐνσχύω.
 conflīgo, flixi, flictum, ēre, 3
 συμπλέκομαι.
 confusio, ūngi, fugitum, ēre, 3
 καταφέγω.
 conjurātus, i, ἀρ. συνωμότης.
 conscientia, ae, θ. συνέδησις.
 consēquor, secūtus sum, sēqui, 3
 ἐπακολουθῶ.
 consēro, serūi, rtum, ēre, 3· con-
 sēro manum συμπλέκομαι, συν-
 άπτω μάχην.
 conservo, āvi, ātum, āre, 1 δια-
 φυλάττω, διατηρῶ.
 consilium, ii, οὐδ. σκέψις, σχέδιον,
 συμβουλή, γνώμη, συμβούλιον,
 ἀπόφασις.
 constans, ntis, εὐσταθής, καρτε-
 ρικός.
 constantia, ae, θ. εὐστάθεια, καρ-
 τερία.
 constituo, ūi, ūtum, ēre, 3 καθί-
 στημι, ἵστημι, παρατάσσω, ἀπο-
 φασίζω.
 consul, ūlis, ἀρ. ὑπατος.
 consulātus, ūs, ἀρ. ὑπατεία.
 consūlo, sulūi, ltum, ēre, 3 συμ-
 βουλεύομαι, ἐρωτῶ.
 consultatio, ūnis, θ. διαβούλιον,
 σύσκεψις.
 consūmo, sumpsi, sumptum, ēre,

- 3 καταναλίσκω.
contemno, mpsi, mptum, ēre, 3 καταφρονῶ.
contentus, a, um, εὐχαριστημένος.
contio, ōnis, θ. συνέλευσις.
contra, πρόθ. μετ' αἰτιατικ. = ἀτέναντι, κατά τινος.
convalesco, valui, ēre, 3 ἀναφέωννυμαι.
converto, ti, rsum, ēre, 3 μεταβάλλω, μετατρέπω.
convivium, ii, οὐδ. συμπόσιον.
convōco, āvi, ātum, āre, 1 συγκαλῶ.
copia, ae, θ. ἀφθονία: ἐν τῷ πληθ.
copiae, ārum = δύναμις (στρατιωτική), στρατός.
Corinthus, i, θ. Κόρινθος.
Cornelia, ae, θ. Κορηνήλια.
corōna, ae, θ. στέφωνος.
cornu, ūs, οὐδ. κέρας (στρατοῦ).
corpus, ūris, οὐδ. σῶμα.
cotidie, ἐπίρρ. καθημερινῶς.
eras, ἐπίρρ. αὔριον.
creber, bra, brum, πολυάριθμος.
credo, dīdi, dītum, ēre, 3 πιστεύω.
cremo, āvi, ātum, āre, 1 καίω.
Cremōna, ae, Κρεμώνη.
creo, āvi, ātum, āre, 1 ἐκλέγω.
cresco, crēvi, crētum, ēre, 3 αὔξάνομαι.
Croesus, i, ἀρ. Κροῖσος.
cruciātus, ūs, ἀρ. βάσανος.
crudēlis, e, σκληρός.
- crystallīnus, a, um, χρυστάλλινος.
culpa, ae, θ. πταισμα.
cum, πρόθ. μετ' ἀφαιρτικ. = σύν,
μετά τινος, πρός τινα: — σύνδ.
ὅτε, ἀφοῦ, ἐπειδή.
cunctus, a, um, σύμπας.
cupidītas, ātis, θ. ἐπιθυμία.
cupio, pīvi, pītum, ēre, 3 ἐπιθυμῶ.
cupīdus, a, um, ἐπιθυμητικός.
cur, ἐπίρρ. διατί.
cura, ae, θ. μέριμνα, φροντίς.
currus, ūs, ἀρ. ἄρμα.
Cyrus, i, ἀρ. Κῦρος.
- D**
- de, πρόθ. μετ' ἀφαιρτικ. = περιτινος.
dea, ae, θ. θεά.
debeo, ūi, itum, ēre, 2 διφείλω.
decem, δέκα.
decimus, a, um, δέκατος.
decipio, cēpi, ceptum, ēre, 3 ἀπατῶ.
Decius, ii, ἀρ. Δέκιος.
deficio, fēci, factum, ēre, 3 ἀφισταμαι, ἀποστατῶ.
defleo, ēvi, ētum, ēre, 2 θρηνῶ,
κλαίω τινὰ ἢ τι.
déinde, ἐπίρρ. ἐπειτα.
dejicio, jēci, jectum, ēre, 3 ἀποβάλλω, ἀποσείω.
delecto, āvi, ātum, āre, 1 τέρπω.
deleo, ēvi, ētum, ēre, 2 καταστρέψω, ἀφανίζω.

- Delphicus, a, um, Δελφικός.
 Delus, i, θ. Δῆλος.
 demum, ἐπίρρ. τέλος, τὸ πρῶτον,
 κατὰ πρῶτον.
 denique, ἐπίρρ. τέλος.
 denūo, ἐπίρρ. ἐκ νέου.
 deprehendo, ndi, nsum, ἔρε, 3
 συλλαμβάνω.
 descendō, ndi, nsum, ἔρε, 3 κατα-
 βαίνω.
 desēro, serūi, rtum, ἔρε, 3 κατα-
 λείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον.
 despēro, āvi, ātum, āre, 1 ἀπελπί-
 ζομαι, χάνω κάθε ἐλπίδα.
 desum, defūi, deesse, ἐλλείπω.
 deterreo, ūi, ītum, ēre, 2 κωλύω,
 ἀποτρέπω.
 deus, i, ἄρ. θεός.
 dexter, xtra, xtrum, δεξιός.
 Diāna, ae, θ. Ἀρτεμίς.
 dico, xi, ctum, ἔρε, 3 λέγω.
 dictātor, ūris, ἄρ. δικτάτωρ.
 dictum, i, οὐδ. ρητόν, ἀπόρθεγμα.
 Dido, ūnis, θ. Διδώ (θυγάτηρ τοῦ
 Βήλου, βασιλέως τῆς Τύρου)·
 ή Καρχηδόνη ἐκτίσθη ὑπ' αὐτῆς
 τῷ 888 π. Χ.
 dies, ēi, ἄρ. ἡμέρα· in dies = καθ'
 ἡμέραν.
 dignitas, ātis, θ. ὑπόληψις.
 diligens, ntis, ἐπιμελής.
 diligenter, ἐπίρρ. ἐπιμελῶς.
 dimīco, āvi, ātum, āre, 1 ἀγωνί-
 ζομαι, μάχομαι.
 Diomēdes, is, ἄρ. Διομήδης.
 dirīgo, rexī, rectum, ἔρε, 3 διευ-
- θύνω.
 disciplīna, ae, θ. τάξις, πειθαρ-
 χία.
 discordia, ae, θ. διγόνοια, ἔρις.
 displiceo, ūi, ītum, ēre, 2 ἀπα-
 ρέσκω.
 dissimīlis, e, ἀνόμοιος.
 diu, ἐπὶ πολὺ, πολὺν χρόνον.
 diversus, a, um, διάφορος.
 dives, ūis, πλούσιος.
 divīnus, a, um, θεῖος.
 divitiae, ārum, θ. πλοῦτος.
 do, dēdi, dātum, dāre, 1 δίδω.
 doctrīna, ae, θ. ἐπιστήμη, παι-
 δεία.
 doctus, a, um, πεπαιδευμένος.
 doleo, ūi, ēre, 2 λυποῦμαι.
 dolor, ūris, ἄρ. λύπη, πόνος.
 dolus, i, ἄρ. δόλος.
 domesticus, a, um, οἰκιακός.
 domeilium, ii, οὐδ. κατοικία.
 dominatio, ūnis, θ. ἔξουσία, δι-
 σποτεία, κυριαρχία.
 domīnus, i, ἄρ. κύριος.
 dono, āvi, ātum, āre, 1 δωροῦ-
 μαι, προσφέρω δῶρα, φιλο-
 δωρῶ.
 donum, i, οὐδ. δῶρον.
 dubīto, āvi, ātum, āre, 1 ἀμφι-
 βάλλω.
 dubius, a, um, ἀμφιβολος· res du-
 bia κρίσιμος περίστασις.
 ducentesimus, a, um, διακοσιο-
 στός.
 dueo, duxī, ductum, ἔρε, 3 ἥγω, ἔ-
 δηγγῶ, λαμβάνω (τινὰ) μαζί μου.

duleis, e, ἡδύς, γλυκύς.
dum, σύνδ. ἐφ' ὅσον, ἔως ὅτου,
ἐνῷ.
duo, duae, duo, δύο.
duodēcim, δώδεκα.
duodesagesimus, a, um, πεντη-
κοστὸς ὅγδοος.
durus, a, um, σκληρός.
dux, ducis, ἀρ. ἀρχηγός, στρα-
τηγός.

E

ecce, ἴδού.
edo, dīdi, dītum, ἔρε, 3 ἐκδίδω.
edūco, xi, ctum, ἔρε, 3 ἐξάγω.
effigies, ēi, θ. (ἀρ.)ομοίωμα, εἰκὼν.
efflo, āvi, ātum, āre, 1 ἐκπνέω.
efflo vitam = ἐκπνέω τὸν βίον,
ἀποθνήσκω.
ego, ἐγώ.
egredior, egressus sum, egrēdi,
3 ἐξέρχομαι, ἐκπλέω.
eligo, elēgi, electum, ἔρε, 3 ἐκ-
λέγω.
eloquentia, ae, θ. εὐγλωττία.
emīgro, āvi, ātum, āre, 1 ἐξανί-
σταμαι, μετοικῶ.
emineo, ūi, ēre, 2 ἐξέχω, δια-
πρέπω.
enim, σύνδ. διότι.
Ephialtes, is, ἀρ. Ἐφιάλτης.
ephōrus, i, ἀρ. ἔφορος (ἐν
Σπάρτῃ).
Epidaurus, i, θ. Ἐπίδαυρος.
eques, equītis, ἀρ. ἵππεύς.

equester, stris, stre, ἵππικός·
copiae equestres = τὸ ἵππικόν·
equestre proelium = ἵππομα-
χία.
equitātus, ūs, ἀρ. ἵππικόν.
equus, i, ἀρ. ἵππος.
erga, πρόθ. μετ' αἴτιατκ. = πρόδε
μετ' αἴτιατκ.
eripio, ripūi, reptum, ἔρε, 3 ἐξ-
αρπάζω, ἀπαλλάσσω, σώζω.
esurio, īvi, ītum, īre, 4 πεινῶ.
et, σύνδ. καὶ.
etiam, σύνδ. καὶ (προσθετικός),
προσέτι.
etiamsi, εἰ καὶ, ἀν καὶ.
Etruria, ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν
Τοσκάνη)· χώρα ἐπὶ τῆς Δ. πα-
ραλίας τῆς Ἰταλίας.
Etrusci, ūrum, ἀρ. Ἐτροῦσκοι
(Τυρρηνοί).
Eurōpa, ae, θ. Εὐρώπη.
Eurōtas, ae, ἀρ. Εὐρώτας.
evādo, si, sum, ἔρε, 3 ἐκφεύγω.
everto, ti, sum, ἔρε, 3 κατα-
σκάπτω.
ex, πρόθ. μετ' ἀφαιρτκ. = ἐκ.
excido, cīdi, ἔρε, 3 (ἐκ)πίπτω.
exclāmo, āvi, ātum, āre, 1 ἀνα-
φωνῶ.
exercitus, ūs, ἀρ. στρατός.
exitus, ūs, ἀρ. ἔκβασις.
expīlo, āvi, ātum, āre, 1 συλῶ,
λεηλατῶ.
expugnatio, ūnis, θ. ἐκπόρθησις.
expugno, āvi, ātum, āre, 1 ἐκπο-
λιορκῶ, ἐκπορθῶ, νικῶ.

exsilium, ii, οὐδ. ἔξορία.

exspecto, ἄντι, ἀτομ, ἄρε, 1 περιμένω.

F

fabūla, ae, θ. μῦθος.

faciūs, ὄρις, οὐδ. πρᾶξις, ἔργον (μάλιστα πονηρόν).

facio, fēci, factum, ἔρε, 3 ποιῶ.

factum, i, οὐδ. ἔργον, πρᾶξις.

falsus, a, um, ψευδής.

fama, ae, θ. φήμη.

fames, is, θ. πεῖνα.

fatālis, e, μοιραῖος, δλέθριος.

fatīgo, ἄντι, ἀτομ, ἄρε, 1 καταπονῶ.

Favius, ii, ἀρ. Φάβιος.

fecundus, a, um, εὔφορος.

felicissimē, εὐτυχέστατα.

felicitas, ἀτις, θ. εὐτυχία, εὐδαιμονία.

felix, īcis, εὐτυχής, εὐδαιμων.

femīna, ae, θ. γυνή.

fenestra, ae, παράθυρον.

fere, ἐπίρρ. σχεδόν.

fertilis, e, εὔφορος.

festino, ἄντι, ἀτομ, ἄρε, 1 σπεύδω.

fidēlis, e, πιστός.

fideliter, ἐπίρρ. πιστῶς.

fides, īi, θ. 1) πίστις· 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις· 3) προστασία, βοήθεια.

fidus, a, um, πιστός.

figūra, ae, θ. μορφή.

filia, ae, θ. θυγάτηρ.

filius, ii, ἀρ. μίος.

finio, īvi, ītum, īre, 4 τελειώνω.

finis, is, θ. τέλος· ἐν τῷ πληθ. = χώρα.

finitūmus, a, um, ὅμορος, γειτονικός.

fio, factus sum, fiēri, γίγνομαι.

firmo, ἄντι, ἀτομ, ἄρε, 1 στερεῶ, ὀχυρῶ.

firmus, a, um, ὀχυρός.

flagro, ἄντι, ἀτομ, ἄρε, 1 καίομαι.

flamma, ae, θ. φλόξ.

floreo, ūi, ἔρε, 2 ἀκμάζω.

flos, floris, ἀρ. ἄνθος.

flumen, mīnis, οὐδ. ποταμός.

fluvius, ii, ἀρ. ποταμός.

focus, i, ἀρ. ἐστία.

formīca, ae, θ. μύρμηξ.

fortis, e, γενναῖος, ἀνδρεῖος.

fortiter, γενναίως, ἀνδρείως.

fortitudo, īnis, θ. ἴσχυς, ἀνδρεία.

fortūna, ae, θ. τύχη.

fossa, ae, θ. τάφρος.

frango, frēgi, fractum, ἔρε, 3 θραύσω.

frater, tris, ἀρ. ἀδελφός.

fraus, fraudis, θ. ἀπάτη.

frons, ndis, θ. φύλλωμα.

fructus, us, ἀρ. καρπός.

frugilfer, īra, īrum, καρποφόρος.

frumentum, i, οὐδ. σῖτος.

frustra, ἐπίρρ. μάτην.

fuga, ae, θ. φυγή.

fugio, fūgi, fugitum, ἔρε, 3 φεύγω.

fugo, āvi, ātum, āre, 1 φυγα-
δεύω, τρέπω εἰς φυγήν.

fungor, nctus sum, i, 3 ἐπιτελῶ.
fundo, fūdi, fūsum, ēre, 3 δια-
σκορπίζω.

futūrus, a, um, μέλλων· futūrum
tempus τὸ μέλλον.

G

galea, ae, θ. κράνος, περικεφα-
λαία.

Gallia, ae, θ. Γαλλία.

gallīna, ae, θ. ὄφηνις, ἀλεκτορίς.

Gallus, i, ἀρ. Γάλλος.

gallus, i, ἀρ. ἀλέκτωρ.

gaudeo, gavīsus sum, ēre, 2
χαίρω.

gaudium, ii, οὐδ. χαρά.

generōsus, a, um, γενναιόφρων,
μεγαλόψυχος.

gens, ntis, θ. ἔθνος.

Germania, ae, θ. Γερμανία.

Germānus, i, ἀρ. Γερμανός.

gero, gessi, gestum, ēre, 3 πράτ-
ω, κατορθῶ· gero bellum =
διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ.

gladius, ii, ἀρ. ξίφος.

gloria, ae, θ. δόξα.

Gracchus, i, ἀρ. Γράκχος.

Graecia, ae, θ. Ἐλλάς.

Graecus, i, ἀρ. "Ελλην.

gratia, ae, θ. χάρις, εὐγνωμοσύνη.

gratus, a, um, ἀρεστός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀγληρός.

gravīter, ἐπίρρ. βαρέως.

H

habeo, ūi, ūtum, ēre, 2 ἔχω· in
animo habeo = διανοοῦμαι· gra-
tiam habeo = ὀφείλω χάριν·
habeo oratiōnem = ἀπαγγέλω
λόγον.

habīto, āvi, ātum, āre, 1 κα-
τοικῶ.

Hamilcar, āris, ἀρ. Ἀμίλκας.

Hannibal, ālis, ἀρ. Ἀννίβας.

Hasdrūbal, ālis, ἀρ. Ἀσδρούβας.
hasta, ae, θ. δόρυ.

Hector, ὄris, ἀρ. Ἔκτωρ.

Hecūba, ae, θ. Ἐκάβη.

Helēna, ae, θ. Ἐλένη.

Helvetii, ὄrum, ἀρ. Ἐλβετοί.

herba, ae, θ. χόρτον, βοτάνη,
χλόη.

heres, ēdis, ἀρ. κληρονόμος.

heri, ἐπίρρ. χθές.

hic, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hic, haec, hoc, ὅδε, οὗτος.

hiems, ēmis, θ. χειμῶν· hiēme
κατὰ τὸν χειμῶνα.

Hispania, ae, θ. Ἰσπανία.

historia, ae, θ. ἱστορία.

hodie, ἐπίρρ. σήμερον.

Homērus, i, ἀρ. Ὁμηρος.

homo, īnis, ἀρ. ἄνθρωπος.

honestus, a, um, ἔντιμος.

Horatius, ii, ἀρ. Ὁράτιος.

hortor, ātus sum, āri, 1 προ-
τρέπω.

hortus, i, ἀρ. κῆπος.

hospes, ītis, ἀρ. ξένος, φιλοξενού-

μενος παρά τινι.
 hospitium, ii, οὐδ. ξενία, φιλοξενία.
 hostia, ae, θ. ἵερεῖν, σφάγιον.
 Hostilius, ii, ἀρ. Ὁστίλιος.
 hostis, is, ἔχθρος, πολέμιος.
 hue, ἐπίρρο. ἐδῶ, εἰς τοῦτον τὸν
 τόπον.
 humānus, a, um, φιλάνθρωπος,
 ἀνθρώπινος.
 hydra, ae, θ. ὕδρα (νερόφιδο).

I

ibi, ἐπίρρο. ἐκεῖ.
 idem, eādem, idem, ὁ αὐτός.
 igitur, σύνδ. λοιπόν.
 ignārus, a, um, ἄπειρος.
 ignavia, ae, θ. δειλία.
 ignāvus, a, um, ἄπολυμος, δειλός.
 ignominia, ae, θ. ὅνειδος.
 ignōro, āvi, ātum, āre, 1 ἀγνοῶ.
 ille, a, ud, ἐκεῖνος.
 illustris, e, ἐπιφανής, λαμπρός.
 illustro, āvi, ātum, āre, 1 ὑμνῶ.
 imbellis, e, ἀπόλεμος.
 immīgro, āvi, ātum, āre, 1 μετοικίζω.
 immīneo, ēre, 2 ἐπικρέμαμαι, ἀπειλῶ.
 immōlo, āvi, ātum, āre, 1 θυσιάζω.
 immortālis, e, ἀθάνατος.
 impavidus, a, um, ἀπτόγητος, θαρρολέος.
 impedio, īvi, ītum, īre, 4 κω-

λύω, ἐμποδίζω.
 imperātor, ὄρις, ἀρ. αὐτοκράτωρ.
 στρατηγός.
 imperium, ii, οὐδ. κράτος, ἀρχή,
 ἐξουσία, προσταγή.
 impēro, āvi, ātum, āre, 1 ἀρχω,
 διατάσσω.
 impertio, īvi, ītum, īre, 4 μετα-
 δίδωμι, δίδω μέρος ἐκ τινος.
 impētus, ūs, ἀρ. ἔφοδος.
 impleo, ēvi, ētum, ēre, 2 πληρῶ.
 implōro, āvi, ātum, āre, 1 ἐπι-
 καλοῦμαι.
 improbus, a, um, φαῦλος, κακός.
 in, πρόθ. 1) μετ' αἰτιατκ. = εἰς,
 πρός 2) μετ' ἀφαιρτκ. = ἐν.
 incāutus, a, um, ἀπροφύλακτος,
 ἀπερίσκεπτος.
 incendium, ii, οὐδ. πυρπόλησις,
 πυρκαϊά.
 incendo, ndi, nsum, ēre, 3 ἀνά-
 πτω, ἐξάπτω, πυρπολῶ, καίω.
 incertus, a, um, ἀβέβαιος.
 incito, āvi, ātum, āre, 1 προτρέ-
 πω, παροτρύνω.
 incōla, ae, ἀρ. κάτοικος.
 inde, ἐπίρρο. ἐκεῖθεν, ἐκ τούτου.
 indīco, dixi, ctum, ēre, 3 κη-
 ρύσσω.
 indignatio, ὄνις, θ. ἀγανάκτησις.
 indōles, is, θ. εὐφυῖα.
 indūo, dūi, dūtum, ēre, 3 ἐνδύω.
 industria, ae, θ. φιλοπονία.
 industrius, a, um, φιλόπονος.
 infēlix, īcis, δυστυχής.
 infēri, īrum, ἀρ. οἱ κάτω, οἱ ἐν

- "Άδου = ὁ "Άδης.
infestus, a, um, δυσμενής, ἐγθρός.
infidus, a, um, ἀπιστος.
infirmus, a, um, ἀσθενής.
inflammo, ἄvi, ātum, āre, 1 πα-
ροξύνω, ἔξαπτω, διεγείρω.
ingens, ntis, μέγιστος, ἀπειρος.
inimicus, a, um, δυσμενής inimī-
cus, i, οὐσ. ἀρ. ἐγθρός.
initium, ii, οὐδ. ἀρχή initio, ἀ-
φαιρτκ. τοῦ χρόνου = κατ' ἀρ-
χάς.
injicio, jēci, jectum, ēre, 3 ἐμ-
βάλλω.
injucundus, a, um, ἀηδής, ἀτερ-
πής.
injuria, ae, θ. ἀδικία.
inquit, εῖπε.
insidia, ārum, θ. ἐνέδρα, ἐνέδραι.
insignis, e, ἐπιφανής, ἔνδοξος.
insūla, ae, θ. νῆσος.
insum, fui, esse, ἐνυπάρχω.
intellēgo, exi, ectum, ēre, 3 ἐν-
νοῶ.
inter, πρόθ. μετ' αἰτιατ. = μεταξύ.
interficio, fēci, fectum, ēre, 3 φο-
νεύω.
intērim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξύ.
interitus, ūs, ἀρ. καταστροφή, ὅλε-
θρος.
interrōgo, ἄvi, ātum, āre, 1 ἐ-
ρωτῶ.
intersum, fui, esse, παρευρίσκο-
μαι· intersum bellis = λαμβάνω
μέρος εἰς τοὺς πολέμους.
intra, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = ἐντὸς
μετὰ γνω.
intro, āvi, ātum, āre, 1 εἰσέρ-
χομαι.
invito, ἄvi, ātum, āre, 1 προσ-
καλῶ.
invītus, a, um, ἄκων.
Iphigenia, ae, θ. Ἰφιγένεια.
ipse, a, um, αὐτός.
ira, ae, θ. ἡ ὀργή.
irascor, —, irasci, 3 ὀργιζομαι.
irātus, a, um, ὀργισθείς.
irritus, a, um, μάταιος.
is, ea, id, αὐτός, οὗτος.
iste, ista, istud, οὗτος.
ita, ἐπίρρ. οὕτω· ita... ut = 1) τό-
σον... ὥστε· 2) οὕτως... ὥστε.
Italia, ae, θ. Ἰταλία.
itāque, σύνδ. ὅθεν.
itērum, ἐπίρρ. δευτέρων φοράν,
πάλιν.
Ithāca, ae, θ. Ἰθάκη.

J

- jaceo, ūi, ēre, 2 κεῖμαι, κατάκει-
μαι.
jam, ἐπίρρ. ἥδη· non jam = οὐκ-
έτι· jam diu πολὺν ἥδη χρόνον.
Janus, i, ἀρ. Ἰανός.
jubeo, jussi, jussum, ēre, 2 δια-
τάσσω.
jucundus, a, um, εὐχάριστος, ἡδύς.
jugum, i, οὐδ. ράχις (ὅρους),
ζυγὸς (δουλείας).
Julius, ii, ἀρ. Ἰούλιος.
Juppīter, Jovis, ἀρ. Ζεύς.

- jure, δικαιώς.
juro, ἄντι, ἄτομο, ἄρε, 1 δύναμις,
 όρκίζομαι.
jus, juris, οὐδέ. δίκαιον.
jus-jurandum, juris jurandi, οὐδέ.
 ὅρκος.
jussus, ὅς, ἀρ. εὔχρ. μόνον ἐν τῇ
 ἐν. ἀφαιρτηκ. jussū = τῇ δια-
 ταγῇ.
justus, a, um, δίκαιος.
juvēnis, is, ἀρ. νέος.
- L**

- labor, ὄρις, ἀρ. μόχθος, ταλαιπω-
 ρία.
labōr, ἄντι, ἄτομο, ἄρε, 1 μοχθός,
 κοπιάζω, ἐργάζομαι.
Lacaena, ae, θ. Λάκαινα.
Lacedaemonius, a, um, Λακεδαι-
 μόνιος· οὐσ. Lacedaemonii,
 ὄρυμ, ἀρ. Λακεδαιμόνιοι.
lacēro, ἄντι, ἄτομο, ἄρε, 1 σπαράτ-
 τω, διασχίζω, κατακρεούργω.
lacrima, ae, θ. δάκρυον.
lacrimo, ἄντι, ἄτομο, ἄρε, 1 δα-
 κρύω.
lacus, ὅς, ἀρ. λίμνη.
laetus, a, um, εὐθυμος, φαιδρός.
Laocoōn, ntis, ἀρ. Λαοκόων.
lateo, ὕι, ἔρε, 2 κρύπτομαι.
Latīni, ὄρυμ, ἀρ. Λατīνοι.
Latīnus, i, ἀρ. Λατīνος.
Latīum, ii, οὐδέ. τὸ Λάτιον.
Latōna, ae, θ. Λητώ.
latus, a, um, εὐρύς.
- laudabilis, e, ἐπαινετός, ἀξιέπαι-
 νος.
laudo, ἄντι, ἄτομο, ἄρε, 1 ἐπαινῶ,
 δοξάζω.
laurus, i, θ. δάφνη.
laus, laudis, θ. ἐπαινος.
lectus, i, ἀρ. κλίνη.
legātus, i, ἀρ. πρεσβευτής.
legio, ὄνις, θ. λεγεῶν (σῶμα στρα-
 τιωτικὸν ἐκ πεζῶν καὶ ἵππεων
 παρ' ἀρχαῖοις Ρωμαίοις, δυνάμεως
 4.000—6.000 ἀνδρῶν).
lenio, īvi καὶ ii, ītum, īre, 4
 πραῦνω.
Lentūlus, i, ἀρ. Λέντλος.
Leonīdas, ae, ἀρ. Λεωνίδας.
levitas, ἄτις, θ. κουφότης, κουφό-
 νοια.
levo, ἄντι, ἄτομο, ἄρε, 1 ἀνακου-
 φίζω.
lex, legis, θ. νόμος.
libenter, ἐπίρρ. ἀσμένως.
liber, ἔρα, ἔρυμ, ἐλεύθερος, ἀπηλ-
 λαγμένος.
liber, bri, ἀρ. βιβλίον.
libēri, ὄρυμ, ἀρ. τὰ τέκνα.
libērō, ἄντι, ἄτομο, ἄρε, 1 ἐλεύθερῶ,
 ἀπαλλάσσω.
libertas, ἄτις, θ. ἐλεύθερία.
licet, licūit, ἔρε, 2 ἐπιτρέπεται.
ligneus, a, um, ξύλινος.
littērae, ἄρυμ, θ. γράμματα, ἐπι-
 στῆμα.
litus, ὄρις, οὐδέ. ἀκτή, παραλία.
locus, i, ἀρ. τόπος, θέσις.
longinquus, a, um, ἀπομεμα-

κρυσμένος.
 longus, a, um, μακρός.
 lorīca, ae, θ. Θώραξ.
 luctus, ūs, ἀρ. πένθος.
 lucus, i, ἀρ. ἄλσος, ίερὸν δάσος.
 ludus, i, ἀρ. παιγνίδιον· ἐν τῷ
 πληθ. = ἀγῶνες.
 lupus, i, ἀρ. λύκος.
 luxuria, ae, θ. τρυφή, ἡδυπά-
 θεια.
 Lydi, ūrum, ἀρ. Λυδοί.
 Lysander, dri, ἀρ. Λύσανδρος.

M

Maecēnas, ātis, ἀρ. Μαικήνας·
 εὐγενὴς καὶ πλούσιος Ρωμαῖος,
 φίλος τοῦ αὐτοκράτορος Αὐ-
 γούστου.
 magis, ἐπίρρο. μᾶλλον.
 magistrātus, ūs, ἀρ. ἀρχή· ἐν τῷ
 πληθ. = ἀρχοντες.
 magnitūdo, ūnis, θ. μέγεθος.
 magnus, a, um, μέγας, πολὺς.
 Mahabal, ālis, ἀρ. Μαχάρβας.
 major, jus, μείζων· majōres, um
 = πρόγονοι.
 malitia, ae, θ. κακία.
 malum, i, οὐδ. τὸ κακόν.
 malus, a, um, κακός, φαῦλος.
 mando, āvi, ātum, āre, 1 πα-
 ραγγέλλω· mando memoriae =
 ἐντυπῷ (ἐγχαράττω) τῇ μνήμῃ.
 manus, ūs, θ. χείρ· manum con-
 sēro = συμπλέκομαι, συνάπτω
 μάχην.

Marāthon, ūnis, ἀρ. Μαραθών.
 Marcius, ii, ἀρ. Μάρκιος.
 mare, is, οὐδ. θάλασσα.
 Marius, ii, ἀρ. Μάριος.
 mater, matris, θ. μήτηρ.
 matrimonium, ii, οὐδ. γάμος.
 maxīmus, a, um, μέγιστος.
 Maxīmus, i, ἀρ. Μάξιμος.
 medicīna, ae, θ. ιατρική.
 medicus, i, ἀρ. ιατρός.
 Mediolānum, i, οὐδ. Μεδιόλανον.
 medītor, ātus sum, āri, 1 σκέ-
 πτομαι.
 Medus, i, ἀρ. Μῆδος.
 mel, ūlis, οὐδ. μέλι.
 melior, us, καλλίων.
 memor, ūris, μνήμων.
 memoria, ae, θ. μνήμη.
 Menelāus, i, ἀρ. Μενέλαος.
 mensa, ae, θ. τράπεζα.
 meo, āvi, ātum, āre, 1 πορεύο-
 μαι, ἔρχομαι.
 mercātor, ūris, ἀρ. ἔμπορος.
 mercatūra, ae, θ. ἔμποριον.
 Mercurius, ii, ἀρ. Ἐρμῆς.
 mereo, ūi, ēre, 2 εἰμαι ἀξιος·
 meroe bene de alīquo = εὐερ-
 γετῶ, ὠφελῶ τινα.
 Messenii, ūrum, ἀρ. Μεσσήνιοι.
 metuo, ūi, ēre, 3 φοβοῦμαι.
 metus, ūs, ἀρ. φόβος.
 meus, a, um, ἔμος.
 migro, āvi, ātum, āre, 1 μετα-
 βαίνω, πορεύομαι.
 miles, ūtis, ἀρ. στρατιώτης.
 militāris, e, πολεμικός: res mi-

- litāres = τὰ πολεμικά.
 militia, ae, θ. στρατεία.
 mille, χίλιοι, ἐν τῷ ἑνικῷ ἀκλιτον
 ἐπίθ., ἐν τῷ πληθ. milia, um,
 κτλ. οὐσ. κλιτόν.
 Miltiādes, is, ἀρ. Μιλτιάδης.
 Minerva, ae, θ. Ἀθηνᾶ.
 minister, stri, ἀρ. διάκονος, θε-
 ράπων.
 ministra, ae, θ. διάκονος, θεοχ-
 ρανίς.
 minīmus, a, um, ἐλάχιστος.
 minor, us, μικρότερος.
 mirus, a, um, θαυμαστός.
 miser, ἔτα, ἔρυμ, ἀθλιος, ἐλεει-
 νός, δυστυχής.
 misericordia, ae, θ. οἰκτος.
 mitto, misi, missum, ἔρε, 3 πέμ-
 πω, στέλλω.
 modestus, a, um, σύρφων.
 modo, ἐπίρρ. μόνον.
 modus, i, ἀρ. τρόπος.
 moenia, um, οὐδ. τείχη.
 molestia, ae, θ. ὅγλησις, δυσχέ-
 ρεια.
 molestus, a, um, βαρύς, ὅγληρός.
 mollis, e, μαλακός, ἀπαλός.
 moneo, ūi, ītum, ἔρε, 2 προ-
 τρέπω, συμβουλεύω.
 mons, ntis, ἀρ. δρός.
 monstrō, ἄvi, ἄtum, ἄre, 1 δει-
 κνύω.
 monstrum, i, οὐδ. τέρας.
 morbus, i, ἀρ. νόσος.
 morior, mortuus sum, mori 3
 ἀποθνήσκω.
- moror, ātus sum, āri, 1 δια-
 τρίβω.
 mors, rtis, θ. θάνατος.
 morsus, ūs, ἀρ. δῆγμα.
 mortalis, e, θνητός.
 moveo, mōvi, mōtum, ēre, 2
 κινῶ.
 Mucius, ii, ἀρ. Μούκιος.
 mulier, ēris, θ. γυνή.
 multitūdo, īnis, θ. πλῆθος, πλη-
 θύς.
 multo, āvi, ātum, āre, 1 τιμωρῶ.
 multo exsilio ἐξορίζω.
 multus, a, um, πολὺς· ἡ αἰτιατ.
 multum καὶ ἀφαιρ. multo
 (ἐπὶ συγκρίσεως) ἐπίρρ. = πο-
 λύ, πολὺν χρόνον, πολλᾶ.
 munio, īvi, ītum, īre, 4 δρυμῶ.
 muraēna, ae, θ. μύραινα (ἴγθυς
 κν. σμέρνα).
 murus, i, ἀρ. τεῖχος.
 Musae, ārum, θ. Μοῦσαι.
 muto, āvi, ātum, āre, 1 μετα-
 βάλλω, διλλάσσω.

N

- nam, σύνδ. διότι.
 nanciscor, nactus sum, nanci-
 sci, 3 τυγχάνω.
 narro, ἄvi, ἄtum, ἄre, 1 διη-
 γοῦμαι.
 natio, ūnis, θ. ἔθνος.
 natus, a, um, γεγονώς, γεννηθείς.
 nauta, ae, ἀρ. ναύτης.
 navālis, e, ναυτικός· navālis pu-

- gna = ναυμαχία.
 navīgo, āvi, ātum, āre, 1 πλέω.
 navis, is, θ. ναῦς.
 -ne, ἐρωτημ. μόριον προσαρτώμενον ἐν τέλει τῆς λέξεως, διὰ τῆς ὅποιας γίνεται ἡ ἐρώτησις = ἀρά γε.
 ne, σύνδεσμος = μήπως, ἵνα μή.
 ne-quidem = οὐδέ.
 necessarius, a, um, ἀναγκαῖος.
 neco, āvi, ātum, āre, 1 φονεύω.
 nefarius, a, um, ἀγόριος.
 neglīgo, ēxi, ectum, ēre, 3 ἀμελῶ.
 nego, āvi, ātum, āre, 1 ἀρνοῦμαι.
 negotium, ii, οὐδ. ὑπόθεσις, ἀσχολία.
 memo, γν. nullius, δτκ. nemīni, αἰτ. nemīnem, ἀφ. nullo, ἀρ. οὐδείς.
 Neptūnus, i, ἀρ. Ποσειδῶν.
 neque καὶ nec, σύνδ. οὔτε, καὶ δέν.
 Nereus, i, ἀρ. Νηρεὺς (Θαλάσσιος θεός) θυγατέρες τούτου αἱ Νηρηίδες.
 nescio, īvi καὶ ii, ītum, īre, 4 ἀγνοῶ, δὲν γνωρίζω.
 nihil, οὐδ. ἄκλιτον = οὐδέν, μηδέν.
 nimis, ἐπίρρ. λίαν, πολύ.
 nisi, σύνδ. εἰ μή, ἐὰν μή.
 nobilis, e, εὐγενής, ἐπιφανής, γνωστός.
 noceo, ūi, ītum, ēre, 2 βλάπτω.
 nomen, īnis, οὐδ. ὄνομα.
- nomīno, āvi, ātum, āre, 1 ἀνομάζω.
 non, δέν.
 nondum, οὔπω.
 nonne, ἐρωτημ. μόριον ἐν εὑθείαις ἐρωτήσεσι = πῶς δέν;
 nonnullus, a, um, τίς.
 nonus, a, um, ἔνατος.
 noster, stra, strum, ἡμέτερος.
 notus, a, um, γνωστός.
 novem, ἐννέα.
 novus, a, um, νέος, ἀσυνήθης.
 nox, etis, θ. νύξ.
 nullus, a, um, οὐδείς, μηδείς.
 num, ἐρωτηματικὸν μόριον 1) ἐν εὑθείαις ἐρωτήσεσι = μήπως, ἀρά γε; 2) ἐν πλαγ. ἐρωτ. = ἔν.
 Numa, ae, ἀρ. Νουμᾶς.
 numēro, āvi, ātum, āre, 1 ἀριθμῶ.
 numērus, i, ἀρ. ἀριθμός.
 nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.
 nunquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.
 nuntio, āvi, ātum, āre, 1 ἀναγγέλω.
 nuntius, ii, ἀγγελος, ἀγγελιαφόρος.
 nuper, ἐπίρρ. ἄρτι, πρὸ διλίγου.
 nutrio, īvi, ītum, īre, 4 τρέφω.

0

- oboedio, īvi, ītum, īre, 4 ὑπακούω, πείθομαι.
 objicio, jēci, jectum, ēre, 3 ρίπτω.

obrūo, rūi, rūtum, ēre, 3 κατα-
καλύπτω.

obsēcro, āvi, ātum, āre, 1 īκε-
τεύω.

obtempēro, āvi, ātum, āre, 1
πείθομαι, ὑπακούω.

occasio, ūnis, θ. εὐκαιρία.

occūpo, āvi, ātum, āre, 1 κατα-
λαμβάνω.

Octaviānus, i, ἀρ. Ὁκταβιανός.
octo, δκτώ.

ocūlus, i, ἀρ. ὁφθαλμός.

odium, ii, οὐδ. τὸ μῖσος.

officium, ii, οὐδ. καθῆκον.

olim, ἐπίρρ. ποτέ, κάποτε.

omnis, e, πᾶς.

omnīno, ἐπίρρ. πάντως· omnīno
non, οὐδαμῶς.

onero, āvi, ātum, āre, 1 ἐπι-
βαρύνω.

opes, um, θ. πλοῦτος, θησαυροί,
εὔπορία.

oppidum, i, οὐδ. πόλις.

oppriōmo, pressi, pressum, ēre,
3 καταπιέζω, ματαιῶ, κατα-
στρέψω.

oppugno, āvi, ātum, āre, 1 πο-
λιορκῶ.

optīmus, a, um, ἀριστος.

opto, āvi, ātum, āre, 1 εὕχομαι,
παρακαλῶ, ἐπιθυμῶ.

opulentus, a, um, πλούσιος.

opus, ēris, οὐδ. ἔργον.

ora, ae, ἀκτή, παραλία.

oracūlum, i, οὐδ. μαντεῖον, χρη-
σμός.

oratio, ūnis, θ. λόγος.

ornamentum, i, οὐδ. κόσμημα.

orno, āvi, ātum, āre, 1 κοσμῶ.

oro, āvi, ātum, āre, 1 παρακαλῶ.

otiōsus, a, um, ἀπράγματος, ἀργός.

Ovidius, ii, ἀρ. Ὁβίδιος.

P

P. = Publius, ii, ἀρ. Πόπλιος.

Padus, i, ἀρ. Πάδος, ποταμὸς τῆς
Ιταλίας (νῦν Po).

paene, ἐπίρρ. σχεδόν.

paeninsūla, ae, θ. χερσόνησος.

pagus, i, ἀρ. κώμη.

paluster, stris, stre, ἐλώδης.

pareo, ūi, ēre, 2 ὑπακούω.

pario, pepēri, partum, ēre, 3
παρασκευάζω, παρέχω.

Paris, idis, ἀρ. Πάρις.

paro, āvi, ātum, āre, 1 παρα-
σκευάζω, παρέχω, προξενῶ· pa-
ro bellum = παρασκευάζω πό-
λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
λεμον.

pars, partis, θ. μέρος.

parvus, a, um, μικρός.

pascuum, i, οὐδ. βοσκή.

pateo, ūi, ēre, 2 ἀναπέπτωμαι,
ἐκτείνομαι.

pater, tris, ἀρ. πατήρ· patres,
um = οἱ πατρίκιοι.

patria, ae, θ. πατρίς.

patricii, ūrum, ἀρ. πατρίκιοι.

patrius, a, um, πάτριος, πατρῶος.

Patrōclus, i, ἀρ. Πάτροκλος.

paucus, a, um, (σχεδὸν μόνον κα-
τὰ πληθ.) διλίγοι.

paulātīm, ἐπίρρ. κατὰ μικρόν.

paulo, ἐπιρρ. ἀφαιρτκ. μικρῷ, δ̄
λίγον. paulo post = μετ' δλίγον.

Paulus, i, ἀρ. Παῦλος.

pauper, ēris, πτωχός.

Pausanias, ae, ἀρ. Παυσανίας.

pax, pacis, θ. εἰρήνη.

peccō, āvi, ātum, āre, 1 ἀμαρ-
τάνω.

pecunia, ae, θ. χρήματα, περι-
ουσία.

pedes, ītis, ἀρ. ὁ πεζός. (στρα-
τιώτης).

pedester, stris, stre, πεζικός· co-
piae pedestres = τὸ πεζικόν.

peditātus, ūs, ἀρ. πεζικόν.

pello, pepūli, pulsum, ēre, 3 ἀπο-
κρούω.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = ἀνὰ τι,
κατά τι, διά τινος.

peregrinus, a, um, ξένος.

periculōsus, a, um, ἐπικίνδυνος.

pericūlum, i, οὐδ. κινδυνός.

perītus, a, um, ἔμπειρος.

permagnus, a, um, πολὺ μέγας.
permitto, mīsi, missum, ēre, 3
ἐπιτρέπω, παραδίδω.

permultus, a, um, πάρα πολύς.

pernicies, ēi, θ. δλεθρος.

perniciōsus, a, um, δλέθριος.
Persae, ārum, ἀρ. Πέρσαι.

perterreo, ūi, ītum, ēre, 2 κατα-
φοβῶ, καταπλήσσω, κατατρο-
μάζω.

perturbo, āvi, ātum, āre, 1 τα-
ράττω.

pes, pedis, ἀρ. πούς· pedībus =
πεζῆ.

pessīmus, a, um, χείριστος.

pestilentia, ae, θ. λοιμός.

peto, īvi καὶ ūi, ītum, ēre, 3
ζητῶ, παρακαλῶ.

pietas, ātis, θ. εὔσεβεια.

piger, gra, grum, νωθρός.

pilum, i, οὐδ. ἀκόντιον.

piscīna, ae, θ. ἵχθυοτροφεῖον.

piscis, is, ἀρ. ἵχθυς.

pius, a, um, εὔσεβής.

placeo, ūi, ītum, ēre, 2 ἀρέσκω.

placo, āvi, ātum, āre, 1 ἐξιλεῶ,
καταπραῦνω.

planities, ēi, θ. πεδιάς.

Plataeae, ārum, θ. Πλαταιαί.

platānus, i, θ. πλάτανος.

plebs, plebis, θ. πληθύς, πληγεῖοι.

plenus, a, um, πλήρης.

plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.
poena, ae, θ. ποινή.

Poeni, ūrum, ἀρ. Καρχηδόνιοι.

Poenus, a, um, Καρχηδόνιος.

poēta, ae, ἀρ. ποιητής.

polliceor, cītus sum, cēri, 2 ὑπι-
σχγοῦμαι.

Pollio, ūnis, ἀρ., βλ. Vediūs.

pomīfer, ēra, ērum, ὀπωροφό-
ρος.

Pompējus, i, ἀρ. Πομπήιος.

Pompilius, ii, ἀρ. Πομπίλιος.

pono, posūi, posītum, ēre, 3
θέτω· pono castra = στρατο-

- πεδεύω.
populus, i, ἀρ. λαός.
populus, i, θ. λεύκη.
Porsenna, ae, ἀρ. Πορσέννας.
porto, āvi, ātum, āre, 1 κομίζω,
φέρω.
portus, ūs, ἀρ. λιμήν.
posco, poposci, poscere, 3 ζητῶ.
possum, potui, posse, δύναμαι.
post, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = μετά τι.
postea, ἐπίρρ. ὕστερον.
posterus, ὕστερος· postero die
τῇ ὕστεραί.
postquam, σύνδ. χρον. = ἀφοῦ,
ἀφ' ὅτου.
postremo, ἐπίρρ. τελευταῖον, τέλος.
postulo, āvi, ātum, āre, 1 ἀ-
παιτῶ.
potens, ntis, ισχυρός, δυνατός, ι-
κανός.
potentia, ae, θ. δύναμις, ισχύς.
praebeo, būi, bītum, ēre, 2 πα-
ρέχω.
praecemptum, i, οὐδ. παρκίνεσις,
συμβουλή.
praecipio, cēpi, ceptum, ēre, 3
διατάσσω.
praeclārus, a, um, περίφημος, ἔν-
δοξος, δόνομαστός, ἔξαιρετος.
praeda, ae, θ. λεία.
praedico, xi, etum, ēre, 3 προ-
λέγω.
praesidium, ii, οὐδ. φρουρά.
praesum, sui, esse, προίσταμαι,
ἡγοῦμαι.
praeter, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. =
- πλήν, ἐκτός.
praecterea, ἐπίρρ. πρὸς τούτοις.
praetervēhor, vectus sum, i, 3
παρέρχομαι.
praetor, ὄρις, ἀρ. προίτωρ, στρα-
τηγός.
preces, precum, θ. παράκλησις.
pretiōsus, a, um, πολύτιμος.
Priāmus, i, ἀρ. Πρίαμος.
Priēna, ae, θ. Πριήνη.
primo, ἐπίρρ. κατὰ πρῶτον.
primus, a, um, πρῶτος.
princeps, cīpis, ἀρ. ἡγεμών.
priscus, a, um, ἀρχαῖος.
Priscus, i, ἀρ. Πρίσκος (πρεσβύ-
τερος).
priusquam, σύνδ. πρὶν ἦ.
privō, āvi, ātum, āre, 1 στερῶ.
pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρτκ. = ἀπί-
μετά γν., ὑπὲρ μετά γν., συμ-
φώνως πρός τι.
probo, āvi, ātum, āre, 1 ἐπιδοκι-
μάζω.
probus, a, um, χρηστός, ἀγαθός.
procul, ἐπίρρ. μακράν.
proditor, ὄρις, ἀρ. προδότης.
proelium, ii, οὐδ. μάχη.
proficiscor, profectus sum, pro-
ficiisci, 3 πορεύομαι.
profiteor, fessus sum, ēri, 2 ὁμο-
λογῶ, λέγω.
prohibeo, būi, bītum, ēre, 2 κω-
λύω, ἐμποδίζω.
promissum, i, οὐδ. ὑπόσχεσις.
prope, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = πλη-
σίον τινός.

propéro, āvi, ātum, āre, 1
σπεύδω.
propinquus, a, um, ἐγγύς ὡν,
πλησιόχωρος.
propter, πρόθ. μετ' αἰτιατκ. = διὰ
μετ' αἰτιατκ.
propterea, ἐπίρρ. διὰ τοῦτο.
propulso, āvi, ātum, āre 1 ἀπο-
νέρισθω, ἀπωθῶ.
provideo, vidi, vīsum, ēre, 2
προβλέπω.
provincia, ae, θ. ἐπαρχία.
prudens, ntis, συνετός.
prudenter, ἐπίρρ. συνετῶς, φρο-
νίμως.
prudentia, ae, θ. σύνεσις, φρό-
νησις.
Prusia, ae, ἀρ. Προυσίας.
publicus, a, um, δημόσιος.
puella, ae, θ. κοράσιον.
puer, ēri, ἀρ. παις, δοῦλος.
pugna, ae, θ. μάχη.
pugno, āvi, ātum, āre, 1 μάχομαι,
πολεμῶ.
pulcher, chra, chrum, ώραιος.
pulchritūdo, īnis, θ. ώραιότης.
Punicus, a, um, Καρχηδονιακός.
punio, īvi, ītum, īre, 4 τιμωρῶ.
puto, āvi, ātum, āre, 1 νομίζω.
Pyrenaei, ᄀrum, ἀρ. Πυρηναῖαι.
Pythagōras, ae, ἀρ. Πυθαγόρας,
μέγας σοφὸς τῆς ἀρχαιότητος ἐκ
Σάμου (572 - 500 π. X.).

Q

quadragesimus, a, um, τεσσαρακ-

κοστός.
quadringentesimus, a, um, τετρα-
κοσιοστός.
quaero, -sīvi, sītum, ēre, 3 ἐ-
ρωτῶ.
quaestor, ᄀris, ἀρ. ταμίας.
qualis, e, ὁποῖος.
quam, ἐπίρρ. 1) μετ' ἐπιθ.: πό-
σον πολύ· 2) μετὰ συγχριτι-
κόν: ἥ.
quamdiū, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον.
quamquam, σύνδ. εἰ καί, ἀν καί.
quantus, a, um, (ό)πόσος.
quartus, a, um, τέταρτος.
quasi, ἐπίρρ. ὕσπερ.
quattuor, τέσσαρες, α.
-que, ἐγκλιτ. τε, καί.
qui ? quae ? quod ? τίς ; τί ;
qui, quae, quod, ὅς, ὅστις, ὁ ὁ-
ποῖος.
quia, σύνδ. διότι, ἐπειδή.
quicunque, quaecumque, quod-
cumque = ὄστισδήποτε.
quidam, quaedam, quiddam ἥ
quoddam, τίς, τί.
quiētus, a, um, ὑσυχος.
quindēcim, δέκα πέντε.
quingentesimus, a, um, πεντακο-
σιοστός.
quingenti, ae, a, πεντακόσιοι.
quinquagesimus, a, um, πεντη-
κοστός.
quinque, πέντε.
quintus, a, um, πέμπτος.
quis ? quid ? τίς ; τί ;
quod, σύνδ. διότι, ἐπειδή.

quom̄ius, σύνδ. τιθέμενος (ἀντὶ τοῦ ne) μετὰ καλύσεως σημαντικὰ ρ. = ἵνα μή, ὡστε νὰ μή. quomodo, ἐπίρρ. τίνι τρόπῳ, πῶς. quondam, ἐπίρρ. κάποτε. quoniam, σύνδ. ἐπειδή. quoque, σύνδ. ἐπιτασσόμενος = καί, ωσαύτως, ἔτι. quotannis, ἐπίρρ. κατ' ἔτος. quoties, ἐπίρρ. δισάκις.

R

rapio, rapūi, raptum, ἔρε, 3 ἀρπάζω, σύρω. rapto, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἀρπάζω. raptus, a, um, ἀρπαγείς. raro, ἐπίρρ. σπανίως. ratio, ὅνις, θ. τρόπος. recito, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἀναγνώσκω. recuperō, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἀνακτῶμαι. reditus, ὑσ, ἀρ. ἐπάνοδος. reduco, xi, etum, ἔρε, 3 ἐπανάγγω, ἐπαναφέρω. regina, ae, θ. βασίλισσα. regio, ὅνις, θ. χώρα. regius, a, um, βασιλικός. regnum, i, οὐδ. βασίλειον. rego, xi, etum, ἔρε, 3 κυβερνῶ, διοικῶ. relēgo, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἐξορύζω. religo, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 δένω

(τινά). reliquia, ἄρυμ, θ. λείψανα. reliquo, a, um, λοιπός, ύπόλοιπος. remedium, ii, οὐδ. φάρμακον (γιατρικό). remigro, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἐπανέρχομαι. Remus, i, ἀρ. Ρέμος. renovo, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἀνανεώ. reperio, repp̄eri, pertum, ἄρε, 4 ἀνευρίσκω. repēto, ἕντι, ἄτυμ, ἔρε, 3 ἀπαιτῶ = repēto poenas ab aliquo = τιμωρῶ τινα. repudio, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἀποδοκιμάζω, ἀπορρίπτω. res, rei, θ. πρᾶγμα: res adversae = ἀτυχίαι: res bellīca = τὰ πολεμικά: res militaris = τὰ πολεμικά: res publica = πολιτεία: res secundae = εὐτυχίαι. respondeo, spondi, sponsum, ἔρε, 2 ἀποκρίνομαι. restituo, stitui, stitūtum, ἔρε, 3 πάλιν ἀνορθῶ. revēra, ἐπίρρ. τῷ ὅντι, ἀληθῶς. revōco, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 ἀνακαλῶ. rex, regis, ἀρ. βασιλεὺς. rogo, ἄντι, ἄτυμ, ἄρε, 1 1) παρακαλῶ 2) rogo legem, προτείνω νόμον. rogus, i, ἀρ. πυρά. Roma, ae, θ. Ρώμη.

Romānus, a, um, Ρωμαῖος.
 Romānus, i, ἄρ. Ρωμαῖος.
 Romūlus, i, ἄρ. Ρωμύλος.
 rosa, ae, θ. ρόδον (τριαντάφυλλον).
 ruo, rui, rutum, ἔρε, 3 ὄρμῶ.
 rusticus, a, um, ἀγροτικός.
 rutīlus, a, um, πυρρός, ξανθός.

S

Sabīna, ae, θ. Σαβίνη.
 Sabīnus, i, ἄρ. Σαβῖνος.
 sacer, era, crum, ἱερός.
 sacrificatio, ūnis, θ. θυσία.
 sacrificium, ii, οὐδ. θυσία.
 sacrificio, āvi, ātum, āre, 1 θυσίᾳ.
 saecūlum, i, οὐδ. αἰών.
 saepe, ἐπίρρ. πολλάκις.
 saevio, ii, ītum, īre, 4 μαίνομαι.
 saevus, a, um, ἄγριος.
 sagitta, ae, θ. βέλος.
 Saguntum, i, οὐδ. Σάγουντον (ἄρχαί πόλις τῆς Ἰσπανίας).
 Salāmis, īnis, θ. Σαλαμίς.
 salūber, bris, bre, ὑγιεινός.
 salutāris, e, σωτήριος, χρήσιμος.
 salūto, āvi, ātum, āre, 1 γιατρεῖτίω.
 salveo, ēre, 2 εὔχορηστος ἡ προστακτικὴ salve = χαῖρε.
 Samnītes, tum, ἄρ. Σαμνῖται (λαὸς τῆς Κάτω Ἰταλίας).
 sano, āvi, ātum, āre, 1 θεραπεύω.

sanus, a, um, ὕγιής.
 sapiens, ntis, σοφός.
 sapientia, ae, θ. σοφία.
 Sardes, ium, θ. Σάρδεις.
 Sarpēdon, ūnis, ἄρ. Σαρπηδών,
 βασιλεὺς τῶν Λυκίων.
 satis, ἐπίρρ. ἀρκούντως, ἀρχετόν·
 satis est ἀρκεῖ.
 Saturnus, i, Κρόνος.
 saxum, i, οὐδ. λίθος.
 Scaevoła, aē, ἄρ. Σκαιόλας.
 scelus, ēris, οὐδ. ἀνοσιόργημα.
 schola, ae, θ. σχολεῖον.
 scio, scīvi, scītum, scīre, 4 γνώσκω, γνωρίζω.
 Scipio, ūnis, ἄρσ. Σκιπίων.
 scriba, ae, ἄρ. γραφεῖς.
 scriptor, ūris, ἄρ. συγγραφεύς.
 scutum, i, οὐδ. ἀσπίς (ποδήρης).
 secum = cum se μεθ' ἔχωτο.
 secundus, a, um, δευτερος, εὐμενής planities secunda = πεδίας ἐπιτηδεία (κατάλληλος).
 res secundae = εύτυχιαι secundus ventus = οὔριος ἄνεμος.
 secunda fortūna = εύνοική τύχη.
 sed, σύνδ. ἀλλά sed etiam = ἀλλά καὶ.
 sedeo, sedi, sessum, ēre, 2 κάθημαι.
 seditio, ūnis, θ. στάσις.
 sedūlus, a, um, πρόθυμος, φιλόπονος.
 semel, ἐπίρρ. ἀριθμ. ἅπαξ.
 semper, ἐπίρρ. πάντοτε.

- senātor, ὄρις, ἀρσ. συγχλητικός.
 senātus, ūs, ἀρσ. σύγχλητος.
 senex, senis, ἀρσ. γέρων, ἐν βαθεῖ
 γήρατι.
 sententia, ae, θ. γνώμη· meā
 sententiā = κατὰ τὴν ἐμὴν γνώ-
 μην.
 sentio, sensi, sensum, īre, 4 ἀντι-
 λαμβάνομαι, ἔννοῶ.
 sepāro, āvi, ātum, āre, 1 χω-
 ρίζω.
 septem, ἑπτά.
 septendēcim, δέκα ἑπτά.
 septimus, a, um, ἐβδομός.
 septingentesimus, a, um, ἑπτα-
 κοσιοστός.
 septuagesimus, a, um, ἐβδομη-
 κοστός.
 sequor, secūtus sum, sequi, 3
 ἀκολούθω.
 sermo, ūnis, ἀρ. λόγος.
 servio, īvi, ītum, īre, 4 εἰμαι ἢ
 ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος.
 servitus, tūtis, θ. δουλεία.
 Servius, ii, ἀρ. Σέρβιος.
 servo, āvi, ātum, āre, 1 σώζω,
 διατηρῶ, διαφυλάττω.
 servus, i, ἀρ. δοῦλος.
 severitas, ātis, θ. αὐστηρότης.
 sevērus, a, um, αὐστηρός.
 sex, ἕξ.
 sexagesimus, a, um, ἑξηκοστός.
 sextus, a, um, ἔκτος.
 si, σύνδ. εἰ, ἐάν, δν.
 sic, ἐπίρρ. οὕτω, ὥδε (ὡς ἔξης).
 Sicilia, ae, θ. Σικελία.
- sileo, ūi, ēre, 2 σιωπῶ.
 silva, ae, θ. δάσος.
 similis, e, ὅμοιος.
 simulacrum, i, οὐδ. ὄμοιωμα, εἰ-
 κών, ἄγαλμα.
 sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρτκ. = ἀνευ.
 singūli, ae, a, ἔκαστος, εἰς ἔκα-
 στος, ἀνὴ ἔνα.
 sinister, stra, strum, ἀριστερός.
 Sirēnes, um, θ. Σειρῆνες.
 situs, a, um, κείμενος· situs sum
 = κεῖμαι.
 socius, ii, ἀρ. κοινωνός, σύμμα-
 χος, ἑταῖρος, διπλός.
 Socrātes, is, ἀρ. Σωκράτης.
 soleo, solitus sum, ēre, 2 συν-
 ηθίζω.
 Solo, ūnis, ἀρ. Σόλων.
 solum, i, οὐδ. ἔδαφος· aequo solo
 = κατεδαφίζω.
 solus, a, um, μόνος· solum, ἐπίρρ.
 μόνον· non solum = οὐ μόνον.
 solvo, solvi, solūtum, ēre, 3 λύω,
 διπλλάσσω.
 somnus, i, ἀρ. Ὕπνος.
 sonitus, ūs, ἀρ. ἤχος.
 Sparta, ae, θ. Σπάρτη.
 spatium, ii, οὐδ. διάστημα.
 species, ēi, θ. δῆμος, μορφή· spe-
 cie = κατὰ τὸ φαινόμενον.
 specto, āvi, ātum, āre, 1 βλέπω,
 παρατηρῶ.
 spero, āvi, ātum, āre, 1 ἐλπίζω.
 spes, spei, θ. ἐλπίς.
 spiro, āvi, ātum, āre, 1 ἀνα-
 πνέω, ζῶ.

statim, ἐπίρρ. εὐθύς.

statua, ae, θ. ἄγαλμα.

sto, steti, statum, āre, 1 ἵστα-
μαι.

strenuous, a, um, δραστήριος.

strepitus, ūs, ἀρ. κρότος, θόρυ-
βος.

studeo, dūi, ēre, 2 προσπαθῶ.

stultus, a, um, μωρός, ἀνόητος.

suadeo, suāsi, suāsum, ēre, 2
πείθω, συμβουλεύω.

suāvis, e, ἡδύς, γλυκύς, ἐπαγω-
γός, εὐχάριστος.

sub, πρόθ. μετ' αἰτ. = περὶ μετ'
αἰτιατκ.

subigo, bēgi, bactum, ēre, 3
ὑποτάσσω.

subiōt, ἐπίρρ. αἴφνης.

Suebi, ὄρυμ, ἀρ. Σουῆβοι (γερ-
μανικὸν ἔθνος).

sui, sibi, se, ἀντων. αὐτοπαθ. =
έκυτοῦ — ἔκυτῶν.

Sulla, ae, ἀρ. Σύλλας.

sum, fui, esse, εἰμί, εἴμαι.

summa, ae, θ. τὸ ὅλον· summa
imperii = ἡγεμονία, ἀρχηγία.

summus, a, um, μέγιστος, ὑπέρ-
τατος, ἀνώτατος.

superbia, ae, θ. ὑπερηφάνεια.

superbus, a, um, ὑπερήφανος.

Superbus, i, ἀρ. Σούπερβος (ὑ-
περήφανος).

supero, āvi, ātum, āre, 1 νικῶ,
καταβάλλω, ὑπερβάλλω, ὑπερ-
βαίνω.

supersum, fui, esse, ὑπολείπομαι.

supplicium, ii, οὐδ. τιμωρία, μά-
λιστα δὲ ἡ ἐσχάτη, ὁ θάνατος.

supra, ἐπίρρ. ἀνωτέρω.

supra, πρόθ. μετ' αἰτ. = ὑπὲρ μετ'
αἰτιατ.

sustento, āvi, ātum, āre, 1 ὑπο-
μένω.

sustineo, tinūi, tentum, ēre, 2
ὑπομένω.

suus, a, um, ὁ, ἡ, τὸ ἔκυτοῦ, ἔκυ-
τῆς.

T

taceo, ūi, ītum, ēre, 2 σιωπῶ.
talism, e, τοιοῦτος.

tam, ἐπίρρ. τόσον (πολὺ).

tamen, σύνδ. ὅμως.

tandem, ἐπίρρ. ἐπὶ τέλους.

tantus, a, um, τοσοῦτος.

Tarquinius, ii, ἀρ. Ταρκύνιος.

taurus, i, ἀρ. ταῦρος.

Tellus, i, ἀρ. Τέλλος.

telum, i, οὐδ. βέλος· πλ. tela,
ὄρυμ = ὅπλα ἐπιθετικὰ (ἀντίθ.
arma, ὄρυμ).

templum, i, οὐδ. ναός.

tempo, āvi, ātum, āre, 1 ἀπο-
πειρῶμαι.

tempus, ὄris, οὐδ. γρόνος.

Tenēdus, i, θ. Τένεδος.

teneo, tenūi, tentum, ēre, 2 κρα-
τῶ, ἔχω, διατηρῶ· memorīā

teneo = ἐν τῇ μνήμῃ κρατῶ,
ἐνθυμοῦμαι.

ter, ἐπίρρ. τρίς.

- Terentius, ii, ἀρ. Τερέντιος.
- tergum, i, οὐδ. νῶτον· terga verto = στρέφω τὰ νῶτα, τρέπομαι εἰς (ἀτακτὸν) φυγήν.
- termīno, āvi, ātum, āre, 1 πε-ρατῶ, τελειώνω.
- terra, ae, θ. γῆ, χώρα.
- terreo, rūi, rītum, ēre 2 προμά-ζω, φοβῶ, ταράσσω.
- terrībilis, e, φοβερός.
- terror, ūris, ἀρ. τρόμος.
- tertius, a, um, τρίτος.
- testamentum, i, οὐδ. διαθήκη.
- Teutōni, ūrum, ἀρ. Τεύτονες.
- Themistōcles, is, ἀρ. Θεμιστο-χλῆς.
- Thermopylae, ārum, θ. Θερμο-πύλαι.
- Ti = Tiberius, ii, ἀρ. Τιβέριος.
- Tiberīnus, a, um, ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τίβεριν· Tiberīna insūla = νῆσος τοῦ Τιβέρεως.
- Ticīnus, i, ἀρ. Τίκινος (παραπό-ταμος τοῦ Πάδου).
- timeo, ūi, ēre, 2 φοβοῦμαι.
- timor, ūris, ἀρ. φόβος.
- tolero, āvi, ātum, āre, 1 ὑπο-μένω.
- tomentum, i, οὐδ. βασανιστή-ριον.
- totus, a, um, ὅλος, ὅλοκληρος.
- tranquillitas, ātis, θ. νηνεμία.
- tranquillus, a, um, ἡσυχος, ἀτά-ρακτος.
- transgredior, gressus sum, i, 3 διαβαίνω, διαπλέω.
- transporto, āvi, ātum, āre, 1 μετακομίζω.
- Trasimēnus, i, ἀρ. Τρασιμένη (λίμνη τῆς Ἐτρουρίας).
- tres, tria, τρεῖς, τρία.
- tribūnus militūm, χιλίαρχος.
- tribūnus plebis, καὶ ἀπλῶς tri- būnus, i, δήμαρχος.
- tricesimus, a, um, τριακοστός.
- tristis, e, θλιβερός.
- triumphātor, ūris, ἀρ. θριαμ-βευτής.
- triumpho, āvi, ātum, āre, 1 θριαμβεύω, κατάγω θρίαμβον.
- Troja, ae, θ. Τροία.
- Trojānus, a, um, Τρωικός· Tro- jāni, ūrum = Τρῷες.
- tu, σύ.
- tureor, (tutātus sum), ēri, 2 προ- φυλάττω, διασφύζω.
- Tullius, ii, ἀρ. Τύλλιος.
- Tullus, i, ἀρ. Τύλλος.
- tum, ἐπίρρ. τότε, ἔπειτα.
- turpis, e, αἰσχρός, ἐπονείδιστος.
- tutor, tātus sum, tāri, 1 προ- στατεύω.
- tutus, a, um, ἀσφαλής.
- tuus, a, um, σός.
- Tyrii, ūrum, ἀρ. Τύριοι (κάτοι- κοι τῆς Τύρου, πόλεως τῆς Συ- ρίας).
- Tyrrhēnus, a, um, Τυρρηνι- κός.
- Tyrtaeus, i, ἀρ. Τυρταῖος.

U

ubi ? ἐπίρρο. ποῦ ;
 ubi, ἐπίρρο. ἔνθα, ὅπου.
 Ulixes, is, ἀρ. Ὁδυσσεύς.
 ultimus, a, um, ἔσχατος.
 umbra, ae, θ. σκιά.
 umerus, i, ἀρ. ὕμος.
 unda, ae, θ. κῦμα.
 unde, ἐπίρρο. ὅπόθεν.
 undesexagesimus, a, um, πεντη-
 κοστὸς ἔνατος.
 universus, a, um, σύμπας.
 unquam (προηγουμένης ἀρνήσε-
 ως) ποτέ.
 unus, a, um, εἷς, μόνος· unā cum
 = ὅμοιος μέ.
 urbs, bis, θ. πόλις, ἄστυ.
 ursus, i, ἀρ. ἄρκτος.
 usque ad, μέχρι.
 ut, ὅς, καθώς, ἵνα, ὥστε.
 uter, utra, utrum, πότερος· u-
 trum — an πότερον — ἢ.
 uterque, utrāque, utrumque, ἐ-
 κάτερος, ἀμφότεροι.
 utilis, e, ὡφέλιμος.
 utinam, εἴθε.
 utor, usus sum, uti, 3 μεταχειρί-
 ζομαι.
 uva, ae, θ. σταφυλή.
 uxor, ōris, θ. σύζυγος.

V

valde, ἐπίρρο. σφόδρα, πολὺ.
 valeo, lūi, ἔρε, 2 ὑιαινώ.

valetūdo, īnis, θ. κατάστασις ὑ-
 γείας· bona valetūdo ὑγεία.
 validus, a, um, εὔρωστος, ρωμα-
 λέος.
 vallum, i, οὐδ. γαράκωμα, πρό-
 χωμα.
 varius, a, um, ποικίλος, διάφο-
 ρος.
 vas, vasis, οὐδ. ἀγγεῖον· δὲ πληθ.
 μόνον κατὰ τὴν β' αλίσιν vasa,
 ōrum.
 vasto, āvi, ātum, āre, 1 λεγλα-
 τῶ, ἐρημῶ.
 vates, is, ἀρ. μάντις.
 Vedia Pollio, ἀρ. Βήδιος Πολ-
 λίων, πλούσιος Ρωμαῖος ἵππεύς.
 vehemens, ntis, σφοδρός, ὁρμη-
 τικός.
 velut, ἐπίρρο. ὁς, ὥσπερ.
 venēnum, i, οὐδ. δηλητήριον.
 vēnio, vēni, ventum, īre, 4 ἐρ-
 χομαι.
 venor, ātus sum, āri, 1 κυνηγῶ.
 ventus, i, ἀρ. ἄνεμος.
 Venus, ēris, θ. Ἀφροδίτη.
 verbum, i, οὐδ: λόγος, λέξις.
 vereor, rītus sum, rēri, 2 φοβοῦ-
 μαι.
 Vergilius, ii, ἀρ. Βεργίλιος.
 veritas, ātis, θ. ἀλήθεια.
 vero, σύνδ. δέ, ἀλλά.
 Verōna, ae, θ. Βερώνη.
 verto, rti, rsum, ἔρε, 3 στρέφω·
 verto terga στρέφω τὰ νῶτα :
 τρέπομαι εἰς (ἀτακτον) φυγήν.
 verum, i, οὐδ. τὸ ἀληθές.

- vesper, ēri, ἀρ. ἐσπέρα.
 Vesta, ae, θ. Ἐστία.
 vester, stra, strum, ὑμέτερος (ἴδι-
 κός σας).
 vestimentum, i, οὐδ. ἱμάτιον,
 ἐσθῆται.
 vestio, īvi, ītum, īre, 4 ἐνδύω,
 καλύπτω.
 Vettōnes, um, ἀρ. Βέττωνες, ἔ-
 θνος τῆς Ἰσπανίας.
 vetus, tēris, παλαιός, ἀρχαῖος.
 vexo, āvi, ātum, āre, 1 βλάπτω,
 κακῶ, διαφθείρω, βασανίζω.
 via, ae, θ. ὁδός.
 vicinus, a, um, γειτονικός.
 victor, ὄris, ἀρ. νικητής.
 victoria, ae, θ. νίκη.
 victus, ūs, ἀρ. τὰ πρὸς τὸν βίον,
 τὰ ἐπιτήδεια.
 vicus, i, ἀρ. κώμη.
 video, vidi, visum, ēre, 2 βλέπω·
 παθ. videor, visus sum, ēri,
 δοκῶ, φαίνομαι.
 viginti, εἴκοσι.
 villa, ae, θ. ἐπαυλίς.
 vincio, nxi, nctum, īre, 4 δένω,
 δεσμεύω.
- vincio, vīci, victum, ēre, 3 νι-
 κῶ.
 vinculum, i, οὐδ. δεσμός.
 vinum, i οὐδ. οἶνος.
 viōlo, āvi, ātum, āre, 1 βιάζο-
 μαι τινα, κακοποιῶ, βλάπτω.
 vir, viri, ἀρ. ἀνήρ.
 virgo, gīnis, θ. παρθένος.
 vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi· πληθ. vi-
 res, virium κτλ. θ. δύναμις.
 visita, āvi, ātum, āre, 1 ἐπισκέ-
 πτομαι.
 vita, ae, θ. ζωή, βίος.
 vito, āvi, ātum, āre, 1 ἀπο-
 φεύγω.
 vitupero, āvi, ātum, āre, 1 ψέ-
 γω, κατηγορῶ.
 voco, āvi, ātum, āre, 1 καλῶ,
 προσκαλῶ.
 voluntas, ātis, θ. θέλησις.
 vox, vocis, θ. φωνή.
 vulnēro, āvi, ātum, āre, 1 πλη-
 γώνω.
 vulnus, nēris, οὐδ. τραῦμα, πλη-
 γή, κτύπημα.
 vultus, ūs, ἀρ. ὅψις, πρόσωπον.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ

Α'. Ἀφαιρετική.

1. Ἀφαιρετική τοῦ ὄργανου. Περικοπαί : 1. 3 - 11. 13. 17. 18. 20. 21. 23 - 25.
27. 28. 31 - 37.
2. Ἀφαιρετική τῆς ἰδιότητος. Περικοπαί : 15. 17. 18. 20. 23. 26. 28. 29. 38.
41. 44.
3. Ἀφαιρετική τοῦ τρόπου. Περικοπαί : 14. 25. 28. 39. 46. 48.
4. Ἀφαιρετική τοῦ ποιητικοῦ αἵτιου. Περικοπαί : 16. 17. 18. 20. 22. 23. 27.
38. 40. 42. 44. 45.
5. Ἀφαιρετική τοῦ ἀναγκαστικοῦ αἵτιου. Περικοπαί ; 12. 13. 15. 23. 33.
6. Ἀφαιρετική τοῦ κατά τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. Περικοπαί : 11. 13. 26. 28. 33. 47.
7. Ἀφαιρετική τοῦ χρόνου. Περικοπαί : 28. 29. 32. 33. 37 - 41. 43. 46.
47. 52. 54.

Β'. Προθέσεις.

1. a ἢ ab Περικοπαί : 16. 18. 20. 23 - 25. 28. 31.
2. ad. Περικοπαί : 8. 11. 12. 16. 17. 20. 21. 30.
3. ante. Περικοπαί : 3. 9. 19. 25. 32.
4. apud. Περικοπαί : 10. 14. 21. 26. 38. 46.
5. cum. Περικοπαί : 11 - 13. 15 - 18. 22 - 25. 28.
6. de. Περικοπαί : 32. 39.
7. ex. Περικοπαί : 2. 9. 11 - 13. 17. 18. 20. 22 - 24. 48.
8. in. Περικοπαί : 1. 3 - 5. 9 - 18.
9. inter. Περικοπαί : 8. 10. 13. 30. 43.
10. post. Περικοπαί : 9. 16. 18. 25. 32.
11. pro. Περικοπαί : 9. 14. 19. 33. 37. 38. 39.

Γ'. Σύνδεσμοι.

1. cum. α) χρονικός. Περικοπαί : 11. 12. 16. 17. 23. 24. 28. 36. 39. 40 - 52.
54. β) αἰτιολογικός. Περικοπαί : 11. 12. 14. 18. 21. 49. 50.
 2. postquam. Περικοπαί : 18. 27 - 29. 37. 43.
 3. quod (αἰτιολογικός). Περικοπαί : 8. 11. 15. 23. 27. 31. 39.
 4. ut. α) τελικός. Περικοπαί : 11. 12. 15. 21 - 23. 26. 28. 35. 37. 38. 40. 41.
53. β) ἀποτελεσματικός : Περικοπαί : 37. 38. 41. 46. 49. 50.
 5. ne. (τελικός). Περικοπαί : 11. 19. 22. 48. 52. 53.
 6. si. Περικοπαί : 9. 11. 13. 14. 16. 20. 22. 24.
 7. nisi. Περικοπαί : 9. 12. 16. 42. 49. 50.
 8. quamquam. Περικοπαί : 7. 8. 27. 33. 37. 39.
-

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- 1 — 2. Πρώτη κλίσις. Ἐνεστώς τῆς ὄριστικῆς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας.
3. Πρώτη κλίσις. Παρατατικὸς τῆς ὄριστικῆς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας.
4. Πρός ἐπανάληψιν.
- 5 — 7. Οὐσιαστικὸς δευτέρας κλίσεως εἰς - us καὶ - um. Ἐπίθετα δευτέρας κλίσεως εἰς - us, - a, - um.
8. Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῆς ὄριστικῆς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας.
9. Ἐνεστώς τῆς προστατικῆς καὶ οἱ μέλλοντες τῆς ὄριστικῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας.
10. Οὐσιαστικὸς δευτέρας κλίσεως εἰς - er καὶ - ir. Ἐπίθετα δευτέρας κλίσεως εἰς - er, (ἐ)ra, (ἐ)rum.
- 11 — 12. Ἐνεστώς καὶ παρακείμενος ἀπάρεμφάτου τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας. Οἱ χρόνοι τῆς ὑποτατικῆς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας.
- 13 — 14. Τὸ βοηθητικὸν esse.
15. Σύνθετα τοῦ esse.
16. Τετάρτη κλίσις. Οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ὑπέριου σχηματιζόμενοι τύποι τῆς παθητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας.
17. Πέμπτη κλίσις.
18. Πρός ἐπανάληψιν.
- 19 — 20. Οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος σχηματιζόμενοι τύποι τῆς παθητικῆς φωνῆς τῆς πρώτης συζυγίας.
- 21 — 22. Δευτέρα συζυγία. Παθητικὴ φωνή.
23. Δευτέρα συζυγία. Παθητικὴ φωνή.
- 24 — 25. Οὐσιαστικὰ τρίτης κλίσεως ἀρσενικά.
- 26 — 27. Οὐσιαστικὰ τρίτης κλίσεως θηλυκά.
28. Οὐσιαστικὰ τρίτης κλίσεως οὐδέτερα.
29. Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως εἰς - is, e.
30. Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως εἰς - er, (ἐ)ris, (ἐ)re.
31. Ἐπίθετα τρίτης κλίσεως μονοκατάληκτα.
32. Πρός ἐπανάληψιν.
33. Όμαλὴ σύγκρισις ἐπιθέτων.
34. Ανώμαλος σύγκρισις ἐπιθέτων.
35. Προσωπικαὶ καὶ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.
- 36 — 37. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.
38. Αναφορικαὶ καὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.
39. Πρός ἐπανάληψιν.
- 40 — 42. Τετάρτη συζυγία.
43. Αριθμητικά.
- 44 — 46. Τρίτη συζυγία.
- 47 — 49. Ρήματα τρίτης συζυγίας εἰς - io λήγοντα.
- 50 — 52. Ρήματα ἀποθετικά καὶ ήμαποθετικά.
- 53 — 54. Πρός ἐπανάληψιν.

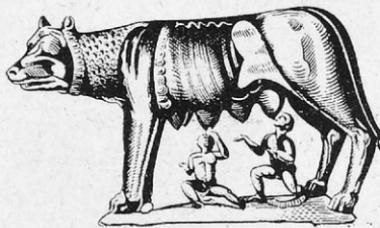
L H O M O N D

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

LHOMOND

DE VIRIS ILLUSTRIBUS URBIS ROMAE

ΔΙΑ ΤΗΝ Ι^η ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1964

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ἐκλογὴ τῶν διηγημάτων ἔγινεν ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ Γάλλου κληρικοῦ καὶ παιδαγωγοῦ Καρόλου - Φραγκίσκου Lhomond. Συμμορφούμενοι πρὸς τὴν προκήρυξιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας οὐ μόνον περιεκόφαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐτροποποιήσαμεν, ώς καὶ ἄλλοι ἐκδόται μέχρι σήμερον ἔχουσι πράξει, τὸ ἀργικὸν κείμενον τοῦ συγγραφέως ἐκεῖ, ἔνθα ἐκρίναμεν τοῦτο σκόπιμον χάριν τῶν ἀρχαρίων μαθητῶν πρὸς ἀπλουστέραν διατύπωσιν τῶν νοημάτων ἢ πρὸς ἐπίτευξιν δοκιμωτέρας συντάξεως.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μεταβολῶν ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν ἔξης :

(α) Ἐσημειώθησαν δι' ἄλλων τυπογραφικῶν στοιχείων (κυρῶν) λέξεις λίαν στενῶς πρὸς ἀλλήλας συσχετίζόμεναι.

(β) Λέξεις ἢ φράσεις παρεμπίπτουσαι ἢ ἐπεξηγητικαί, αἱ διοῖαι διακόπτουσι τὴν πρότασιν ἢ γίνονται ἐμπόδιον εἰς τὴν στενὴν σχέσιν δύο προτάσεων, ἐτέθησαν μεταξὺ δύο γραμμῶν.

"Οσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰς ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις, ἀκολουθήσαντες τὸ παράδειγμα ἄλλων, παρεθέσαμεν εἰς τὸ τέλος τῶν πλείστων τεμαχίων φράσεις τινάς, εἰλημμένας ἐκ τοῦ κειμένου, ἐν μεταφράσει ἐλευθέρᾳ πως, ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σημειώσεων, ἀφ' ἐτέρου δὲ πρὸς πλουτισμὸν τοῦ λεξιλογικοῦ θησαυροῦ τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς περαιτέρω μίμησιν δι' ἀποδόσεως ὁμοίως ἄλλων χωρίων.

E. A. S.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ LHOMOND

Ο Ch. Fr. Lhomond (1727 — 1794) ἐγεννήθη ἐν Chaulnes (Somme). Φοιτήσας εἰς τὸ Κολλέγιον Inville, ἐν Παρισίοις, ἡχολούθησεν ἐκκλησιαστικὸν στάδιον καὶ ἔγινε διδάσκαλος ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ. Μετὰ τὴν κατάργησιν τούτου ὁ Lhomond ἐδίδαξεν ἐπὶ εἰκοσαετίᾳν καὶ πλέον εἰς τὸ περίλαμπρον Κολλέγιον τὸ ἱδρυθὲν τὸ ἔτος 1303 ὑπὸ τοῦ Καρδιναλίου Lemoine, περιορισθεὶς εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς μικροτέρας τάξεως, ἐξ ἀγάπης πρὸς τοὺς μικροὺς μαθητάς, χάριν τῶν διποίων συνέγραψε διάφορα διδακτικὰ βιβλία.

Ἐκτὸς ἀλλων βιβλίων θρησκευτικοῦ περιεχομένου συνέταξε δι' ἀρχαρίους ἀναγνωστικὸν de viris illustribus urbis Romae τῷ 1778 καὶ Λατινικὴν γραμματικὴν τῷ 1779. Ἐν τῷ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ παρουσιάζει, ὡς λέγει, ὁ Lhomond τοὺς βίους ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς 'Ρώμης ἀπὸ τοῦ 'Ρωμύλου μέχρι τοῦ Αὔγουστου μεταγειρισθεὶς ὡς πηγὰς τοὺς Λατίνους ἴστορικούς (Κορνήλιον Νέπωτα, Τίτον Λίβιον, Βαλέριον Μάξιμον, Φλωρον, Σουητώνιον, Ἰουστῖνον) ἐν τῇ ἐπιμυϊκῇ νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειαν τῶν νεαρῶν μαθητῶν καὶ νὰ μορφώσῃ τὰ ἥθη αὐτῶν διὰ παραδειγμάτων ἀρετῆς, ἐπιεικείας, ἀφιλοκερδείας, μεγαλοψυχίας, εὐεργεσίας καὶ φιλοπατρίας.

Ἀρνηθεὶς νὰ δώσῃ ὄρκον εἰς τὰς ἐπὶ τῆς θρησκείας πολιτικὰς ἀξιώσεις τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως ἐφύλακίσθη τὸν Αὔγουστον τοῦ 1792 μετ' ἀλλων κληρικῶν ἐν τῇ εἰς φυλακὴν μετατραπείσῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ Saint - Firmin, ἀλλ' ἡλευθερώθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Tallien, παλαιοῦ μαθητοῦ του. Ἀπέθανεν ὀλίγον ἔπειτα ἐν Παρισίοις τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1794 εἰς ἡλικίαν 67 ἑτῶν.

Η πόλις Amiens (59 - 5 - 1860) καὶ ἡ γενέτειρα Chaulnes (30 - 5 - 1860) εὐγενῶς ἀμιλλάμεναι ἔστησαν τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ. Καὶ σήμερον ὅδός τις τῶν Παρισίων φέρει τὸ ὄνομα τοῦ σεμνοῦ ἰερέως καὶ διδασκάλου, ἀφιερώσαντος χάριν τῆς σπουδαζούσης νεότητος ὀλόκληρον τὸν βίον του.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

I. ROMANI IMPERII EXORDIUM

1

Proca, rex Albanorum, duos filios, Numitorem et Amulium, habuit. Numitor — qui natu maior erat — regnum reliquit; sed Amulius — pulso fratre — regnavit et — ut eum subole privaret — Rheam Silviam, eius filiam, Vestae sacerdotem fecit. Haec tamen, quam deus Mars amavit, geminos pueros, Romulum et Remum, edidit. Amulius vero ipsam in vincula coniecit, parvulos — alveo impositos — abiecit in Tiberim, qui tunc forte super ripas erat effusus; sed — relabente flumine — liberos aqua in sieco reliquit. Vastae tum in iis locis solitudines erant. Lupa — ut fama est — ad vagitum puerorum accurrit, infantes lingua lambit, ubera eorum ori admovit matremque se gessit.

2

Cum lupa saepius ad parvulos — veluti ad catulos — reverteretur, Faustulus — pastor regius — rem animadvertisit, pueros sustulit et Accae Laurentiae coniugi dedit educandos. Sic Romulus et Remus inter pastores primo ludicris certaminibus vires auxerunt, deinde venantes saltus peragrare latronesque a rapina pecorum arcere coeperunt. Quare iis insidiati sunt latrones, a quibus Remus captus est; Romulus autem vi se defendit. Tum Faustulus — necessitate compulsus — indicavit Romulo, quis avus eorum, quae mater esset. Romulus statim — armatis pastoriibus — Albam properavit.

3

Interea Remum latrones ad Amulium regem perduxerunt, dicentes eum Numitoris agros infestare. Itaque Remus Numi-

tori a rege ad supplicium traditus est ; at Numitor — considerato adulescentis vultu — nepotem agnovit. Nam Remus oris lineamentis erat matri simillimus aetasque eius temporis expositionis congruebat. Dum ea r̄es animum Numitoris anxium tenet, re-pente Romulus — genere cognito — supervenit, fratrem liberavit, et — Amulio interfecto — avum Numitorem in regnum restituit.

4

Deinde Romulus et Remus urbem in iisdem locis — ubi expositi educative erant — considerunt ; sed orta de imperio inter eos contentio, uter nomen novae urbi daret eamque regeret : adhibuerunt auspicia. Remus sex vultures, Romulus duodecim vidit. Sic Romulus, augurio vitor, urbem e suo nomine Roman vocavit, et — ut eam *prius legibus quam* moenibus muniret — edixit ne quis vallum transiliret. Quod Remus — invidiā adductus — transiluit irridens. Eum iratus Romulus interfecit, his increpans verbis : « Sic deinceps pereat quicumque transiliet moenia mea ». Ita solus potitus est imperio Romulus.

5

Romulus imaginem urbis *magis quam* urbem fecerat ; deerant incolae. Erat in proximo lucus ; hunc asylum fecit. Eo statim multitudo latronum pastorumque confugit. Cum vero uxores ipse populusque non haberent, legatos circa vicinas gentes misit, qui societatem conubiumque novo populo peterent. Sed nusquam benigne audita est legatio ; ludibriū etiam additum : « Cur non feminis quoque asylum aperuistis ; id enim compar foret conubium ». Romulus — aegritudinem animi dissimulans — ludos parat : indici deinde finitimis spectaculum iubet. Multi convenerunt maximeque Sabini cum liberis et coniugibus. *Ubi* spectaculi tempus venit eoque conversi omnium oculi mentesque erant, *tum* — signo dato — iuvenes Romani discurrunt, et filias Sabinorum rapiunt.

6

Haec fuit statim causa belli. Sabini enim ob virgines raptas bellum adversus Romanos moverunt et — cum Romae appropin-

quarent — Tarpeiam virginem nacti sunt, quae — aquam sacrorum extra moenia petitum — descenderat. Huius pater Romanae praerat arci. Titus Tatius, Sabinorum dux, Tarpeiae dixit : « Optionem muneris tibi dabo, si exercitum meum in Capitolium perduxeris ». Illa petiit, quod Sabini in sinistris manibus gerebant, videlicet anulos et armillas. Tatius dolo se promisit ; sed postquam virgo Sabinos in arcem perduxit, eam scutis obrui iussit ; nam et scuta in laevis habuerant. Sic impia proditio celeri poena vindicata est.

7

Romulus adversus Tatium ad certamen processit, et in eo loco — ubi nunc Romanum forum est — pugnam conseruit. Primo impetu vir inter Romanos insignis — nomine Hostilius — fortissime dimicans cecidit ; cuius interitu consternati Romani fugere coeperunt. Iam Sabini clamitabant : « Vicimus perfidos hospites, imbellies hostes. Nunc sciunt longe *aliud* esse virgines rapere, *aliud* pugnare cum viris ».

Tunc Romulus — arma ad caelum tollens — Iovi aedem vovit et exercitus — *seu* forte *seu* divinitus — restitut. Itaque proelium redintegratur ; sed raptae mulieres — crinibus passis — ausae sunt se inter tela volantia inferre et *hinc* patres *hinc* viros orantes pacem conciliaverunt.

8

II. TULLUS HOSTILIUS ROMANORUM REX TERTIUS

Mortuo Numa, Tullus Hostilius rex creatus est. Hic non solum proximo regi dissimilis, sed etiam Romulo ferocior fuit. Eo regnante, bellum inter Albanos et Romanos exortum est. Ducibus Hostilio et Fufetio placuit paucorum manibus fata utriusque populi committi. Erant apud Romanos trigemini Horatii, trigemini quoque apud Albanos Curiatii. Cum iis agunt reges, ut pro sua quisque patria dimicent ferro. Foedus ictum est *ea lege, ut unde* victoria *ibi* quoque imperium esset. Itaque trigemini arma capiunt, et in medium inter duas acies procedunt. Consederant utrimque duo exercitus. Datur signum infestisque armis terni iuvenes — magnorum exercituum animos gerentes — concurrunt.

Ut primo concursu increpuerunt arma micantesque fulserunt gladii, horror ingens spectantes perstrinxit. Consertis deinde manibus, statim duo Romani, *alter* super *alterum* exspirantes, ceciderunt; tres Albani vulnerati sunt. Ad casum Romanorum conclamavit gaudio exercitus Albanus. Romanos iam spes tota deserebat. Unum Horatium tres Curiatii circumsteterant. Tum unus, qui forte integer fuit, Romanus — quia tribus impar erat — fugam simulavit; singulos, per intervalla insequentes, separatim aggressus necavit. Sic unius viri manu parta victoria Romanis est. Deinde Fufetius exercitum Albanum domum abduxit.

9

Romani ovantes ac gratulantes Horatium accipiunt, et domum deducunt. Princeps ibat Horatius trium fratrum spolia prae se gerens. Cui obvia fuit soror virgo, quae uni ex Curiatiis desponsa fuerat. Haec — viso super humeros fratribus paludamento sponsi, quod ipsa confecerat — flere et crines solvere coepit. Movit ferocis iuvenis animum comploratio sororis in tanto gaudio publico; itaque — stricto gladio — transfigit pueram, simul eam verbis increpans: «Abi hinc cum immaturo amore ad sponsum, oblita fratrum, oblita patriae. Sic pereat quaecumque Romana lugebit hostem».

10

III. IUNIUS BRUTUS ROMANORUM CONSUL PRIMUS

Expulsis regibus duo consules creati sunt, L. Iunius Brutus et L. Tarquinius Collatinus, Lucretiae maritus. Annuum iis imperium tributum est, ne per diuturnitatem potestatis insolentiores fierent. Sed Collatino paulo post dignitas sublata est, quod invisum erat populo Tarquiniorum nomen. In eius locum P. Valerius Publicola consul creatus est. Sed erant in iuventute Romana adulescentes aliquot, sodales Tarquiniorum, qui novum imperium aegre ferebant. Hi cum legatis — quos rex ad bona sua repetenda Roman miserat — de restituendis regibus colloquuntur, ipsos Bruti consulis filios in societatem consilii adsumunt. Sermonem eorum ex servis unus exceptit, et rem ad consules detulit. Coniurati omnes, in

quibus erant liberi Bruti consulis, in vincula coniecti sunt, deinde damnati. Missi lictores eos nudatos virgis caedunt securique feriunt. Supplicii *non* spectator *modo*, *sed et* exactor erat Brutus, qui tunc patrem exuit, ut consulem ageret.

11

IV. HORATIUS COCLES

Porsenna, rex Etruscorum, ad restituendos in regnum Tarquinios cum infesto exercitu Romam venit. Primo impetu Ianiculum cepit. Non unquam alias ante tantus terror Romanos invasit : adeo valida res tum Clusina erat magnumque Porsennae nomen. Ex agris in urbem demigrant ; urbem ipsam saepiunt praesidiis. Alia urbis pars muris, alia Tiberi obiecto tuta videbatur. Pons Sublicius iter paene hostibus dedit, nisi unus vir fuisse Horatius Cocles, illo cognomine appellatus, quod in alio proelio alterum oculum amiserat. Is — extrema pontis parte occupata — aciem hostium solus sustinuit, donec pons a tergo interrumpetur. Audaciā suā obstupefecit hostes ; ponte rescisso, armatus in Tiberim desiluit, et incolumis ad suos tranavit. Grata erga tantam virtutem civitas fuit. Statua Horatii in comitio posita est ; agri *tantum* ei publice datum est *quantum* uno die circumaravit.

12

V. MUCIUS SCAEVOLA

Cum Porsenna Romam obsideret, C. Mucius, vir Romanae constantiae, senatum adiit, et veniam transfugiendi ad hostes peccit necem regis repromittens. Accepta potestate in castra hostium venit. Ibi in confertissima turba proprie regium tribunal constituit. Stipendum tunc forte militibus dabatur, et scriba ad latus regis pari fere ornatu sedebat. Mucius, similitudine deceptus scribam pro rege sicā necavit. Quo facto comprehensus dextram in conspectu regis imposuit in foculum ad sacrificium accensum, velut manum puniens, quod in caede peccasset. Attonitus miraculo rex iuvenem amoveri ab altaribus iussit. Tum Mucius, quasi benefi-

cium remunerans, aperte dixit trecentos, sui similes, adversus eum coniurasse. Qua re Porsenna exterritus pacem cum Romanis fecit. Mucio prata trans Tiberim dono cives dederunt, quae M u c i a p r a t a appellata sunt, et Scaevola dictus est, quod sinistra tantum manu utebatur eique statua honoris gratiā constituta est.

13

VI. MENENIUS AGRIPPA

Menenius Agrippa concordiam inter patres plebemque restituit. Nam plebs cum contra patricios infensa ad montem sacrum secessisset, quod a senatu atque consulibus tributo ac militia premeretur, patres Agrippam, virum facundum et popularem, ad plebem miserunt, qui eam senatui reconciliaret. Is, ubi in conspectum plebis venit, nihil aliud quam hoc narrasse fertur ; « Olim — inquit — humani artus, cum ventrem otiosum cernerent, ab eo discordarunt conspiraruntque, ne manus ad os cibum ferrent, neve os acciperet datum aut dentes conficerent. At, dum ventrem domare volunt, ipsi quoque defecerunt totumque corpus ad extremam tabem venit. Tum demum intellexerunt ventris haud segne ministerium esse eumque acceptos cibos concoquere et per omnia membra distribuere ; itaque cum eo in gratiam redierunt. Sic — inquit — senatus et populus, quasi unum corpus, discordiā pereunt, valent concordiā ».

Hac fabulā Menenius hominum mentes flexit ; plebs in urbem regressa est. Creavit tamen tribunos, qui libertatem suam adversus nobilitatis superbiam defenderent. Paulo post mortuus est Menenius, vir omni vita *pariter* patribus *ac* plebi carus. Is tamen in *tanta* paupertate decessit, *ut* eum populus — collatis quadrantibus — sepeliverit, et locum sepulcro senatus publice dederit. Potest consolari pauperes Menenius, sed multo magis docere locupletes, quam non sit necessaria solidam laudem cupienti nimis anxia divitiarum comparatio.

14

VII. LUCIUS QUINCTIUS CINCINNATUS

Aequi Minucium consulem atque exercitum eius circumsesos tenebant. Id ubi Romam nuntiatum est, *tantus* pavor, *tanta* trepidatio fuit, *quanta* si urbem ipsam non castra hostes obsiderent. Cum autem in altero consule parum esse praesidii videretur, dictatorem dici placuit, ut is rem afflictam restitueret. L. Quinctius Cincinnatus omnium consensu dictator dictus est.

Ille, spes unica imperii Romani, trans Tiberim tunc quattuor iugerum agrum manibus suis colebat. Ad quem missi legati nudum eum arantem offenderunt. Salute datā redditāque Quinctius togam propere e tugurio proferre uxorem iussit, ut senatus mandata togatus audiret.

15

Postquam — abstero pulvere ac sudore — togā induitus processit Quinctius, dictatorem eum legati gratulantes consalutant; quantus terror in exercitu sit, exponunt. Quinctius igitur Cincinnatus Romam venit, et — antecedentibus lictoribus — domum deductus est. Paulo post — caesis hostibus — exercitum Romanum liberavit urbemque triumphans ingresssus est. Quinctius sexto decimo die dictaturā — quam in sex menses acceperat — se abdicavit, et ad aratrum rediit.

16

VIII. MARCUS FURIUS CAMILLUS

Cum Marcus Furius Camillus urbem Falerios obsideret, ludi magister plurimos et nobilissimos inde pueros velut ambulandi gratiā eductos in castra Romanorum perduxit. Quibus Camillo traditis, non erat dubium quin Falisci — deposito bello — sese Romanis dedituri essent. Sed Camillus perfidiam proditoris detestatus : « Non ad similem tui — inquit — venisti : sunt belli sicut et pacis iura : arma habemus non adversus eam aetatem — cui etiam in captis urbibus parcimus — sed adversus armatos, qui castra Romana apud Veios oppugnaverunt ». Denudari deinde ludi ma-

gistrum iussit, eum — manibus post tergum alligatis — in urbem reducendum pueris tradidit. Statim Falisci, beneficio magis quam armis victi, portas Romanis aperuerunt.

17

Sed Camillus post multa in patriam merita exsilio mulctatus, quod praedam inique divisisset, Ardeam concessit. Urbe egrediens, a diis precatus est, ut, si innoxio sibi ea iniuria fieret, desiderium sui facerent ingratae civitati quamprimum. Neque multo postea res evenit. Galli, post pugnam Alliensem, victores ante solis occasum ad urbem Romam pervenient. Postquam hostes adesse nuntiatum est, Manlius, cum urbem omnem defendere non posset, cum iuventute Romana in arcem Capitolium fugit; seniores vero domos regressi sunt, sed senatores quidam ornati honorum insignibus, aetate confecti in foro manserunt. Galli senatorum gravitatem admirati sunt, donec Gallus quidam barbam longam. M. Papirii tangere ausus est. Statim Papirius scipione eburneo caput Galli percussit. Ab ea re initium caedis ortum est: ceteri senes sedibus eburneis insidentes trucidati sunt. Galli deinde impetum facere in arcem statuunt. Noctu Capitolium taciti ascenderunt; iamque in summum saxum evaserant, cum anseres sacri clangore alarumque strepitu Manlium, virum bello egregium, exciverunt. Hic ceteros ad arma vocat, et Gallos ascendentibus deiecit.

18

Tunc consensu omnium placuit ab exsilio Camillum acciri. Missi igitur ad eum legati, et ipse dictator absens dictus est. Interim Galli obsidione fatigati et fame oppressi constituerunt, ut obsidionem haud magna mercede relinquenter. Pactum est pretium mille pondo auri.

Nondum omni auro appenso Camillus dictator, qui Romani exercitus reliquias collegerat, intervenit; auferri aurum de medio iubet hostesque ex improviso aggressus maximo proelio devicit. Ne nuntius quidem cladis relicta est. Dictator — recuperata ex hostibus patriā — urbem ingressus est triumphans, et a militibus « parens patriae conditorque alter urbis » appellatus est.

19

IX. TITUS MANLIUS TORQUATUS

Cum postea Galli ad tertium lapidem trans Anienem fluvium castra posuissent, exercitus Romanus ab urbe profectus est, et in citeriore ripa fluvii constituit. Pons in medio erat ; tunc Gallus quidam eximia corporis magnitudine in vacuum pontem processit, et, quam maxima voce potuit : « *Quem* nunc — inquit — Roma fortissimum habet, is procedat agendum ad pugnam, ut eventus certaminis nostri ostendat, utra gens bello sit melior ». Diu inter milites Romanos silentium fuit. Tum Titus Manlius, adulescens nobilis, ex statione ad imperatorem pergit : « in iussu tuo — inquit — imperator, extra ordinem nunquam pugnaverim, etiamsi certam victoriam videam ; si tu permittis, volo illi belluae ostendere me ex illo ortum esse, qui Gallorum agnen ex rupe Tarpeia deturbavit ». Cui imperator : « Macte virtute — inquit — T. Manli, esto : perge, et nomen Romanum invictum praesta ». Ubi constiterunt inter duas acies, Gallus ensem cum ingenti sonitu in arma Manlii deiecit. Manlius vero inter corpus et arma Galli sese insuans uno et altero ictu ventrem gladio transfodit ; deinde ei iacenti torquem, quo ornatus erat, detraxit, quem cruento respersum collo circumdedit suo. Hinc et ipse et posteri eius Torquati cognomen acceperunt.

20

Idem Manlius, postea consul factus bello Latino, ut disciplinam militarem restitueret, edixit, ne quis extra ordinem in hostes pugnaret. Forte T. Manlius, consulis filius, prope stationem hostium accesserat. Ubi is, qui Latino equitatu praeerat, consulis filium agnovit : « Visne — inquit — congreedi tecum, ut singularis proelii eventu cernatur quanto eques Latinus Romano praestet ? » Movit ferocem iuvenis animum *seu* ira, *seu* detrectandi certaminis pudor. Itaque, oblitus imperii paterni, in certamen ruit, et Latinum ex equo excussum transfixit spoliisque lectis in castra ad patrem venit. Extemplo filium aversatus consul milites classico advocat. Qui postquam frequentes convenerunt : « Quando quidem — in-

quit — tu, fili, contra imperium consulis pugnavisti, oportet ut disciplinam poenā tuā restituas. Triste quidem exemplum sed in posterum salubre iuventuti eris. I, lictor, adliga ad palum ». Metu omnes obstupuerunt ; sed, postquam — cervice caesa — fusus est crux, in questus et lamenta eruperunt. Manlio Romam redeundi seniores tantum obviam exierunt : iuventus *et* tunc eum, *et* omni deinde vitā exsecrata est.

21

X. PUBLIUS DECIUS

P. Decius, Valerio Maximo Cornelio Cocco consulibus, tribunus militum fuit. Exercitu Romano in angustiis clauso, Decius editum collem conspexit imminentem hostium castris. Accepto praesidio verticem occupavit, hostes terruit, consuli spatum dedit ad subducendum agmen in aequiorem locum. Ipse — colle, quem insederat, undique armatis circumdato — intempesta nocte, per medias hostium custodias somno oppressas incolumis evasit. Quare ab exercitu donatus est coronā obsidionali, quae dabatur *ei, qui* obsidione cives liberasset. Consul fuit bello Latino cum Manlio Torquato. Tunc cum utriusque consuli somnio obvenisset, *eum* populum victorem fore, *cuius* dux in proelio cecidisset, convenit inter eos, ut *is*, cuius cornu in acie laboraret, diis se manibus devoveret. Inclinante sua parte Decius armatus in equum insiluit ac se in medios hostes immisit. Concidit obrutus telis, et victoriā suis reliquit.

22

XI. GAIUS FABRICIUS

Gaius Fabricius unus fuit ex legatis, qui ad Pyrrhum de capti- vis redimendis venerant. Cuius postquam audivit Pyrrhus magnum esse apud Romanos nomen — ut viri boni et bello egregii, sed admodum pauperis — eum prae ceteris honorifice ac liberaliter accepit eique munera atque aurum obtulit. Omnia Fabricius repudiavit.

Postero die, cum illum Pyrrhus vellet exterrere conspectu su- bito elephanti, imperavit suis, ut Fabricio, secum colloquenti,

bellua post aulaea admoveretur. Quod ubi factum est — signo dato remotisque aulaeis repente — bellua stridorem horrendum emisit et manum super Fabricii caput suspendit. Sed ille placide subridens : « Neque — inquit — *heri* me aurum tuum pellexit, neque *hodie* commovet bellua tua ».

Fabricii virtutem admiratus Pyrrhus illum secreto invitavit, ut patriam desereret secumque vellēt vivere, quarta etiam regni sui parte oblata. Cui Fabricius ita respondit : « Si me virum bonum iudicas, cur me vis corrumpere ? sin vero malum, cur me ambis ? »

23

Anno interiecto — omni spe pacis inter Pyrrhum et Romanos conciliandae ablata — Fabricius, consul factus, contra eum missus est. Cumque vicina castra ipse et rex haberent, medicus regis nocte ad Fabricium venit, et : « Si tu mihi — inquit — praemium dederis, ego regem veneno necabo ». Hunc Fabricius vincitum reduci iussit ad Pyrrhum et ei dici, quae contra caput eius medicus spoondisset. Tunc rex admiratus eum dixisse fertur : « Ille est Fabricius, qui difficilius ab honestate quam sol a suo cursu posset averti ».

Fabricius omnem vitam in gloria paupertate exegit *adeoque* inops decessit, *ut* filiabus nullam dotem reliquerit. At senatus patris sibi partes desumpsit, et — datis ex communi aerario dotibus — eas collocavit.

24

XII. MARCUS ATILIUS REGULUS

Marcus Regulus Poenos magna clade affecit. Deinde in Africam primus Romanorum ducum traiecit. Clupeam urbem et trecenta castella expugnavit ; *neque* cum hominibus *tantum sed etiam* cum monstribus dimicavit. Regulo, ob res bene gestas, imperium in annum proximum prorogatum est. Quod ubi ille cognovit, senatus scripsit villicum suum in agello — quem septem iugerum habebat — mortuum esse et servum, occassionem nactum, aufugisse, ablato instrumento rustico ; ideoque petere se, ut sibi successor in Africam mitteretur, ne — deserto agro — omnia ad vivendum necessaria uxori et liberis deessent. Senatus — acceptis litteris — res, quas

Regulus amiserat, publica pecunia redimi iussit ; agellum colendum locavit, alimenta coniugi ac liberis praebuit. Regulus deinde multis proeliis Carthaginiensium opes contudit eosque pacem petere coēgit. Quam cum Regulus nollet nisi durissimis condicionibus dare, illi a Lacedaemoniis auxilium petierunt.

25

Carthaginienses — duce Xanthippo Lacedaemonio, viro belli peritissimo — bellum renovarunt ac Regulum ultima pernicie vice-runt ; nam duo tantum milia hominum ex omni Romano exercitu superfuerunt, et Regulus ipse captus, et in carcerem coniectus est. Deinde Regulus Romam de captivis commutandis — dato iureiurando — missus est ut, si non impetravisset, rediret ipse Carthaginem. Qui cum Romam venisset, in senatum introductus mandata exposuit : sententiam ne diceret recusavit ; quamdiu iureiurando hostium teneretur, se non esse senatorem. Iussus tamen sententiam dicere, negavit esse utile captivos Poenos reddi, quod illi adulescentes et boni duces essent, ipse vero iam senectute confectus. Cuius cum valuisse auctoritas, captivi retenti sunt.

Regulus deinde *cum* retineretur a propinquis et amicis, *tamen* Carthaginem rediit ; neque vero tunc ignorabat se ad crudelissimum hostem et ad exquisita suppicia proficisci, sed iusiu-randum conservandum putavit. Reversum Carthaginienses omni cruciatu necaverunt. Palpebris enim resectis aliquamdiu in loco tenebricoso tenuerunt ; deinde — cum sol esset ardentissimus — repente eductum intueri caelum coēgerunt. Postremo in arcam ligneam, in qua undique clavi praeacuti eminebant, incluserunt. Ita dum fessum corpus stimulis ferreis confoditur, vigiliis et dolore continuo extinctus est. Hic fuit Atilii Reguli exitus, ipsa quoque vita — *etsi* per maximam gloriam diu *acta* — clarior et illustrior.

26

XIII. QUINTUS FABIUS MAXIMUS

Quintus Fabius iam senex filio suo consuli legatus fuit ; cumque in eius castra veniret, filius obviam patri progressus est; duodecim

lictores pro more anteibant. Equo vehebatur senex nec—appropinquate consule — descendit. Iam ex lictoribus undecim verecundiā paternae maiestatis taciti praeterierant. Quod cum consul animadvertisset, proximum lictorem iussit inclamare Fabio patri, ut ex equo descenderet. Pater tum desiliens : « Non ego, fili,— inquit — tuum imperium contempsi, sed experiri volui, an scires consulem te agere ».

Ad summam senectutem vixit Fabius Maximus, dignus tanto cognomine. Cautior quam promptior habitus est, sed insita eius ingenio prudentia *bello*, quod tum gerebatur, aptissima erat. Nemini dubium est, quin rem Romanam cunctando restituerit. Nam *ut* Scipio celeritate sua Carthaginem oppressit, *sic* Fabius cunctatione id egit, ne Roma opprimi posset.

27

XIV. LUCIUS AEMILIUS PAULUS ET GAIUS TERENTIUS VARRO

Hannibal in Apuliam pervenerat. Adversus eum Romā profecti sunt duo consules, L. Aemilius Paulus et C. Terentius Varro. Paulo sollers Fabii cunctatio magis placebat ; Varro autem ferox et temerarius acriora sequebatur. Ambo consules ad vicum, qui Cannae appellabatur, castra posuerunt. Ibi insitam Varroni temeritatem fortuna aliquo levium proeliorum successu aluerat ; itaque — invito collegā — aciem instruxit, et signum pugnae dedit. Victus caesusque est Romanus exercitus ; nusquam graviore vulnere afflita est respublica. Aemilius Paulus telis obrutus cecidit ; quem cum media in pugna oppletum cruento conspexisset quidam tribunus militum : « Cape — inquit — hunc equum, et fuge, Aemili ». « Quin tu potius — respondit Paulus — abi, nuntia patribus, ut urbem muniānt ac, priusquam hostis victor adveniat, praesidiis firment : tu me patere in hac militum meorum strage exspirare ». Alter consul cum paucis equitibus Venusiam perfugit.

28

Hannibali victori cum ceteri gratularentur suaderentque, ut quietem et ipse sumeret et fessis militibus daret, unus ex eius prae-

fectis, Maharbal, minime cessandum ratus, Hannibalem hortabatur, ut statim Romam pergeret, die quinto victor in Capitolio epulaturus. Cumque Hannibal illud non probaret, Maharbal: « Vincere scis, Hannibal,— inquit —victoriā uti nescis ». Mora eius diei satis creditur saluti fuisse urbi et imperio. Dein Hannibal — relictā Romā — in Campaniam devertit, cuius deliciis mox exercitus ardor elanguit.

29

XV. MARCUS CLAUDIUS MARCELLUS

Postea cum Sicilia a Romanis ad Poenos defecisset, Marcellus consul creatus Syracusas — urbem Siciliae nobilissimam — oppugnavit. Diuturna fuit obsidio, neque urbem , nisi post tres annos, cepit Marcellus. Rem confecisset celerius, nisi unus vir ea tempestate Syracusis fuisset. Is erat Archimedes, vir admirabili ingenio praeditus, qui — multis machinis inventis — opera Romanorum brevi disturbabat. Captis Syracusis, Marcellus — eximia viri prudentiā delectatus — ut capiti illius parceretur edixit. Archimedes — dum in pulvere quasdam formas describit attentius — patriam suam captam esse non senserat. Miles praedandi causā in domum eius irrupit, et minantis voce quisnam esset eum interrogavit. Archimedes, propter cupiditatem *illud* investigandi, *quod* requirebat, nomen suum non indicavit, sed : « Noli — inquit —, obsecro, circulos meos turbare ». Quapropter a milite obtruncatus est. Eius mortem aegre tulit Marcellus sepulturaeque curam habuit.

30

XVI. PUBLIUS CORNELIUS SCIPIO AFRICANUS

Profectus igitur in Hispaniam Scipio Carthaginem novam, quo die venit, expugnavit. Eo congestae erant omnes paene Africæ et Hispaniae opes, quibus omnibus potitus est Scipio. Inter captivos ad eum adducta est eximiae formae adulta virgo. Sed ubi comperit eam illustri loco inter Celtiberos natam principique eius gentis adulescenti, Allucio nomine, desponsam esse — arcessitis parentibus et sponso — eam reddidit. Parentes virginis, qui

ad eam redimendam magnum auri pondus attulerant, Scipionem orabant, ut id a se donum recipere. Scipio aurum ante pedes poni iussit, vocatoque sponso : « Super dotem — inquit — quam accepturus a socero es, haec tibi a me dotalia dona accedant ». Allucius domum reversus grato animo Celtiberos Romanis cinciliavit.

31

Deinde Scipio Hasdrubalem victum ex Hispania expulit. Castris hostium potitus, omnem praedam militibus concessit ; captivos Hispanos sine pretio domum dimisit ; Afros vero vendi iussit. Erat inter eos puer adultus, regii generis, formā insigni. Quem percontatus est Scipio quis et cuias esset, et cur id aetatis in castris fuisse. « Numida sum — inquit puer — Massivam populares vocant ; patre amissō apud avum maternum, Numidiaē regem, educatus sum. Cum avunculo Masinissā — qui nuper subsidio Carthaginiensibus venit — in Hispaniam traeci ; prohibitus propter aetatem a Masinissa, nunquam ante proelium iiii. Eo die quo pugnatum est cum Romanis — in scio avunculo, clam armis et equo sumpto — in aciem exii ; ibi — prolapso equo — captus sum a Romanis ».

Hunc Scipio interrogavit velletne ad avunculum reverti. Id vero se cupere respondit puer, effusis gaudio lacrimis. Tum Scipio anulum aureum equumque ornatum puero donavit datisque equitibus, qui tuto deducerent, dimisit.

32

Cum P. Cornelius Scipio se erga Hispanos clementer gessisset, circumfusa multitudo eum regem omnium consensu appellavit. At Scipio cum silentium fieri per praeconem iussisset : « Nomen imperatoris — inquit — quo me mei milites appellaverunt, mihi maximum est ; regium nōmen, *alibi* magnum, *Romae* intolerabile est. Si *id* amplissimum iudicatis, *quod* regale est, vobis licet existimare regalem in me esse animum ; sed oro vos, ut a regis appellatione abstineatis ». Senserunt etiam barbari magnitudinem animi, qua Scipio *id* aspernabatur, *quod* ceteri mortales admirantur, et concupiscunt.

33

Carthaginienses, metu perculti, oratores triginta seniorum principes ad petendam pacem mittunt. Qui, ubi in castra Romana venerunt, veniam civitati petebant non culpam purgantes, sed initium culpae in Hannibalem transferentes. Inde — conditionibus a Scipione latis omnibus acceptis — legati Carthaginienses Romam profecti sunt, ut, *quae* ab illo pacta essent, *ea* patrum ac populi auctoritate confirmarentur.

Ita pace terra marique partā, Scipio — exercitu in naves impo-
sito — Romam revertit. Ad quem advenientem concursus ingens factus est : effusa *non ex urbibus modo, sed etiam ex agris* multitudo-
vias obsidebat. Scipio inter gratulantium plausus triumpho omni-
um clarissimo urbem est invictus, primusque nomine victae a se gentis est nobilitatus Africanusque appellatus.

34

Hannibal, a Scipione victus, suisque invisus, ad Antiochum, Syriae regem, confugit eumque hostem Romanis fecit. Missi sunt Romā legati ad Antiochum, in quibus erat Scipio Africanus. Qui, cum Hannibale Ephesi collocutus, ab eo quaesivit, quem fuisse maximum imperatorem crederet. Respondit Hannibal Alexandrum, Macedonum regem, maximum sibi videri, quo parvā manu innumerabiles exercitus fudisset. Interroganti deinde, quem secun-
dum poneret : « Pyrrhum — inquit — quod primus castra metari docuit nemoque illo elegantius loca cepit, et praesidia dispositus ». Sciscitanti denique, quem tertium duceret, semet ipsum dixit. Tum ridens Scipio : « Quidnam tu dices — inquit — si me viciisses ? ». « Me vero — inquit Hannibal — *et ante Alexandrum et ante Pyrrhum et ante alios omnes posuissem* ». Ita — improviso assentationis genere — Scipionem e grege imperatorum velut inaestimabilem, secernebat.

35

Cum Scipio Africanus in Literna villa se contineret, complures praedonum duces ad eum videndum forte confluxerunt. Scipio eos ad vim faciendam venire ratus, praesidium servorum in tecto-

collocavit aliaque parabat, quae ad eos repellendos erant necessaria. Quod ubi praedones animadverterunt — abiectis armis — ianuae appropinquant nuntiantque se non vitae eius hostes, sed virtutis admiratores venisse, conspectum tanti viri expetentes. Quod postquam audivit Scipio, fores reserari eosque introduci iussit. Illi postes ianuae tanquam religiosissimam aram venerati, cupide Scipionis dextram apprehenderunt ac diu deosculati sunt ; deinde — positis ante vestibulum donis — laeti domum reverterunt. Paulo post mortuus est Scipio moriensque ab uxore petivit, ne corpus suum Romam referretur.

36

XVII. LUCIUS AEMILIUS PAULUS MACEDONICUS

Postquam Perseum consolatus est Aemilius Paulus, sermonem ad Romanos circumstantes convertit : « Videtis — inquit — exemplum insigne mutationis rerum humanarum. Vobis haec praecipue dico, iuvenes. Ideo neminem decet in quemquam superbe agere nec praesenti credere fortunae ».

Confecto bello Aemilius Paulus regiā nave ingentis magnitudinis — nam sedecim ordines remorum habuisse dicitur — ad urbem est subvectus. Fuit eius triumphus omnium longe magnificientissimus. Completae erant omnes Tiberis ripae obviam effusā multitudine. Populus — extractis per forum tabulatis in modum theatrorum — spectavit in candidis togis. Aperta templa omnia et sertis coronata, ture fumabant. In tres dies distributa est pompa spectaculi. Primus dies vix suffecit transvehendis signis tabulisque ; sequenti die translata sunt arma, galeae, scuta, loricae, pharetrae argentumque signatum. Tertio die, multo mane, ducere agmen coeperunt tubicines, non festos sollemnium pomparum modos, sed bellicum sonantes, quasi in aciem procedendum esset. Deinde agebantur pingues cornibus auratis et vittis redimiti boves centum et viginti. Sequebantur Persei liberi — comitante educatorum et magistrorum turbā — qui manus ad spectatores cum lacrimis miserabiliter tendebant, et pueros docebant populi Romani misericordiam suppliciter implorare. Post filios incedebat cum uxore Perseus, stupesti et attonito viro similis. Inde quadringentae coronae aureae

portabantur ab omnibus fere Graeciae civitatibus dono missae. Pos tremo ipse in curru Paulus vehebatur auro purpurāque fulgens, qui *cum* dignitate alia corporis *tum* senecta ipsa magnam maiestatem prae se ferebat. Post currum, inter alios illustres viros, filii duo Aemili; deinde equites turmatim et cohortes peditum. Paulo a senatu et populo Romano concessum est, ut ludis circensibus veste triumphali uteretur eique cognomen Macedonico inditum est.

37

Aemilius Paulus omni Macedonum gazā — quae fuit maxima — potitus *tantam* in aerarium populi Romani pecuniam invexit, *ut* unius imperatoris praeda finem attulerit tributorum. At hic per alios homines cuncta administravit, nec *quidquam* ex thesauris regiis in domum suam intulit *praeter* memoriam nominis sempiternam. Mortuus est *adeo* pauper, *ut* dos eius uxori non potuerit exsolvi, nisi vendito fundo, quem unum reliquerat. Exsequiae eius non *tam* auro et ebore *quam* omnium benevolentia et studio fuerant insignes. Macedoniae principes — qui tunc Romae erant legationis nomine — umeros suos funebri lecto sponte sua subiecerunt. *Quem* enim in bello ob virtutem timuerant, *eundem* in pace ob iustitiam diligebant.

38

XVIII. PUBLIUS CORNELIUS SCIPIO AEMILIANUS

P. Scipio Aemilianus, Pauli Macedonici filius adoptione Scipionis Africani nepos, a tenera aetate Graecis litteris a Polybio, praestantis ingenii viro, eruditus est. Ex eius doctrina *tantos* fructus tulit, *ut* non modo aequales suos, *sed etiam* maiores natu omni virtutum genere superaret. Temperantiae et continentiae laudem ante omnia comparare studuit; quod quidem difficile tunc erat: miro enim impetu ad libidines et epulas iuvenes Romani eo tempore ferebantur. At Scipio contrarium vitae institutum secutus publicam modestiae et continentiae famam est adeptus. Polybiū semper domi militiaeque secum habuit; semper inter arma ac studia versatus *aut* corpus periculis *aut* animum disciplinis exercuit.

39

Cum duo consules, quorum *alter* inops, *alter* avarus erat, in senatu contenderent, *uter* in Hispaniam ad bellum gerendum mittetur ac magna inter patres esset dissensio, rogatus sententiam Scipio Aemilianus : « Neutrum — inquit — mihi mitti placet, quia *alter* nihil habet, *alteri* nihil est satis ».

Iudicabat enim et inopiam et avaritiam debere abesse pariter ad rem bene gerendam. Alioquin maxime verendum est, ne publicum munus quaestui habeatur, et praeda communis in privatum imperatoris lucrum convertatur. Ab hac culpa longe alienus fuit Scipio : nam post duos inclitos consulatus et totidem triumphos, officio legationis fungens, septem tantum servos secum duxit. E Carthaginis et Numantiae spoliis comparare plures certe potuerat, sed — Carthagine eversa — nihilo fuit locupletior quam ante. Itaque, cum per populi Romani socios et exteras nationes iter faceret, non mancipia eius, sed victoriae numerabantur, nec *quantum* auri et argenti, sed *quantum* dignitatis atque gloriae secum ferret, aestimabatur.

40

Paulo post Scipio repente in lectulo exanimis est inventus. De tanti viri morte nulla habita est quaestio eiusque corpus velato capite est elatum, ne livor in ore appareret. Metellus Macedonicus, etsi Scipionis inimicus, audita nece, in forum advolavit ibique maesto vultu clamavit : « Concurrite, cives, moenia urbis nostrae eversa sunt : Scipioni intra suos penates quiescenti nefaria vis illata est ». Idem Metellus filios suos iussit funebri eius lecto umeros subicere dicens : « Nunquam a vobis id officium maiori viro praestari poterit ».

Scipionis patrimonium *tam* exiguum fuit, *ut* triginta duas libras argenti, duas et selibram auri tantum reliquerit.

41

XIX. TIBERIUS ET GAIUS GRACCHI

Tib. Gracchus et G. Gracchus Scipionis Africani ex filia nepotes erant. Horum adulescentia bonis artibus et magnā omnium

spe floruit : ad egregiam enim indolem accedebat optima educatione. Exstant Corneliae matris epistolae, quibus appetet eos *non solum* in gremio matris educatos esse, *sed etiam* ab ea sermonis elegantiam hausisse. Maximum matronis ornamentum esse liberos, bene institutos, merito putabat sapientissima illa mulier. Cum Campana matrona, apud illam hospita, ornamenta sua — quae erant illa aetate pretiosissima — ostentaret ei muliebriter, Cornelia sermonem produxit usque eo dum a schola redirent liberi. Quos reversos hospitae exhibens : «En haec — inquit — mea ornamenta». Nihil quidem istis adulescentibus *neque* a natura *neque* a doctrina defuit ; sed ambo rem publicam, quam tueri poterant, impie perturbare maluerunt.

42

Tib. Gracchus, tribunus plebis creatus, a senatu descivit ; populi favorem profusis largitionibus sibi conciliavit ; agros plebi dividebat, civitatem omnibus Italiciis dabat ; provincias novis coloniis replebat ; quibus rebus viam sibi ad regnum parare videbatur. Quare cum convocati patres deliberarent, quidnam faciendum esset, statim Tiberius Capitolium petit, manum ad caput referens ; quo signo salutem suam populo commendabat. Hoc nobilitas *ita* accepit, *quasi* diadema posceret. Tum Scipio Nasica, cum esset consobrinus Tib. Gracchi, patriam cognitioni praeferens, sublatā dextrā, proclamavit : «Qui rem publicam esse volunt, mē sequantur». Dein Gracchum fugientem persecutus, in eum irruit suaque manu interfecit. Mortui Tiberii corpus in Tiberim proiectum est.

43

C. Gracchum *idem* furor, qui fratrem Tiberium, invasit ; *seu* vindicandae fraternae necis, *seu* comparandae regiae potentiae causā, *vix* tribunatum adeptus est, *cum* pessima coepit inire consilia : maximas largitiones fecit ; aerarium effudit ; legem de frumento plebi dividendo tulit. His perniciosis Gracchi consiliis, quanta poterant contentione, obsistebant omnes boni, in quibus maxime Piso, vir consularis. Is, cum multa contra legem frumentariam dixisset — lege tamen lata — ad frumentum cum ceteris

acciendum venit. Gracchus ubi animadvertisit in coetu Pisonem stantem, eum sic compellavit, audiente populo Romano : « Qui tibi constas, Piso, cum ea lege frumentum petas, quam dissuasti ? » Cui Piso : « Nolim quidem, Gracche, — inquit — mea bona tibi viritim dividere liceat, sed, si facies, partem petam ». Quo responso aperte declaravit vir gravis et sapiens lege, quam tulerat Gracchus, patrimonium publicum dissipari.

44

Decretum a senatu latum est, ut videret consul Opimius, ne quid detrimenti res publica caperet ; quod, nisi in maximo discrimine, decerni non solebat. C. Gracchus — armata familiā — Aventinum occupaverat. Quam ob rem consul — vocato ad arma populo — Gaium aggressus est ; qui pulsus, dum a templo Dianaē desilit, talum intorsit, et, cum iam a satellitibus Opimii comprehendenderetur, iugulum servo praebuit ; qui dominum et mox semet ipsum super domini corpus interemit. Consul promiserat se pro capite Gracchi aurum repensurum esse. Quare Septimuleius quidam lanceā praefixum Gaii caput attulit eique aequale auri pondus persolutum est. Sunt qui tradunt — cerebro exempto — illum — infuso plumbō — caput, quo gravius efficeretur, explesse.

45

XX. PUBLIUS RUTILIUS RUFUS

P. Rutilius Rufus vitae innocentia enituit, et, cum nemo esset in civitate illo integrior nemo sanctior, omni honore dignus est habitus, et consul factus. Cum eum amicus quidam rem iniustum aliquando rogaret, et Rutilius constanter negaret, indignatus amicus : « Quid ergo — inquit — mihi opus est amicitia tuā, si quod rogo non facis ? » « Immo — respondit Rutilius — quid mihi tuā, si tuā gratiā aliquid inhoneste facturus sim ? » Sciebat, quippe vir sanctus, tam contra officium esse amico tribuere, quod aequum non sit, quam non tribuere id, quod recte possimus ; atque si forte amici a nobis postulent, quae honesta non sunt, religionem et fidem esse amicitiae anteponendam.

46

XXI. GAIUS MARIUS

C. Marius humili loco natus, militiae tirocinium in Hispania, duce Scipione, posuit. Erat imprimis Scipioni carus ob singularem virtutem et impigram ad pericula et labores alacritatem. Quodam die cum forte post cenam Scipio cum amicis colloqueretur, dixit aliquis : « Si quid tibi, Scipio, acciderit eritne rei publicae alter tui similis imperator ? » Tum Scipio, percusso leniter Marii umero : « Fortasse hic », inquit. Quo dicto excitatus Marius dignos rebus — quas postea gessit — spiritū sumpsit.

47

Tunc Romae primum civile bellum ortum est. Cum enim Sulla consul contra Mithridātem, regem Ponti, mitteretur, ei Marius lege — quam Sulpicius tribunus plebis ad populum tulerat — illud imperium eripuit. Qua re commotus Sulla cum exercitu Romam venit, eam armis occupavit Sulpicium interfecit Marium fugavit. Marius hostes persequentes fugiens aliquamdiu in palude delituit. Sed paulo post repertus, et — ut erat nudo corpore caenoque oblitus — inecto in collum loro Minturnas raptus est, et in carcerem coniectus. Missus etiam est ad eum occidendum servus publicus, natione Cimber ; quem Marius vultus maiestate deterruit. Cum enim hominem ad se — stricto gladio — venientem vidisset : « Tune — inquit — Marium audebis occidere ? » Ille attonitus ac tremens — abiecto ferro — fugit. Marius postea, ab iis ipsis, qui prius eum occidere voluerant, e carcere emissus est.

48

Marius, acceptā naviculā, in Africam traiecit, et in agrum Carthaginensem pervenit. Ibi cum in locis solitariis sederet, venit ad eum lictor Sextilii praetoris, qui hanc provinciam administrabat. Marius ab eo — quem nunquam laeserat — aliquod humanitatis officium exspectabat ; at lictor decidere eum provinciā iussit, nisi vellet in se animadverti. Torvis oculis eum intuens, Marius nullum dabat responsum. Lictori, interroganti iterum eum, ecquid

praetori vellet renuntiarī : « Abi — inquit — nuntia te vidisse C. Marium in Carthaginis magnae ruinis sedentem ».

Duobus clarissimis exemplis de inconstantia rerum humana-
rum eum admonebat, cum et urbis maximae excidium et viri cla-
rissimi casum ob oculos poneret.

49

Erat Mario ingenuarum artium et liberalium studiorum con-
temptor animus. Cum aedem Honoris se de manubiis hostium
facturum vovisset, spretā peregrinorum marmorū nobilitate
artificumque Graecorum peritiā, eam vulgari lapide per artificem
Romanum faciendam curavit. Graecas etiam litteras aspernaba-
tur, quod suis doctoribus parum ad virtutem prodessent. At idem
fortis et validus et adversus dolorem confirmatus. Cum ei varices
in crure secarentur, vetuit se alligari. Acrem tamen fuisse doloris
morsum ipse ostendit : nam medico, alterum crus postulanti,
noluit praebere, quod *maior* esset remedii *quam* morbi dolor.

50

XXII. LUCIUS CORNELIUS SULLA

Sulla propter motus urbanos cum victore exercitu Romam properavit ; *eos*, qui Mario favebant, omnes superavit. Nihil illa victoriā fuit crudelius. Sulla, dictator creatus, vel in *eos*, qui se sua sponte dediderant, iussit animadverti. Quattuor milia dedi-
torum inermium civium in circo interfici iussit. Quis autem illos
potest computare, *quos* in urbe passim, quisquis voluit, occidit,
donec admoneret Fudidius quidam, vivere aliquos debere, ut
essent, quibus imperaret ? Novo et inaudito exemplo tabulam
proscriptionis proposuit, qua nomina *eorum*, qui occidendi es-
sent, continebantur ; cumque omnium orta esset indignatio pos-
tridie plura etiam adiecit nomina. Ingens caesorum fuit multitu-
do. Saevitiae causam etiam avaritia praebuit, multoque *plures*
propter divitias *quam* propter odium victoris necati sunt. Civis
quidam innoxius — cui fundus in agro Albano erat — legens pros-
criptorum nomina, se quoque adscriptum vidit : « Vae — inquit — mi-

sero mihi ; me fundus Albanus persequitur ». Neque longe progressus, a *quodam*, *qui* eum agnoverat, percussus est.

51

Sulla deinde, in villam profectus, rusticari et venando vitam ducere coepit. Ibi morbo pediculari correptus interiit, vir ingentis animi, cupidus voluptatum, sed gloriae cupidior. Litteris Graecis et Latinis eruditus et virorum litteratorum *adeo* amans, *ut* sedulitatem etiam mali cuiusdam poetae aliquo praemio dignam duxerit ; nam, cum ille epigramma ipsi obtulisset, praemium Sulla iussit ei statim dari, ea tamen lege, *ne* quid postea scriberet. Ante victoriam laudandus ; in *iis* vero, *quae* secuta sunt, nunquam satis vituperandus : urbem enim et Italiām civilis sanguinis fluminibus inundavit. *Non solum* in vivos saeviit, *sed ne* mortuis *quidem* pepercit : nam C. Marii : cuius, *etsi* postea inimicus, aliquando *tamen* quaestor fuerat — erutos cineres in Tiberim proiecit. Qua crudelitate rerum praeclare gestarum gloriam corrupit.

52

XXIII. LUCIUS LICINIUS LUCULLUS

Habebat Lucullus villam prospectu et ambulatione pulcherrimam. Quo cum venisset Pompeius, *id* unum reprehendit, *quod* ea habitatio esset quidem aestate peramoena, sed hieme minus commoda videretur ; cui Lucullus : « Putasne — inquit — me minus sapere quam hirundines, *quae*, adveniente hieme, sedem commutant ? » Villarum magnificentiae respondebat epularum sumptus. Cum aliquando modica ei — utpote soli — cena esset apposita, coquum graviter obiurgavit ; eique excusanti ac dicenti se non debuisse lautum parare convivium, quod nemo esset ad cenam invitatus : « Quid ais ? » — inquit iratus Lucullus — « an nesciebas Lucullum hodie cenaturum esse apud Lucullum ? »

53

XXIV. QUINTUS SERTORIUS

Cum aliquando Sertorii milites pugnam inconsulte flagitarent nec iam eorum impetus posset cohiberi, Sertorius duos in eorum

conspectu equos constituit, praevalidum *alterum*, *alterum* vero infirmissimum ; deinde equi infirmi caudam a robusto iuvene totam simul abrumpi iussit, validi autem equi singulos pilos ab imbecillo sene paulatim avelli. Irritus adulescentis labor risum omnibus movit : senex autem, quamvis tremula manu, *id perfecit quod imperatum ei erat*. Cumque milites non satis intellegerent, quorsum ea res spectaret, Sertorius ad eos conversus : « Equi caudae — inquit — similis est hostium exercitus : qui partem aggreditur, facile potest opprimere ; contra nihil proficiet, qui universum conabitur prosternere ». Sic Sertorius vafro consilio eos ad suam sententiam perduxit.

54

XXV. GNAEUS POMPEIUS MAGNUS

Transgressus inde in Africam Pompeius Iarbam, Numidiae regem, qui Marii partibus favebat, bello persecutus est. Intra dies quadraginta hostem oppressit, et Africam subegit adulescens quattuor et viginti annorum. Tum ei litterae a Sulla redditae sunt, quibus iubebatur exercitum dimittere et cum una legione successorem exspectare. Pompeius, quamquam aegre id tulit, tamen paruit et Roman reversus est. Revertenti incredibilis multitudo obviam ivit ; Sulla quoque eum laetus exceptit et Magni cognomine consalutavit. Nihilominus Pompeio triumphum petenti restitit. Neque vero ea re a proposito deterritus est Pompeius aususque dicere plures solem orientem adorare quam occidentem ; quo dicto significabat Sullae potentiam minui, suam vero crescere. Ea voce audita Sulla, iuvenis constantiam admiratus, exclamavit : « Triumphet ! triumphet ! »

55

Viris doctis magnum honorem habebat Pompeius. Ex Syria decedens — confecto bello Mithridatico — cum Rhodum venisset, nobilissimum philosophum Posidonium cupiit audire. Sed cum audiisset eum tunc graviter aegrotare, quod vehementer ex podagra laborabat, voluit saltem Pompeius eum visere. Mos erat, ut — quando consul aedes aliquas ingressurus erat — lictor fore virgā percuteret, admonens consulem adesse ; at Pompeius

vetuit percuti honoris causā fores Posidonii. Quem ut vidit, et salutavit, moleste dixit se ferre, quod eum non posset audire. At ille : « Tu vero — inquit — potes, nec commitam, ut dolor corporis efficiat, ut frustra tantus vir ad me veniat ». Itaque cubans graviter et copiose disseruit de hoc ipso : *nihil* esse bonum nisi *quod* honestum esset, et *nihil* malum dici posse, *quod* turpe non esset. Cum vero dolores interdum acriter eum pungent, saepe : « Nihil agis » — inquit — « dolor ! quamvis sis molestus, nunquam te esse malum confitebor ».

56

XXVI. GAIUS IULIUS CAESAR

Bellis civilibus confectis, Caesar, dictator in perpetuum creatus, insolentius agere coepit ; nam senatum ad se venientem sedens excepit, et quandam ut assurget monentem irato vultu respexit. Cum autem M. Antonius, Caesaris in omnibus bellis comes et tunc in consulatu collega, ei, in sella aurea sedenti pro rostris, diadēma — insigne regium — imponeret, id *ita* ab eo est repulsum, ut non offensus videretur. Quare coniuratū est in eum a sexaginta et amplius viris, Cassio et Bruto ducibus conspirationis. Cum igitur Caesar idibus Martiis in senatum venisset, eum assidentem coniurati specie officii circumsteterunt illicoque unus ex eis — quasi aliquid rogaturus — propius accessit eique renuenti togam ab utroque umero apprehendit. Deinde Caesarem clamantem : « Ista quidem vis est ». P. Casca, unus e praecipuis coniuratis, primus vulnerat paulo infra iugulum. Caesar Cascae brachium arreptum graphio traiecit conatusque prosilire alio vulnere tardatus est. Cum M. Brutum — quem filii loco — habebat in se irruentem vidisset, dixisse fertur : « Tu quoque, fili mi ! » Dein, ubi animadvertisit, undique se strictis pugionibus peti, togā caput obvolvit atque ita tribus et viginti plagis confossus est.

57

Erat Caesar excelsā staturā, nigris vegetisque oculis, capite calvo : quam calvitū deformitatem aegre ferebat, quod obtrectatorum iocis obnoxia esset. Ideo ex omnibus honoribus, sibi a senatu

populoque decretis, non *aliud* recepit aut usurpavit libentius quam ius laureae perpetuo gestandae. Vini parcissimum eum fuisse ne inimici *quidem* negaverunt. Itaque Cato dicere solebat unum ex omnibus Caesarem ad evertendam rem publicam sobrium accessisse. Armorum et equitandi peritissimus erat ; laboris ultra fidem patiens, in agmine *nonnunquam* equo *saepius* pedibus anteibat, capite detecto, *sive* sol *sive* imber erat. Longissimas vias incredibili celeritate confecit, *ita ut* persaepe nuntios de se praevenerit ; neque eum morabantur flumina, quae *vel* nando *vel* innixus inflatis utribus traiciebat.

58

XXVII. MARCUS PORCIUS CATO UTICENSIS

Insignis et imitatione digna fuit Catonis erga fratrem benevolentia. Cum enim interrogatus esset, quem omnium maxime dilereret, respondit : « Fratrem ». Iterum interrogatus, quem secundum maxime diligeret, iterum, « Fratrem » respondit. Quaerenti tertio idem responsum dedit, donec ille a percontando desisteret. Crevit cum aetate ille Catonis in fratrem amor : ab eius latere non discedebat ; ei omnibus in rebus morem gerebat. Annos natus viginti sine fratre nunquam cenaverat, nunquam iter suscepérat, nunquam in forum prodierat. Cum frater — qui erat tribunus militum — ad bellum profectus esset, ne eum desereret, voluntaria stipendia fecit. Diversum tamen erat utriusque ingenium : in utroque probi mores, sed Catonis indoles severior erat.

59

Cum Caesar consul legem agrariam rei publicae perniciosam tulisset, Cato solus — ceteris exterritis — huic legi obstitit. Iratus Caesar Catonem extrahi curiā et in vincula rapi iussit : at ille nihil de libertate linguae remisit, sed in ipsa ad carcerem via de lege disputabat civesque commonebat, ut talia molientibus adversarentur. Catonem sequebantur maesti patrés ; quorum unus obiurgatus a Caesare, quod — nondum misso senatu — discederet : « Malo — inquit — esse cum Catone in carcere, quam tecum in curia ». Exspectabat Caesar, dum humilibus precibus Cato utere-

tur ; quod ubi frustra a se sperari intellexit, pudore victus, unum e tribunis misit, qui Catonem e carcere emitteret.

60

XXVIII. MARCUS TULLIO CICERO

M. Tullius Cicero, equestri genere, Arpini — quod est Volscorum oppidum — natus est. A patre Romam missus, *eas* artes, *quibus* aetas puerilis ad humanitatem solet informari, *tanta cum* praceptorum *tum* discipulorum admiratione didicit, *ut* aequales e schola redeentes, medium, tanquam regem, circumstantes domum duxerent.

M. Tullius Cicero adulescens eloquentiam et libertatem suam adversus Sullanos ostendit. Chrysogonum quandam, Sullae libertum, parricidii accusatum acriter insectatus est, quod, dictatoris potentia fretus, in bona civium invadebat. Qua ex re Sullae invidiam veritus Cicero Athenas petivit, ubi Antiochum philosophum studiose audivit. Inde eloquentiae gratia Rhodum se contulit, ubi Molonem, rhetorem tum disertissimum, magistrum habuit. Qui, cum Ciceronem dicentem audivisset, flevisse dicitur, quod praevideret per hunc Graecos a Romanis ingenii et eloquentiae laude superatumiri. Romam reversus, quaestor in Siciliam missus est. Nullius vero quaestura *aut* gravior *aut* clarius fuit. Cum in magna ammonae difficultate ingentem frumenti vim inde Romam mitteret, Siculos *initio* offendit ; *postea* vero, ubi diligentiam, iustitiam et comitatatem eius experti sunt, *maiores* quaestori suo honores *quam* ulli unquam praetori detulerunt. Romam e Sicilia reversus causis agendis *ita* floruit, *ut* inter omnes causarum patronos et esset et haberetur princeps.

61

M. Antonius — inita cum Octavio societate — Cicerorem iam diu sibi inimicum proscriptis. Qua re auditā Cicero transversis itineribus in villam — quae a mari proxime aberat — fugit indeque navem concendit in Macedoniam transiturus. Cum vero eum identidem in altum provectum venti adversi rettulissent, regressus ad villam : « Moriar » — inquit — « in patria saepe servata ».

Mox adventantibus percussoribus, cum servi ad dimicandum fortiter fideliterque parati essent, ipse lecticam — qua vehebatur — deponi iussit, eosque quietos pati, quod sors iniqua cogeret. Prominenti ex lectica et immotam cervicem praebenti caput praecisum est. Manus quoque abscissae sunt ; caput relatum est ad Antonium eiusque iussu inter duas manus in rostris positum est. Fulvia, Antonii uxor, caput manibus sumpsit, in genua imposuit extractamque linguam acu confixit.

62

XXIX. OCTAVIANUS CAESAR AUGUSTUS

Octavius Iuliae, Caesaris sororis, nepos patrem quadrimus amisit. A maiore avunculo adoptatus, eum in Hispaniam profectum secutus est. Deinde ab eo Apolloniam missus est, ut liberalibus studiis vacaret. Audita avunculi morte, Romam rediit, nomen Caesaris sumpsit collectoque veteranorum exercitu opem Decimo Bruto tulit, qui ab Antonio Mutinae obsidebatur.

Tandem Octavianus — hostibus victis — solus imperio potitus est. Reversus in Italiam Romam triumphans ingressus est. Tum, bellis toto orbe compositis, Iani gemini portas — quae bis tantum antea clausae fuerant — *primo* sub Numa rege, *iterum* post primum Punicum bellum, sua manu clausit praebuitque se clementem ; multis enim ignovit vel *iis*, qui saepe graviter eum offenderant. Tunc omnes praeteritorum malorum oblivio cepit. Octaviano maximi honores a senatu delati sunt. Ipse Augustus cognominatus est, ei in eius honorem mensis Sextilis eodem nomine est appellatus, quod illo mense bellis civilibus finis esset impositus. Senatus populusque Romanus universus cognomen Patria et ei tribuerunt. Augustus, gaudio lacrimans, his verbis respondit : « Compos factus sum votorum meorum ; neque aliud mihi optandum est quam ut hunc consensum vestrum ad ultimum vitae finem videre possim ».

63

Habitavit Augustus in aedibus modicis, *neque* laxitate *neque* cultu conspicuis ac per annos amplius quadraginta in eodem

cubiculo, hieme et aestate, mansit. Supellex quoque eius vix privatae elegantiae erat. Raro veste *alia* usus est *quam* confecta ab uxore, sorore, filia neptibusque. Altiuscula erant eius calceamenta, quo procerior quam erat videretur. Cibi minimi erat atque vulgaris : secundarium panem et pisciculos minutos et ficus virides maxime appetebat. Idem tamen Romam — quam pro maiestate imperii non satis ornatam invenerat — *adeo* excoluit, *ut* iure gloriaretur marmoream se relinquere, quam latericiam accepisset.

Augustus non amplius septem horas dormiebat, ac *ne* eas *quidem* continuas, sed in illo temporis spatio ter aut quater expergitiscebatur. Si interruptum somnum recuperare non poterat, lectores arcessebat, donec eum resumeret. Cum audisset senatorum quendam, aere alieno oppressum, arte et graviter dormire solitum culcitam eius magno pretio emit. Mirantibus : « Habenda est » — inquit — « ad somnum culcita, in qua homo, qui tantum debebat, dormire potuit ».

64

Excercitationes campestres equorum et armorum statim post bella civilia omisit, et ad pilam primo folliculumque transiit ; mox animi laxandi causā, *modo* piscabatur hamo, *modo* talis nucibusque ludebat cum pueris minutis. Aleā multum delectabatur ; idque ei vitio datum est. Tandem — afflictā valetudine — in Campaniam concessit, ubi — remisso ad otium animo — nullo hilaritatis genere abstinuit. Supremo vitae die — petitō speculo — capillum sibi comi iussit, et amicos circumstantes percontantus est, num vitae mimū satis commode egisset ; adiecit et solitam clausulam : « Edite strepitum, vosque omnes cum gaudio applaudite ». Obiit Nolae, sextum et septuagesimum annum agens.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΡΩΜΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΕΜΟΥ

Natu (ἀφαιρ. τοῦ κατά τι). Natu maior κατὰ τὴν ἡλικίαν μεγαλύτερος, πρεσβύτερος. Τὸ συγκρ. τίθεται, ὅταν πρόκειται περὶ δύο προσώπων ἢ δύο πραγμάτων [ἀλλως τίθεται τὸ ὑπερθετικὸν π.χ. natu maximus ὁ πρεσβύτερος ἐκ πολλῶν]. Pulso (ἄ. pello). Pulso fratre ἐνν. suo (ἀφαιρ. ἀπόλ. ἀντιστοιχοῦσα πρὸς γεν. ἀπόλυτον) = ἐκδιωχθέντος τοῦ ἀδελφοῦ (του), ἐκβαλών, ἀφοῦ ἔξεδίωξε τὸν ἀδελφόν (του). ‘Η ἀφαιρ. ἀπόλυτος παθητικῆς μετοχῆς ἀντικαθιστᾶ συνθέστερον τὴν ἐλλείπουσαν μετοχὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς λατινικῆς γλώσσης. Ut... privaret ἵνα... στερήσῃ. Eum αὐτὸν (δηλ. τὸν Noumītarα). Subole (ἀφαιρ.) ἀπογόνων. Haec = Rhea Silvia. Fecit (ἄ. facio). Edidit (ἄ. edo). Coniecit (ἄ. conicio). Alveo δοτ. Impositos (ἄ. impono). Abiecit (ἄ. abicio). Effusus (ἄ. effundo). Relabente (ἄ. relabor). Lupa ὑπὸ τοῦ Ἀρεως (Mars) σταλεῖσα. Παράστασις χαλκῆ τῆς λυκαίνης, Ἐτρουσκικῆς τέχνης τοῦ 500 αἰώνος (Μουσεῖον Ῥώμης), κατέστη αὐτὸ τοῦτο τὸ σύμβολον τῆς Ῥώμης. Ὄμοία παράδοσις ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. Accurrit προκμ. Lingua (ἐνν. sua) ἀφαιρ. ὄργαν. διὰ τῆς γλώσσης (της). Urema (ἐνν. sua). ‘Η ὄνομαστ. ἐνικοῦ uber. Eorum ori admovit = ori (δοτ. τοῦ os, oris στόμα) eorum (infantium τῶν νηπίων). Admovit (ἄ. admoveo). Se ἀντικείμ. τοῦ gessit (ἄ. gero).

‘Αξία συγχρίσεως εἶναι ἡ παράδοσις τῆς νηπιακῆς ἡλικίας τοῦ Ῥωμύλου πρὸς τὴν τοῦ Μωυσέως, ἐκτεθέντος εἰς τὸν Νεῖλον, καὶ πρὸς τὴν τοῦ Διός, ἐκτραφέντος παρὰ τῆς αἰγάλεως Ἀμαλθείας.

Φράσεις : Pulso fratre μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τοῦ ἀδελφοῦ του. Parvulos alveo impositos abiecit τὰ νεογνὰ εἰς σκάφην ἐνέβαλε καὶ ἔρριψε. Qui super ripas erat effusus δστις εἶχε παρεκβῆ τὸ δεῖθρον (εἶχεν ὑπερεκχειλίσει). Relabente flumine ὑποχωροῦντος (ἐπανερχομένου) τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν κοίτην. Ut fama est κατὰ τὴν παράδοσιν. Matrem se gessit προσηγέχθη ὡς μήτηρ (ἐφέρθη σὰν μητέρα).

2. Ο ΡΩΜΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΕΜΟΣ ΠΑΡΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΟΙΜΕΝΟΣ ΦΑΥΣΤΥΛΟΥ

Cum... reverteretur ἐπειδὴ ἐπέστρεψε (ὁ. revertor). Saepius (συχρ. τοῦ ἐπιρρ. saepe) πολὺ συγγά. Ἐὰν δὲν δηλώνεται β' ὄρος τῆς συγκρίσεως, τότε μεταφράζεται διὰ τοῦ ἀρκούντως, πολὺ, δλίγον καὶ τοῦ θετικοῦ.

Regius = regis (ὀνομ. rex). Rem (αἰτ. ἐν. τοῦ res) τὸ πρᾶγμα, τὸ γεγονός.

Sustulit (ὁ. tollo). Educandoς ἐνν. esse. Primo... deinde κατ' ἀρχὰς... ἔπειτα. Certaminibus ἀφαιρ. δργαν. Vires αἰτ. πληθ. τοῦ vis. Auxerunt (ὁ. augeo). Venantes (ὁ. venor). Saltus αἰτ. πληθ. A rapina pecorum (δνομαστ. ἐν. pecus, γεν. pecoris). Arcere coeperunt (ὁ. coepi) = ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς τῶν προβάτων νὰ ἐμποδίζουν, νὰ ἀπωθοῦν ἥρχισαν. Iis (δοτ.) = Romulo et Remo. A quibus (δηλ. latronibus) ἀφαιρ. ποιητ. αἰτίου = ὑφ' ὅν. Vi ἀφαιρ. δργαν. (δν. vis). Necessitate ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. Compulsus (ὁ. compello).

Quis avus (ἐνν. esset), quae mater esset τίς ὁ πάππος (ἥτο), τίς ἡ μήτηρ ἥτο. Τὸ δῆμα τῆς πλαγίας ἐρωτήσεως (esset) τίθεται πάντοτε καθ' ὑποτακτικήν.

Armatis pastoribus (πρβλ. ἀρ. 1 : pulso fratre). Albam εἰς τὴν "Αλβαν.

Φράσεις : Pueros dedit Accae educandoς ἔδωκε τὰ παιδιά εἰς τὴν A. πρὸς ἀνατροφήν. Vi se defendit ἡμύνθη ἐνόπλως, προέβαλεν ἀντίστασιν. Necessitate compulsus ἀναγκασθείς, ἐξ ἀνάγκης. Armatis pastoribus ἔξοπλίσας τοὺς ποιμένας. Properavit Albam εἰς τὴν "Αλβαν (ταχέως) ἔσπευσεν.

3. Ο ΡΩΜΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΕΜΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΝΟΥΜΙΤΩΡΟΣ

Eum (δηλ. Remun). A rege ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Ad supplicium πρὸς τιμωρίαν. Considerato vultu (ἐνν. Remi) παρατηρήθείσης τῆς ὁψεως (τοῦ προσώπου), παρατηρήσας τὸ πρόσωπον, τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου (πρβλ. ἀρ. 1 : pulso fratre). Agnovit (ὁ. agnoscō). Oris (γεν. τοῦ os, oris). Lineamentis ἀφαιρ. τοῦ

κατά τι = κατά τὰ χαρακτηριστικὰ (τοῦ προσώπου). Matri = Rheae Silviae. Simillimus ὑπερθ. τοῦ similis. Dum... tenet ἐν φῷ (χρόνῳ)... ἔκρατει. Τὸ τοιοῦτον dum ἀκολουθεῖται πάντοτε ἀπὸ ἐνεστῶτα τῆς ὁριστικῆς καὶ ἀν ἀκόμη τὸ κύριον φῆμα εἶναι χρόνου παρελθόντος, ὡς ἐνταῦθα. 'Ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ μεταφράζεται ὁ ἐνεστῶς (tenet) διὰ παρατατικοῦ (ἔκρατει). Interfecto (ὁ. interficio) φονευθέντος, φονεύσας. Instituit πρᾶμα.

Φράσεις : Amilio interfecto μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμουλίου. In regnum restituit πάλιν ἐκάθισεν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, ἀποκατέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν.

4. ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΡΕΜΟΥ (753 π. Χ.)

Iisdem ἀφαιρ. τοῦ idem (ὁ αὐτός). Ubi ὅπου (ἐν οἷς). Condiderunt (πρᾶμ. τοῦ condo). Ὁ πάππος Νουμίτωρ ἐξ εὐγνωμοσύνης παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὸ μέρος τοῦτο τῆς χρώσας. Orta est (πρᾶμ. τοῦ orior). Uter daret (ὁ. do...) regeret πότερος (ποῖος ἐκ τῶν δύο) θὰ ἔδιβε... θὰ διώκει, θὰ ἐκυβέρνα (πλαγία ἐρώτησις). Adhibuerunt (ὁ. adhibeo). Auspicia οἱ Ῥωμαῖοι πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως, ἀφοράσης τὸ δημόσιον καλόν, πρὸς ἔξιχνίασιν τῆς βουλῆς τοῦ θεοῦ, παρετήρουν πρὸς μεσημβρίαν τὰ οὐράνια σημεῖα, τὴν ἀστραπήν, τὴν βροντήν, ἢ τὴν πτῆσιν καὶ τὸν κραγμὸν τῶν πτηγῶν ἢ τὴν ὄρεξιν τῶν ἵερῶν δρυνίθων. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἐκαλεῖτο ὥιωνδες (auspicium) καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ταύτης οἰωνοσκοπία, οἰωνοσκόπημα (augurium), οἱ δὲ ἐπιφορτισμένοι τὴν ἔξηγησιν τούτων δωνομάζοντο οἰωνοσκόποι (augures). Vultures ἀντικ. τοῦ vidit (πρᾶμ. τοῦ video). Augurio (ἀφαιρ.). Victor (ἐνν. factus) νικητὴς γενόμενος, τῷ οἰωνισμῷ νικήσας (εὐνοηθεὶς ἐκ τῆς οἰωνοσκοπίας). Romam κατηγορ. εἰς τὸ urbem. Ut... muniret ἵνα δύχρωσῃ (περιφρουρήσῃ). Legibus (ἀφαιρ.). Moenibus ἀφαιρ. τοῦ moenia. Ne = ut non. Quis ἀπλοῦς τύπος ἀντὶ aliquis (ὁμοίως τίθεται τὸ quis μετὰ τὸ ne, si, nisi, sive, seu, num καὶ eum). Quod (αἰτ.) = illud autem (vallum) τοῦτο δὲ τὸ χαράκωμα. Invidia (ἀφαιρ. τοῦ αἰτίου). Adductus = ἐκ φθόνου παρακινθείς. Iratus (ὁ. irascor). Verbis ἀφαιρ. Sic pereat (ἐνεστ. ὑποτακτ. τοῦ pereo) ώς ἀπόλοιτο, οὕτως εἴθε νὰ ἀπολεσθῇ (πρβλ. ἀρ. 9). Qui-

cumque (γεν. cuiuscumque) πᾶς ὅστις, ὅστις δήποτε. Ο 'Ρωμύλος προσηγέγοντας, ἀλλὰ ἐνήργησεν ὡς νομοθέτης, διότι ἡ ἀπείθεια εἰς τοὺς νόμους ἐπιφέρει τὴν διάλυσιν τοῦ Κράτους. Transiliet μέλλ. ὑριστ. Imperio (ἀφαιρ.) εἰς τὸ potitus est (ὁ. p̄tior).

Φράσεις : Edixit ne quis vallum transiliret ἀπηγόρευσε νὰ ὑπερπηδήσῃ τις τὸ χαράκωμα. Potitus est imperio ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς, τὴν ἀρχὴν ἔλαβε, κύριος ἐγένετο τῆς ἀρχῆς (ἔξουσίας).

5. ΑΡΗΑΓΗ ΤΩΝ ΣΑΒΙΝΩΝ

Magis quam μᾶλλον ἦ. Deerant (πρτκ. τοῦ desum). In proximo ἐνν. loco = ἐγγύτατα. Lucus. Τὸ ἄλσος τοῦτο εὐρίσκετο, ὡς ἔλεγον, μεταξὺ τῶν δύο κορυφῶν τοῦ Καπιτωλίου. Asylum κατηγορ. εἰς τὸ hunc (lucum). Τὸ ἄσυλον ἥτο χῶρος ἵερος, εἰς ὃν ἵκεται κατέφευγον ἐγκληματίαι, δοῦλοι, δραπέται, καὶ ἐθεωροῦντο ἐκεῖ, πλησίον τῶν βωμῶν, ἀσφαλεῖς καὶ ἀπαραβίαστοι. Ο 'Ρωμύλος ἔδωκε τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου εἰς πάντα, ὅστις θὰ κατέφευγεν εἰς τὸ ἄσυλον τοῦτο. Εο (ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἐρώτησιν quo ? (εἰς ποῖον μέρος) = εἰς τοῦτο τὸ μέρος, εἰς αὐτὸ τὸ ἄσυλον (= in lucum). Confūgit πρκμ. τοῦ confugio. Cum vero... non haberent ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχον. Ipse (δηλ. Romulus). Populusque. Κυρίως οἱ ποιμένες καὶ οἱ λησταί. Uxores αἰτ. Circa gentes περὶ τὰ... ἔθνη. Legatos misit qui... peterent (qui = ut ii) ἵνα οὗτοι ζητήσωσιν. 'Αναφορ. τελικὴ πρότασις (διὰ τοῦτο ἐτέθη ὑποτακτ.). Populo δοτ. Additum ἐνν. est (παθητ. πρκμ. τοῦ addo). Quidni (ἐνν. aiebant ἔλεγον). Feminis quoque (δοτ. χαριστική : καὶ εἰς τὰς γυναικας). Aperiūstis (ὁ. aperio). Foret πρτ. ὑποτ. τοῦ sum (= esset). Ludos πρόκειται περὶ ἀγώνων πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Κώνσου (Consus), ὅστις ἥτο τῶν ἀρχαιοτάτων ἀγροτικῶν θεοτήτων τῆς 'Ρώμης. Indīci (τοῦ indīco γ' συζ.) ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ iubet = διατάσσει νὰ ἔξαγγελθῇ. Finitimis (δοτ. χαριστική). Liberi δν. liberi. Coniugibus δν. coniux θ. Eoque = et eo δηλ. ad hoc ἢ in hoc spectaculum. Ubi... vēnit (πρκμ.) δτε ἤλθεν. Conversi... erant (τοῦ ὁ. convertor). Signo dato (πρβλ. ἀρ. 1 : pulso fratre) δώσας τὸ σημεῖον (ὁ 'Ρωμύλος). Discurrunt ἐκ διαφόρων μερῶν τρέγουσι.

Φράσεις : Εο conversi omnium oculi mentesque erant πάντων τὰ δύματα καὶ ὁ νοῦς ἥτο ἐστραμμένος εἰς τὸ θέαμα τοῦτο. Signo dato σημείου δοθέντος, ἀπὸ σημείου.

6. ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΑΒΙΝΩΝ ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΤΑΡΠΗΙΑΣ

Haec καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορούμ. causa (ἀντί : hoc fuit causa) = αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία (ἀφορμή) τοῦ πολέμου (ἀντί : αὐτὸ τὸ γεγονός ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμή τοῦ πολέμου). Ob virgines raptas (μτχ. τοῦ rapior) διὸ τὰς ἀρπαγέσσας παρθένους = ob raptum (δόνομ. raptus) virginum διὸ τὴν ἀρπαγὴν τῶν παρθένων. Adversus πρόθ. μετ' αἰτ. Bellum. Οἱ κάτοικοι τῆς Καιτήνης (), τῶν Ἀντεμνῶν (), τῆς Κρουστομερίας, ὑπερασπίζοντες τοὺς Σαβίνους, ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ρωμαίων, ἀλλὰ τούτους ὁ Ρωμύλος ἀλληλοδιαδόχως ἐνίκησε καὶ μόνον οἱ Κυρῖται ὑπέβαλον τὴν Ρώμην εἰς κινδυνον. Romae (δοτ.) cum appropinquarent ὅτε ἐπληγσίαζον εἰς τὴν Ρώμην (ἀλλ' ἐνυπάρχει εἰς τὸ cum καὶ ἡ αἰτία). Nacti sunt (πρκμ. τοῦ nanciscor). Aquam sacrorum ἥτο καθιερωμένον εἰς θεότητα τὸ ὄδωρ ἐνίων πηγῶν, ὅθεν ἐγίνετο χρῆσις κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θυσιῶν. Petitum α' ὑπτιον ῥ. peto πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ = εἶχε καταβῆ, ἵνα ζητήσῃ ιερὸν ὄδωρ. Descenderat ἐκ τοῦ Καπιτωλίου. Εἶναι ὁ λόφος ἐφ' οὗ εἶχε κτισθῆ τὸ φρούριον καὶ ὁ ναὸς τοῦ Διός. Romanae δοτ. Praeerat πρτκ. ῥ. praesum. Muneris (ὀν. munus) γεν. ἀντικειμεν. εἰς τὸ optionem. Petiit (πρκμ. τοῦ peto). Quod (ἀντικείμ. τοῦ gerebant). Anulos et armillas. Δὲν εἶναι βέβαιον ὃν ὅλοι οἱ Σαβῖνοι ἔφερον δακτυλίους καὶ περιβραχιόνια. Πάντως βροδύτερον ἥσαν ταῦτα ἐν Ρώμῃ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα ἡ ἀμοιβὴ δι' ὀνδρείαν ἐπιδειχθεῖσαν ἐν πολέμῳ. Ο γενναῖος Ρωμαῖος Sicinius Dentatus παραδίδουν, διτι ἔλαβε καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν στρατείαν 160 τὸν ἀριθμόν. Postquam... perduxit ἀφοῦ ὠδήγησε. Scutis ἀφαιρ. δργαν. Obrui παθητικὸν ἀπαρμφ. τοῦ obruo ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ iussit (ῥ. iubeo). Et (ὡς ἐπίρρ.) = etiam ὡσαύτως. In laevis ἐνν. manibus = ἐν ταῖς ἀριστερᾶς (εἰς τὰς ἀριστερὰς χεῖρας). Proditio. Ή πέτρα, ὁπόθεν κατεκρημνίσθη ἡ Ταρπηία, ἐκλήθη κατά τινας Πέτρα Ταρπηία (Tar-

peium saxum ἡ Tarpeia rupes). Celeri poena ἀφαιρ. δργαν. δηλοῦσα τρόπου.

Φράσεις : Ob virgines raptas διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν παρθένων.

7. Η ΝΙΚΗ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΑΒΙΝΩΝ

Processit πρκμ. (φ. procedo). In... loco. Ή μεταξὺ τοῦ Καπιτωλίου καὶ τοῦ Παλατίνου λόφου κειμένη μικρὰ πεδιάς. Romanum forum κατ' ἀρχὰς χῶρος δρυογάνωνις, ἔνθα διεξήγοντο πολιτικαῖ, θρησκευτικαῖ καὶ δικαστικαῖ ὑποθέσεις. Forum δὲ ἀπλῶς δῆλοι τόπον κινήσεως τοῦ ἐμπορίου. Ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις τὸ Forum Romanum, περιστοιχούμενον ἀπὸ ὡραῖα οἰκοδομήματα, κατέστη ἐν 'Ρώμῃ τὸ κέντρον τοῦ δημοσίου βίου.

Conseruit πρκμ. (φ. consero). Primo impetu (ἀφαιρ. τοῦ γρόνου) κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον (ἐρωτ. quando ? πότε). Insignis κατηγορ. Nomine ἀφαιρ. τοῦ κατά τι, κατὰ τὸ ὄνομα, ὄνομαζόμενος. Cedidit πρκμ. (φ. cedo). Cuius oĩ (γεν. τῆς ἀναφ. ἀντων. qui = eius) autem. Interitu ἀφαιρ. τοῦ ἀναγκ. αἰτίου = ἔνεκα τῆς ἀπωλείας, τοῦ θανάτου. Cooperunt (φ. ἐλλειπτ. coepi). Vicimus (πρκμ. φ. vincō). Longe aliud πολύ, ὅλως διόλου ὄλλο (διαφορετικόν). Esse ὑποκείμ. τοῦ ἀπαρεμφ. τούτου εἶναι τὸ rapere (τὸ ἀρπάζειν τὰς παρθένους, ἡ ἀρπαγὴ τῶν παρθένων) καὶ τὸ pugnare, κατηγορούμενον. δὲ τὸ aliud. Iovi δοτ. ἥθική (ὁν. Iup(p)iter). Ο 'Ρωμύλος δὲν ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του, περιορισθεὶς εἰς τὴν ἵδρυσιν βωμοῦ εἰς τιμὴν τοῦ Iup(p)iter Stator (Ζεὺς Στήσιος, ὁ ἀναχαιτίζων τοὺς φεύγοντας). Ο μετέπειτα ναὸς τοῦ Στήσιου Διὸς ἐκτίσθη τῷ 294 π. Χ. ἐπὶ τῆς βορείου κλιτού τοῦ Παλατίνου λόφου. Divinitus ἐπίρρ. Restitit (πρκμ. φ. resisto). Crinibus passis (μτχ. φ. pando) ἀφαιρ. ἴδιότητος = μὲν λελυμένας τὰς κόμας, λυσίκομοι. Ausae sunt ἐτόλμησαν (ἡμιαποθετικὸν φ. audeo). Se inferre νὰ παρεμβληθοῦν, νὰ ριφθοῦν εἰς τὸ μέσον. Ή παρέμβασις αὕτη τῶν Σαβίνων γυναικῶν εἶναι τὸ θέμα πίνακος τοῦ διασήμου ζωγράφου Δαβίδ (1799 ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λούβρου). Volantia μτχ. τοῦ volo (α' συζυγίας). Hinc... hinc ἔνθεν μὲν (ἀφ' ἔνδος)... ἔνθεν δὲ (ἀφ' ἑτέρου).

8. ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ALBA OPATIOΙ KAI KOΥΡΙΑΤΙΟΙ

Mortuo (φ. morior) ἀφαιρ. ἀπόλ. Non solum... sed etiam ὅχι μόνον... ἀλλὰ καὶ. Proximo (δοτ.) τῷ ἐγγυτάτῳ, τῷ τελευταῖφ, δηλ. τῷ Νομῷ (ὑπερθ. τοῦ propior). Romulo (ἀφαιρ.) β' ὁρ. συγκρ. εἰς τὸ ferocior (θετ. ἐπιθ. ferox) = quam Romulus. Eo regnante (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = αὐτοῦ βασιλεύοντος. Exortum est (πρκμ. φ. exor- rior). Ο πόλεμος οὗτος ἔγινεν ἐξ αἰτίας ἀμοιβαίων ἐπιδρομῶν. Ducibus (δοτ.)... placuit (ἀπόρσ. φ. placet). Fata = fatum. Utriusque ὄν. uterque ἔκάτερος, καὶ δ εἰς καὶ δ ἄλλος χωριστά. Committi (παθ. ἀπομφ. ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. placuit). = τοῖς ἀρχηγοῖς ἐφάνη καλὸν νά... Manibus (δοτ. πληθ.). Apud Romanos... Albanos παρὰ τοῖς 'Ρωμαίοις... παρὰ τοῖς 'Αλβανοῖς (ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν...). Τὸ apud πάντοτε μὲ ῥήματα δηλωτικὰ στάσεως = παρὰ + δοτ. Cum iis agunt συνεννοοῦνται, διαπραγματεύονται οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτῶν (τῶν 'Ορατίων καὶ Κουριατίων). Ut ἵνα, νά. Pro... patria sua quisque ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ πατριδος ἔκαστος. Ferro (ἀφαιρ. δργαν.) σιδήρῳ, ὅπλοις, διὰ τῶν ὅπλων (= armis). Ea lege (ἀφαιρ. τροπ.) ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον. Ut ὅπως, ἵνα. Ή σύνταξις ut imperium quoque esset ibi, unde (ἀπὸ ὅπου) esset (θὰ ἦτο, θὰ ἴστατο) victoria. Imperium ἡ ἀρχή, δηλ. τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιτάσσειν. Ή 'Ρώμη, ἀποικία τῆς Alba, δὲν ἥθελε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς μητροπόλεως. Ἐκ τῆς αἰτίας αὐτῆς ἡγέρθη πόλεμος. Inter acies (αἰτ. πληθ.) μεταξὺ τῶν παρατεταγμένων ἀντιπάλων στρατῶν. Consederant (ὑπερσ. τοῦ φ. consido). Exercitus ὄνομ. πληθ. Infestis armis (ἀφ. τροπ.): σύνδεσον μὲ τὸ concurrunt (συγκρούονται). Terni (ἀριθ. διανεμητικὸν) ἀνὰ τρεῖς ἔκατέρωθεν (τρεῖς ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν καὶ τρεῖς ἀπὸ τὴν ἄλλην). Ἐκ τῆς σκηνῆς ταύτης, τοῦ ὅρκου τοῦ 'Ορατίων, ἐνεπνεύσθη ὁ περίφημος ζωγράφος Δαβίδ (ὁ ὄροκος τῶν 'Ορατίων, 1785, Μουσεῖον Λούβρου). Animos τὸ θάρρος. Ut... (increpuerunt — fulserunt) εὐθὺς ὡς... Primo consursu (πρβλ. ἀρ. 7 : primo impetu). Fulserunt (πρκμ. φ. fulgeo). Spec- tantes (= spectatores) τοὺς (ἔκατέρωθεν) θεωμένους (θεατάς). Perstrinxit (φ. perstringo). Consertis manibus (ἀφαιρ. ἀπόλ. φ. consero) = ὅτε ἥλθον εἰς χεῖρας. Duo... alter super alterum δύο... δ μὲν ἐπὶ τοῦ δέ. Ceciderunt (πρκμ. φ. cado). Ad casum εἰς τὴν πτῶ-

σιν, εἰς τὴν στιγμὴν τῆς πτώσεως. Gaudio (ἀφαιρ. τοῦ ἀναγκ. αἰτίου) = ὑπὸ χαρᾶς, ἔνεκα χαρᾶς. Unum...tres ἔνα...τρεῖς, ἕνα μόνον...τρεῖς. Circumsteterant (πεβλ. ῥ. circumsto καὶ ῥ. circumsisto). Tribus (δοτ.) impar τρισὶν (ἐν συγκρίσει πρὸς τρεῖς) ἀνισος. Singulos... aggressis necavit ἕνα ἔκαστον (ἀνὰ ἕνα τῶν Κουριατίων) προσβαλὼν ἐφόνευσε. Insequentes (αἰτ.) = τοὺς καταδιώκοντας, ἐκείνους οἱ ὄποιοι κατεδίωκον (αὐτόν). Manu τῷ ἀγῶνι (ἐνὸς ἀνδρός), ἐνὶ ἀνδρὶ. Parta est παρεσκευάσθη (ῥ. pario). Romanis (δοτ. ἡθική). Domum οἴκαδε, εἰς τὴν χώραν του, εἰς τὴν πατρίδα του. 'Ο Φουφήτιος κατὰ τὴν συνθήκην ὑπετάγη εἰς τὸν Τύλλον 'Οστίλιον.

Φράσεις: Mortuo Numa μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νουμᾶ. Eo regnante ὑπὸ τὴν βασιλείαν (σκῆπτρον) τούτου. Ducibus placuit οἱ ἀρχηγοὶ ἀπεφάσισαν. Conclamavit gaudio exercitus ὁ στρατὸς ἀνέκρουξεν ἐξ ἀγαλλιάσεως.

9. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΑΤΙΑΣ

Ovantes. 'Εδῶ πρόκειται μόνον περὶ ἐπευφημιῶν καὶ κρουγῶν γιαρᾶς τοῦ 'Ρωμ. στρατοῦ. 'Η ovatio (μικρὸς θρίαμβος) ἐγίνετο εἰσερχομένου πεζῆ τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὴν 'Ρώμην τῇ συνοδείᾳ αὐλῶν καὶ ἀνερχομένου ἐπισήμως εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἵνα θυσιάσῃ πρόβατον (ovis, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία ovatio). Gratulantes (ῥ. gratulor, ἀποθ.) ἐνν. ei (τῷ Ορατίῳ). Domum οἴκαδε, εἰς τὴν πατρίδα. Princeps γάριν ἐμφάσεως προηγήθη ἡ λέξις αὐτῆ : πρῶτος. Ibat (πρτκ. τοῦ ἀνωμ. ῥ. eo). Prae se (ἀφαιρ.) gerens προβαλλόμενος, κομίζων ὑπερηφάνως. Cui = ei autem τούτῳ δὲ (fratri). Obvia fuit ἡλθεν εἰς προϋπάντησιν, ἀπήντησεν. 'Η συνάντησις ἔγινεν ἐκεῖ, ἔνθα βραδύτερον ἐκτίσθη ἡ Porta Capena, πρὸς N. τῆς 'Ρώμης. Soror virgo ἡ νεαρὰ (ἡ ἀνύπανδρος) ἀδελφὴ αὐτῆ ἐκαλεῖτο Horatia. Uni ex Curiatiis = uni Curiatiorum γεν. δικιρ. Desponsa τοῦ ῥ. despondeo. Τὰ σκῆλα ἐφέροντο ἐπὶ κορμοῦ, στηριζομένου ἐπὶ τοῦ ὕμου τοῦ νικητοῦ. Cognito μτχ. ἀπόλ. = ἀναγνωρισθείσης τῆς..., ἀναγνωρίσασα τὴν... Crines solvere (πεβλ. ἀνωτ. ἀρ. 7 : crinibus passis). Animum = iram. Stricto gladio ἀφαιρ. ἀπόλυτος (ῥ. stringo) ἀναπάνσας τὸ ξίφος. Abi hinc... ad sponsum (abi προστ. τοῦ ῥ. abeo = ἀπελθε ἐντεῦθεν

(ὅπαγε) νὰ εὕρης τὸν μνηστῆρά σου. Cum immaturo amore μετὰ τοῦ ἀώρου, ἀκαίρου (ἀτόπου) ἔρωτος. Oblita (ἢ . obliviscor) λησμονή-σου, ἐπιλήσμων (γενομένη). Sic pereat ὡς ἀπόλοιτο = οὗτως εἴθε νὰ ἀπολεσθῇ (ὑποταχτ. ἐνεστ. τοῦ ἢ . pereo), ισοδυναμοῦσα πρὸς εὐ-κτικὴν ἐλληνικήν. Romana Ῥωμαία (γυνή).

'Ο περίφημος ὀγδὼν τῶν Ὁρατίων καὶ ὁ ἐπακολουθήσας φόνος τῆς ἀδελφῆς των παρέσχεν εἰς τὸν Corneille τὴν ὑπόθεσιν τῆς τραγῳδίας Horace, ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ ἀλασσικοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου.

Φράσσεις : Ovantes ac gratulantes ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν καὶ συγχαρητηρίων. Movit animum προεκάλεσε τὴν δργήν.

10. ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ.

Ο ΒΡΟΥΤΟΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥΣ ΥΙΟΥΣ ΑΥΤΟΥ

Expulsis regibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ἐκδιωχθέντων τῶν βασιλέων (ἢ . expello), δηλ. τοῦ Ταρκυνίου τοῦ Υπερηφάνου μετὰ τῆς οἰκογενείας του τῷ 509 π.Χ. Consules ὑπατοι. Οὗτοι ἔλαβον τὰς βασιλικὰς προνο-μίας. Κατ' ἀρχὰς ἐκλήθησαν δικασταὶ (indices), βραβύτερον δέ, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δωδεκαδέλτου, ὑπατοι. Ne... fierent ἵνα μὴ γίνωνται. Insolentiores (κατηγορ.). Collatino (δοτ.) sublata est (ἢ . tollo) ἀπὸ τοῦ Κολλατίνου ἥρθη. Paulo post ὀλίγον ἔπειτα, μετ' οὐ πολὺ. Populo δοτ. εἰς τὸ invisum. Ad bona sua repetenda (γερουνδ. ἔλξις) = ad repetendum bona sua πρὸς ἀπαίτησιν τῶν ἀγαθῶν του (πρὸς τὸ ἀπαιτῆσαι τά...). Romam εἰς τὴν Ῥώμην. De restituendis regibus (γερουνδ. ἔλξις) = de restituendo reges περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν βασιλέων. Ipsos... filios αὐτὰ τὰ τέκνα. In societatem consilii εἰς συμμετοχὴν τοῦ σχεδίου. Unus ex servis = unus servorum τῶν δούλων εἰς. Excepit ἥκουσε (ἢ . excipio). Detulit (προκμ. ἢ . defero). Coniurati = coniuratores. In vincula εἰς τὴν φυλακήν. Coniecti sunt (ἢ . conicio). Damnati ἐνν. sunt. Missi ἢ . mitto. Virgis — se-euri ἀφαιρ. δργαν. Liberi δὲ οὐσ. = τὰ τέκνα. Modo μόνον. Ut consulem ageret ἵνα ὑποκριθῇ τὸν ὑπατον, ἵνα ἐκτελέσῃ τὸ καθῆκον αὐτοῦ ὡς ὑπατος. ('Ο Voltaire ἐποίησε τῷ 1730 ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταῦτης τὴν τραγῳδίαν Brutus).

Φράσεις : Expulsis regibus μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν βασιλέων.
In societatem consilii adsumunt καθιστῶσιν (αὐτοὺς) κοινωνούς τοῦ σχεδίου των.

11. ΗΡΩΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΡΑΤΙΟΥ ΚΟΚΛΙΤΟΣ

Ad restituendos Tarquinios (γερουνδ. ἔλξις = ad restituendum Tarquinios) πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν Ταρκυνίων. Romam εἰς τὴν Ρώμην. Venit (πρκμ.). Primo impetu (ἀφαιρ. χρον.). Non unquam = nunquam. Alias ἐπίρρ. Ante ἐπίρρ. Invasit Romanos κατέλαβε τοὺς Ρωμαίους, ἐπέδραμεν ἐπὶ τοὺς Ρωμαίους (ὁ. invado). Adeo valida οὕτως ἴσχυρά. Res Clusina ἡ Κλουσίνη πόλις, τὸ Κλουσίον (Clusium), τὰ τοῦ Κλουσίου. In urbem demigrant οἱ Ρωμαῖοι ἡσχολοῦντο κυρίως εἰς πολέμους καὶ εἰς τὴν γεωργίαν. Ἡ αἰφνίδιος εἰσβολὴ τοῦ Πορσήννα εὗρεν αὐτοὺς εἰς τοὺς ἄγρους ἐκτὸς τῆς πόλεως. Praesidiis ἀφαιρ. δργαν. Alia... alia ἄλλο μὲν... ἄλλο δὲ (μέρος). Muris (ἐνν. obiectis) ἀφαιρ. ἀπόλ. δηλοῦσα τὸ αὔτιον = ἔνεκα τῶν (προβεβλημένων) τειχῶν. Tiberi obiecto (ὁ. obicio) ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἔνεκα τοῦ (ἐμπροσθεν ρέοντος) προβεβλημένου Τιβέρεως. Tuta (ἐνν. ab hostibus) ἀσφαλής, ἀπρόσβλητος. Ἡ μτχ. τοῦ ἀποθετικοῦ ὁ. tueor ἔχει ἐδῶ παθ. σημασίαν. Pons sublieus γέφυρα, ἡς τὸ ξύλινον σκυλίωμα ἐτοπισθεῖτο ἐπὶ τῶν καταπήγων (sublieca καταπήξ, πάσσαλος), δηλ. ἐπὶ πασσάλων ἐκ κορμῶν δένδρων ἐμπεπηγμένων ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ. Τοιαύτη γέφυρα, Ξελίνη λεγομένη, εἶχε κατασκευασθῆ κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Ἀγκου Μαρκίου καὶ συνέδεε τὸν Ιανίκολον λόφον μὲ τὴν Ρώμην. Iter paene dedit (= iter dedisset) σχεδὸν ἐδωκε, σχεδὸν παρέσχε δίδον (καὶ revena dedisset = καὶ πράγματι θά ἐδιδε τότε). Nisi fuisset ἂν μὴ ὑπῆρχεν, ἂν μὴ εύρισκετο. Cocles γεν. Coelitis = κατὰ λέξιν : μονόφθαλμος. Cognomine (ἀφαιρ. τῆς ιδιότητ.). Quod διότι. Amiserat (ὁ. amitto). Extrema (ἀφαιρ.). Τὸ ἔσχατον μέρος τῆς γεφύρας, δηλ. τὸ πρὸς τὸ μέρος τῶν ἐχθρῶν. Donec — interrumpetur (χρον. τελικὴ πρότασις) ἔως ὅτου (τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς γεφύρας) λυθῇ, ἀποζευχθῇ. A tergo ἐκ τῶν νώτων (τοῦ Ὁρατίου). Audacia sua (ἀφαιρ. δργαν.). Ponte rescisso (ἀφαιρ. ἀπόλ. ὁ. rescindo = ἀφοῦ ἡ γέφυρα ἀπεκόπη, τῆς γεφύρας ἀπο-

κοπείσης). Obstupefecit, desiluit ύποκ. Horatius. Armatus ἔνοπλος. Ad suos ἐνν. cives (συμπολίτας). Grata (κατηγ. = εύγνώμων). Civitas τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἡ πόλις. In comitio ἐν τῷ κομιτίῳ (δῆλ. ἐκεῖ ὅπου συνήρχετο ἡ παλαιοτάτη κατὰ φράτρας ἐκκλησίᾳ). Virtutem ἀρετὴν (πολεμικήν), ἀνδρείαν. Posita est (ὁ. pono). Agri γεν. τοῦ ὄλου εἰς τὸ tantum = τοσοῦτον ἀγροῦ, τοσοῦτος ἀγρός. Publice δημοσίᾳ, δημοσίᾳ ἐγκρίσει, ἐπισήμως. Quantum ὅσον... Uno die ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

Φράσεις: Muris et Tiberi obiecto tuta ἀπρόσβλητος ἔνεκκ τεχνικῶν καὶ φυσικῶν ὀχυρωμάτων.

12. ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΚΙΟΥ ΣΚΑΙΟΛΑ

Cum... obsidēret ὅτε ἐποιιόρκει (ὁ. obsideo). Romanae constantiae γεν. ἰδιοτ. εἰς τὸ vir. Senatum adiit (ὁ. adeo) εἰς τὴν Σύγκλητον προσῆλθε. Veniam transfugiendi ἀδειαν τοῦ αὐτομολῆσαι. Accepta potestate (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = δεκτῆς γενομένης τῆς ἀδείας, λαβὼν τὴν ἀδειαν (potestas = venia). Ibi = in castris. Prope tribunal πλησίον, ἐγγὺς τοῦ Βήματος. Τὸ Βήμα ἦτο μικρὸν ἐκ χώματος καὶ πόλις ὑψωμα, ἐφ' οὐ ἐδίκαζεν ἡ ἐδημηγόρει πρὸς τοὺς στρατιώτας. Regium = regis. Constituit (ὁ. consisto). Forte ἐπιφρ. Dabatur (ὁ. do). Militibus δοτ. Ad latus παρὰ τὸ πλευρόν. Pari ornatu (ἀφαιρ. ἰδιοτ. ἡ ὀνομ. par ornatu) = μετὰ (ἴσης) δόμοιας στολῆς (ἐνδυμασίας), κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐνδεδυμένος. Similitudine (ἀφαιρ. αἰτίου) ἔνεκα τῆς... Deceptus (ὁ. decipio). Pro rege ἀντὶ τοῦ βασιλέως. Sica (ἀφαιρ. δργαν.). Quo facto (ἀφαιρ. ἀπόλ.) οὖ γενομένου, τούτου δὲ γενομένου. Comprehensus (ὁ. comprehendendo). In conspectu regis ἔνώπιον τοῦ βασιλέως. In foculum ἐπὶ πυρᾶς, ἐπὶ ἐσχάρας. Accenso μτχ. ἀναφορ. (ὁ. accendo). Ad sacrificium πρὸς θυσίαν, χάριν θυσίας. Quod pecasset (= pecavisset) διότι (ώς ἔλεγεν ὁ Mucius) ἡ χεὶρ αὐτοῦ εἶχε σφαλῆ (εἶχε κάμει λάθος). Attonitus (ὁ. attono). Miraculo (ἀφαιρ. αἰτίας) ἔνεκα τοῦ καταπληκτικοῦ θεάματος. Ab altaribus ἀπὸ τοῦ βωμοῦ (ὄνομ. πληθ. altaria, ὁ βωμός). Quasi... remunerans ώσει ἀνταμειβων (εύχαριστῶν διὰ...). Aperte dixit καθαρὰ ἐδήλωσε. Similes ἔαυτοῦ δόμοιως. Adversus πρόθ. Con-

iurasse = coniuravisse. Qua re (ἀφαιρ. αἰτίας) ἐξ ἦς (δηλώσεως). Prata αἰτ. πληθ. Dono δοτ. τοῦ σκοποῦ, ὡς δῶρον (κατηγορ.). Scaevola κατὰ λέξιν (ἐκ τοῦ scaevus = σκαιός, τ.έ. ἀριστερός, καὶ vola τὸ κοῖλον τῆς χειρός, ἡ χειρ) = σκαιόχειρ, ἀριστερόχειρ. Tantum μόνον. Sinistra manu ἀφαιρ. ἀντικείμ. τοῦ utebatur (ὁ. utor). Honoris gratiā τιμῆς ἔνεκα. Τὸ gratiā, καθὼς καὶ τὸ causā, πάντοτε ἐπιτάσσεται.

Φράσις εἰς : Necem regis repromittens ὑπισχνούμενος εἰς ἀντάλλαγμα τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. Iuvenem amoveri iussit διέταξε τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ νέου.

13. ΑΠΟΛΟΓΟΣ Ἡ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ (494 – 459 π.Χ.)

Inter patres μεταξὺ τῶν πατρικίων, τῶν εὐγενῶν. Cum secessisset (ὁ. secedo) ἀφοῦ ἀπεχώρησε. Quod... premeretur διότι (ώς ἐφρόνει) ἐπιέζετο (πρβλ. ἀρ. 12 : quod peccasset). A senatu atque consilibus ἀφαιρ. ποιητ. αἰτίου = ὑπὸ τῆς... Tributo ac militia (ἀφαιρ. αἰτίου) = ἐξ αἰτίας τῆς συνεισφορᾶς, (ἐξ αἰτίας τῶν φόρων) καὶ τῆς στρατείας. Plebem = plebeios. Miserunt... qui (= ut is ἵνα αὐτὸς) reconciliaret ἀναφορικὴ τελικὴ πρότασις. Ἡ Πώμη ἄνευ τῶν πληθείων δὲν ἥδυνατο νὰ ζήσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ γειτνιασμὸς αὐτῶν θὰ προεκάλει σοβαρὸν κίνδυνον. Eam = plebem. Ubi sūnd. χρόν. = ως. Hoc (= hanc fabulam) τοῦτο (τὸν μῦθον αὐτὸν). Καὶ ὁ La Fontaine παρέλαβε τὸν μῦθον τοῦτον *les membres et l'estomac*. Narrasse = narravisse. Fertur = dicitur ὑποκ. Menenius. Inquit = εἶπε (ὁ. ἐλλειπτ. inquam). Humanī artus (δύναμ. πληρ.) τὰ ἀνθρώπινα μέλη, τὰ μέλη τοῦ ἀνθρώπου. Cum cernerent ἐπειδὴ ἔβλεπον, βλέποντα (ὁ. cerno). Otiosum (κατηγορ.). Ab eo (= ventre) — discordarunt = discordaverunt. Conspirarunt = conspiraverunt. Ne ἵνα μή, νὰ μη (ut non). Ferrent παρέχωσι, δίδωσιν (ὑποκ. manus αἱ χεῖρες). Neve (= et ne) aut (= neve) μηδέ. Os (γεν. oris ὑποκ. τοῦ acciperet). Datum δοθεῖσαν, διδομένην (ἐνν. cibum τροφήν). Dum...volunt ἐνῷ ἥθελον, θέλοντα. Ipsi (= δηλ. artūs αὐτὰ τὰ ἴδια μέλη). Defecerunt ἐξησθένησαν (= debilitati sunt ἐξηστήθησαν). Vénit (πρκμ.). Tum demum τέτε τέλος. Haud segne (λιτότης) ὅχι νωθρά, ὅχι ἀργή. Eumque (δηλ. ven-

trem)... distribuere καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ κοιλία (στόμαχος)... διεμοίραζε. Per ἀνά, εἰς... Ἡ πρόθ. δηλοῦ κατανομήν. Acceptos cibos τὰς τροφάς, ἃς ἐλάχιμωνεν, (ἃς ἐδέχετο). Cum eo = cum ventre. In gratiam εἰς φιλίαν. Redierunt (ὅ. redeo). Senatus. Αὕτη παραβάλλεται πρὸς τὸ venter καὶ ὁ populus πρὸς τὸ humani artus. Discordia (ἀφαιρ. τοῦ αἰτίου).

Fabulā (ἀφαιρ. ὀργαν.). Flexit (ὅ. flecto). Regressa est (ὅ. ἀποθ. regredior). Tribunos τοὺς δημάρχους. Οὗτοι ἐκλεγόμενοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν πληθείων ἥσαν κατ' ἀρχὰς δύο, βραδύτερον πέντε καὶ τέλος δέκα. Επροστάτευον τὴν πληθύν, ματαιώνοντες μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ νετοῦ (= ἐνίσταμαι, ἐναντιοῦμαι) τὰς κατ' αὐτοὺς ἀσυμφόρους ἀποφάσεις τῆς Συγκλήτου καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀρχόντων. Paulo post ὀλίγον ἔπειτα. Τὸ post ἐνταῦθα εἶναι ἐπίρρημα. Mortuus est (ὅ. morior). Qui = ut ii ἵνα οὗτοι (πρβλ. ἄρ. 33: miserunt qui). Omni vitā (ἀφαιρ.) καθ' ὅλον τὸν βίον. Patribus δοτ. εἰς τὸ carus. Pariter... ac δομοίως... καὶ. In tanta... ut ἐν τοσαῦτῃ (τόσον μεγάλῃ)... ὄστε. Collatis (ὅ. conseruo). Collatis quadrantibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) συλλεγέντων κοδραντῶν, συλλέξας νομισμάτια (κέρματα χαλκᾶ μικρᾶς ἀξίας) ἐκ συνεισφορᾶς (καθὼς ἐνίστε γίνεται καὶ σήμερον). Sepeliverit - dederit ἐδῶ τὸ συμπερασμ. ut συνετάχθη μὲ παρακείμ. ὑποτακτ. (ἀντὶ παρατ.), διότι δηλουῖται ἴστορ. γεγονός. Ό πρκμ. μεταφράζεται δι' ἀσφίστου τῆς ἐλλην. γλώσσης = ὄστε ἔθαψεν... ἔδωκε. Locum sepulcro ἐν. eius (δοτ. τοῦ σκοποῦ) τόπον διὰ τὸν τάφον, διὰ τὴν ταφὴν (αὐτοῦ ἔδωκε). Publice δημοσίᾳ δαπάνη. Multo (ἀφαιρ.) magis (potest) πολλῷ μᾶλλον, πολὺ περισσότερον (δύναται). Quam non sit necessaria (πλάγια ἔρωτ.) (= (νῦν διδάξῃ)) Τόσον δέν εἰναι ἀναγκαῖα (τὸ necessaria εἶναι κατηγορούμενον). Cupienti... laudem τῷ ἐπιθυμοῦστε ἔπαινον. Nimis anxia comparatio (ὑποκείμ. = ὁ περιφρόντιστος πορισμός, ἡ μέπερβολικὴ ἐπιζήτησις πλαρύτου, ἡ περίφροντις πλουτοθηρία) (comparatio κυρίως εἶναι ἡ παρασκευή). Divitiarum (γεν. ἀντικειμενική).

Φράσεις: Nihil aliud quam hoc narrasse fertur λέγεται, ὅτι περιωρίσθη εἰς τὸν ἔξτης μόνον μῆθον.

14. ΠΑΝΙΚΟΣ ΕΝ ΤΗ ΡΩΜΗ ΚΑΙ Ο ΚΙΓΚΙΝΝΑΤΟΣ
(458 π.Χ.)

Eius = Minucii. Circumcessos (περι)κυκλωθέντας (ὁ. circumsedeo). Ubi (εὐθὺς) ὡς. Nuntiatum est ὑπὸ πέντε ἵππεων. Romam εἰς τὴν Ῥώμην. Pavor... trepidatio fuit. Ὅτο πρόσφατος ἀκόμη ἡ ἀνάμνησις τῆς καταλήψεως τοῦ Καπιτωλίου ὑπὸ τῶν Σαμνιτῶν (460 π.Χ.). Quanta (ἐνν. fuissest θὰ ὑπῆρχε). Obsiderent (ὁ. obsideo). Cum... videretur ἐπειδὴ ἐφαίνετο. In altero (ἐπιθ.) consule. Ὁ ἔτερος ὑπατος (Nautius) ἦτο ἀπησχολημένος ἐναντίον τῶν Σαβίνων. Praesidii γεν. διαιρ. εἰς τὸ parum = ὀλίγον βοηθείας, μικρὰ ἀσφάλεια. Dici ὑποκυ. τοῦ ἀπροσ. placuit. (ἐνν. senatui) ἔδοξε (τῇ Συγκλήτῳ) ἐφάνη καλόν, ἀπεφασίσθη. Dictatorem. Ὁ δικτάτωρ ἀνηγορεύετο δι' ἔξ μόνον μῆνας ὑπὸ τῶν ὑπάτων εἰς λίαν κρισίμους καιροὺς μετὰ γνώμην τῆς Συγκλήτου. "Οταν ἡ κρίσις παρήρχετο, ὁ δικτάτωρ ὥφειλε νὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχήν, ἀν δὲ ὁ κίνδυνος ἔξηκολούθει, ἀνεκηρύσσετο δῆλος. Ut συνδ. τελ. Afflictam (ὁ. affligor). Omnium (γεν. ὑποκειμ.). Omnia consensu παμψηφεῖ. Unica spes (παράθεσις εἰς τὸ ille). Trans Tiberim ἀπέναντι δῆλ. τοῦ Ηεδίου τοῦ Ἀρεως, μεταξὺ Τιβέρεως καὶ τοῦ Ἰανικόλου λόφου. Quattuor iugerum (γεν. ἴδιοτ. εἰς τὸ agrum). Missi (ὁ. mittor). Nudum (κατηγ.) γυμνόν, ἦτοι φοροῦντα μόνον χιτῶνα (tunica) χωρὶς τὴν τήβεννον (toga), ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον: ἀνασκούμπωμένον, μὲ τὰ μπράτσα ἔξω. Salute datā redditā (ἀφαιρετικαὶ ἀπολ.). Proferre φέρω, κομίζω ἔξω (ὁ. profero). Ut σύνδ. τελ. Senatus γεν. πτώσ. Togatus (κατηγορ.).

Φράσεις: Salute data redditaque μετ' ἀνταλλαγὴν χαιρετισμοῦ.

15. ΑΠΟ ΤΟΥ ΑΡΟΤΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΚΤΑΤΩΡΕΙΑΝ

Postquam... processit ἀφοῦ... προεχώρησε (ὁ. procedo). Absterso (ἀφαιρ. ἀπόλ. ὁ. abstereo). Indutus togā (ἀφαιρ. ὅργαν.) ἐνδεδυμένος, περιβεβλημένος τὴν τήβεννον. Dictatorem (κατηγ.). Gratulantes ἀποθ. gratulor. Quantus sit (πλαγία ἐρώτησις, ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ exponunt=πόσον μέγας (φόβος) ὑπάρχει. Romam venit (προκυ.

Abstergo... (ἀφαιρ. ἀπόλ. φ. abstergeo). Antecedentibus lictoribus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) προπορευομένων, ἡγουμένων ῥαβδούχων. Εἰς τὴν δόχθην τοῦ Τιβέρεως ὑπεδέχθησαν αὐτὸν οἱ πλεῖστοι τῶν Συγκλητικῶν καὶ τὰ τρία τέκνα του. Οἱ lictores οὗτοι ἦσαν δημόσιοι ὑπηρέται τῶν ἀρχόντων (δικτάτωρος, ὑπάτου, στρατηγοῦ). Ό ο στρατηγὸς εἶχεν 6, ὁ ὑπατος 12 καὶ ὁ δικτάτωρ 24 ῥαβδούχους. Domum εἰς τὸν ἐν Πώμῃ οἰκόν του. Deductus (φ. deducor). Caesis hostibus ἀφαιρ. ἀπόλ. (φ. caedo). Οἱ Aequi νικηθέντες παρεδόθησαν καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἤχθησαν. Triumphans ἐνν. de Aequis. Urbem ingressus est = in urbem ingressus est (φ. ingredior). Dictaturā (ἀφαιρ. εἰς τὸ abdicavit). In sex men-ses δι' ἔξ μηνας. Acceperat (φ. accipio).

Φράσεις: Triumphans ἐν θριάμβῳ. Dictatura se abdicavit κατέθεσε τὴν δικτατωρ(ε)ίαν, παρηγήθη τοῦ δξιώματος τοῦ δικτάτωρος.

16. ΑΠΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΠΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Cum... obsidēret (φ. obsideo). Camillus. 'Ο Κάμιλλος θεωρεῖται μία τῶν λισχυροτέρων ὥματαικῶν προσωπικοτήτων τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος. Falerios κατὰ παράθεσιν εἰς τὸ urbem = τὴν πόλιν Φαλερίους ἢ Φαλέριον. Ludi τοῦ (μικροῦ) σχολείου. Plurimos et nobilissimos iuxanὸν ἀριθμὸν παιδίων τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν. Inde = huius civitatis. Ambulandi gratiā χάριν περιπάτου. Eductos... perduxit ἔξηγαγε (τῆς πόλεως) καὶ ὠδήγησε. Quibus traditis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὅν παραδοθέντων. Non erat dubium quin... δὲν ἦτο ἀμφιβολον, δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία, δτι... Se... dedituri essent ἔαυτοὺς ἥθελον παραδώσει (φ. dedo). Deposito bello ἀφαιρ. ἀπόλ. (φ. depono). Testatus μετ' ἀποτροπιασμοῦ ἀποκρούσας, βδελυγθείς. Ad similem = ad hominem similem tui (γεν. τῆς ἀντ. tu). Et = etiam. Iura (όνομ. ἐν. ius) δίκαια. 'Η λέξις αὕτη μαρτυρεῖ συνείδησιν. Αἱ ὑπογρεώσεις τῶν ἐμπολέμων εἶναι σήμερον ἀντικείμενον διεθνῶν συμβάσεων. Adversus eam aetatem ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἡλικίας, δηλ. ἐναντίον παιδίων αὐτῆς τῆς ἡλικίας. Cui (ἐνν. aetati) ἡς (ἡλικίας). Parcimus φειδόμεθα. Etiam ἀκόμη καὶ In captis urbibus ἐν ταῖς

κυριευθείσαις πόλεσι. Adversus armatos ἐνν. viros. Post tergum = post terga. Manibus alligatis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) δεθεισῶν τῶν γειρῶν, δέσας τὰς χεῖρας. Eum reducendum pueris (δοτ.) tradidit παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς μαθητάς, ἵνα ὀδηγήσωσιν ὅπισσω (= ut reduceretur). Tὸ reducendum (re = ὅπισσω), τιθέμενον μὲ τὸ tradidit, δῆλοι σκοπόν. Beneficio... armis (ἀφαιρ. ὄργαν.). Victi (φ. vinceo). Portas τὰς πύλας (ianua = θύρα ἔξωτερικῆς οἰκίας, fores = θύρα ἔχουσα δύο φύλα (= valvae), porta = πύλη πόλεως, φρουρίου, στρατοπέδου κλπ.). Romanis. Τὸν Κάμιλλον ἐπισήμως ηὔχαριστησκαν οἱ Φαλίσκοι καὶ συνεχάρη ἡ πατρίς του, διότι ἀπεδοκίμασε τὴν ἐγκληματικὴν διαγωγὴν τοῦ διδασκάλου. Aperuerunt (φ. aperio).

Φράσεις : Manibus post tergum alligatis τὰς χεῖρας ὅπισθεν δεδεμένος, ὅπισθόδετος.

17. ΕΠΙΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΓΑΛΑΤΩΝ

In = erga. Exilio multatus ἔξορια ζημιωθείς, εἰς ἔξορίαν καταδικασθείς (διὰ τοῦ δημάρχου Λευκίου Ἀπονήγιου). Quod... divisisset διότι, ὃς ἔλεγον, εἶχε διανείμει. Ardeam εἰς Ἀρδέαν. Concessit (φ. concedo). Urbe = ex urbe. A diis παρὰ τῶν θεῶν. Ut... facerent ὅπως (οἱ θεοὶ) κάμωσι. Desiderium ἀντικ. Sui (γεν. ἀντικ., εἰς τὸ desiderium) = ἔαυτοῦ (id. ἀρ. 18) Civitati δοτ. ἀντιχαριστ. Si... fieret ἐὰν ἐγίνετο. Sibi ποκιό ἔαυτῷ, κατ' αὐτοῦ ἀθώου. Αγτιθέως, ὅμως, ὁ δίκαιος Ἀριστείδης ηὔγηθι « μηδένα καιρὸν Ἀθηναίους καταλαβεῖν, δὲ ἀκαγκάσει τὸν δῆμον Ἀριστείδου μηνοθῆναι ». Multo πολλῷ, πολὺ (ὅχι multum πρὸ τοῦ postea), ad urbem Romam πλησίον (= ad) ἦντις Ρώμης, πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Ρώμης. Nuntiatum est (ἀπροσώπως), ἀγγελία ἐγένετο, ἀνήγγειλαν. Hostes (αἰτ. πληθ.). Manlius τὸ πλῆρες ὄνομα M. Manlius Vulso, ὁ ἐπικληθεὶς Capitolinus (ὡς σωτὴρ τοῦ Καπιτωλίου τῷ 387 π.Χ.). Cum non posset ἐπειδὴ δὲν ἥδυνατο. Fugit (πρεμ.). Seniores οἱ γεροντότεροι (ἀντίθεσις εἰς τὸ iuventute). Domos ἐνν. suas = εἰς τὰς οἰκίας των. Regressi sunt (φ. regredior). Insignibus ἀφαιρ. ὄργαν. εἰς τὸ ornati (ὄνομ. ἐν. insigne) ἐφόρουν δῆλ. τὴν περιπόρφυρον τήβεννον (toga praetexta) καὶ ὅσοι ἔξ-

αὐτῶν εἶχον θριαμβεύσει τὴν ποικίλην καὶ χρυσόσημον τήβεννον (*toga pieta*) καὶ τὸν θριαμβικὸν χιτῶνα (*tunica palmata*). Aetate (ἀφαιρ. αἰτίας). Aetate confecti (ὁ. *conficio*) = ὑπὸ τοῦ γήρατος καταπεπονημένοι. Manserunt (ὁ. *maneo*). Donec... ausus est ἔως ὅτου, μέχρις ὅτου... ἐτόλμησε (ὁ. *audeo* ἡμιαποθ.). Gallus quidam Γαλάτης τις (*quidam* ὅχι aliquis, διότι παρουσιάζεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὡς γνωστός, ἀλλὰ μὴ κατονομαζόμενος· πρβλ. καὶ ἀνωτέρω senatores *quidam*). Scipione eburneo (ἀφαιρετικὴ ὄργανική). Τὸ ἐλεφάντινον σκῆπτρον ἦτο ἐκ τῶν διακριτικῶν συμβόλων (*insigne*) τῶν ὑπάτων καὶ τῶν θριαμβεύόντων, ἀλλὰ καὶ γενικῶς ἦτο σημεῖον τῆς ἔξουσίας. Οὕτως εἶχον σκῆπτρον οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀσσυρίας, ὁ Δαβίδ, οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατηγοὶ εἶχον σκυτάλην, ὁ Ἀχιλλεὺς ὠρκίσθη διὰ τοῦ σκῆπτρου του καὶ ὁ Ἐρμῆς ἔφερε τὸ κηρύκειον, ὅλοι δὲ οἱ βασιλεῖς σκῆπτρον. Καὶ σήμερον οἱ Ἀρχιερεῖς φέρουσι τὴν ποιμαντ(ορ)ικὴν ῥάβδον (*πατερίτσαν*) καὶ οἱ στρατάρχαι τὴν στραταρχικὴν ῥάβδον. Percussit (ὁ. *percutio*). Ab ea re = ab eo ἐκ τούτου, ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης. Ortum est (ὁ. *orior*). Sedibus eburneis (δοτ. ἢ ἀφαιρ. = in sedibus eburneis) insidentes. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους δικαίωμα νὰ κάθηνται ἐπὶ ἐλεφαντίνου δίφρου (*sella curūlis*) εἶχον οἱ δικτάτωρες, οἱ ὑπατοὶ καὶ οἱ τιμηταί. Trucidati sunt. Τὴν σφραγὴν ἐπηκολούθησε διαρραγὴ τῶν οἰκιῶν καὶ πυρπόλησις τῆς πόλεως, τῆς ὁποίας μέρος ἦτο ὕκοδομημένον ἐκ ξύλου. In arcem ἐναντίον τοῦ Καπιτωλίου. Taciti (μτχ. τοῦ *taceo*) = σιωπηλοί, ἐν σιγῇ (= silentio). Iamque in summum saxum evaserant (ὁ. *evado*) = καὶ ἥδη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου εἶχον φθάσει. Cum... exciverunt ἐνν. somno ἢ ex somno (ὁ. *excio*) = ὅπότε... ἐξήγειραν ἐκ τοῦ ὕπνου. Anseres sacri ἐνν. Iunoni (τῇ "Ηρᾳ"). Ἡ "Ηρα ἦτο μία ἐκ τῶν τριῶν λατρευομένων εἰς τὸ Καπιτώλιον θεοτήτων. Clangore... strepitu (ἀφαιρ. ἀναγκ. αἰτίου). Virum egregium (παράθεσις εἰς τὸ *Manlium*). Bello (ἀφαιρ.) = in bellica virtute ἐν τῇ πολεμικῇ ἀρετῇ (ἀνδρείᾳ). Deiecit (ὁ. *deicio*).

18. ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΜΙΛΛΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ

Tunc τότε. Ἡ πολιορκία διήρκεσε πολλοὺς μῆνας. Omnium (γεν. ὑποκ.). Consensu (ἀφαιρ. τροπ.) δόμοφωνίᾳ. Acciri ἀπριμφ. ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου ἢ placuit (ἔδοξεν, ἀπεφάσισαν) νὰ ἀνακαλέσουν. Μυστικὸς ἀπεσταλμένος τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ἀλλιαν ἥτταν εἶχον ὑποχωρήσει εἰς τοὺς Οὐγίους, ὁ νεαρὸς Pontius Cominius, κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ρώμην καὶ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ Καπιτωλιον, ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ Καμίλλου ὡς δικτάτωρος. Ab ἀπό. Missi ἐνν. sunt (ἢ. mitto). Absens = quamvis absens καίτερ ἀπών, εἰ καὶ ἦτο ἀπών... Obsidione fatigati — fame oppressi (ἢ. opprimo πρβλ. ἀνωτ. ἄρ. 17 : aetate confecti). Ut ἵνα, νά. Haud magnā (λιτότης) = parvā. Mercede (ἀφαιρ. τιμήματος) ἀντὶ ἐξαγοράσσεως. Paectum est συνεφωνήθη (ἢ. pango). Pondo κυρίως ἀφαιρ. τοῦ ἀρχαικοῦ pondus, γεν. - i ἀρσ. (= pondus, eris οὐδετ.). "Ελεγον οἱ Ρωμαῖοι libra pondo = 1 λίτρα κατὰ τὴν ὀλεχήν, κατὰ τὸ βάρος καὶ ἔπειτα ἀπλῶς pondo ἀκλιτον ἔνευ τοῦ libra. Ἡ ρώμ. λίτρα εἶχε βάρος 327 γραμμαρίων (περίπου 103 δράματα), ἐπομένως τὰ λίτρα, ἀφοῦ ὠρίσθησαν εἰς mille (ἐνν. librae) pondoauri (ὅπερ εἶναι παράθεσις εἰς τὸ pretium), ἥτοι εἰς χρυσοῦ λίτρας χιλίας, ἥσαν χρυσοῦ 327 χιλιόγραμμα (= κιλά), ἥτοι ὀκάδες περ. 255. Nondum auro appenso (ἀφαιρ. ἀπόλ. ἢ. appendo) = ἐνῷ ἀκόμη δὲν εἶχε ζυγισθῆ ὁ χρυσός. Οἱ Ρωμαῖοι ἐζύγιζον ἀκόμη τότε τὸ μέταλλον, ὅπερ ἐδίδετο εἰς πληρωμάς. Intervenit (πρκμ.). Auferri (παθ. ἀπριμφ. τοῦ ἢ. aufero). Aurum αἰτ. ὑποκ. τοῦ auferri. Collectis reliquiis ἀφαιρ. ἀπόλ. (ἢ. colligo). Τὰ λείψανα ἥσαν στρατιῶται ὀρκετοί, οἵτινες κατέψυγον εἰς τοὺς Οὐγίους (Βηγίους) καὶ εἰς τὰ περίγωρα τῆς Ρώμης. Exercitus (γεν. τοῦ ὄλου). De medio ἐνν. loco ἐκ τοῦ μέσου (τῶν ἀντιπάλων στρατῶν). Proelio (ἀφαιρ.) devicit μάχῃ, ἐν μάχῃ ὀλοσχερῶς (= de) ἐνίκησεν. Aggressus ἢ. aggredior). Ne... quidem οὐδέ... μάλιστα. Cladis (γεν. ἀντικ.) Recuperata... patriā (ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον.). Urbem = in urbem. Ingressus est (ἢ. ingredior). A militibus ποιητ. αἰτ. Parens — conditorque. Ἀνήγειρε τὴν Ρώμην ἐκ τῶν ἐρειπίων καὶ ἀντέστη εἰς τοὺς προτείναντας τὴν μεταφοράν της εἰς τοὺς Οὐγίους. Alter δεύτερος. Ἡ δραστηρίetas τοῦ Καμίλλου ἐπέτρεψε τούλαχιστον εἰς τοὺς Ρωμαίους μετὰ τὴν ἀποχωρησιν τῶν Γαλατῶν νὰ ἐπανορθώσουν τὴν καταστροφήν. Γ-

πηρέξεν ἀληθῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀνορθώσεως. Ἀπέθανε τῷ 365 π.Χ. εἰς ἥλικιαν 82 ἔτῶν, διατελέσας δίς ἔτι δικτάτωρ. Urbis = Romae.

19. MONOMAXIA ΤΟΥ ΤΟΡΚΟΥΤΑΟΥ ΜΕΤΑ ΓΑΛΑΤΟΥ

Cum... castra posuissent ἀφοῦ... ἐστρατοπέδευσαν, στρατοπέδευσάντων (τῶν Γαλατῶν). Postea. Οἱ Γαλάται τῷ 361 π.Χ. μετὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Καπιτωλίου πλειστάκις ἐπεχείρησαν νὰ προσβάλωσι τὴν Ρώμην. Ad tertium lapidem (ἐνν. a Roma ἢ ab urbe) παρὰ τὸν τρίτον (ἀπὸ τῆς Ρώμης) λίθον (μιλιοδεῖκτην). Ἐκάστη στήλῃ ἐκ μαρμάρου ἀπεῦχε τῆς ὁλῆς 1000 όωμ. βήματα (περίπου 1500 μέτρα). Καὶ σήμερον τοποθετοῦνται παρὰ τὰς ὄδους λίθινοι χιλιομετροδεῖκται. Trans Aniēnem πέραν τοῦ 'Α. (ἐξ ὀνομαστ. Anjen = Anio). In citeriore ripa ἐν τῇ ἐπὶ τάδε (ἥτις εἶναι πρὸς τὴν πόλιν Ρώμην πλησιεστέρα) ὅχθη. Ἡ ἀντιπέραν ὅχθη ἐλέγετο ulterior ripa. Citerior συγκρ. ἐκ θετ. citrā (ἐπίρρ.). Ἐτέθη τὸ συγκριτικόν, διότι πρόκειται περὶ δύο ὅχθων. In medio τῶν δύο στρατῶν. Υπῆρχε γέφυρα πρὸς κατάληψιν τῆς ὁποίας διεξήγετο ἐκατέρωθεν σκληρὸς ἀγών. Eximia magnitudine (ἀφαιρ. ἰδιότ.). Constitit (ὃ. consisto). In vacuum pontem εἰς τὴν κενὴν (ὑπ' οὐδενὸς κατεχομένην) γέφυραν. Quam (ἐπιτατικὸν τοῦ ὑπερθ. maxima = ὅσον τὸ δυνατόν). Potuit (θὰ ἥδυνατο ἐδῶ νὰ παραχειφθῇ τὸ ὁ., διότι ἡ ἔννοια τῆς δυνάμεως περιέχεται εἰς τὸ quam maxima...). Quem... is ὃν... οὗτος (ἀντὶ is (vir) quem = οὗτος (ὁ ἀνὴρ) ὃν...). Inquit (ὃ. inquam). Habet = (ὅχι ἔχει, ὀλλὰ) θεωρεῖ, νομίζεται ὅτι εἶναι, διὸ τοῦτο δέχεται κατηγορ. (fortissimum). Procedat (ὑποτακτ. προτρεπτικὴ πάντοτε μὲ ἐνεστ. χρόνον, ἐπέκουουσα θέσιν προστακτ.) = ἀς προχωρήσῃ, ἀς προσέλθῃ ἐδῶ. Agedum (καὶ age κυρίως προστακτ. ὃ. ago· πρβλ. ἀρχ. Ἐλλην. ἄγε, ἵθι μὲ προστακτ. καὶ ὑποτακτ. = ἐμπρὸς ἐμπρὸς ἀς προχωρήσῃ). Eventus (ὑποκείμ.). Utra... sit. Τὸ ὃ. καθ' ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις. Τὸ utra τίθεται, διότι πρόκειται περὶ τῶν δύο λαῶν ('Ρωμαίων καὶ Γαλατῶν). Bello (ἀφαιρ.). Ex statione ἐκ τῆς θέσεως, ἐκ τῶν τάξεων ἔνθα ἦτο τεταγμένος. Ad imperatorem πρὸς τὸν δικτάτωρα T. Quintius Pennus. In iussu tuo ἀγενού τῆς δικταγῆς σου. Nunquam pugnaverim (ὑποτακτ. δυνητικὴ) = οὐδέποτε ἥθελον πολεμήσει, ἥθελον τολμήσει νὰ πολεμήσω.

(nunquam pugnare velim). Εἶναι τρόπος ἐκφράσσεως μαλακώτερος (ἔὰν τεθῇ μέλλων πονηρόν pugnabo θὰ εἶναι ἀρνησις ἀπόλυτος). Etiam si... videam καὶ ἀν ἀκόμη ἔβλεπον (ὑπόθεσις πραγματοποιήσιμος εἰς τὸ μέλλον). Isti (πειριφρονητικῶς) belluae εἰς αὐτὸν τὸ ζῷον, εἰς αὐτὸν τὸν ἀπαίσιον ἄγροῦκον. Με ύποκ. τοῦ ortum esse. Ex illo ἔξ ἐκείνου. Ἡτο υἱὸς τοῦ Titus Manlius Vulso. Ή πρόθ. ex τίθεται πρὸς δήλωσιν-καταγωγῆς ἀπωτέρας, ἐδῶ ὅμως ἐπέθη ἢ ex, διότι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς δηλοῦται δι' ἀντωνυμίας (illo). Agmen στρατὸν (κυρίως αγμεν δηλοῖ στρατὸν ἐν πορείᾳ, ἀγημα, ἐνῷ acies στρατὸν ἐν παραστάξει καὶ exercitus στρατὸν γενικῶς). Macte virtute (virtute ἀφαιρ. αἰτίας)... esto εὔγε (μπρόβο) διὰ τὸ θάρρος σου, τὰ συγχρητήριά μου διὰ τὴν ἀνδρείαν σου. Ἐσώθη μόνον ἡ κλητ. macte τοῦ ἐπιθ. mactus (πρβλ. Ἐλλ. μάκαρ = εὐτυχισμένος) καὶ τίθεται ὅχι πλέον ὡς κλητ. ἀλλ' ὡς ἐπιφώνημα (= εὔγε μετὰ τοῦ virtute esto ἢ este, estote). Invictum κατηγορ. Perge - praesta (προσταχτ.). Ubi ὡς. Constiterunt (ἥ. consisto). Ensem (= gladium) τὸ μακρὸν δίκοπον σιδηροῦν ξίφος (τῶν Γαλατῶν). Cum ingenti sonitu ἐμπρόθ. προσδιορ. δηλῶν τὸ ἐπακολούθημα ἐκ τῆς καταφορᾶς τοῦ ξίφους. In arma κατὰ τῶν ὅπλων (ἴδιῃ κατὰ τῆς ἀσπίδος). Deiecit καθῆκε, κατήνεγκε (κατέβασε). Sese insinuans πυρεισδύων, διοισθίσιν (μεταξὺ σώματος καὶ ὅπλων). Uno et altero ictu (ἀφαιρ. ὀργαν.) δι' ἔνδες ἢ δύο πληγμάτων (μ' ἔνα - δύο κτυπήματα). Gladio (ἀφαιρ. ὀργαν.). Τὸ ὁμακίκον βραχύ, εὐθύ, δέξι, δίκοπον ξίφος παρελήφθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων παρὰ τῶν Ἰσπανῶν κατὰ τὸν 2ον π.Χ. αἰώνα. Ei (δοτ. ἀντιχαριστικὴ) ἐνν. Gallo. Torquem (ὄνομ. torquis). Ο στρεπτὸς τῶν Γαλατῶν (ὡς καὶ τῶν Περσῶν) ἦτο κόσμημα σχήματος κυκλικοῦ ἐκ μίτων (συρμάτων) χρυσῶν συνεσπειρωμένων. Quo δηλ. (torque) ἀφαιρ. ὀργαν. Quem collo (δοτ.) suo circumdedit = quo (δι' οὐ) collum suum (τὸν τράχηλόν του) circumdedit (περιέβαλε). Detraxit (ἥ. detraho). Cruore (ἀφαιρ. ὀργαν.). Respersum (ἥ. respergo). Eius (ὃν. is οὗτος). Torquati cognomen τὸ ἐπωνύμιον τοῦ Τορκουάτου (= Στρεπτοφόρου). Οὕτως οἱ μὲν Γαλάται πτοηθέντες ἀπεσύρθησαν τὴν νύκτα πρὸς τὰ Τίβουρα, ὃ δὲ Μάνλιος ἔλαβε στέφανον χρυσοῦν δεσχθεὶς τὰ συγχρητήρια τοῦ στρατηγοῦ.

20. ΑΥΣΤΗΡΟΤΗΣ ΤΟΥ ΜΑΝΔΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΑΓΤΟΥ

Factus (φ. facio). Bello Latino (ἀφαιρ. χρον.). Οἱ Λατῖνοι, σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων, ἔζητοσαν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν πληβείων πολιτικὰ δικαιώματα (ius civitatis), ἐξ οὗ ἡ ἀφορμὴ τοῦ φοβεροῦ πολέμου κατὰ τῶν Λατίνων (340 - 338 π.Χ.). Ut ΐνα. Disciplinam. 'Ο φόβος ἦτο μέγας, διότι οἱ ἀντίπαλοι εἶχον ὅμοιότητα πειθαρχίας ὅπλων καὶ τακτικῆς. "Οθεν πρὸς ἔξασφάλισιν τῆς νίκης ἀπεφάσισαν οἱ ὄντες νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν παλαιὰν αὐστηρὰν πειθαρχίαν (=restituo). Edixit (φ. edico). Ne quis... pugnaret ὅχι ne aliquis (id. ἀρ. 4). Extra ordinem ἔξω τῆς τάξεως. In hostes = adversus hostes ἢ cum hostibus (ἐν Καμπανίᾳ, πλησίον τοῦ Βεζουβίου). Forte κατὰ τύχην. Prope (πρόθ. μὲν αἰτ.). Accesserat (φ. accedo). Ubi (εὐθὺς) ὡς. Praeerat (φ. prae sum). Visne? Θέλεις; ("Οταν ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι γνωστὸν ἀν θὰ εἶναι ναι ἡ ὅχι, προσαρτᾶται τὸ περὶ εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, ὡς ἐδῶ). Mecum ἔννοιάν μου. Singularis proelii = μονομαχίας (μάχης ἀνδρὸς πρὸς ἄνδρα). Eventu ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος. Ut cernatur quanto... praestet ΐνα κριθῇ πόσον.... ὑπερέχει. Τὸ quanto κατ' ἀφαιρ. (=quantum), διότι τὸ φ. praestare δηλοῦ σύγκρισιν. Romano δῆλον equiti. Iuvenis (γεν.). 'Ο ἀνθρωπὸς ἐφ' ὅσον δὲν ὄμιλει, εἶναι infans, ἔως ἡλικίας 15 ἑτῶν λέγεται puer, ἀπὸ 15 — 25 adulescens, ἀπὸ 25 — 40 iuvenis, ἀπὸ 40 — 60 vir, καὶ ἀπὸ 60 καὶ ἥνω senex. Detrectandi certaminis pudor γερουνδιακὴ ἔλξις (ἀνευ ἔλξεως pudor detrectandi certamen) ἡ ἐντροπὴ τῆς ἀποποιήσεως τῆς μονομαχίας. Oblitus ἐπιλαθόμενος, λησμονήσας (φ. obliviscor). Imperii (τῆς κύρωσις) διατάχης. Paterni = patris. Ruit ὄρμα. Execussum (φ. executio) καταρριψέντα, καταρριψόμας. Trasfixi (φ. transfigo). Spoliis lectis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = συλλέξας τὰ λάσιρα (φ. lego). Vénit (προκμ.). Classico (ἀφαιρ. δργαν.). Frequentes ἀθρόοι, πολυπληθεῖς, ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ. Tu τὸ β'. πρόσ. τῆς ἀντων. ὡς ὑπόκ. παραλείπεται, ἐκτὸς ἐὰν δηλοῦται ἀντίθεσις μεταξὺ δύο τιμημάτων ἡ ἐὰν ἡ σκέψις ἐκφράζῃ ζωηρότητα, ἔκπληξιν, ἀγανάκτησιν. Oportet ut disciplinam restituas = oportet (te) disciplinam restituere πρέπει σὺ νὰ ἀποκαταστήσῃς τὴν πειθαρχίαν. Poena tua (ἀφαιρ. δργ.). Iuventuti, δοτ. ἡθική. I (προστατευτ. φ. eo) adlīga ἐνν. eum. Metu ἀφαιρ. αἰτίας. Obstupuerunt (φ. obstupesco). Cervīce caesā

ἀφαιρ. ἀπόλ. (ῥ. caedo). Fusus est (ῥ. fundo). In questus et lamenta (αἰτ. πληθ.) Eruperunt (ῥ. erumpo). Manlio... redeunti δοτ. τοῦ rediens (ῥ. redeo). Tantum μόνον, μόνοι. Exierunt (ῥ. exeo). Vita ἐνν. eius. Όμοιώς προσηγέθη πρὸς τὰ τέκνα του καὶ ὁ Βροῦτος (πρβλ. ἀριθ. 10).

Φράσεις : Qui equitatuī praeeerat ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἵππου. Dectectandi certaminis pudor τὸ αἰσχος, ἡ ἐντροπὴ τῆς ἀποποιήσεως τῆς μονομαχίας. Latinum excussum transfixit τὸν Λατῖνον κατέρριψεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ διεπέρασεν. I, lictor, adliga ad palum ὅπαγε, ὁ αβδοῦχε, νὺ προσδέσης εἰς τὸν πάσσαλον. In questus et lamenta eru- perunt ἔξερράγησαν (ἔξεσπασαν) εἰς φρικτὰ παράπονα.

21. ΚΑΘΟΣΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΔΕΚΙΟΥ ΜΥΟΥ

Valerio... Cocco consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) τοῦ Βαλερίου (καὶ) τοῦ Κόσσου ὑπάτων ὄντων. Ἡ ἐλλείπουσα μτχ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ esse, ἀναγκάζει νὰ τεθοῦν εἰς τὴν Λατιν. γλῶσσαν ἀνευ μετοχῆς ὀνόματα δηλωτικὰ ἀξιωματος, ἡλικίας (consul, puer κ.τ.τ.). Τὰ ὀνόματα τῶν ὑπάτων φέρονται ἀσυνδέτως. Tribunus militum χιλιαρχος. Ἡσαν 10 εἰς ἐκάστην λεγεῶνα ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ὑπὸ τοὺς στρατη- γούς. Exercitu... clauso (ἀφαιρ. ἀπόλ. ῥ. claudio). In angustiis ἐν τοῖς στεναῖς, ἐν χαράδρᾳ τινὶ (πλησίον τοῦ Βενεβέντου), ἡς τὰ ὑπερκείμενα ὑψώματα τοῦ ὄρους Γαύρου κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐ- χθροῦ. Castris (δοτ. εἰς τὸ imminentem). Hostium (γεν. κτητ.). Accepto praesidio (ἀφαιρ. ἀπόλ. ῥ. accipio). Praesidio φρουρᾶς, τιμήματος στρατοῦ. Spatium (ἐνν. temporis) χρόνον, χρόνου διάστη- μα. Aequiorem locum εἰς τόπον εύνοικώτερον (ὡς πρὸς τὰς τοπικὰς συνθήκας). Ad subducendum agmen πρὸς τὸ δόδηγῆσαι κρυφὰ (= sub) τὸν στρατόν. Colle... circumdato ἀφαιρ. ἀπόλ. ῥ. circum- do). Quem insederat ὁν (λόφον) εἶχε καταλάβει (ῥ. insideo). Ar- matis (ἀφαιρ.). Somno oppressas (ῥ. opprimo, ἀφαιρ. τοῦ ἐσωτ. αἰτίου) = βαθέως κοιμωμένας, ὑπὸ βαθέος ὕπνου κατεχομένας. Ab exercitu (ποιητ. αἴτ.). Corona obsidionali (ἀφαιρ. ὁργαν.) πολιορ- κητικῷ στεφάνῳ. Ο στέφανος οὗτος, προχείρως γενόμενος ἐκ χλόης καὶ ἀνθέων τῶν ἀγρῶν τῆς πολιορκουμένης πόλεως (ὅθεν καὶ corona

graminea ἐκαλεῖτο), προσεφέρετο εἰς τὸν κατορθώσαντα τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς μεγίστη καὶ δυσεπίτευκτος τιμὴ. Qui... liberasset καθ' ὑποτακτ., διότι δῆλοῦ τὸ ἐνδεχόμενον = ὅστις θὰ ἤλευθέρωνε. Bello Latino (ἀφαιρ. χρόν.). Cum utrius... obvenisset (ἀπρόσ. ἔκφρασις) ἐπειδὴ ἐκατέρῳ εἶχε συμβῆ νὰ ἔδη ἐν ὄνειρῳ, ὅτι οὗτος ὁ λαὸς θὰ γίνη νικητής... Somnio = in somnio ἐν ὄνειρῳ, καθ' ὑπνους. Eum... fore (= eum futurum esse ὑποκ. τοῦ obvenisset). Victorem (κατηγορ.). Cecidisset (φ. cado) θὰ ἔπιπτε, θὰ ἐργανεύετο (τότε). Convénit (πρκμ.) inter eos ut..., se devovēret συνεφωνήθη μεταξὺ αὐτῶν, συνεφωνήθησαν μεταξύ των νά... Ut se devovēret (ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. convénit). Laboraret θὰ ἐκινδύνευε. Ut diis manibus (δοτ.) se devovēret ἵνα καθιερώσῃ ἑαυτὸν τοῖς χθονίοις θεοῖς (ὑπὲρ τῆς πατρίδος), νὰ δώσῃ ἑαυτὸν εἰς ἔκούσιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατον. Manes ἐλέγοντο αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων καὶ, ἐπειδὴ ἐθεοποιοῦντο, ὧνομάζοντο dii manes. Ἐπροστάτευον τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Οἰκογένειαν. Inclinante (ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ.). Sua parte = suo cornu. In medios hostes εἰς τὸ μέσον τοῦ ἐχθροῦ. Concidit (φ. concido). Telis (ἀφαιρ. δργαν.) obrutus = κατακλυνθείς, κατάφορτος καιρίων (θανατηφόρων) πληγμάτων, καιρίκης πληγάς δεχθείς.

Φράσεις: Valerio Maximo Cornelio Cocco consulibus ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ B.M. καὶ τοῦ K.K. Somno oppressas βυθισμένας εἰς βαθὺν ὑπνον. Intempestā nocte ἐν βαθείᾳ νυκτί, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός. Concidit obrutus telis ἀπέθανε πλείστας πληγάς λαβών, ἀπέθανεν ὑποκύψας εἰς τὰ πολλὰ τραύματα.

22. Η ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΦΑΒΡΙΚΙΟΥ

Unus ex legatis = Unus legatorum (γεν. διαιρ.). Ο Φαβρίκιος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς. Captivis πρόκειται περὶ τῶν αἰχμαλώτων τῆς μάχης τῆς Ἡρακλείας τῷ 280 π.Χ., οὓς ἔκράτει ὁ Πύρρος. Πολλοὶ τούτων ἦσαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων καὶ τινες μάλιστα ἀνήκουν εἰς παλαιὰς οἰκογένειας τῆς Ῥώμης. De captivis redimendis (γερουνδιαικὴ ἔλξις): ἔκει ἔλξεως θὰ ἦτο de redimento (γερούνδιον) capti-

vos = πρὸς ἐξαγοράν, πρὸς τὸ ἐξαγοράσαι τοὺς αἰχμαλώτους. Cuius... nomen οὖ... τὸ ὄνομα. Magnum (κατηγορ.). Ut viri... ως ἀνδρός... (παράθεσις) εἰς τὸ cuius, δηλ. Fabricii. Bello (ἀφαιρ.). Eum = Fabricium. Prae ceteris ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς (περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους). Cum vellet ἐπειδὴ ἥθελε, θέλων. Obtulit (ὁ. offero). Repudiavit καθὼς ἄλλοτε καὶ ὁ Μ' (= Manius) Curius Dentatus ἀπέκρουσε τὰ προσφερόμενα δῶρα τῶν Σαμνιτῶν. Imperavit suis ut... admoveretur διέταξε τοὺς ἔσυτοῦ (στρατιώτας) νὰ προσαχθῆ. Secum μεθ' ἔσυτοῦ, δηλ. τοῦ Πύρρου (πρβλ. mecum μετ' ἔμοι, tecum μετὰ σοῦ, nobiscum μεθ' ἡμῶν, vobiscum μεθ' ὑμῶν). Post aulaea ὅπισθεν παραπετάσματος. Fabricio... colloquenti (ὁ. colloquor) δοτ. εἰς τὸ admoveretur. Ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ad Fabricium. Quod δ (= τοῦτο δέ). Ubi ως. Dato... remotis ἀφαιρ. ἀπόλ. χρόν. (ὁ. removeo). Emisit (ὁ. emitto) ἐξέβαλε. Manum = proboscidem τὴν προβοσκίδα. Pellexit (ὁ. pellicio). Admiratus (μτχ. αἰτιολ.). Invitavit ut.. προέτρεψε νὰ... (ως προτροπῆς σημαντικὸν ἐδέχθη τὸν σύνδ. ut μὲ ὑποτακτ.). Secumque καὶ μεθ' ἔσυτῶν (τοῦ Πύρρου καὶ τῶν ἄλλων). Regni sui τοῦ ἔσυτοῦ βασιλείου. Quarta parte... oblatā (ἀφαιρ. ἀπόλ. ὁ. offero) ἐνν. ei (= Fabricio) προσενεχθέντος αὐτῷ τοῦ τετάρτου (μέρους), προσενεγκῶν τὸ τέταρτον. Ἡ μεγάλη αὐτὴ γενναιοδωρία ὑπενθύμιζει τοὺς λόγους τοῦ αὐτοκράτορος Πέτρου τοῦ Μεγάλου, ὅστις φέρεται εἰπὼν τὰ ἔξης κατὰ τὴν ἐπίσκεψήν του ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τοῦ τάφου τοῦ Richelieu: «Μεγάλε ἄνθρωπε, θὰ ἔδιδον εἰς σὲ τὸ ἡμισυ τῆς αὐτοκρατορίας μου, διὰ νὰ κυβερνήσω τὸ ὑπόλοιπον μαζί σου ». Cui = sed εἰ ἄλλα τούτω. Malum ἐνν. me iudicas. Cur me ambis? διατὶ ἐπιζητεῖς νὰ ἀποκτήσῃς (νὰ κερδίσῃς) τὴν φιλίαν μου ;

Φράσεις: Εύνι / honorifice, ac liberaliter accepit ἐδέχθη αὐτὸν μετὰ τιμῶν, ως ἀρμόζει εἰς ἐλεύθερον ἄνθρωπον. Quod ubi factum est τούτου δὲ γενομένου.

23. ΧΡΗΣΤΟΤΗΣ ΤΟΥ ΦΑΒΡΙΚΙΟΥ

Anno interiecto (ὁ. intericio ἀφαιρ. ἀπόλ. χρόν.). Omni spe... sublatā (ὁ. aufero ἀφαιρ. ἀπόλ. αἴτιολ.). Pacis concilliandae ἁνευ γερουνδ. ἔλξεως θὰ ἥτο conciliandi pacem = τοῦ συνάψι εἰρήνην, συνάψεως εἰρήνης. Consul τῷ 278 π.Χ. διὰ δευτέρων φοράν. Missus est (ὁ. mitto). Τῷ 279 π.Χ. ὁ Πύρρος εἶχε καταγάγει ἐν "Ασκλω τῆς Ἀπουλίας δευτέρων νίκην, ἄγονον ὅμως, ὡς ἥτο ἡ τῆς Ἡρακλείας. "Εκεῖτε ὁ πόλεμος ἔξακολουθεῖ. 'Ο Φαβρίκιος διώκει μετὰ τοῦ συνυπάτου του Q. Aemilius Papus τὸν ῥωμαϊκὸν στρατόν.

Cum... haberent ἐπειδή... εἶχον. Medicus ὁ ἱατρὸς (Φίλιππος). Nocte ἐν ὥρᾳ νυκτός. Si dederis (τετελ. μέλλ. = ἐὰν θὰ ἔχῃς δώσει, ἐὰν θὰ δώσῃς = si dabis). Veneno (ἀφαιρετικὴ ὁργανική). Hunc vinclum (ὁ. vincio) reduci iussit (ὁ. reduco) κατὰ λέξιν : διέταξε νὰ ἐπαναχθῇ [νὰ ὀδηγηθῇ δπίσω] οὗτος δεδεμένος (δέσους διέταξε νὰ..., ἔδεσε καὶ διέταξε νά...). Dici σύναψον μετὰ τοῦ reduci iussit. Tίθεται παθητ. ἀπρμφ. ἀντὶ ἐνεργητικοῦ, ὅταν τὸ ὑποκείμενον δὲν εἶναι ὠρισμένον (νὰ ἐπαναχθῇ, νὰ λεχθῇ, ἀντὶ νὰ ἐπαναγάγωσι καὶ νὰ εἴπωσι). Quae... spopondisset (ὁ. spondeo) ποῖα (πράγματα)... εἶχεν ὑποσχεθῆ, ποίας ὑποσχέσεις κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ (τοῦ Πύρρου) εἶχε δώσει. ('Η ὑποτακτικὴ δικαιολογεῖται ἡ ὡς πλαγία ἐρώτησις ἡ ἐκ τοῦ ὅτι ἔχαρτάται ἐκ τοῦ ἀπρμφ. dici). Fertur (ὁ. fero) = dicitur. Ille τὸ ille δεικνύει τὴν ἴδεαν τοῦ μεγαλείου καὶ θαυμασμοῦ (πρβλ. τῆς Ἐλληνικῆς : Καλλίστρατος ἐκεῖνος). Qui... posset ὅστις θὰ ἡδύνατο νά. Ab... a ἀπό... ἀπό...

In gloriosa paupertate. Λίαν πτωχοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν οἱ ἐνδοξότεροι ὑπατοὶ τῶν χρόνων τούτων. 'Ο Μάνιος Κούριος Δεντάτος ἔθεώρει ἐπικίνδυνον πολίτην τὸν μὴ ἀρκούμενον εἰς ἐπτὰ πλέθρα. 'Ο Φαβρίκιος, τιμητής ὧν, ἔξεδίωξε τῆς Συγκλήτου τὸν Κορνήλιον Ρουφίνον κατόχον 10 λιτρῶν ἀργύρου κατειργασμένου (ἀργυρῶν σκευῶν). Exegit (ὁ. exigo). Decessit (ἐνν. vitā ἀφαιρ.) ἀπέθανε (ὁ. decedo). Filibus δοτ. πληθ. τοῦ filia πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς δοτ. πληθ. τοῦ ἀρσ. filius. Dotem (ὁν. dos). Ut... reliquerit (πρκμ. ὑποτακτ.) ὥστε... κατέλιπε. Partes ὁ πληθ. τῆς λέξεως pars ἔχει ἀναλόγους σημασίας, π.χ. partes = πρόσωπον (ῥόλος ὑποκριτοῦ), μερὶς (κόμμα), καθήκον, καθήκοντα. Sibi desumpsit (ὁ. desumo) ἀνέλαβε δι' αὐ-

τούς. Ex communi aerario ἐκ τοῦ κοινοῦ ταμείου, ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ χρημάτων τοῦ δημοσίου. Τοῦτο ἐφυλάσσετο ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κρόνου (Saturnus). Datis... dotibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.). δώσασα... προῖκας. Eas = filias. Collocavit ἀποκατέστησεν (ὑπάνθρωπενσε).

Αξία ἔξαρσεως τοῦ Φαβρικίου ἡ διαγωγή, ἥτις δεικνύει, ὅτι ἐν πολέμῳ δ σκοπὸς δὲν ἀγιάζει τὰ μέσα.

Φράσεις: Anno interiecto μετὰ ἐν ἔτος, μετὰ παρέλευσιν ἐνδεξτοὺς.

24. NIKAI KAI PTWΧEIA TOΥ RHGOUΛOΥ

Poenos τοὺς Καρχηδονίους. Οὗτοι καλοῦνται Poeni (Φοίνικες) ὡς ἄποικοι τῶν Φοινίκων. Magna clade (ἀφαιρ. δργαν.). Ο Ρήγουλος μετὰ τοῦ Λευκίου Μανλίου Οὐόλσωνος κατεναυμάχησε τὸν στόλον τῶν Καρχηδονίων παρὰ τὸ "Εκνομον ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας (256 π.Χ.). Affecit (φ. afficio). In Africam τῷ 256 π.Χ. κατὰ τὸν α' Καρχηδονιακὸν πόλεμον (264—241 π.Χ.). Primus μόλις μετὰ 50 περίπου ἔτη (τῷ 204 π.Χ.) ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀνθυπάτου Σκιπίωνος ἔγινεν ἡ κυριωτέρα ἐκστρατεία τῆς Αφρικῆς. Traiecit διέβη, διεπεριώθη. Η Σύγκλητος, ἀναθαρρήσασα ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Δουϊλίου παρὰ τὰς Μυλὰς (260 π.Χ.), ἐνόμιζεν, ὅτι διὰ τῆς μεταφορᾶς τοῦ πολέμου εἰς τὴν Αφρικὴν θά ἐτίθετο τέρμα. Expugnavit οἱ κατοικοὶ τῆς Καρχηδόνος περιωρίσθησαν εἰς τὴν ὁγύρωσιν κύτης, ἀφίνοντες τὴν ἄλλην χώραν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Ρωμαίων, συλλαβόντων ὑπὲρ τὰς εἴκοσι γηλιάδας αἰγυμαλώτων. Cum (πρόθ.) ἐναντίον. Monstris. Εδῶ ἀναφέρουσιν δψιν πελωρίου μεγάθους. Regulo δοτ. εἰς τὸ prorogatum est (παρετάθη). Ob res bene gestas διὰ τὰ πολεμικὰ κατορθώματα, ἐπιτεύχματα. In annum proximum εἰς τὸ προσεχὲς ἔτος, ἐν ἔτος ἔτι (255 π.Χ.). Quos = hoc autem. Ubi ὡς. Villicum ὑποκείμ. τοῦ mortuum esse (φ. morior). Quem ἐνν. agellum iugerum (γεν. πληθ.). Servum ὑποκείμ. τοῦ aufugisse. Nactum αἰτ. μετοχῆς αἰτιολ. ἀναφερομένης εἰς τὸ servum (φ. nanciscor). Ablato (φ. aufero) instrumento (ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον.). Mortuum esse... aufugisse... petere ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ scripsit = ἔγραψεν

ἔστειλε γράμμα καὶ ἀνέφερεν ὅτι. Se (= Regulum) εἶναι ὑποκ.
 τοῦ petere. Ut ἵνα, ὅπως. Sibi (= Regulo) συνάπτεται τῷ mittere-
 tur. Successor. (διάδοχός του). Ne... deessent (δ. desum) ἵνα
 μή... ἐλλείπωσι. Omnia ad vivendum necessaria πάντα τὰ πρὸς
 τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Agro deserto (δ. desero, ἀφαιρ. ἀπόλ.). Uxori et
 liberis (δοτ. προσωπικὴ εἰς τὸ deessent). Acceptis litteris (ἀ-
 φαιρ. ἀπόλ. χρον. = ληφθείσης τῆς ἐπιστολῆς, λαβοῦσα τὴν ἐπιστο-
 λήν). Res (= instrumenta rustica) αἰτ. πληθ. ὑποκ. τοῦ redimi.
 Pecuniā publicā (ἀφαιρ. δργαν.). Agellum colendum locavit ἐμί-
 σθωσεν (ἔδωκεν ἐπὶ ἐνοικίῳ) πρὸς καλλιέργειαν (τὸ γερουνδῖβον μὲ τὸ
 locavit δηλοῦ τὸν σκοπόν). Proeliis (ἀφαιρ.). Opes τὰς στρατιωτι-
 κὰς δυνάμεις. Contudit (πρκμ. τοῦ contundo). Quam = sed eam (pa-
 cem). Cum... nolle ἐπειδὴ δὲν ήθελε νὰ... (δ. nolo). Nisi εἰμὴ
 μόνον. Durissimis condicionibus (ἀφαιρ. = ἐπὶ ὄροις βαρυτάτοις).
 Ο 'Ρήγουλος ἤξιωσε τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἀπὸ τῆς Σικελίας, τὴν
 παράδοσιν ἀνεύ λύτρων τῶν 'Ρωμαίων αἰχμαλώτων, τὴν ἔξαγοράν τῶν
 Καρχηδονίων αἰχμαλώτων, τὴν καταβολὴν τῶν πολεμικῶν ἔξόδων, φό-
 ρον ἐτήσιον καὶ τὴν ὑπόσχεσιν χορηγήσεως εἰς τοὺς 'Ρωμαίους πεντή-
 κοντα τριήρων εἰς πᾶσαν στρατολογίαν. Λ Lacedaemoniis παρὸ τῶν
 Λακεδαιμονίων. Οὕτοι ἤσαν τέλειοι πολεμισταὶ καὶ ὑπηρέτοιν, καθὼς
 καὶ οἱ ἄλλοι "Ελληνες ἔκουσίως, ὡς μισθοφόροι εἰς ξένους στρατούς (πρβλ.
 τοὺς μαρίους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κύρου, ὃν δὲ Ξενοφῶν κάμνει μνείαν
 ἐν τῇ Ἀναβάσει. Petierunt (δ. peto).

Φράσεις: Acceptis litteris μετὰ τὴν λῆψιν τῆς ἐπιστολῆς.
 Publicā pecuniā, δημοσίᾳ δαπάνῃ. Pacem cum nolle nisi durissi-
 mis condicionibus dare (ο 'Ρήγουλος) μὴ θέλων νὰ παραχωρήσῃ τὴν
 εἰρήνην εἰμὴ ὑπὸ σκληροτάτους ὄρους.

25. Ο ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΟΥΛΟΥ

Duce Xanthippo (ἀφαιρ. ἀπόλ.) στρατηγοῦ ὄντος, στρατηγοῦν-
 τος τοῦ Ξ. Viro (ἀφαιρ.) belli peritissimo παράθ. εἰς τὸ Xanthippo.
 Οὕτος μετέβαλε ῥίζικῶς τὴν στρατηγικὴν τῶν Καρχηδονίων, ἐπιζητήσας
 καὶ ἐπιτυχών νὰ πολεμήσῃ οὐχὶ εἰς τὰ ὑψώματα, ἀλλ' ἐκεῖ ἔνθα τὸ ἴπ-

πικόν καὶ ἵδιξ οἱ ἐλέφαντες θὰ ἐχρήσιμο ποιοῦντο καταλλήλως. Ultimā (ἀφαιρ. δργαν.). Τὸ ἐπίθ. ultimus μεταφορικῶς δηλοῦ : ὁ μεγαλύτερος, ὁ μέγιστος καὶ μεταφράζεται ἀναλόγως τοῦ οὐσιαστικοῦ τὸ ὄποιον συνοδεύει, ἐδῶ π.χ. ultima pernices = γενική, πληρεστάτη καταστροφὴ (πρβλ. ultima poena), ἡ ἐσχάτη τῶν ποιῶν, ὁ θάνατος. Superfuerunt (ρ. supersum). Vicerunt ἐνίκησαν τῷ 255 π.Χ. παρὰ τὴν νῦν Τύνιδα τὸν Ρήγουλον, εὑρεθέντα πρὸ ὑπερτέρων δυνάμεων (πεζικοῦ, ἵππικοῦ καὶ ἐλεφάντων.). Duo tantum milia δύο μόνον χιλιάδες (ἐκ τῶν δέκα). Hominum γεν. διαιρ. εἰς τὸ milia Remanserunt (ρ. remaneo). Ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπολειφθέντες, ἀποπλεύσαντες ἐκ τῆς Clupea, ἐναυάγησαν καὶ δλοσχερῶς κατεστράφησαν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Σικελίας. Captus ἐνν. est (μετὰ πεντακισχιλίων στρατιωτῶν). Deinde τῷ 250 π.Χ. Μετὰ τὴν ἡτταν (251 π.Χ.) εἰς Πάλινορμον (νῦν Palermo) προσέβησαν οἱ Καρχηδόνιοι εἰς προτάσεις εἰρήνης ἐλπίζοντες τούλαχιστον τὸ δυνατὸν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων. De captivis commutandis γερουσιασκὴ ἔλξις = de commutando captivos περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων. Missus est (ρ. mitto) μετ' ἀλλῶν ἀπεσταλμένων Καρχηδόνιων. Dato iureiurando ut... (ἀφαιρ. ἀπόλ. γρον. ρ. do = δώσας δρκον, δρκισθείς, ἀναλαβὼν τὴν ὑποχρέωσιν δι' δρκου, νά...). Iureiurando ἀφαιρ. τοῦ iusiurandum. Ut... rediret ἵνα... ἐπινέλθῃ. Carthaginem εἰς Καρχηδόνα. Si non impetravisset ἐδὲ δὲν θὰ ἐπετύγχανε (τότε). Qui=is autem. Cum venisset ἀφοῦ ἥλθεν, ἐλθών. Mandata τὰ ἐντεταλμένα. Exposuit (ρ. expono). Ne diceret... recusavit νὰ εἴπῃ, ν' ἀποφανθῇ... ἥρνήθῃ (δὲν ἥθελησεν), εἴπεν δτι δὲν θὰ ἀποφανθῇ... Θὰ ἀρνηθῇ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην. Se son esse senatorem (εἴπεν δτι) αὐτὸς δὲν εἶναι συγκλητικός, ἐφ' ὅσον χρόνον ἔδεσμενετο δι' δρκου. Hostium τῶν ἐχθρῶν δν ἐπέβαλον οἱ ἐχθροί. Iussus... dicere sententiam διαταχθείς, λαβών τὴν διαταγὴν νὰ ἀποφανθῇ γνώμην. Negavit esse utile: dixit esse inutile ἡ dixit non esse utile (κατηγορ.). Reddi ὑποκ. τοῦ esse. Quod... essent διότι κατ' αὐτὸν ἥσαν. Adulescentes... duces (κατηγορ.). Senectute (ἀφαιρ. αἰτίου). Confectus ἐνν. esset. Cuius. Ἡ σύνταξις: cuius (=eius autem cum auctoritas valuisse). Cum retineretur εἰ καί... Α propinquis amicis (ποιητ. αἰτίον) ὑπὸ τῶν... Vero βεβαίως. Se (ὑποκειμ. τοῦ proficisci). Exquisita φρικώδη, ἐξεζητημένα. Conservandum (ἐνν. esse) δτι ἐπρεπε νὰ τηρήσῃ. Reversum (ἐνν. Re-

gulum). Συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐννοούμενον eum (ἀντικ. τοῦ necaverunt). Omni cruciati (ἀφαιρ. δργαν. = διὰ παντὸς βασανισμοῦ, διὰ πάσης κακομεταχειρίσεως). Palpēbris resectis (ὅ. reseco) ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἀποκόψαντες οἱ Καρχηδόνιοι τὰ βλέφαρα. Cum... esset ὅτε... ἦτο. Ardentissimus (κατηγορ.). Eductum (eum, δηλ. Regulum) (ἔξ- αγθέντα, ἔξαγαγόντες). Coēgerunt (ὅ. cogo). Undique σύναψον πρὸς τὸ horrentem (φρίττουσαν, ἔχουσαν πολλά, πανταχόθεν ἐφωδιασμένην διά...). Cum... confoditur (ἐνεστῶς ἔξηγούμενος διὰ παρατ. = ἐνῷ... διεπερᾶτο). (Ferreis stimulis (ἀφαιρ. δργαν.) διὰ τῶν σιδηρῶν ἥλων = clavis praeacūtis). Vigiliis... dolore (ἀφαιρ. ἀναγκ. αἰτίου*). Hic... exitus. Τὸ hic καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀρσ. exitus (ἀντὶ hoc fuit τοῦτο ὑπῆρχε τὸ τέλος). Ipsā quoque vitā (β' ὅρος συγκρ. = καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ βίου του). Etsi diu actā (ἀφαιρ. καίπερ) ἐπὶ μακρὸν χρόνου διανυθέντος (τοῦ βίου) διὰ (μέσου) μεγίστης δόξης.

Φράσεις : Duce Xanthippo ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ξανθίππου. Negavit esse utile εἶπεν, ὅτι δὲν συμφέρει. Cuius cum valuissest auctoritas ἐκνικήσαντος τοῦ κύρους τῆς γνώμης αὐτοῦ. Repente educatum coēgerunt διέταξαν ἀμέσως νὰ ἔξελθῃ ὑποχρεώσαντες νά...

26. ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΑΒΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΙΟΥ

Q = Quintus. Iam senex ἥδη γέρων (ὄν). Filio suo δοτ. ἥθικὴ εἰς τὸ legatus, δυναμένη νὰ μεταφρασθῇ καὶ διὰ γεν. = τοῦ υἱοῦ του, ἀλλ' ἡ δοτ. δηλοῦ τὴν ὀνεξαρτησίαν = εἰς τὸν υἱόν του, παρὰ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ο πατήρ του ἡλικίας 62 ἐτῶν εἶχε διατελέσει πολλάκις ὑπατος. Consuli (κατηγ.) ὑπάτῳ ὄντι (213 π.Χ.). Legatus ὕπαρχος, ἀντιστράτηγος. Οι legati ἡσαν συγκλητικοί, οἵτινες ἐστέλλοντο ὡς σύμβουλοι (δθεν καὶ τὸ ὄνομα legati), καὶ ἐτίθεντο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ ὑπάτων, τοὺς δποίους ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀντικαθίστων. Cum... veniret ὅτε ἤρχετο (= ei venienti). Obviam patri ποὸς ἀπάντησιν τοῦ πατρός. Pro more = more ἵ ut mos erat

= κατὰ τὸ ἔθος, ὡς ἔθος ἦτο. Anteibant (ὁ. anteeo). Equo vehebatur ἀφαιρ. δργ. δηλοῦσα τὸ ποῦ. Δύναται ἀντ' αὐτῆς νὰ τεθῇ καὶ πρόθ. in (in equo) = ἐπὶ ἵππου ὠχεῖτο (ἐφέρετο), ἵππευε. Nec descendit (nec = et non) καὶ δὲν κατέβη, χωρὶς νὰ καταβῇ. Appropinquante consule (ἀφαιρ. ἀπόλ. ἐναντιωμ. = εἰ καί, ἀν καί). Verecundiā (ἀφαιρ. αἰτίου). Verecundiā maiestatis (γεν. ἀντικ.) αἰδούμενοι (ἐκ σεβασμοῦ πρὸς) τὸ ἀξιωμα. Taciti (κατηγ. εἰς τὸ ἐννοούμενον facti) = σιωπηλοί (γενούμενοι), σιωπήσαντες, ἐν σιωπῇ. Iam praeterierant ἥδη εἶχον παρέλθει (ὁ. praetereo). Quod = hoc autem τοῦτο δὲ (τὴν συμπεριφορὰν ταύτην). Cum... animadvertisset ἀφοῦ παρετήρησε, παρατηρήσας. Proximum ἐνν. sibi = τὸν « ἡγούμενον ». Ἡτο τελευταῖος τῶν ῥαβδούμων καὶ ἐπομένως ὁ πλησιέστερος καὶ μᾶλλον τετιμημένος, δι᾽ ὁ ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων « ἡγούμενος », καὶ ἦτο ὁ ἄμεσος ἐκτελεστῆς τῶν διαταγῶν τοῦ ἀρχοντος. Fabio δοτ. Ex equo ἡ ἀπλῶς (ἀφαιρ.) equo. Desiliens ἐνν. ex equo ἡ ab equo. Fili (κλητ. τοῦ filius), νιέ μου. Inquit (ὁ. inquam). Contempsi (ὁ. contemno). Experiri... an scires agere..., νὰ δοκιμάσω... ἢν γνωρίζης (ἢν εῖσαι εἰς θέσιν) νά...

Tanto cognomine τόσον μεγάλου (ὠραίου καὶ τιμητικοῦ) ἐπωνυμίου (ἀφαιρ. εἰς τὸ dignus). Τὸ μέγα τοῦτο ἐπωνύμιον (Maximus) διέκρινεν αὐτὸν ἀπὸ τὰ ὅλα μέλη τῆς οἰκογενείας του. 'Αλλ' ἐκτὸς τούτου φέρεται καὶ μὲ ὅλο ἐπωνύμιον, τὸ τοῦ Μελλητοῦ (Cunctator), τὸ ὄποιον εἶναι χαρακτηριστικώτερον. Habitus est ἐθεωρήθη, ἐνομίσθη. Cautior quam promptior προφυλακτικώτερος ἡ δραστηριώτερος, προνοητικός πως, συνετός πως ἡ ταχύς (πρόθυμος) πρὸς δρᾶσιν. Insita... prudentia ἡ ἔμφυτος σύνεσις (μηγ. τοῦ insero). Ingenio δοτ. εἰς τὸ insita. Bello δοτ. εἰς τὸ aptissima. Nemini dubium est quin..., restituerit (ὑποτακτ.) οὐδὲν ἀμφίβολον εἶναι ὅτι (οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι, πάντες εἶναι βέβαιοι ὅτι) ἀποκατέστησε. Rem Romanam (πρβλ. ἀριθ. 11 : res τὰ τῆς 'Ρώμης). Cunctando (ἀφαιρ. δργαν. τοῦ γερονυδίου δηλοῦσα τρόπον) διὰ τῆς ἀναβλητικότητος μέλλων, ἀναβάλλων.

Φράσεις: Equo vehebatur senex ὁ γέρων ἦτο ἐφιππος. Ad summam senectutem μέχρι βαθυτάτου γήρατος. Cautior quam

promptior habitus est ἐθεωρεῖτο (τὸν ἐθεώρουν) ὅτι εἶχε μεγαλυτέραν σύνεσιν ἢ ταχύτητα ἐνεργείας.

27. Η ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΚΑΝΝΑΣ ΉΤΤΑ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΑΙΜΙΛΙΟΥ

Adversus (πρόθεσις). Romā (ἀφαιρ.) ἐκ τῆς Ρώμης. Profecti sunt (ὁ. proficisci). Paulo δοτ. εἰς τὸ placebat. Acriora ὁ Οὐ-
άρρων ἐγθύρος, ώς ἡ πληθύς, τῆς τακτικῆς τοῦ Φαβίου, ὑπεστήριξε
τὸν Μινούκιον εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν κατὰ τοῦ δικτάτωρος. Ad vicum
παρὰ τὴν κώμην. Posuerunt (ὁ. pono). Varroni δοτ. εἰς τὸ insitam
(= in Varrone). Aliquo... successu (ἀφαιρ. δργαν.). Aluerat (ὁ.
alo). Invito collēgā (ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἀκοντος τοῦ συνάρχοντος).
Signum pugnae σημεῖον τῆς μάχης (2 Αύγουστου τοῦ 216 π.Χ.).
Dedit ἡ διοίκησις τοῦ στρατοῦ ἡσκεῖτο ὑφ' ἐκάστου ὑπάτου ἡμέραν
παρ' ἡμέραν. Victus ἐνν. est (ὁ. vince). Caesus est (ὁ. caedo). Gra-
viore vulnere = graviore clade. Afficta est (ὁ. affligo). Telis
(ἀφαιρ. δργαν.). Cecidit (ὁ. cado). Quem = hunc autem. Cum...
conspexisset ἀφοῦ παρετήρησεν. Oppletum ἐνν. esse. Hunc αὐτὸν (ἐδὼ
τὸν ἰδικόν μου)... Aemili (πτῶσ. κλητ.). Quin tu... abi ὅχι, ἀλλὰ τούναν-
τίον σύ... ἀπελθε (τὸ quin = immo). Potius προτιμότερον. Nuntia
ut... muniant... firment ἄγγειλον (διάταξον) νά... Priusquam ...ad-
veniat πρὶν φθάσῃ. Patere β' ἐν. τῆς προστακτ. τοῦ ὁ. patior (ὑπο-
μένω). Alter consul = Varro. Οὔτος κατέφυγεν εἰς τὴν Βενουσίαν,
ἔνθα ἀνασυνέταξε 10.000 φυγάδας. Cum paucis equitibus συνοδεύμε-
νος ὑπὸ δλίγων ἵππεων (50 τὸν ἀριθμὸν). Perfūgit (παρακειμ.).

28. ΠΕΡΙΒΟΗΤΟΣ ΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΧΑΡΒΑ

Victori νικητῇ (τῆς παρὰ τὰς Κάννας μάχης, καθ' ἥν οἱ Ρωμαῖοι
ἐκ τῶν 80.000 πεζῶν καὶ 6.000 ἵππεων ἀπώλεσαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ 50.000
ἄνδρας, μεταξὺ τῶν ὅποιων 20 στρατιωτικοὺς χιλιάρχους καὶ 80 συγ-
κλητικούς. Σήμερον ἀκόμη τὸ πεδίον τῆς μάχης ταύτης διομάζεται

Campo di sangue = Πεδίον τοῦ αἵματος. (Cum σύνδ. = ἐνῷ...). Ut... sūmeret... daret νὰ... καὶ... νὰ... Quietem (ἀντικ. τοῦ sumeret καὶ daret). Ex praefectis ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν. Διὰ τῆς λ. praefectus, προκειμένου περὶ στρατοῦ ζένου, οἱ Ὀρμαῖοι συγγραφεῖς ἐνόσουν τὸν ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ ἀνώτερον ἀξιωματικόν, διοικητὴν τμήματος. Cessandum ἐνν. esse. Ratus (μηχ. τοῦ reor). Romam εἰς Ὀρμῆν. Epulaturus (ὁ. epulor) = affirmans fore ut victor epulatur (νὰ εὐωχηθῇ). Cum σύνδ. αἰτιολ. Hannibali τῷ Ἀννιβᾷ, ὑπὸ τοῦ Ἀννιβᾶ. Victorīā (ἀφαιρ., διότι τὸ utor συντάσσεται μὲν ἀφαιρ.). Mora. Οἱ νεώτεροι ιστορικοὶ δικαιολογοῦσι τὸν δισταγμὸν τοῦ Ἀννιβᾶ, δοτις, στερούμενος ἐπαρκῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ πολιορκητικοῦ ὑλικοῦ, δυσκόλως θὰ ἡδύνατο νὰ καταλάβῃ πόλιν τόσον πολὺ δγυράν, ώς ἡ Ὀρμῇ. Saluti fuisse (δοτ. τοῦ σκοποῦ). Urbi et imperio (δοτ. ἡθικὴ εἰς τὸ saluti). Satis ἐπαρκῶς (γενικῶς, κοινῶς). Cuius = Campaniae. Exercitūs (γεν. ἐν.). Elanguit (et ipse elanguit et ardor elanguit, ὁ. elanguesso).

Φράσεις: Mora huius diei satis creditur saluti fuisse urbi et imperio κατὰ κοινὴν δύμολογίαν ἡ βραδύτης τῆς ἡμέρας ταύτης ἔσωσε τὸ Ὀρμαῖκὸν κράτος.

29. ΑΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΗΔΟΥΣ

Cum Sicilia... defecisset... Marcellus... Syracusas oppugnavit τῆς Σικελίας ἀποστάσης (ἐπαναστατησάσης) δ. M. τὰς Συρακούσας ἐποιούρκησε. A Romanis. Ἡ πρόθ. a δηλοῦ τὴν ἀπομάκρυνσιν = ἀπὸ τῶν Ὀρμαίων. Nec... cepit = et nōn... cepit καὶ δὲν ἐκυρίευσε. Rem = expugnationem (τὴν ἄλωσιν). Confecisset... nisi (si non) ... fuisse (ὑπόθ. τοῦ ἀπραγματοποιήτου εἰς τὸ παρελθόν = θὰ ἔφερεν εἰς πέρας, ἐδὲν μὴ ὑπῆρχε τότε). Unus homo εἰς (ἔξοχος) ἀνήρ. Ea tempestate κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. Syracusis (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Συρ. Vir (παράθεσις). Admirabili ἀφαιρ. δργαν. εἰς τὸ praeditus = ἔχων θυμακτὸν νοῦν (προκισμένος μὲν νοῦν...). Machinis inventis ἀφαιρ.

ἀπόλ.) ἐπινοήσας μηχανάς. Opera αἰτ. πληθ. τοῦ opus. Brevi (κατὰ παρόλ. τῆς λέξεως tempore) ἐν βραχεῖ (χρόνῳ). Captis Syracusis (ἀφαιρ. ἀπόλ.) κυριεύσας τὰς Σ. Prudentiā (ἀφαιρ. τοῦ αἰτίου) ἔνεκα τῆς σοφίας (τῶν γνώσεων). Ut parceretur (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ edixit) παθ. ἀπρόσ., διότι τὸ parco συντάσσεται μετὰ δοτ. = νὰ γίνῃ φειδὼ (νὰ φεισθοῦν). Capiti illius = vitae eius (= Archimēdis). In pulvere ἐν τῇ κόνει, ἐπὶ τοῦ ἑδάφους (κατὰ τὴν τότε συνήθειαν). Dum... describit ἐνῷ... Formas σχήματα (γεωμετρικά). Attentius προσεκτικώτερον, ὑπὲρ τὸ δέον προσηλωμένος. Voce minantis (ἐνν. hominis) μὲ φωνὴν (ἀνθρώπου) ἀπειλοῦντος, μὲ φωνὴν ἀπειλητικήν. Quisnam esset (πλάγ. ἔρωτ.) τίς εἶναι (ὁ Ἀρχιμ.). Propter cupiditatem investigandi illud quod..., διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνακαλῦψαι (λῦσαι) ἐκεῖνο (τὸ πρόβλημα), ὅπερ (ἔζήτει, οὕτινος τὴν λύσιν ἐπεδίωκε). Δὲν ἔγινεν ἑδῶ γερουνδιακὴ ἔλξις, διότι τὸ ἀντικείμ. τοῦ γερουνδίου (investigandi) εἶναι οὐδέτερον (ἀντωνυμίας illud). Noli... turbare περίφρασις τῆς προστακτ. (=ne turbaveris) = μὴ τάραττε. Curam sepulturae (γεν. ἀντικειμ.) μέριμναν (περὶ) τῆς ταφῆς. Ό Μάρκελλος κατεσκεύασε πρὸς τιμὴν τοῦ σοφοῦ τούτου περιφανὲς μνημεῖον. Τοῦτο, παραμεληθὲν ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, ἀνεῦρεν ἔνα καὶ ἡμίσυν αἰώνα βραδύτερον δι Κικέρων, διτε ἦτο quaestor ἐν Σικελίᾳ, ἐν μέσῳ θάμνων καὶ βάτων.

Φράσεις : Nec eam nisi post tres annos cepit αὐτὴν μόλις μετὰ τρία ἔτη ἐκυρίευσε. Mortem aegre tulit σφόδρα ἐλυπήθη διὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

30. ΓΕΝΝΑΙΟΔΩΡΙΑ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΑΦΡΙΚΑΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟΥΚΙΟΝ

Scipio. Ο P. Cornelius Scipio Africanus, γαμβρὸς τοῦ L. Aemilius Paulus, ἦτο εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων στρατηγῶν τῆς Ρώμης, ἐπικληθεὶς Africanus μετὰ τὴν ἐν Ζάμα μάχην (202 π.Χ.). Quo die = die quo, e o die q u o. E o = in eum locum, in hanc urbem (εἰς τὴν Καρθαγένην). Congestae erant (δ. congero). Opes θησαυρὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Καρχηδονίων καὶ ἄφθονον πολεμικὸν ὑλικόν. Quibus (ἀφαιρ. εἰς τὸ potitus est) ὅν (ἐγένετο κύριος). Εὗρεν ἐκεῖ 600 τάλαντα

(τὸ ἀττικὸν τάλαντον ἦτο, τότε, ὀξίας 6.000 δραχμῶν ἀττικῶν) καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ρώμην, πρὸς πίστωσιν τῆς νίκης, τὸν Μάγωνα καὶ δέκα ἑπτὰ συγκλητικούς Καρχηδονίους. Eximiae formae (γεν. ἰδιότ.). Adulta virgo παρθένος ἀκμαῖα, ἐπίγαμος, εἰς ὥραν γάμου. Ubi εὐθὺς ὡς. Comperit = audivit. Loco ἐκ γένους, ἐξ οἰκογενείας (ἀφαιρ. τῆς κατηγορίας εἰς τὸ natam [ἐνν. esse]). Principi... adulescenti ἐδῶ τὸ princeps οὐσιαστικῶς = μὲ τὸν νεαρὸν πρόκριτον. Eius gentis = Celtiberorum. Nomine ὀνόματι. Desponsam = ἐνν. esse (ὁ. despondeo). Arcessitis parentibus et sponso (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ἡ μητρ. συνεφώνησε πρὸς τὸ πλησιέστερον parentibus. Parentes δηλαδὴ οἱ γονεῖς, ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ. Ad eam redimendam (γερουσὴ. ἔλξις) = redendum eam = πρὸς τὸ... Attulerant (ὁ. affero). Id (= pondus). Donum (κατηγορ.) ὡς δῶρον. Aurum (κιτ. πτῶσις ὑποκ. τοῦ ponit). Ante pedes ἐνν. suos. Dotalia dona δῶρα τοῦ γάμου (κατηγορ.). Vocato sponso (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Accepturus... es (περιφραστικὴ συζυγία) μέλλεις νῦν λάβῃς. A socero παρὰ τοῦ... Accedant (ὑποτακτ. παραχωρητικὴ) ἀς προστεθῶσι, δέχομαι νὰ... προστεθῶσι. Tibi (δοτ. ἡθικὴ). Domum εἰς τὴν πατρίδα. Reversus (ὁ. revertor). Grato animo ἐξ εὐγνωμοσύνης. Romanis (δοτ.) conciliavit παραστήσας τὸν Σκιπίωνα ὡς ἡρωα, δμοιον πρὸς θεόν, δστις ἐβάδισε πρὸς ὑποταγὴν τῆς Ἱσπανίας διὰ τῶν ὅπλων ὀλλὰ καὶ διὰ τῆς διαγωγῆς του.

Φράσεις: Quo die venit τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ. Ad referendum Scipioni gratiam πρὸς ἀπόδοσιν τῆς πρὸς τὸν Σκιπίωνα δφειλομένης εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ.

31. ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΣΣΙΒΑΝ

Hasdrubalem τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμίλκα καὶ ἀδελφὸν τοῦ Ἀννίβα. Ἐφέροντο ἀκόμη ἄλλοι δύο ὑπὸ τὸ αὐτὸν ὄνομα, ὁ εἰς ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα καὶ ὁ ἔτερος υἱὸς τοῦ Καρχηδονίου στρατηγοῦ Γίσκωνος. Οὕτω γίνεται σύγχυσις τῶν δύο νικῶν τοῦ Σκιπίωνος, τῆς μιᾶς τῆς πόλεως τῶν Βαικύλων (209 π.Χ.) κατὰ τοῦ πρώτου Ἀσδρούβα καὶ τῆς ἄλλης τῆς πόλεως Πίρα (Ἰλίπα, 206 π.Χ.) κατὰ τοῦ δευ-

τέρου, μεθ' ἥν ἐπηκολούθησεν ἡ ὑποταγὴ τῆς Ἰσπανίας εἰς τοὺς Ὀρωμαίους. Castris (ἀφαιρ. δργαν. ὡς συμπλήρωμα τοῦ potitus). Captivos περὶ τοὺς δεκαχισχιλίους. Sine pretio ἔνευ λύτρων. Domum οὐκαδὲ. Vendī τοὺς Ἀφρικανοὺς οἱ Ἰσπανοὶ ἀπεστρέφοντο, διότι ἦσαν τυραννικοί. Ἐν τούτοις ὁ Σκιτίων, προσενεγκθεὶς κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ πολέμου εἰς τὸ ζῆτημα τῶν αἰγαλώτων, παρουσιάσθη εἰς τοὺς ἐγγωρίους ὡς ἐλευθερωτής. Regii generis (γεν. ἴδιότ.). Formā insigni (ἀφαιρ. ἴδιότ.). Quis... esset... cur fuisset (ὑποτ., διότι εἶναι πλαγία ἔρωτ.) τίς ἦτο (ποῖον τὸ ὄνομά του) καὶ ποδαπὸς (ποίκιλλος ἡ πατρίς του) καὶ διατί... Id αἰτ. τοῦ κατά τι. Εἶναι, δῆμως, δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς ἀντικείμ. τοῦ νοούμενου agens (τόσον μικρὸν ἡλικίαν ἔχων). Aetatis γεν., τοῦ ὅλου εἰς τὸ id (id aetatis εἰς τόσον μικρὸν ἡλικίαν, ἀκόμη παῖς = etiam puer). In castris fuisset εἶχε στρατευθῆ. Vocant ἐνν. me. Patre amissō ἀφαιρ. ἀπόλ. = ἀπολέσας τὸν πατέρα μου, θανόντος τοῦ πατρὸς (ὃ. amitto). Avum. Οὗτος ὠνομάζετο Gala. Maternum τὸν ἐκ μητρός. Avunculo ἡ λέξις ανυnculus σημαίνει τὸν ἐκ μητρὸς θεῖον (ἐνῷ patruus τὸν ἐκ πατρὸς θεῖον). Ὁ Μασανάσσης (238 — 148 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γάλα καὶ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς τοῦ Massiva, γενόμενος βασιλεὺς τῆς Noumidias, παρέμεινε μέχρι τοῦ 206 π.Χ. σύμμαχος τῶν Καρχηδονίων. Ἐκτοτε, μεταβαλὼν πολιτικὴν, διετέλεσε μέχρι τοῦ θανάτου του πιστὸς σύμμαχος τῶν Ὀρωμαίων. Subsidio (δοτ. σκοποῦ) εἰς τὸ venit. Carthaginiensibus (δοτ.). Proprietary aetatem διὰ τὴν (μικρὸν) ἡλικίαν. A Masinissa (ποιητ. αἴτιον). Nunquam ante οὐδέποτε πρότερον (προηγγυμένως). Pugnatum est (ἀπροσώπως = ἐπολεμήθη, ἔγινε πόλεμος). Cum Romanis ἐναντίον τῶν Ὀ. Inscio avunculo (ἀφ. ἀπόλ.). Clam σύναψον πρὸς τὸ sumpto. Armis et equo sumpto (ὃ. sumo) ἀφ. ἀπόλ. Ἡ μηχ. συνεφώνησε πρὸς τὸ πλησιέστερον equo. Exii ἐνν. castris (ἐκ τοῦ στρατοπέδου). Prolapsio equo (ἀφαιρ. ἀπόλ. τοῦ ὃ. prolabor). A Romanis (ποιητ. αἴτιον). Velleτne (πλαγία ἔρωτ. = (ἡρώτησεν) ἀν ηθελεν, ἀν θέλη). Se (ὑποκ. τοῦ cupere). Gaudio (ἀφαιρ. αἴτιον). Equum ornatum ἵππον (κέλητα) ἐπισεσαγμένον (χαμουρωμένον), ἔχοντα φάλαρα. Datis... equitibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Qui tuto deducerent (ἀναφ. τελικὴ πρότασις = ut illi ἢ ut ii ἵνα οὗτοι ἀσφαλῶς καθιδηγήσωσι. Dimisit (ὃ. dimitto).

Φράσεις : Inscio avunculo λάθρα τοῦ θείου, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ θείου. Effusis gaudio lacrimis μὲ δάκρυα χαρᾶς εἰς τοὺς δρθαλμούς του.

Datis qui tuto deducerent equitibus ὑπὸ συνοδείαν ἵππεων πρὸς ἀσφάλειάν του.

32. Ο ΝΕΑΡΟΣ ΣΚΙΠΙΩΝ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Cum... se... gessisset προσενεγκθείς, συμπεριφερθείς, ἐπειδὴ... Omnium (γεν. ὑποκ. εἰς τὸ consensu). Cum... iussisset διατάξῃς, ἀφοῦ διέταξε. Silentium (αἰτ. ὑποκ. τοῦ fieri). Imperatoris τοῦ στρατηγοῦ. 'Ο τίτλος τοῦ imperator ἡτο τιμητικός. Τοῦτον οἱ στρατιῶται προσῆπτον μετὰ νίκην εἰς τὸν στρατηγόν των ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. 'Ο στρατηγὸς διετήρει τὸν προσηγορίαν ταύτην, ἔως ὅτου ἡ Σύγκλητος ἀνεγνώριζεν εἰς κύτῳ ἡ ἡρυεῖτο τὸ δικαίωμα θριάμβου. 'Η ὀνομασία αὕτη ἔπειται τοῦ κυρίου ὀνόματος, ἐνῷ, ὅταν ἔχῃ τὴν σημασίαν τοῦ αὐτοκράτορος, προηγεῖται. Quo (ἐνν. nomine). Regium nomen = regis nomen. Alibi... Romae (τὸ Romae ἐνταῦθα = τοπ. πτῶσις) ἀλλοχοῦ... ἐν 'Ρώμῃ. Intolerabile. 'Απὸ τῶν χρόνων δὴ. τῆς καταλύσεως τῆς βασιλείας τῶν Ταρκυνίων. Existimare (ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. licet). Amplissimum (ἐνν. esse). Regalem animum. Τὸ ἐπίθ. regius ἡ regalis = βασιλικός· ἀλλὰ τὸ πρῶτον δηλοῦ μᾶλλον σχέσιν τῆς κτήσεως (= regis) καὶ τὸ δεύτερον σχέσιν τῆς ὄμοιότητος ἡ ἀξιοπρεπίας, δηλ. ἀξιος βασιλέως. In me (ἀφαιρ. πτώσ.). A...appellatione ἡ πρόθ. δηλοῦ ἀπομάκρυνσιν. Barbari. 'Η λ. barbarus ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς πάντα μὴ "Ελληνα, ἐπειτα ἐδήλου πάντα ἀπολίτιστον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς "Ελληνας, τοὺς 'Ρωμαίους καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς Καρχηδονίους. Quā (ἐνν. magnitudine animi). Ceteri mortales οἱ λοιποὶ θυγτοί. 'Ο Σκιπίων, θαυμαστὴς τοῦ M. 'Αλεξάνδρου, ἔδωκε νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι «βασιλικὴν ψυχὴν» (regalis animus) ἔχει ὁ δυνάμενος νὰ δίδῃ δειγματα ἀνδρείας, γενναιοφροσύνης καὶ ἵπποτικῶν πράξεων.

Φράσεις: Omnium consensu ὅμοιόμως, μιᾷ ψυχῇ, μιᾷ γνώμῃ. Cum silentium fieri per praecōnem iussisset ἐπιβαλὼν σιγὴν διὰ τοῦ κήρυκος.

33. Ο ΣΚΙΠΙΩΝ ΔΕΧΕΤΑΙ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ
ΤΟΥ ΑΦΡΙΚΑΝΟΥ (201 π.Χ.)

Metu perculti φόβῳ συσχεθέντες, ὑπὸ φόβου καταπεπληγμένοι, περίφοβοι (ὁ. *percello*). Oratores (= legatos) ὡς ἀπεσταλμένους, (κατηγορ. εἰς τὸ principes) = qui orarent. Ad petendam pacem (γερουνδιακὴ ἔλξις) πρὸς αἴτησιν εἰρήνης, πρὸς διαιλαγήν. Seniorum τῶν γεροντοτέρων. Οἱ τριάκοντα οὗτοι ἀπετέλουν τὸ ὑπατον Συμβούλιον τῆς Καρχηδόνος. Ubi ὡς. In castra εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Τύνητος, ὃν ἐπανέκτησεν ὁ Σκιπίων. Inde ἐκ Τύνητος. Civitati ὑπὲρ τῆς πολιτείας. Condicionibus οἱ ὅροι τοῦ Σκιπίωνος ἥσαν βαρύτατοι : παραγόρησις εἰς τοὺς 'Ρώμαίους τῆς Σικελίας, Κορσικῆς καὶ Σαρδηνίας, ὡς καὶ ἄλλων μικροτέρων νήσων μετοξύ 'Ιταλίας καὶ 'Αφρικῆς, παράδοσις ὅλων τῶν ἐλεφάντων, τῶν αὐτομόλων καὶ τῶν αἰγμαλώτων, τοῦ στόλου σγεδὸν ὅλου, πλὴν 10 πλοίων, ἀναγνωρίσις τοῦ Μασανάσσου ὡς βασιλέως τῆς Νοομιδίας, ἀδυναμία εἰς τὸ ἔξης ἐπιχειρήσεως πολέμου οἰουδήποτε ἀνευ ἐγκρίσεως τῆς 'Ρώμης, καταβολὴ ἀποζημιώσεως ἐπὶ 50 ἔτη διακοσίων ταλάντων ἐνιαυσίως, ἐγγύησις ἐκτελέσεως ὅρων διὰ παραδόσεως ἐκατὸν διμήρων. Ut... 'Η Σύντ. : ut confirmarentur ea (= eae condiciones) quae (οὐδ.) pacta essent ἵνα ἐπικυρωθῶσιν οἱ ὅροι οὗτοι, οἱ ὄποιοι συνεφωνήθησαν (ἀπὸ συμφώνου συνετάχθησαν). Quae pacta essent (= quae pacta erant. 'Ετέθη ὑποτακτ. ἔνεκα ἔλξεως τῆς ἐγκλίσεως [ἦτοι ἀπὸ τὴν ὑποτακτ. ut confirmarentur, ἐξ τῆς ἐξαρτᾶται]). Τὸ paciscor εἶναι ὁ. ἀποθετικόν, ἀλλ' ἐδῶ κεῖται μὲ παθητικὴν σημασίαν. Patrum ac populi. 'Η Σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος τῶν 'Ρώμαίων ἐπεκύρωσαν τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης τοὺς συνταχθέντας ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος.

Pace terra marique parta. 'Η σειρά : pace parta (ἀφαιρ. ἀπόλ. ὁ. *pario*) terra marique τῆς εἰρήνης ἐπιτευχθείσης (ἐπικυρωθείσης) κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Revertit = reversus est ἐπανῆλθεν (ὁ Σκιπίων) κατάφορτος λαφύρων καὶ φέρων εἰς 'Ρώμην αἰγμαλώτων τὸν Σύφακα, ὅστις, ἀν μὴ ἀπέθηκεν δλίγας ἡμέρας πρότερον, θά ἐκόσμει τὸν μεγαλοπρεπέστερον ἔως τότε θρίαμβον τοῦ Σκιπίωνος. Insidebat (ὁ. *insido*). Inter... plausus ἐν μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν, τῶν ἐπαίνων. Omnium πάντων, ὑπὲρ πάντας. Urbem καὶ in urbem = Romam. Invectus (ὁ. *invehor*). Primusque καὶ πρῶτος, τὸ πρῶτον

αὐτός. Α se (ποιητικὸν αἴτιον εἰς τὸ victae) ὑπ' αὐτοῦ. Appellatus (ἐνν. est). 'Ο λαὸς ἀνήγειρεν ἀνδριάντα αὐτοῦ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ καὶ ἐν ἀκρατήτῳ ἐνθουσιασμῷ ἡθέλησε νὰ δώσῃ ἵσοβίως εἰς αὐτὸν τὸ ὄπατον ἀξιώματα.

Φ ρ ἀ σ ε i c : Veniam petebant non culpam purgantes ἔχήτουν συγγνώμην ἀνευ τινὸς δικαιολογίας. Ad quem advenientem concursus ingens factus est ἡ ἀφίξις του προεκάλεσε μεγάλην συρροήν κόσμου.

34. MNΗΜΕΙΩΔΗΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ANTIOΧΟΥ Γ' ΚΑΙ ANNIBA

Suis (ἐνν. civibus) εἰς τοὺς συμπολίτας του. Confūgit (πρκμ.) Hostem (κατηγορ.). Romā (ἀφαιρ. τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως) ἐκ τῆς Ρώμης. In quibus = in numero quorum ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ὁποίων, μεταξύ τῶν ὁποίων. Scipio Africanus. Τοῦτο δὲν εἶναι βέβαιον ἡ παράδοσις ἥθελεν, ἵσως, νὰ ἀντιπαρατάξῃ ἀκόμη μίαν φορὰν τὸν νικητὴν καὶ τὸν ἡττημένον τῆς Ζάμας. Ephēsi (γεν. = τοπ. πτῶσις) ἐν Ἐφέσῳ. Ab eo quaesivit ἥρωτησεν αὐτόν. Quem... crederet. Τὸ δὲ καθ' ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = τίνα ἐνόμιζεν (διτὶ ὑπῆρξε, ποῖος ὑπῆρξε κατὰ τὴν γνώμην του). Maximum imperatorem (κατηγ.) δι μέγιστος τῶν..., δι μεγαλύτερος ἐκ τῶν στρατηγῶν. Sibi videri τῷ 'Αννιβᾳ φαίνεται. Quod... fudisset (ὑποτακτ. ἐξ αἰτίας τοῦ πλαγίου λόγου) διότι εἶχε καταβάλει (δ. fundo). Parva manu (ἀφαιρ. δργαν.) 'Ο Ἀλέξ. ἀναχωρῶν ἐκ Μακεδονίας πρὸς κατάκτησιν τῆς Ασίας εἶχε μόνον 30.000 πεζούς, περὶ τὰς 5.000 ἵππεων καὶ 150 πλοῖα. Innumerabiles. 'Ο Δαρεῖος ἐν Γρανίκῳ (334 π.Χ.) ἀντέταξεν 110.000 ἄνδρας, ἐν Ισσῷ (331 π.Χ.) 600.000 καὶ ἐν Αρβήλοις (331 π.Χ.) 1.200.000. Interroganti (ἐνν. Scipioni). Quem... poneret (πλαγ. ἐρώτ. πρβλ. ἀνωτ. quem... crederet). Pyrrhum (ἐνν. pono = τίθημι, θεωρῶ). Secundum (κατηγ.). Quod... docuit... cepit... dispositus. 'Ετέθη ἐδῶ πρκμ. ὄριστ. καὶ ὅχι ὑποτακτ. (ως ἀνωτέρω fudisset), διότι ἡ διήγησις γίνεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν Ἀννιβαν (Pyrrhum pono quod...). Castra metari τὴν τέχνην τοῦ στρατοπεδεύειν ἐν τόπῳ τινὶ, τὴν τέχνην τῆς διατάξεως τοῦ στρατοπέδου. Elegantius (κυριολεκτικῶς ἐκ τοῦ eligere ἐκλέγειν) μετὰ μεγαλυτέρας διακρίσεως (ἐπομένως = ἐπιδε-

ξιώτερον, καλύτερον). Illo ἐκείνου (β' ὄρος συγχρ.). Loca θέσεις (στρατηγικάς). Sciscitanti δηλ. Scipioni (φ. seiscitor). Duceret (πλαγ. ἔρωτ.). Semet ipsum ἵσχυρότερον τοῦ se ipsum. Τὸ -met ἐνισχύει διὰ τῆς προσαρτήσεως του προσωπικᾶς καὶ κτητικᾶς ἀντωνυμίας. Dixit. Τὸ πλῆρες θὰ ἦτο dixit se ducere semet ipsum tertium. Tu. 'Ετέθη τὸ tu πρὸς δήλωσιν ἐμφάσεως. Si me vicisses ἐὰν θὰ μὲ εἰχες νικήσει. Με σύναψον πρὸς τὸ posuisse (θὰ ἔθετον, θὰ ἐνόμιζον). Ε grege ἐκ τοῦ πλήθους, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ (τῶν στρατηγῶν). Velut in aestimabilem ὡς ἀσύμβλητον, ὡς ἀσύγκριτον, ἐκτὸς συγκρίσεως.

Φράσεις : Scipio cum Hannibale collocutus quaesivit ab eo δὲ Σκιπίων εἰς συνομιλίαν του μὲ τὸν Ἀννίβαν ἥρωτησεν αὐτὸν.

35. ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΑΡΧΙΔΗΣΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΚΙΠΙΩΝΑ

In Literna villā ἐν τῷ κτήματι τοῦ Λιτέρουν. Praedonum. Ήσυραταὶ ἐλυμαίνοντο τὰ παράλια τῆς Ἀσίας, Ἰταλίας καὶ Σικελίας. 'Υπὸ πειρατῶν ἡχμαλωτίσθη καὶ αὐτὸς ὁ Καϊσαρ, ἔως οὗ ἐξωλοθρεύθησαν ὑπὸ τοῦ Πομπηίου (67 π.Χ.). Cum... se contineret. 'Ο Σκιπίων κατεγίνετο κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀναπάυσεώς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀγάπη ηὔξηθη τότε μεταξὺ τῆς Ῥωμαϊκῆς κοινωνίας. Ad eum videndum (γερουσιδιακὴ ἔλξις) πρὸς τὸ ίδεῖν αὐτὸν. Forte confluxerunt κατὰ τύχην συνέρρευσαν (ταυτοχρόνως ἥλθον). Ad vim faciendam (γερουνδ. ἔλξις) πρὸς ἐπιβολὴν βίας. Ratus (φ. reor) νομίσας, ὡν τῆς γνώμης. In tecto ἐπὶ τῆς στέγης. Αἱ ἀρχαῖαι ἔξοχικαι οἰκίαι εἶχον ἐπὶ τῶν στεγῶν πυργίσκους, οἵτινες ἐσχημάτιζον οίονεὶ μικρὰ φρούρια. Alia = ἄλλα (προφυλακτικὰ μέτρα). Ad eos repellendos (γερουσιδιακὴ ἔλξις) πρὸς ἀπόκρουσιν τούτων. Quod = at id. Abiectis armis (ἀφαιρ. ἀπόλ. φ. abiicio). Iauuae (δοτ.). Se (αἰτ. πληθ. ὑποκείμ. τοῦ ἀπαρεμφάτου νενίσse). Eius = Scipionis. Hostes... admiratores (αἰτιατ., κατηγορούμενα εἰς τὸ se). Virtutis τῆς ἀξίας (του). Vitae (δοτ. εἰς τὸ hostes). Viri (γεν. ἀντικείμ. εἰς τὸ conspectum). Quod = id autem. Fores reserari (ἀπροσώπως) ἔξαρτ. ἐκ τοῦ iussit = ν' ἀνοιχθῇ ἡ θύρα, ν'

ἀνοίξουν τὴν θύραν (sera ὁ μοχλός, μάνδαλος τῆς θύρας, resero ἀφαιρῶ τὸν μοχλόν, ἔμμανταλώνω). Postes ianuae τὰς παραστάδας τῆς θύρας. Venerati. Ὁ Σκιπίων εἰς τὰ ὅμματα τοῦ κόσμου παρουσιάζετο ὡς θεός τις καὶ ἄφινεν ἐσκεμμένως νὰ ἀναπτύσσεται περὶ τὸ ὄνομά του θρῦλός τις. Dextram (ἀντικ. τῶν δύο κυρίων ὥρημάτων). Deosculati sunt (ὁ deosculor). Positis... donis (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ante vestibulum πρὸ τοῦ προδρόμου (δῆλ.. μεταξὺ τῆς θύρας τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς θύρας τῆς οἰκίας). Laeti (ἐπίθ. ἀντὶ ἐπιρρήμ. = μετὰ χαρᾶς). Mortuus est εἰς ἡλικίαν 52 ἑτῶν, τῷ 183 π.Χ., παραμείνας, καθὼς ὁ Ἀννίβας, καὶ ὁ Φιλοποίμην, οἰκειοθελῶς ἔξοριστος ἐν τῷ Λιτέρωνῳ τῆς Καμπανίας. Νε... referretur. Ἐπειδὴ οἱ Ὦρωμάτοι ήσαν κατ' αὐτοῦ δυσηρεστημένοι διὰ τὴν ἀλαζονείαν καὶ διότι, ὡς ἔλεγον, εἶχε πλουτίσει, ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ Ἀντιόχου χωρὶς νὰ καταδεχθῇ καὶ νὰ δικαιολογηθῇ, ὁ Σκιπίων δὲν ἤθελησε νὰ ταφῇ ἐν 'Ρώμῃ, ἀλλ' ἐν τῷ οἰκογενειακῷ τάφῳ τοῦ ἐν Λιτέρωνῳ κτήματός του, συντάξας ὁ ἔδιος καὶ τὸ διὰ τὸν τάφον λίαν χαρακτηριστικὸν τῆς ἀποφάσεώς του ἐπίγραμμα.

Φράσεις: Quod ubi animadverterunt ἐπὶ τῇ θέᾳ ταῦτῃ.
Quod postquam audivit Scipio εἰς τὴν δήλωσίν των αὐτὴν ὁ Σκιπίων.

36. ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΠΥΔΝΗ ΜΑΧΗΝ. ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΣΕΩΣ

Perseum (αἰτ. Persea καὶ Perseum καὶ δοκιμώτερον Persen ἔξ δύομαστ. Perseus καὶ Perses, γεν. Persei καὶ Persae). Πρόκειται περὶ τῆς ἐπὶ μίαν μόνον ὡραν διαρκεσάσης μάχης παρὰ τὴν Πύδναν (τῷ 168 π.Χ.), ἥτις κεῖται ἐν Πιερίᾳ πρὸς τὰ ΒΑ. τοῦ Ὀλύμπου, οὐ μακρὰν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Κατὰ τὴν μάχην ὁ Αἰμίλιος Παῦλος ἐνίκησε τὸν Περσέα, βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ὅστις ἀπώλεσεν 20.000 ἄνδρας καὶ κατέλιπε 5.000 αἰγακαλάτους (ἐπὶ συνόλου στρατοῦ 43.000), ἐνῷ οἱ Ὦρωμάτοι ἀπώλεσαν μόνον 100 ἄνδρας. Ὁ Περσέας κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν, ἀλλ' ἐν τέλει, προδοθείς, συνελήφθη ἐν Σαμοθράκῃ καὶ προσήχθη πρὸ τοῦ Αἰμιλίου Παῦλου. Rerum humanarum τῶν ἀνθρωπίνων τυχῶν. Καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Παῦλος Αἰμίλιος ἔγινε

βραδύτερον. θῦμα τῆς ἀσταθείας τῆς Τύχης, βυθισθεὶς εἰς πένθος βαρύτατον. Vobis (δοτ.). 'Ετέθη ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως πρὸς ἔμφασιν. Ideo τούτου ἔνεκα, διὰ τοῦτο. In quemquam (γίνεται χρῆσις τοῦ quisquam, ἐπειδὴ προγεγένεται ἄρνησις neminem) πρὸς οἰονδήποτε. Superbe agere νὰ φέρεται ὑπεροπτικῶς (νὰ μεταχειρίζεται τινα μεθ' ὑπερηφανείας). Agere... credere (= fidēre), ὑποκείμενα τοῦ ἀπροσ. decet. Εἰς τοὺς λόγους αὐτούς διαφαίνεται τοῦ Αἰμιλίου Παύλου ἡ ἡθικὴ καὶ θρησκευτικὴ βαρύτης.

Confecto bello (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Πρόκειται περὶ τοῦ πολέμου κατὰ τοῦ Ηεροσέως. Regia nave... est subvectus διὰ τριήρους βασιλικῆς (τοῦ βασιλέως)... Ad urbem = Romam. Longe ἐπιτείνει τὸ ὑπερθ. Magnificentissimus (τὸ ὑπερθ. ἐσχηματίσθη ἀνωμάλως, διότι τὸ θετικὸν λήγει εἰς - ficus). 'Ο θρίαμβος τοῦ Αἰμιλίου Παύλου, ὑπερβάς εἰς μεγαλοπρέπειαν τὸν τοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ, ὑπῆρξεν ἀξιομνημόνευτος ἀκόμη καὶ μετὰ τοὺς θριάμβους τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Τίτου. Obviam effusa multitudine (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Exstructis... tabulatis (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Tabulatis. Πρόκειται περὶ ἔξεδρῶν. In modum theatrorum κατὰ τὸν τρόπον τῶν θεάτρων, δηλ. μὲ δέδωλα, βάθρα. In candidis togis = in candida toga. Κατὰ τὰς ἑορτασμάτους καὶ ἐπισήμους ἡμέρας οἱ Ἄρωμαῖοι ἐφόρουν τήβεννον. Sertis (ἀφαιρ. δογαν.) διὰ πλεγμάτων ἔξι ἀνθέων. Coronata = ornata (ὡς καὶ σήμερον εἰς ἡμέρας ἑορτασμοῦ γίνεται ἀνάλογος διακόσμησις). Ture (ὀνομ. tus). In tres dies εἰς τρεῖς ἡμέρας, ἥτοι τὴν 28, 29 καὶ 30 Νοεμβρίου τοῦ 168 π.Χ.

Transvehendis signis tabulisque (γερουνδιακὴ ἔλξις) διὰ τὴν μεταφορὰν (διὰ μέσου τῆς πόλεως) ἀγαλμάτων καὶ εἰκόνων. 'Ετέθη δοτ. τοῦ γερουνδίβου, διότι τὸ sufficio ἀπαιτεῖ δοτικήν. Sequenti die τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Translata sunt (ὁ. transfero) μετεφέρθησαν. Arma... Τὰ ὅπλα καὶ ὄλλα εἰδὴ ἐφέροντο ἐπὶ πολυπληθῶν ἀρμάτων. argentum signatum ἀργυρος ἐπίσημος (νομισματοποιημένος), νομίσματα. Ταῦτα (σημειωνῆς ἀξίας 8 ἑκατομ. περίπου χρυσῶν δραχμῶν) περιείχοντο ἐντὸς ἀγγείων φερομένων ὑπὸ 3.000 στρατιωτῶν. "Ἄλλοι τούτων ἔφερον καλλιτεχνικώτατους κρατῆρας καὶ κύπελλα. Tertio die, multo mane τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἥμα τῷ φωτὶ (ὁπὸ πολὺ πρώι). Αὕτη ἦτο ἡ κυρία ἡμέρα τοῦ θριάμβου. 'Η πομπὴ ἔβαινε διὰ τοῦ πεδίου τοῦ Ἀρεως εἰς τὸ Καπιτώλιον διὰ τῆς Sacra Via διὰ μέσου τοῦ Forum. Tubicines coeperunt ducere agmen (ἐνν. exercitūs) οἱ σαλπιγκταὶ ἥρκι-

σαν νὰ ἄγωσι τὴν πομπήν, δῆλο. ἡγοῦντο τῆς πομπῆς, προεόπμπευον. Non festos modos οὐχὶ ἔορταστικὰ μέλη. Quasi in aciem procedendum esset (ἀπροσ.) ώσει θὰ ἔπρεπε (θὰ ἐπρόκειτο) νὰ προχωρήσουν (οἱ στρατιῶται, ἡ πομπὴ) εἰς μάχην· (ἡ ὑποτακτ. ἔξ αἰτίας τοῦ quasi). Pingues... boves τὰ παχέα, τὰ προωρισμένα διὰ τὴν θυσίαν θύματα. Cornibus auratis (ἀφαιρ. ἴδιοτ.). Vittis (ἀφαιρ. δργαν. = infulis, ὁν. infula). Liberi δύο μικροὶ υἱοὶ καὶ μία θυγάτηρ. Comitante... turbā (ἀφαιρ. ἀπόλ. φ. comitor ἀποθ.). Manūs (αἰτ. πληθ.). Implorente. Οἱ θεαταί, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ὦρωμαίου συγγραφέως, ἔκλαιον βλέποντες τὴν οἰκτρὰν θέσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ Περσέως. Perseus. Οὗτος ἐφόρει ἐσθῆτα φαιάν καὶ ἦτο ἀλυσίδετος. Ματαίως ἄρα εἶχεν ἐκλιπαρήσει τὸν Παῦλον Αἰμίλιον νὰ τὸν ἀπολλάξῃ τοιούτου αἰσχούς καὶ ὀδύνης. Viro (δοτ. εἰς τὸ similis). Inde = deinde. Ab omnibus (ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ καὶ γεν.). In curru (ἐνν. triumphali) vehebatur ἐφ' ἀρματος τεθρίππου εἰς σχῆμα κύκλου. Auro purpurāque fulgens (κατὰ λέξιν = ἐκ χρυσοῦ καὶ πορφύρας ἀπαστράπτων), φορῶν ἀλουργίδα χρυσοκέντητον, φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον δάφνης καὶ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα σκῆπτρον ἔξ ἐλεφαντοστοῦ. Dono (δοτ. τοῦ σκοποῦ, κατηγορούμενον). Eminebat προεῖχεν, ὅρθιος ἵστατο. Cum... tum... καὶ... καὶ, οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. Dignitate... senecta (ἀφαιρ. αἰτίας). Prae se ferebat παρεῖχε, ἐξεδήλου, ἐπεδείκνυε. Filii (ἐνν. incedebant). Εἶχε πολλοὺς υἱούς, δῶν οἱ μεγαλύτεροι εἶχον λάβει μέρος εἰς τὰς Μακεδονικὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Turmatim Ἰληδόν. Ἐκάστη Ἰλη (οὐλαμός) ἀπηρτίζετο ἐκ 30 ἵππεων. Cohortes ἐκάστη κοόρτις εἶχε 400 ἄνδρας τεταγμένους εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν των. Τὸ ἵππικὸν καὶ τὸ πεζικὸν ἔκλειε τὴν πομπήν. Α seūatu et (a) populo Romano (ποιητ. αἴτια). Concessum est παρεχωρήθη (ὑποκείμ. εἶναι τὸ ut... uteretur). Ludis circensibus (= ludis maximis) κατὰ τὰς μεγίστας ἱπποδρομίας. Αὕται εἶχον περιεχόμενον θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικόν. Veste triumphali (ἀντικείμ. τοῦ uteretur = τὸ ἐνδύεσθαι ἐσθῆτα θριαμβ(ει)) ικήν, ἥτοι ἡ χρῆσις τηβέννου χρυσοσήμου καὶ χιτῶνος πεποικιλμένου διὰ κλάδων φοίνικος). Macedonico συμφωνεῖ πρὸς τὸ ei. Ο Περσέως ἔπειτα ἀπέθανεν ἔξ αἰτίας ἐν τῇ φυλακῇ.

Φράσεις: Bellicum sonantes συλπίζοντες ἄσματα θούρια.

37. ΑΦΙΛΟΧΡΗΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΠΕΝΙΑ ΤΟΥ ΑΙΜ. ΠΑΥΛΟΥ

Gazā (ἀφαιρ. εἰς τὸ potitus). Maxima ἡ εἰς 'Ρώμην εἰσκομισθεῖσα λεία ἔξετιμήθη εἰς 120 ἑκατομμ. σηστερτίων. Tantam... ut... attulerit τοσαῦτα (τόσον πολλὰ) χρήματα... ὥστε... ἐπήνεγκε. Κατ' ἔξαρτεσιν πρκμ. ὑποτ. (= ἀρ. Ἐλλην. γλώσσης), διότι δηλοῦ γεγονός. 'Η ἔξαρτεσις αὕτη κατέστη κακών (πρβλ. ἀρ. 37). Tributorum (δηλ. ex censu) τῶν φόρων (δηλ. εἰσφορῶν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου πρὸς συντήρησιν τοῦ στρατοῦ). Οἱ φόροι: αὐτοὶ ἔκτοτε κατηργήθησαν μέχρι τοῦ 144 π.Χ. Adeo... ut τόσον... ὥστε. Ut non potuerit ὥστε δὲν κατέστη δυνατὸν (περὶ τῆς ὑποτακτ. πρβλ. διλγον ἀνωτέρω ut attulerit). Eius uxori τῇ (δευτέρᾳ) συζύγῳ αὐτοῦ. Σύναψον τὴν δοτ. πρὸς τὸ exsolvi. 'Η σύζυγος ἡδύνατο νὰ ἀναλάβῃ ὅπίσω τὴν ἑαυτῆς προῖκα, ἐὰν ὁ σύζυγος ἀπέθησκεν ἀτεκνος. 'Ο Παῦλος Αἰμιλίος εἶχε κληρονόμους τοὺς δύο ἐκ τῆς πρώτης συζύγου υἱούς, τῶν θυγατέρων μὴ εἰσερχομένων εἰς κληρονομίαν κατὰ τὰ ἐν 'Ρώμῃ τότε κρατοῦντα. Nisi vendito fundo (ἀφαιρ. ἀπόλ.) εἰμὴ πωληθέντος τοῦ ἀγροῦ (εἰμὴ διὰ τῆς πωλήσεως τοῦ ἀγροῦ). Unum monachikón, ἔνα καὶ μόνον. Exsequiae. 'Η ἐκφορὰ τῶν πτωχῶν ἐγίνετο τὴν νύκτα δλως ἀπλῶς, ἀλλ' ἡ τῶν πλουσίων καὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν κηδεία ἐγίνετο τὴν ἡμέραν μετὰ πάσης ἐπισημότητος, φερομένων ἐπὶ πολυτελῶς κεκοσμημένων νεκρικῶν κλινῶν. Auro et ebore ἦτοι διὰ νεκρικῶν κλινῶν κεκοσμημένων διὰ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντόδοντος καὶ ἔχουσῶν καλύμματα πολύτιμα. Clementiā et studio διὰ προθύμου συμπαθείας. Omnia πάντων τῶν συμπολιτῶν (του). Legationis nomine ὑπὸ τὴν ἴδιοτητα τοῦ πρεσβευτοῦ (κατὰ λέξιν: πρεσβείας δόνοματι). Umeros suos funebri lecto (δοτ.) subiecerunt ὑπεβάστασαν τὴν νεκρικὴν κλίνην (κατὰ τὴν ἐκφοράν). Sponto suā = ultro ἀφ' ἑαυτῶν, ἔκουσίως, αὐθορμήτως. Οἱ Μακεδόνες εἶχον μεγάλην εὐγνωμοσύνην, διότι ὁ Παῦλος Αἰμιλίος μετὰ τὴν ἐν Πύδνῃ μάχην ἀπηγόρευσε τὴν λεηλασίαν τῆς Μακεδονίας, ἦτις οὐ μόνον φόρους πολὺ διλγωτέρους ἢ εἰς τὸν Περσέα ἐπλήρωνεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς νόμους ἐπειτα καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς διέσωσε.

38. ΗΘΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΑΡΕΤΑΙ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΑΙΜΙΑΙΑΝΟΥ

Aemiliānus. Ὁ υἱοθετούμενος ἐλάμβανε τὸ προωνύμιον (*prae-nomen*), τὸ ὄνομα τοῦ γένους (*nomen gentilicium*) καὶ τὸ ἐπωνύμιον (*cognomen*) τοῦ θετοῦ πατρὸς καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐλάμβανε προσέτι τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τοῦ ἰδίου γένους μὲ κατάληξιν, δμως, εἰς -nus, π.χ. Aemilianus ὡς ἐδῶ. Adoptione ἐξ υἱοθεσίας. Γιοθετήθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ, ὅθεν τὸ πλῆρες ὄνομά του : P. Cornelius Scipio Aemilianus καὶ συντομώτερον Scipio Aemilianus. Οὗτος ἐπωνομάσθη μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Καρχηδόνος (146 π.Χ.) δεύτερος Ἀφρικανὸς καὶ μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Νουμαντίας (133 π.Χ.) Νομαντῖνος. A tenera ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας, παιδιόθεν Graecis litteris (ἀφαιρετικὴ ὁργαν.). Eruditus est ἐπαιδεύθη. Praestantis ingenii (γεν. ἰδιότ.). Viro (ἀφαιρ. παράθεσις εἰς τὸ ποιητ. αἵτιον a Polybio). Ut... superaret ὥστε νὰ... ὑπερβῇ. Omni... genere κατὰ (εἰς) πᾶν... εἶδος. Laudem comparare (ἐνν. sibi) studuit τὸν ἐπαινον οὐ παρασκευάσῃ ἔσυτῷ (οὐ ἀποκτήσῃ) ἐπεμελήθη, ἐφρόντισε. Temperantiae et continentiae (γεν. αἵτιας εἰς τὸ laudem = τὸν ἐπαινον) διὰ σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν. Ante omnia ὑπὲρ πάντα (τὰ ὅλα). Quod ὅπερ (δηλ. ἡ ἀπόκτησις). Ad libidines et epulas εἰς τὴν ἀκολασίαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις. Contrarium vitae institutum ἀντίθετον γραμμήν (σύστημα, κανόνα, τρόπον) ἀγωγῆς. Se- cutus (ὁ. sequor). Modestiae et continentiae σωφροσύνης καὶ ἐγκράτειας. Est adeptus (ὁ. adipiscor). Aut... aut ἢ... ἢ..., καὶ... καὶ. Secum μεθ' ἔσυτοῦ (στὰ δεξιά του, ἀπὸ κοντά). Periculis... disciplinis (ἀφαιρ. ὁργαν. disciplinae πληθ. = ἐπιστῆμαι πρακτικαὶ ἢ φιλοσοφικαί).

Φράσεις : Semper inter arma ac studia versatus δεὶ ὅπλοις καὶ μελέταις μερίζων τὸν βίον (κατανέμων τὸν χρόνον του μεταξύ ὅπλων καὶ σπουδῶν).

39. ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΑΙΜΙΑΙΑΝΟΥ

Cum... contendarent ac... esset ὅτε... ἥριζον καί... ἦτο. Alter... alter ὁ μὲν... ὁ δέ. Uter mitteretur (ἐξ αἰτίας τῆς πλαγ. ἐρωτήσεως ἐπέθη ύποτακτ.) πότερος νά... Inter patres μεταξύ τῶν πατέρων (τῶν συγκλητικῶν). Rogatus sententiam (φράσις τυπική =) ἐρωτηθεὶς (ἐπισήμως) γνώμην (κατὰ λέξιν : ἐρωτηθεὶς ὡς πρὸς τὴν γνώμην του). Neutrum οὐδέτερον, οὔτε τὸν ἔνα οὔτε τὸν ἄλλον. Ἡ neutrum (ὀνομ. neuter) εἶναι ὑποκ. τοῦ mitti, ὅπερ εἶναι ὑποκείμ. τοῦ ἀπροσ. placet. Satis (κατηγορ.). Iudicabat. Ἡ σύνταξις : iudicabat et inopiam et avaritiam debere abesse (νὰ εἶναι μακρὰν) pariter. Publicum munus δημοσία ύπηρεσία, τὸ δημόσιον ύπουργημα. Quaestui δοτ. κατηγορούμενου = πρὸς χρηματισμόν, ὡς πηγὴ χρηματισμοῦ. Verendum est... ne habeatur et... convertatur πρέπει νὰ φοβῆται τις... μὴ θεωρηθῇ (νομισθῇ) καί... μεταστραφῇ. Ab hac culpa. Σύναψον πρὸς τὸ ἐπίθ. alienus, ὅπερ δέχεται πάντοτε τὴν πρόθ. a. Longe ἐπιτείνει τὸ alienus = πολὺ ξένος, πολὺ μακρὰν τοῦ πταίσματος τούτου. Officio (ἀφαιρ. εἰς τὸ fungens, ὁ. ἀποθ. fungor). Tantum μόνον. E... spoliis ἐκ τῶν λαφύρων. Plures (ἐνν. servos = μεγαλύτερον ἀριθμὸν δούλων). Potuisset (θὰ ἡδύνατο). Nihilo κατ' οὐδέν, οὐδόλως, κατ' οὐδένα τρόπον. Ἡ ἀφαιρ. nihilο (ἀντὶ nihil, διότι ἀκολουθεῖ συγκριτικόν : locupletior). Carthagine eversā (ἀφαιρ. ἀπόλ. ὁ. evertor). Quam ante (= antea) β' ὅρος συγκρίσεως. Cum... iter faceret ὅτε ἐπορεύετο, πορευόμενος. Quantum ferret (πλαγ. ἐρώτ. ἐξαρτώμενη ἀπὸ τοῦ a estimabatur). Quantum auri... πόσον χρυσοῦ, πόσον χρυσόν... Aestimabatur ἀπροσώπως = ἐξετιμᾶτο (ἐξετίμων οἱ ἄνθρωποι). Duas (ἐνν. libras).

Φράσεις : Ad bellum gerendum πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Ad rem bene regendam πρὸς ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τῶν πραγμάτων. Officio legationis fungens ἐπιφορτισμένος μὲ ἀποστολήν.

40. ΑΙΦΝΙΔΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ

‘Ο Σκιπίων Αἰμιλιανὸς διεὶς ἥλθεν εἰς ὁῆξιν, πρῶτον μὲ τοὺς ‘Ρωμαίους, κατὰ τὸ ἔτος 131 π.Χ. ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν φονέων τοῦ Τιβερίου Γράγχου (133 π.Χ.) καὶ δεύτερον κατὰ τὸ ἔτος 129 π.Χ. μὲ τὸν Γ. Γράγχον, ὅστις προσέβαλεν αὐτόν. Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὠδηγγήθη τιμητικῶς ὑπὸ συνοδείαν πολιτῶν εἰς τὸν οἴκον του ἐν πλήρει ὑγείᾳ. Paulo post μικρὸν ἔπειτα (τοῦ τελευταίου συμβάντος). Ἡτοίμαζε, φαίνεται, τὸν ὑπὲρ τῶν Λατίνων λόγον του, ὃν εἶχε δηλώσει, ὅτι θὰ ἔξεφάνει τὴν ἐπομένην ἡμέραν. De... morte περὶ τοῦ θανάτου. Διαδόσεις πολλαὶ ἐκυκλοφόρουν, ὅτι ἐδολοφονήθη ἢ ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Σεμπρωνίας, ἀδελφῆς τῶν Γράγχων, ἢ ὑπὸ τοῦ Γ. Γράγχου ἢ, τέλος, ὅτι ἀπέθανε φυσικὸν θάνατον, ὑποκύψας εἰς καρδιακὸν νόσημα. Habita est ἔγινε. Velato capite (ἀφαιρτκ. τροπ.). Συγήθως ἡ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ ἔμενε μέχρι τῆς ταφῆς ἀκάλυπτος. Est elatum (ὁ. effero) ἐκηδεύθη (ἐν μέσῳ γενικῆς θλίψεως). Livor in ore ἡ πελιδνήτης τοῦ προσώπου (ἡ ἔνδειξις τοῦ ἐγκλήματος). Ἐκ τοῦ εῖδους τῶν μελανῶν κήλιδων θὰ διηυκρινεῖτο, ἵσως, τὸ εῖδος τοῦ θανάτου (δολοφονία ; δηλητηρίασις ; κ.τ.τ.). Ne... appareret (ἐκ φόβου) μὴ φανῇ. Maesto vultu (ἀφαιρ. τροπ.). Moenia τὰ τείχη καὶ μτφρ. : ὁ Σκιπίων μας, τὸ προπύργιον τῆς ‘Ρώμης. Scipioni... vis illata est (ὁ. infero). Nefaria vis ἀνόσιος βία. Intra suos penates ἐντὸς τοῦ οἴκου του (ἐντὸς τῆς ἐστίας του). Κυρίως : penates (γεν. πλθ. ium) = οἱ ἐφέστιοι θεοί, οἱ θεοί προστάται τοῦ οἴκου. Umeros (ἐνν. suos) subicere νὰ ὑποβαστάσουν. Συνήθως ἡ νεκρικὴ κλίνη (τὸ φέρετρον) ἐφέρετο ὑπὸ τῶν τέκνων, τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν ἢ καὶ τῶν φίλων τοῦ κηδευομένου, εἰς ἔνδειξιν δὲ τιμῆς καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς πολιτείας. Maiori viro. Αὐτὰ βροντοφωνεῖ ὁ τιμητής καὶ ἐχθρὸς τοῦ Σκιπίωνος Μέτελλος λίαν μεγαλοφρόνως φερόμενος. Poterit θὰ εἴναι δυνατόν. Libras. Ἐκάστη libra εἶχε 12 οὐγγίας καὶ ἦτο ἵση πρὸς 327,45 γραμμάρια. Argenti... auri (γεν. τῆς ψλης). Duas (ἐνν. libras). Selibram (ἐκ τοῦ semi = ἡμι - καὶ libra) ἡμίσειαν λίτραν. Ut... reliquerit ὥστε κατέλιπεν, ἀφῆκεν (πρβλ. ἀρ. 37 intulerit).

41. ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΓΡΑΓΧΩΝ ΓΥΠΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΝΗΛΙΑΣ

Ex filia ἐκ τῆς θυγατρός του, δηλ. ἐκ μητρὸς ἔγγονοι τοῦ... Bonis artibus (ἀφαιρ. δργαν. bonae artes εἶναι οἱ καλοὶ τρόποι, ἡ καλὴ διαγωγή, αἱ καλαὶ ἴδιότητες, αἱ ἀρεταῖ· malae artes εἶναι τὸ ἀντίθ. τοῦ bonaes artes ingenuae artes αἱ ἐλευθέριοι, αἱ Καλαὶ Τέχναι, τὰ Γράμματα, αἱ Ἐπιστῆμαι). Omnium (γεν. ὑποκειμ. ἐνν. hominum ἢ civium). Exstant ὑπάρχουν. (Σήμερον μόνον δύο ἀποσπάσματα σφῶνται). Corneliae. Αὕτη εἶχεν ἐξαιρετικῶς μορφωθῆ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός της Σκιπίωνος Ἀφρικανοῦ τοῦ Πρεσβυτέρου. Apparet (ἀπρόσ. ὅ., οὖν ὑποκ. τὰ ἀπρμφ. educatos esse καὶ hausisse). In gremio matris ἐν τῷ κόλπῳ (ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον ἐπιμέλειαν, ὑπὸ τὴν προσεκτικὴν ἐπαγρύπνησιν) τῆς μητρός. Ab ea σύναψον πρὸς τὸ hausisse. Sermonis elegantiam τὴν καλλιέπειαν, τὴν γλαφυρότητα λόγου (τὴν χρησιμοποίησιν ὁραίων λέξεων). Matronis (δοτ. εἰς τὸ esse). Ornamentum (κατηγ.). Cum... ostentaret ὅτε... (ἀλαζονικῶς) ἐπεδείκνυε. Campana matrona. Καμπανὴ δέσποινα, χυρία τις ἐκ Καμπανίας. Illa aetate κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, δηλ. εἰς τὴν τότε ἐποχήν. Muliebriter κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς γυναικά, μετὰ τῆς συνήθους κενοδοξίας τῶν γυναικῶν. Produxit παρέτεινε (διὰ τῆς συνομιλίας). Usque eo dum... redirent (μεθ' ὑποτ. διὰ τὸ dum) ἔως οὖν ἐπιστρέψωσι, μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς των. En. Τὰ ἐπιφωνήματα en καὶ ecce (ἵδού) συντάσσονται ἡ μὲ δύναμαστικὴν (νοούμενου τοῦ ὡς adest, adsunt) ἡ μὲ αἰτιατικὴν (νοούμενου τοῦ ὡς aspice, aspice κ.τ.τ.). Haec (ὑποκ.). Ornamenta (κατηγ.). A naturā... a doctrinā ἐκ μέρους τῆς φύσεως (ὡς πρὸς τὴν φύσιν)... ἐκ μέρους τῆς παιδεύσεως (ὡς πρὸς τὴν ἀγωγήν). Defuit (ὡς desum). Impie. Οἱ σκοποὶ καθόλου τῶν Γράγχων δὲν ἥσαν κακοί, ἀλλὰ κακὸς ἦτο ὁ τρόπος τῆς ἐπιδιώξεως αὐτῶν. Maluerunt (ὡς malo).

42. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΓΡΑΓΧΟΥ. ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Tribunus plebis δῆμαρχος (113 π.Χ.). Ό Τιβέριος εἶχε πρᾶξον καὶ σύννονυ χαρακτῆρα, ἀντιθέτως πρὸς τὴν θυμοσιεδῆ καὶ ἐμποθῆ φύσιν τοῦ Γατοῦ. Descivit (ὁ descisco). Agros τοὺς δημοσίους ἀγρούς. Dividebat πρτκ. ἀποπείρας = ἐπεχείρει, προέτεινε νὰ διανείμῃ (30 πλέθρα γῆς εἰς ἔκαστον ἀκτήμονα χωρὶς τὸ δικαιώμα τῆς ἀπαλλοτριώσεως). Civitatem omnibus Italicis dabat τὰ δικαιώματα τοῦ 'Ρωμαίου πολίτου (= civitas) εἰς ὅλους τοὺς Ἰταλούς (συμμάχους) ἐπεχείρει νὰ παραχωρήσῃ. Τοῦτο ἔκαμεν ὁ Γ. Γράγχος. Sibi... parare ὅτι παρεσκεύαζεν ἔσυνθη (διὰ τὸν ἔσυντόν του). Ad regnum δηλ. πρὸς τὸ ἄξιωμα, ὅπερ οἱ 'Ρωμαῖοι, μάλιστα, πάντων ἐμίσουν ἀπὸ τῶν γρόνων τῆς ἔξωσεως τῶν Ταρχυνίων. Cum... deliberarent ἐνῷ... διεσκέπτοντο. Οἱ Συγκλητικοὶ εἶχον ἀποφασίσει ἐπίτηδες νὰ συνέλθωσιν ἐν τῷ ναῷ τῆς Πίστεως, ὅστις ἐγειτναίζε τῷ Καπιτωλίῳ, ἵνα ἐν ἀνάγκῃ μετέλθωσι βίαν πρὸς παρεμπόδισιν ἀντὶ πάσης θυσίας τῆς ἐπανεκλογῆς τοῦ Τιβερίου. Γράγχου ως δημάρχου καὶ διὰ τὸ ἐπιόν ἔτος. Quidnam faciendum esset (πλαγ. ἐρώτ.) = τί ἐπρεπε νὰ πράξουν, περὶ τοῦ πρακτέου. Capitolium petit. 'Εκεῖ θὰ διεξήγοντο αἱ νέαι δημαρχιακαὶ ἀρχαιρεσίαι. Manum ad caput referens τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν φέρων. "Οτε ὁ φύλος τοῦ Τιβ. Γράγχου συγκλητικός, Φούλβιος Φλάκκος, ἐλθὼν ἐκ τοῦ ἴερου τῆς Πίστεως, ἔδωκε τὴν εἴδησιν, ὅτι παρεσκευάζετο ὁ φόνος τοῦ Τιβερίου, ὁ Τιβέριος κατέστησεν αὐτὴν γνωστὴν εἰς τοὺς πλησίους αὐτοῦ. 'Επειδὴ δὲ ἔνεκα τοῦ θορύβου δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς τοὺς ἕρωτῶντας περὶ τίνος πρόκειται καὶ εἰς ἀπόστασίν τινα εὑρισκομένους, νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ πρὸς ἀπάντησιν περὶ τοῦ κινδύνου, διετρεχεν ἡ κεφαλὴ του, ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς αὐτὴν, ὥστε οὗτοι νὰ ἐννοήσουν τὸν ἐπικρεμάμενον κινδύνον. Ήσε τοῦτο, τὴν (ἀθέφαν) ταύτην κίνησιν τῆς χειρός, τὴν χειρονομίαν ταύτην. Nobilitas τὸ κόμμα τῶν εὐγενῶν, οἱ διαιροφικοί. Ita accepit οὕτως ἐξέλαβε. Quasi... posceret ὥσει ἐζήτει. Diadēma. Τὸ διάδημα, λευκὴ ταινία περὶ τὴν τιάραν τῶν μοναρχῶν τῆς 'Ασίας, ἦτο ἔμβλημα τῆς βασιλείας. 'Ο ὑπατικὸς Κόλυτος Πομπήιος εἶχεν ἴσχυρισθῆ, ὅτι ὁ κομιστας εἰς 'Ρώμην τὴν διαθήκην τοῦ 'Αττάλου Γ' παρέδωκεν εἰς τὸν Τιβ. Γράγχον τὸ διάδημα καὶ τὴν πορφύραν τοῦ βασιλέως ἐκείνου, ως εἰς μέλλοντα βασιλέα τῆς 'Ρώμης. Cum

esset ὁν, εἰ καὶ ἦτο. Consobrinus ἔξάδελφος (πρῶτος). Τὴν ψευδῆ εἴδησιν, ὅτι δῆθεν ὁ Τιβέριος ὡρέγετο βασιλείας, εὐθὺς ὡς ἥκουσαν οἱ Συγκλητικοί, ἐθορυβήθησαν καὶ ὁ φαντατικὸς δλιγαρχικὸς Σκιπίων Νασικᾶς ὄρμησεν εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀκολουθούμενος ὑπὸ Συγκλητικῶν, πελατῶν καὶ τοῦ ἀναμένοντος τὸ σύνθημα ἔξωθεν τοῦ ναοῦ τῆς Πίστεως πλήθους. Sublatā dextrā (ἀφαιρ. ἀπόλ. τοῦ ὁ. tollo). Proclamavit ἀνεκρυψάσε. Διὰ τοῦ ἐσχάτου συγκλητικοῦ δόγματος « senatus consultum ultimum » διετάσσοντο οἱ πολῖται νὰ βοηθήσωσι τοὺς ἀρχοντας καὶ, ἂν οὕτωι ἐπέλειπον τὴν πόλιν, νὰ ἀναλαμβάνωσιν αὐτοὶ τὸν ἀγῶνα, ὅπως ἐδῶ πράττει ὁ Νασικᾶς (133 π.Χ.). Suā nanu διὰ τῆς χειρός του. 'Ο Γράγχος ἐφονεύθη οὐχὶ διὰ τῆς χειρός του Νασικᾶ, ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ συνδημάρχου Ποπλίου Σατουρήιου. Corpus τὸ πτῶμα (ὅμοι μετ' ἄλλων περίπου τριακοσίων). Projectum (ὁ. proicio).

Φράσεις : Tiberius Gracchus a senatu descivit. 'Ο Τ.Γ. ἐγκατέλειψε τὸ Συγκλητικὸν κόμμα. Qui rem publicam salvam esse volunt sequantur ὁ θέλων τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος ἃς ἀκολουθήσῃ.

43. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΓΧΟΥ ΝΟΜΩΝ ΕΠΙΖΗΜΙΩΝ

Idem furor qui τὸ αὐτὸν φλογερὸν πάθος ὅπερ. Qui (ἐνν. invaserat). Δινάμεθα νὰ μεταφράσωμεν ἐδῶ τὸ idem qui διὰ τοῦ (τὸ αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν). 'Εν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν γρειάζεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ ὥρματος invaserat. Vindicandae... necis... comparandae... potentiae causā (γερουνδ. ἔλξις) = πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ φόνου..., πρὸς ἔξασφάλισιν τῆς ισχύος. Vix... adeptus est, cum... coepit μόλις ἔτυχε... καὶ ἤρχισεν, ἄμα τυχόν ἤρχισε (123 π.Χ.). Adeptus (ὁ. adipiscor). Aerarium effundit (ὁ. effundo πρβλ. ἐν τέλει : patrimonium publicum dissipari). Legem tulit. 'Η lex (= lex frumentaria) εἶναι ὁ σιτικὸς νόμος, δι' οὗ ἐκανονίζετο ἡ δημοσία διανομὴ σίτου (ἐκ 43 λιτρ. μηνιαίως εἰς ἐκαστον καὶ ὧρίζετο ἡ τιμὴ αὐτοῦ). De frumento dividendo (γερουνδ. ἔλξις) = περὶ διανομῆς σίτου. Plebi (δοτ. περιποιητική). Consiliis (δοτ. εἰς τὸ obsistebant). Quantā (ἀφαιρ.) ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ νοούμενον tantā. 'Εδῶ ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ quam

maxima contentione ἀντὶ τοῦ quanta poterant contentionē. Omnes boni πάντες οἱ τίμιοι. Διὸ τῶν λέξεων τούτων δὲν δηλοῦνται τῶν πολιτῶν μόνον οἱ ἐνάρετοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔχοντες τιμᾶς καὶ ὑπόληψιν πλούσιοι. Piso = L. Calpurnius Piso Frugi. Lege... latā (ὁ. fero ἀφαιρ. ἀπόλ.) = τοῦ νόμου... ψηφισθέντος, μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου. Ad... accipiendum πρὸς τὸ λαβεῖν, πρὸς λῆψιν. Ubi ὁ. Stantem (μτυχατηγορ.). Qui (ἀρχαῖκὸς τύπος ἀφαιρ. ἀντὶ τοῦ quo μὲ σημασίαν ἐπιρρήμ.) = εἰς τί; πῶς; Qui tibi constas, Piso? πῶς εὑρίσκεται εἰς συμφωνίαν πρὸς τὸν ἔκυτόν σου, πῶς εἶσαι ἀκόλουθος (συνεπῆς) μὲ τὸν ἔκυτόν σου; Cum... petas ζητῶν. Nolim (ἐνν. ut) liceat δὲν θὰ ἥθελον νὰ ἐπιτραπῇ νά... Tibi σύναφον πρὸς τὸ liceat. Quidem βεβαίως. Viritum κατ' ἄνδρα, κατὰ κεφαλήν. Quo responso = διὰ τῆς ἀποκρίσεως δὲ ταύτης. Aperte (ἀντίθ. occulte) φανερῶς. Patri-moniūm publicūm (αἰτ.) ἡ δημοσία περιουσία (ὑποκείμ. τοῦ disipari, διερεύεται ἐκ τοῦ declaravit).

Φράσεις. Hoc nobilitas ita accepit quasi diadēma posceret τὸ κόμμα τῶν εὐγενῶν ὑπέλαβε τὴν χειρονομίαν αὐτῆν, ὅσει ὁ Γράγχος ἐπεζήτει τὸ διάδημα. Quanta poterant contentionē obsistebant boni οἱ καλοὶ πολῖται ἀνθίσταντο δι’ ὅλων τῶν δυνάμεών των.

44. Ο ΥΠΑΤΟΣ ΟΠΙΜΙΟΣ ΘΕΤΕΙ ΤΟΝ Γ. ΓΡΑΓΧΟΝ ΕΚΤΟΣ ΝΟΜΟΥ

Latum est (ὁ. fero). Ut videret νὰ προνοήσῃ. Ne quid detrimenti res publica caperet. Ἡ σύγκλητος εἶχε τὴν ἔξουσίαν νὰ ἀποφανθῇ, ἀν ἐκινδύνευον τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ τότε πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος πρὸ μὲν τοῦ Β' Καρυγῆδ. πολέμου ἐκάλει τοὺς ὑπάτους νὰ καταστήσωσι δικτάτωρα, ἐπειτα δὲ ἐξέδιδε τὸ καλούμενον senatus consultum extremum ἡ ultimum, ἔχον οὕτω: «videant consules ne quid res publica detrimenti capiat». Detrimenti (γεν. διαιρ. εἰς τὸ quid). Familia. Ἡ λέξις αὕτη δὲν δηλοῖ μόνον τὴν οἰκογένειαν, ἀλλὰ τὸν οἶκον ὅλον (δηλ. πατέρα, μητέρα, τέκνα, πελάτας ἀπελευθέρους, δούλους). Armata familiā (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὁ πλίσας ὁ Γράγχος τοὺς ἀνθρώπους τοῦ οἴκου του. Consul. Ὁ Λεύκιος Ὁπίμιος,

ό ἐκπορθητής τῶν Φρεγελλῶν, ὃν ὁ Γάιος εἶχε καταπολεμήσει ἐπιτυχῶς κατὰ τὰς ὑπατικὰς ἀρχαιρεσίας τοῦ προηγουμένου ἔτους. Vocato... populo (ἀφαιρ. ἀπόλ.) Dum desilit ἐνῷ ἐπήδα κάτω, ἐνῷ ἔσπευδε νὺν κατέλθῃ (ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, εἰς ὃν εἶχε καταφύγει μετ' ἄλλων, ἐκ τοῦ Ἀβεντίνου λόφου). Cum comprehenderetur ἐνῷ συνελαμβάνετο. "Οτε ἐνεφανίσθησαν οἱ στρατιῶται τοῦ Ὀπιμίου, εἶχεν ἥδη διαβῆ ὁ Γάιος τὴν γέφυραν (Pons sublicius) καὶ φθάσει εἰς τὸ ἄλσος τῶν Ἐρινύων. Talum intorsit (ὁ. interqueo = διέστρεψε, παρέστρεψε (στραμπούλιξε) τὸν ἀστράγαλον. Servo δηλ. uni ex suis servis. Οὗτος ἐκαλεῖτο Φιλοκράτης. Se... repensurum esse (ὁ. rependo) ἐνν. interfectori τῷ φονεῖ. "Εξαρτᾶται τὸ ἀπαρμφ. ἐκ τοῦ promiserat = εἶχεν ὑποσχεθῆ, δτὶ θὰ ἀντισταθμίσῃ χρυσόν. Pro capite ἀντὶ τῆς κεφαλῆς. Aequale auri pondus irosstathmion (τῇ κεφαλῇ) χρυσόν. Persolutum est (ὁ. persolvo). Sunt qui tradunt ὑπάρχουν οἱ παραδίδοντες, ὑπάρχει παράδοσις. Cerebro exempto infuso plumbo (ἀφαιρ. ἀπόλ. τῶν ὁ. eximo καὶ infundo). Illum... explesse (= explevisse) ἐξαρτ. ἐκ τοῦ tradunt. Quo... efficeretur (= ut eo) = ἵνα (διὸ τούτου) καταστῇ (ἡ κεφαλή). Tὸ quo (πρὸ τοῦ συγκριτικοῦ gravius) = ut eo.

Φράσεις : Decretum a senatu latum est ἡ Σύγκλητος ἐψηφίσατο, τῇ Συγκλήτῳ ἔδοξεν (ἡ Σύγκλητος ἀπεφάσισε).

45. ΧΡΗΣΤΟΤΗΣ ΤΟΥ ΡΟΥΤΙΑΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ

Rufus 'Ροῦφος (ὀνομάσθη οὗτος Rufus, ὅπερ, κυρίως, σημαίνει πυρρός, ἐκ τοῦ χρώματος τῆς κόμης. Πρβλ. τὸ ἀντίστ. ἐλλην. Πύρρος). Innocentiā (ἀφαιρ. τοῦ κατά τι). Cum (σύνδ. αἵτιολ.). Illo (β' ὁ. συγκρίσ.). Est habitus ἐθεωρήθη . Factus (ἐνν. est) ἀνηγορεύθη . Cum... rogaret (α' ἀντικείμ. eum, β' ἀντικείμ. rem iniustum). Indignatus ἀγανακτήσκει Si... non facis ἐάν, ἀφοῦ δὲν κάμνεις. Quod rogo ὅπερ παρακαλῶ, τὴν παρακλησίν μου. Immo (καὶ imo) ἀλλ' ὅμως, τούναντίον μάλιστα. Tuā ἐνν. amicitiā (ἀφαιρ.) opus est (χρεία εἶναι). Si... facturus sim. Τίθεται ἡ ὑπόθ. καθ' ὑποτ. (ἐνῷ προηγουμένως si... facis καθ' ὅριστ.), ὅταν ἡ πρᾶξις εἶναι ἀβέβαιος.

ἢ ἀμφίβολος. Quippe ἄτε, οἷα, ὡσάν. Quod aequum non sit ἀδικόν τι. Id quod recte possimus τοῦθ' ὅπερ δικαιώς (ὁρθῶς) δυνάμεθα. Τὸ sit καὶ possimus καθ' ὑποτ., διότι τὸ quod ἔξαρτᾶται ἐκ προτάσεως ἀπαρεμφατικῆς. Si forte postulent ἐάν τυχὸν ἥθελον ζητήσει, ἐάν θὰ ἐζήτουν. A nobis παρ' ἡμῶν. Quae honesta non sunt ἀτιμίαν τινά. Esse... anteponendam (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ sciebat) = ὅτι religio (ἡ συνέδησις) καὶ fides (ἡ τιμὴ) εἶναι προτιμητέαι. Amicitiae (δοτ. εἰς τὸ anteponendam esse) τῆς φιλίας.

46. ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΑΡΙΟΝ

Humili loco natus ἔξ ἀσήμου (ταπεινῆς) οἰκογενείας (ἀγροτῶν) γεννηθείς. Οὗτος ἔγινε θεῖος τοῦ Καίσαρος ἐκ τοῦ γάμου του μὲ τὴν ἐκ πατρός θείαν του Ἰουλίαν. Loco (ἀφαιρ. τῆς καταγωγῆς). Duce Scipione (ἀφαιρ. ἀπόλ. ἐννοούμενης κατ' ἀφαιρ. τῆς μὴ ἐν χρήσει μετοχῆς τοῦ sum, πρβλ. ὁρ. 21 ἐν ἀρχῇ) ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Σκιπίωνος (Αἰμιλιανοῦ). Tirocinium (τῷ 133 π.Χ. κατὰ τὴν ἀλώσιν τῆς Νομαντίας) ὡς νεοσύλλεκτος. Militiae tirocinium... posuit τὴν περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἀπειρίαν κατέθηκε (= deposituit), ἔλαβε διὰ πρώτην φορὰν μέρος... Quodam die cum... colloqueretur ἡμέραν τινά, καθ' ἥν (ὅτε...). Si quid tibi acciderit (τετελ. μέλλ.) ἐάν συμβῇ εἰς σὲ δυστύχημά τι, ἐάν τι πάθῃς. Eritne ἄρα γε θὰ ὑπάρξῃ. Alter δεύτερος. Tui similis ὅμοιός του. Imperator στρατηγός. Percessu leniter umero (ἀφαιρ. ἀπόλ. ὁ. percusio) = ὠθήσας ἐλαφρῶς τὸν ὄμον. Hic οὗτος (θὰ εἶναι). Quo = hoc autem. Dignos... spiritūs (ἀντικ.) = ἀντέξια... φρονήματα. Rebus (ἀφαιρ. εἰς τὸ dignos) τῶν πρᾶξεων, τῶν ἔργων.

Φράσεις : Militiae tirocinium in Hispania, duce Scipione, posuit ἐθαπτίσθη ἐν Ἰσπανίᾳ εἰς τὸ πῦρ (ὡς σήμερον θὰ εἰέγομεν), ὑπὸ ἀρχηγὸν τὸν Σκιπίωνα.

47. ΕΚΡΗΞΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΛΛΑ

Tunc. 'Απὸ τοῦ 88—86 π.Χ. Ortum est (ὁ. orior). Cum... mitteretur ἐνῷ ἐπέμπετο (ἀποφάσει τῆς Συγκλήτου). Consul ὡς ὑπατος (88 π.Χ.) ὁ Σύλλας ἔξυπηρέτησε τὴν Σύγκλητον ἐναντίον τῶν ἵππεων καὶ τῶν Ἰταλικῶν καὶ κατέστη ὁ ἀσπονδος ἔχθρὸς τοῦ Μαρίου. Mithridatem τὸν οὐαὶ τὸν Εὐπάτορα (111—64 π.Χ.), ἔχθρὸν ἀσπονδον τῶν Ρωμαίων, δστις ἔξήγειρε κατ' αὐτῶν τὴν Μ. Ἀσίαν (88 π.Χ.). Ei Marius... imperium eripuit ὁ Μ. ἔξήρπασεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν (στρατηγίαν). Lege quam... tulerat διὰ τοῦ νόμου... δν εἶχεν προτείνει (ὁ Πόπλιος Σουλπίκιος 'Ροῦφος). Qua re (ἀφαιρ. αἰτίας = ea autem re). Romam vēnit. 'Η εἰς Ρώμην πορεία ἔγινεν ἐκ τοῦ ἐν Νάλη στρατοπέδου, ἔνθα εὑρίσκετο ὁ Σύλλας, προετοιμαζόμενος διὰ τὴν κατὰ τοῦ Μιθριδάτου στρατείαν. Armis (ἀφαιρ. ὄργαν.). Eīχε μεθ' ἑαυτοῦ 6 λεγεωνας. Διὰ πρώτην φορὰν παρεβιάσθησαν οἱ νόμοι, δητῶς ἀπαγορευομένου εἰς τοὺς στρατηγοὺς νὰ διαβαίνωσιν ἐνόπλως τὸν περίβολον τῆς Ρώμης. Interfecit. 'Ο προγραφεὶς Σουλπίκιος δὲν ἡδυνήθη νὰ σωθῇ φεύγων, ἀλλά, ἀνακαλυφθεὶς, ἐφονεύθη ὑπό τινος τῶν δούλων του. Fugavit. 'Ο Μάριος, ὁ Σουλπίκιος καὶ δεκάς τῶν διπαδῶν του ἐτέθησαν ἐκτὸς νόμου θεωρηθέντες hostes populi Romani. In palude. 'Ο Μάριος ἀποπλεύσας ἔξει Οστίας ἡναγκάσθη ὑπὸ τῆς τρικυμίας νὰ ἀποβιβασθῇ πλησίον τῆς Μιντούρνης, πρὸς Ν. τῆς Λατίνης, οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λείριος. 'Εκεῖ ὑπῆρχεν ἔλος. Delituit (ὁ. delitesco). Repertus ἀνεκαλύφθη (ὑπὸ Γεμινίου τινὸς μισθοφόρου ἐκ Ταρρακίνης καὶ παρεδόθη εἰς τὰς Ἀρχὰς τῆς Μιντούρνης). Ut erat ὡς ἦτο καὶ εὑρίσκετο, εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκετο. Nudo corpore (ἀφαιρετικὴ τῆς ἰδιότ.). Caeno (ἀφαιρετ. ὄργαν.). Oblitus (παθητ. μετχ. τοῦ ὁ. obliño). Iniecto... loro (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Minturnas εἰς Μίντουρναν. Ad eum occidendum (γερουνδιακὴ ἔλξις = διὰ τὸν φόνον αὐτοῦ). Servus publicus δημόσιος δοῦλος, τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους. Natione (ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι). Vultūs (γεν. εἰς τὸ maiestate, ὅπερ εἶναι ἀφαιρ. αἰτίας). Cum... vidisset ἴδων. Gladio stricto (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Venientem (μτχ. κατηγορ.). Tune... audebis (τὸ tune δύο λέξεις, τι καὶ τὸ ἐγκτλιτ. - ne). Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἔγινε θέμα τοῦ διασήμου ζωγράφου G. J. Drouais (ὁ Μάριος ἐν Μιντούρνη 1785, Μουσ. Λού-

βρου). Abiecto ferro (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = abiecto gladio. Fūgit (προκμ.). Postea. Ό Σύλλας μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Καμπανίαν πρὸς τὸ ἔκει παραμεῖναν τμῆμα τοῦ στρατοῦ του, μεθ' οὗ ὥρμησεν εἰς τὴν Ἐλλάδα διὰ τὸν ἄγωνα κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, ὅστις παρουσιάζετο ὡς ἐκδικητὴς τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐλλάδος καὶ τῆς Μ. Ἀσίας. Abiis (ποιητ. αἰτ.). Emissus est (ὅ. emitto).

Φράσεις: Nudo corpore caenoque oblitus γυμνὸς καὶ βεβορβορωμένος (καταλερωμένος). Gladio stricto μὲν γυμνὸν τὸ ξίφος.

48. Ο ΜΑΡΙΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΟΣ

In Africam. Ό Μ. μετὰ πολλὰς περιπετείας κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀφρικήν. Lictor ὁβδοῦχος (τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀσφαλείας τοῦ Σεξτιλίου). Praetoris. Οἱ πραΐτωρες ἐν Ἀρώμῃ ἀπένεμον κατ' ἀρχὰς τὴν δικαιοσύνην, ἐπειτα δὲ ἀνελάμβανον, ἐν ἀνάγκῃ, ὡς ἀντιστράτηγοι, τὴν διοίκησιν ἐπαρχιῶν (ἐδὼ τῆς Ἀφρικῆς) εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ὑπάτων (praetores provinciales). Aliquod ἐπιθετικῶς. Humanitatis officium καθῆκον φιλανθρωπίας, ἀνθρωπίνην βοήθειαν. Provincia = ex ḥ de provinciā. In se (αἰτ. ἐνικ.). Animadvertis (ἀπρόσ. παθητ.). Torvis oculis (ἀφαιρ. τροπ.) μὲν ὄγριον βλέμμα. Equid vellet (πλ. γ. ἐρώτ. εἰς τὸ interroganti = num quid [ἀντὶ aliquid] vellet). Sédentem (μτχ. κατηγορημ.). Ἡ σκηνὴ αὐτῇ ἐνέπνευσε τὸν Léon Cogniet (1794 — 1880) νὰ ζωγραφίσῃ ἔνα τῶν ὀραιοτέρων πινάκων του (ὁ Μάριος ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῆς Καρχηδόνος), ἀλλὰ καὶ τὸν Λεμαρτῖνον εἰς ὅσα γράφει περὶ τοῦ Μαρίου εἰς τὸ ἔργον του Voyage en Orient. De inconstantia (καὶ ἀπλῶς γεν. inconstantiae) περὶ τῆς ἀσταθείας, περὶ τοῦ εὐμεταβόλου. Δύγαται τις νὰ συγκρίνῃ τὸ παράδειγμα τοῦτο τῆς ἀσταθείας τῶν ἀνθρωπίνων πρὸς τὸ προηγούμενον τοῦ Περσέως. Eum = lictorem. Admonebat (Marius). Τὸ ὅ. admoneo δέχεται γενικὴν ἢ τὴν πρόθεσιν de. Excidium τὴν κατάρρευσιν. Clarissimi τόσον ἐνδόξου. Casum τὴν πτώσιν, τὴν δυστυχίαν (τὸ κατάντημα). Ό Μάριος ἐζήτησεν ἄσυλον εἰς

τὴν παρακειμένην νῆσον Κέρκιναν. Cum... poneret θέτων. Ob oculos
= ante oculos.

Φράσεις : Nisi vellet in se animadvertisse ἐὰν δὲν ἐπεθύμει νὰ
λάβωσι μέτρα ἐναντίον του.

49. ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΙΟΥ

Erat Mario (δοτ.)... contemptor animus εἶχεν ὁ Μάριος... ψυχὴν μεστὴν περιφρονήσεως. Ingenuarum artium τῶν ἐλευθερίων Τεχνῶν (πρβλ. ἀριθ. 41 : bonis artibus). Liberalium studiorum τῶν Γραμμάτων, τῆς Φιλολογίας (Γραμματικῆς, Ρητορικῆς καὶ Ποιήσεως). Aedem ναόν. Honoris δὲ Μάριος ἐπὶ τοῦ Ἡσκυλίνου λόφου (διὰ τῆς λείας ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λαφύρων τῶν Τευτόνων καὶ Κίμμρων) ἀνήγειρε ναὸν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ προστάτου τῆς Τιμῆς. Cum... νονισσετ εὐξάμενος (τάξας, ἀφοῦ ἔκαμε τάξιμο). De manubiis ἐκ... (ἡ πρόθ. δηλοῦ τὴν προέλευσιν καὶ τὴν ὅλην). Facturum (ἐνν. esse). Spreta... marmorū nobilitate... peritiā (ἀφαιρ. ἀπόλ.). περιφρονήσας (μὴ καταδεχθείς), ἀποκρούσας τὴν καλὴν ποιότητα, τὴν ὥραιότητα τῶν ξένων μαρμάρων καὶ τὴν ἐμπειρίαν. Τὰ ἀφηρημένα nobilitate marmorū ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων spretis nobilibus marmoribus et artificum peritiā ἀντὶ peritis artificibus. Τὰ ἑλληνικὰ μάρμαρα, ιδίᾳ τῆς Πάρου, ὡς καὶ οἱ "Ελληνες ἀρχιτέκτονες, ἃσαν ὄνομαστοι. Vulgari lapide... per artificem romanum. Eἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ marmorū nobilitate artificum graecorum peritiā. Eam (aedem). Faciendam curavit τὸ γερουνδιακὸν τίθεται πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ. Quod... parum prodessent (ὑποτακτ. ἐπειδὴ ἐκφράζει τὴν σκέψιν τοῦ Μαρίου), διότι κατ' αὐτὸν τὰ Ἑλλην. Γράμματα δλίγον ὀφέλησαν τοὺς ἐν Ῥώμῃ διδασκάλους των, μικρὰν ὠφέλειαν παρέσχον εἰς τοὺς διδάσκοντας αὐτὰ (doctoribus suis δοτ. = doctoribus eorum litterarum = docentibus illas). At idem (ἐνν. fuit ἢ erat) καὶ ὅμως δ αὐτὸς ὑπῆρξεν ἢ ἥτο. Ad dolorem πρὸς τὸ ἄλγος, τοὺς πόνους. Fortis ἀνδρεῖος. Validus (erat) iσχυρὸς (σωματικῶς). Cum... secarentur κοπτομένων... Se (ὑποκ. τοῦ alligari). Ostendit (προκ.). Quod... esset διότι (κατὰ τὸν Μάριον) ἥτο, φρονῶν ὅτι... ἥτο.

Φράσεις: Aedem faciendam curavit ἐπεμελήθη τῆς κατασκευῆς τοῦ ναοῦ.

50. ΔΙΚΤΑΤΩΡ(Ε)ΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΦΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΑ

Urbanos = urbis (τῆς 'Ρώμης). Properavit. 'Ο Σύλλας ἀφοῦ ἐνίκησε τὸν Μιθριδάτην, ἀποδεχθέντα βαρεῖς ὄρους (84 π.Χ.), ἔσπευσε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀποβιβασθεὶς εἰς Βρινδήσιον (83 π.Χ.), ἔχων ὡς ἀμοιβὴν τῶν νικῶν τὴν προγραφήν του, τὴν καταστροφὴν τοῦ οἴκου του, τὴν δῆμευσιν τῆς περιουσίας του καὶ τὴν ἔξορίαν τῶν οἰκείων του. 'Η 'Ρώμη ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κίννα καὶ τοῦ Μαρίου, οὗτινος ἡ ἀφιξίας ἔδωκε τὸ σύνθημα σφαγῶν, αἵτινες κατέληξαν εἰς τὰς φοβερὰς προγραφὰς τοῦ Σύλλα (83 – 82 π.Χ.). Mario (δοτ.). Omnes. 'Ιδιᾳ τὸν ὑπατον Κάρβωνα καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν τοῦ Μαρίου. Illā victoriā (ἀφαιρ. β' ὄρος συγκρίσεως). Dictator creatus (τῷ 81 π.Χ. κατὰ τρόπον παράνομον). Αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπ' ἀόριστον χρόνον χορηγηθεῖσα δικτατωρεία (dictator legibus scribendis et rei publicae constituendae) οὐδέν, πλὴν τοῦ ὀνόματος, εἶχε κοινὸν πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Animadvertis (παθ. ἀπρωφ. διὰ τὸ ἀόριστον τοῦ ὑποκειμένου πρβλ. καὶ κατωτ. interfici = νὰ ἐπιβληθῇ τιμωρία, νὰ τιμωρήσουν...). Vel in eos qui... καὶ αὐτοὺς ἀκόμη, οἱ ὄποιοι... Quattuor κατὰ Πλούταρχον ἔξ. In circo παρὰ τὸν Ἰππόδρομον (πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἐννυοῦς, ἔνθα συνεδρίαζε τὴν αὐτὴν ὥραν ἡ Σύγκλητος). Donec admoneret. 'Η σύντ. : debere aliquos vivere ut essent (ei) quibus (δοτ.) imperaret. Tabulam proscriptionis πίνακα προγραφῆς, προγραφικὸν κατάλογον. Proposuit προέβαλεν (ἔδωκε νὰ ἀναρτήσουν εἰς τὴν Ἀγοράν), ἐδημοσίευσε. Quā (tabulā) continebantur ἐν τῷ πίνακι (καταλόγῳ) περιείχοντο... Nomina eorum qui occidendi essent τὰ ὀνόματα τούτων, οἵτινες ἐπρόκειτο (ἔμελον) νὰ... φονευθῶσιν. 'Ετέθη ὑποτακτ., διότι δηλοῦται ἡ γνώμη τοῦ Σύλλα. Omnium indigatio ἡ ἀγανάκτησις ὅλων; γενικὴ ἀγανάκτησις. Avaritia φιλοχρηματία, φιλοκτημοσύνη. Quidam γνωστός τις (ἦτο ὁ ἵππευς Κόιντος Αὐρήλιος). Cui fundus... erat δστις εἶχεν ἀγρόν, κτῆμα (= praedium). Adscriptum (ἐνν. esse). Persequitur καταδιώκει. Neque

longe = et non longe. A quodam (ποιητ. αἴτιον). Percussus est (ὁ. percutio).

Φράσεις : Quisquis voluit ὁ βουλόμενος. Se quoque adscriptum vedit εἶδε καὶ τὸ ἴδικόν του ὄνομα ἐγγεγραμμένον. Neque longe progressus καὶ εἰς ἀπόστασιν μόλις δλίγων βημάτων. Vae misero mihi οὕμοι ἐγώ τάλας ! (συμφορά μου !).

51. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΑ ΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΑΥΤΟΥ

In villam εἰς τὴν παρὰ τὴν Κύμην τῆς Καμπανίας ἔξοχικὴν οἰκίαν του (τὸ κτήμά του). Rusticari et... ducere ἔξαρτ. ἐκ τοῦ coepit. Venando (ἀφαιρ. γερουσίου πρὸς δήλωσιν τοῦ τρόπου). Morbo pediculari (ἀφαιρ. = ἐκ φθειριάσεως, pediculus ὑποκορ. τοῦ pedis, is ἀ. καὶ θ. = ὁ φθείρ, ἡ φεῖρα). Correptus καταληφθεὶς, προσβληθεὶς (ὁ. corripio). Ingentis animi γεν. ἴδιότ. = ἀφαιρ. ἴδιότ. ingenti animo) = πολὺ μεγάλης ἐνεργείας, δυνάμεως, θελήσεως. Litteris (ἀφαιρ. δργαν.). Virorum (γεν. ἀντικ.). Adeo... ut... duxerit οὗτο (τόσον)... ὥστε... ἐνόμισε. Praemio (ἀφαιρ. εἰς τὸ dignam). Epigramma (κατὰ λ. ἐπίγραμμα, ἐδῶ = ποιημάτιον μικρόν). Cum... obtulisset (ὁ. offero) προσενεγκών. Dari νὰ δοθῇ, νὰ δώσουν. Ne quid ἀντὶ ne aliquid (= ut nihil). Postea εἰς τὸ μέλλον. Fluminibus (ἀφαιρ.). In vivos ἐναντίον τῶν ζώντων. Mortuis (δοτ. εἰς τὸ pepercit ὁ. parco). Marii... cineres erūtos τοῦ Μαρίου τὴν τέφραν (τὰ λείψανα) ἐκσκαφεῖσαν (ἐκσκάψας, ξεθάψας). Tὸ ἀντίθ. τοῦ eruo εῖναι obruo. Qua = hac igitur. Praeclare (ἐπίρρ.) σύναψον πρὸς τὸ rerum gestarum. Corrupit (ὁ. corrumpo) ἡμαύρωσε.

Φράσεις : Sulla in villam profectus rusticari et venando vitam ducere coepit ὁ Σύλλας μεταβὰς εἰς τὴν ἔξοχὴν διέμεινεν ἐκεῖ ἀσχλούμενος εἰς τὸ κυνήγιον. Rerum praecclare gestarum gloriam corruptit ἡμαύρωσε τὴν δόξαν τῶν μεγάλων καὶ λαμπρῶν κατορθωμάτων του.

52. Η ΤΡΥΦΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΟΥΛΑΟΥ

Prospectu et ambulatione (ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς, τοῦ κατά τι). Quo cum venisset εἰς ὁ μέρος (ἐκεῖ) ἐλθών. Quod... esset... vide-
retur ὅτι (κατ' αὐτὸν) ἦτο μὲν... ἀλλὰ... ἐφαίνετο. Quidem βεβαίως.
Peramoena (ἡ πρόθ. per ἐν συνθέσει μετ' ἐπιθέτου προσδίδει εἰς αὐτὸν
ἔννοιαν ὑπερθετικοῦ) = amoenissima (ἔνεκα τοῦ πρασίνου, τῶν νερῶν
καὶ τῆς σκιᾶς). Aestate... hieme (ἀφαιρ. χρον.). Minus commoda
πολὺ ὀλίγον ἄνετος. Tὸ minus καταντῷ ἴσοδύναμον πρὸς τὸ non. Pu-
tasne δύο λέξεις : putas καὶ τὸ ἐγκλιτ. - ne = νομίζεις λοιπόν ; Minus
sapere ὅτι εἴμαι εὐηθέστερος, ἀνοητότερος. Quam ἡ. Adveniente
hieme προσεγγίζοντος τοῦ χειμῶνος. Magnificentiae (δοτ.). Eru-
larum (γεν. ἀντικ. εἰς τὴν διομαστ. sumptus (πολυτέλεια, τὰ με-
γάλα ἔξοδα). Utpote soli διὰ τὸν λόγον ὅτι ἦτο μόνος (ὁ Λούκουλλος).
Graviter obiurgavit τραχέως (μὲν τραχύτητα) τὸν ἐπετίμησεν, ἐπέ-
πληξε. Se (ὑποκ. debuisse = θὰ ὥφειλε). Quod nemo esset διότι
οὐδεὶς ὑπῆρχε (προβλ. ἀνωτ. ὁρ. 49 τέλ.). Iratus δργισθείς, ἐν δργῇ.
An nesciebas... ? ἡ ἡγνόεις... ; (ἡγνόεις, δὲν εἶναι ἔτσι ; ἡγνόεις οὐσιας).
Apud Lucullum ἡ ἀπόκριτις αὕτη κατέστη παροιμιώδης.

Φράσεις : Habebat villam prospectu et ambulatione pul-
cherrimam εἶχεν ἔξοχικὸν οἶκον, τοῦ ὅποιου ἡ θέα καὶ οἱ περίπατοι
(δρόμοι) ἦσαν ὠραιότατοι.

53. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΤΟΥ ΣΕΡΤΩΡΙΟΥ

Cum... flagitarent nec iam... posset ὅτε... ἐπεζήτουν (ἐπιμόνως
ἐζήτουν) χωρὶς πλέον νὰ δύναται (= nec... posset) νὰ... Πρόκειται
περὶ τοῦ πολέμου ἐν Ἰσπανίᾳ, ἔνθα παρίστατο ὁ Σερτώριος κατ' ἀρχὰς
ὡς Μαριανὸς ἡττημένος, ἔπειτα δὲ ὡς ἐλευθερωτής. Κατ' αὐτοῦ εἶχε
σταλῆ ὁ Μέτελλος καὶ ὁ Γναῖος Πομπήιος (76 π.Χ.). Praevalidum
ἡ πρόθ. prae ὡς ἀνωτέρω ἡ per (ὁρ. 52 : peramoena). Infirmissi-
mum πολὺ ἀδύνατον. Alterum... alterum τὸν μέν, τὸν δέ. A robusto-
iuvene (ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ abrumpi). Simul διὰ μιᾶς. Singulos
pilos ἀνὰ μίαν τρίχα, τρίχα πρὸς τρίχα. Quamvis tremulā manu μο-

λονότι διὰ χειρὸς τρεμούσης. Satis ἐπαρκῶς, καλῶς. Quorsum ea res spectaret (πλαγ. ἔρωτ.) = τί ἐσήμαινε τοῦτο, εἰς ποῖον σκοπὸν τοῦτο ἔτεινε. Caudae (δοτ.). Cum (σύνδ. αἰτιολ.). Partem τὸ μέρος (δηλ.. κατὰ τμῆματα). Contra τούναντίον. Nihil (ἐπίρρ. = κατ' οὐδέν, οὐδαμῶς). Universum (ἐνν. eum = κύτόν, δηλ. τὸν στρατὸν συνοιλικῶς). Consilio (ἀφαιρ. δργαν.).

Φράσεις: Irritus adulescentis labor risum omnibus movit οἱ μάταιαι προσπάθειαι τοῦ νέου προεκάλεσαν γενικὸν γέλωτα.

54. Ο ΠΟΜΠΗΙΟΣ ΕΠΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΜΕΓΑΣ

Transgressus inde διαπεραιωθεὶς ἐκεῖθεν (ἐκ Σικελίας). Partibus (δοτ. εἰς τὸ favebat) = τὸ κόμμα. Bello (ἀφαιρ. δργαν.). Intra dies quadraginta ἐντὸς 40 ἡμερῶν, εἰς ἡμέρας διηγωτέρας τῶν 40. Oppressit (ὁ. opprimo). Adulescens (παράθεσις εἰς τὸ Pompeius). Annorum (γεν. ιδιότ.). Litterae ἐπιστολή. A Sulla (ἡ πρόθεσις δηλοῦ τὴν προέλευσιν) = ἀπὸ (ἐκ) μέρους τοῦ Σ. Iubebatur (Pompeius). Tulit (ὁ. fero). Reversus est (ὁ. revertor). Laetus περιχαρής, μετὰ χαρᾶς. Restitit (ὁ. resisto). Neque = et non (ἡ ἄρνησις πίπτει εἰς τὸ δῆμα). Ea re (ἀφαιρ. ἀναγκ. αἰτίου). A proposito (ἐνν. suo). Aususque (= et ausus est, ὁ. ἡμιαποθ. audeo). Plures (συγχρ. τοῦ multi ὁ περισσότερος, ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων. Solem orientem τὴν ἀνατολήν, τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον (τὸν νέον Πομπήιον). Occidentem (ἐνν. solem = τὴν δύσιν, τὸν δύοντα, δηλ. τὸν γέροντα Σύλλαν). Quo dicto (= eo autem dicto) διὰ τούτου δὲ τοῦ λόγου. Iuvenis δηλ. τοῦ Πομπήιου. Triumphet! (ἐνεστ. ὑποτακτ.) ἀς θριαμβεύσῃ!

55. ΠΟΜΠΗΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΣ

Confecto bello (ἀφαιρ. ἀπόλ.) Cum . . . venisset ἐλθών. Audire νὰ ἀκούσῃ (κύτὸν διδάσκοντα), νὰ γίνη ἀκροατής. Quod . . . laboret. Ἐτέθη δριστ., διότι τὸ γεγονός τοῦτο παριστάνεται ὡς βέβαιον.

Ex podāgra ἐκ ποδάγρας, ἐξ ἀρθρίτιδος τῶν ποδῶν (ἐνῷ chirāgra = χειράγρα, ἀρθρῖτις τῶν χειρῶν). Mos erat ut percuteret = moris erat, consuetudo erat ut... ἔθος ἦτο νὰ... Ingressurus erat = ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ. Honoris causā τιμῆς ἔνεκεν, ἐκ σεβασμοῦ. Quem = hunc autem. Ut (εὐθὺς) ὡς. Quod non... posset (ὑποτακτ., διότι ἐκφράζει τὴν σκέψιν ἐνὸς ἄλλου = διότι, ὡς ἔλεγε, δὲν ἤδυνατο...). Nec commitam ut... efficiat καὶ δὲν θὰ διαπράξω (τὸ σφάλμα τοῦτο), ὥστε νὰ γίνη αἰτία (ἀφορμὴ) ὁ φυσικὸς πόνος (dolor corporis). Tantus vir ἀνὴρ τύσου ἐπιφανής. De hoc = de hac re (δῆλος nihil... non esset). Eset εἶναι ὑποτακτ. τοῦ πλαγίου λόγου, ἀποδίδοντος τοὺς λόγους τοῦ Ποσειδωνίου. Οὗτος, ὡς στωικὸς φιλόσοφος, ἐδέχετο ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει κακόν, εἰμὶ τὸ ἡθικῶς κακόν. Cum ἐπειδή. Nihil agis οὐδὲν πράττεις, ματαιοπονεῖς (χάνεις τὸν καιρὸν σου). Quamvis sis εἰ καὶ εἴσαι.

Φράσεις: Graviter et copiose disseruit de hoc ipso ἔχαμεν ἐπὶ τοῦ ἔξῆς θέματος σπουδαίαν καὶ διεξοδικὴν διδασκαλίαν.

56. ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΦΟΝΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ (15 Μαρτίου 44 π.Χ.)

Dictator in perpetuum (ἐνν. tempus). Μετὰ τὴν ἐκ Γαλατίας ἐπιστροφήν του ὁ Καῖσαρ διετέλεσε δικτάτωρ (49 π.Χ.), ὕπατος (48 π.Χ.), δικτάτωρ (47 π.Χ.), ὕπατος (46 π.Χ.), ὕπατος καὶ δικτάτωρ (45 π.Χ.). Ἡ ἴσοβιος δικτατώρεια ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τὴν 14ην Φεβρουαρίου τοῦ 44 π.Χ. Insolentius μετὰ μεγαλυτέρας ἀλαζονείας, ἐπάρσεως. Pro rostris ἔμπροσθεν τῶν ἐμβόλων, πρὸ τοῦ Βήματος. Τοῦτο ἦτο κεκοσμημένον δι' ἐμβόλων τῶν νεῶν, ατὰς ὄποιας κατεναυμάχησε (τῷ 338 π.Χ.) παρὰ τὸ "Αντιον ὁ ὕπατος C. Maenius. Diadēma τοῦτο προσεφέρθη τὴν 15 Φεβρουαρίου τοῦ 44. π.Χ. κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Λυκαίων (Lupercalia). Insigne regium (αἰτ. παράθεσις εἰς τὸ diadema). Est repulsum (ὁ. repello). Non... offensus (ἐνν. esse). Πόσον διαφορετικὴ ὑπῆρξεν ἡ διαγωγὴ τοῦ Σκιπίωνος ! (πρβλ. ἀρ. 32). Coniuratum est (ἀπροσώπως) συνώμοσίᾳ ἐγένετο, συνώμοσαν. A... viris (ποιητ. αἰτιον). Cassio et

Bruto ducibus (ἀφαιρ. ἀπόλ.) δηντων ἀρχηγῶν (ὑπὸ τὴν ἀρχηγίεν) τοῦ Κασσίου καὶ τοῦ Βρούτου (πρβλ. ἀρ. 46). Conspirationis (γεν. ἀντικειμ.). Idibus (ἀφαιρ. τοῦ χρόνου). Αἱ εἰδοὶ Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου καὶ Ὀκτωβρίου ἥσσαν ἡ 15η, τῶν δὲ λοιπῶν μηνῶν ἡ 13η ἡμέρα. Cum... venisset ἐλθών. Assidentem ἐνῷ ἐκαθέζετο. Specie officii ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀποδόσεως τιμῆς (μὲ τὴν πρόφασιν νὰ τὸν τιμήσουν). Unus ex eis (ὁ Tillius Cimber). Quasi... rogaturus ὡσεὶ... μέλιλων νὰ ὑποβάλῃ (προφορικὴν) παράκλησιν (ὑπὲρ τοῦ ἔξορίστου ἀδελφοῦ του). Ista (ἀντὶ istud) αὐτή σας ἡ πρᾶξις. Τὸ ista συμφωνεῖ μὲ τὸ κατηγορ. vis. Arreptum (ὁ. arripio). Filii loco ἀντὶ τέκνου, ὡς τέκνον. Strictis pugionibus μὲ γυμνὰ τὰ ἐγχειρίδια. Toga caput obvolvit ἐκάλυψε διὰ τῆς τηβέννου τὴν κεφαλήν, ἀνέσυρεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν τήβεννον.

Ο Καῖσαρ ἐδολοφονήθη εἰς ἡλικίαν 56 ἐτῶν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἐν τῇ αἰθίουσῃ τῶν συνεδριάσεων τῆς Συγκλήτου ἰδρυμένου ἀνδριάντος τοῦ Πομπηίου. Ο θάνατος τοῦ Καίσαρος ἐνέπνευσε ποιητὰς καὶ ζωγράφους. Οὕτως ὁ Ἀγγλος Shakespeare (Σαίξπηρ) ἐποίησε δρῦμα διμώνυμον (1601) καθὼς καὶ ὁ Γάλλος Voltaire (1743), ὁ δὲ ζωγράφος G. Rochegrosse συνέθεσε πίνακα (La Curée, 1886), ἐπίσης καὶ ὁ Jean-Léon Gérôme (La mort de César, 1859), ὃν ὁ μὲν παριστῆται τὴν ἐπίθεσιν τῶν συνωμοτῶν, ὁ δὲ τὴν μετὰ τὴν δολοφονίαν πλήρη ταραχῆς φυγὴν αὐτῶν.

57. ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ

Staturā... oculis... capite (ἀφαιρ. ἴδιότ.). Quod esset ὑποτ. διότι παριστῆται τὴν σκέψιν τοῦ Καίσαρος = διότι κατ' αὐτὸν ἥτο... Ius laureae perpetuo gestandae (γερουνδ. ἔλξις) = ius gestandi lauream (ἐνν. coronam) perpetuo (διηνεκῶς). Αὕτη ἀπέκρυψε τὴν φαλακρότητα τῆς κεφαλῆς. Διὰ στεφάνου δάφνης ἐστεφανοῦντο ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ οἱ ἀξιωθέντες θριάμβου. Decretis (ὁ. decerno). Vini (γεν. εἰς τὸ parcissimum). Ἡ νηφαλιότης αὐτὴ προεψύλαξε τὸν Καίσαρα ἀπὸ πολλοὺς ἔξεντελισμούς. Cato (τὸ πλῆρες M. Porcius Cato) ὁ νεώτερος ἢ Υπικαίος (Uticensis) καλούμενος, ὅστις ἥτο ἐκ τῶν ἀσπονδοτέρων ἐγέρθων του. Dicere solebat ως καὶ ἐν τῇ Ἐλληνικῇ τὸ ὁ. μεταφρά-

ζεται δι' ἐπιρρήματος και τὸ ἀπρμφ. διὰ ρήματος = συνήθως ἔλεγεν ὅτι. Ad evertendam rem publicam (γερουνδ. ἔλξις = ad evertendum r.p.). Armorum τῆς ὄπλομαχητικῆς, τῆς ὄπλομαχίας. Sobrium (κατηγορ.). Equitandi ἴσοδυναμεῖ πρός ὄνομα = equitationis. Laboris (γεν. ἀντικμν. εἰς τὸ patiens = καρτερικός). Ultra fidem πέρα τοῦ πιστευτοῦ, εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον. In agmine = in itinere ἐν ταῖς πορείαις. Anteibat (ὁ. anteeo) προηγεῖτο (ἐπήγαινε πρώτος). Eupo... pedibus ἔφιππος... πεζὴ. Capite detecto ἀσκεπής, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀκάλυπτον. Ut... praevenerit ὥστε ἤλθε πρὶν ἀπὸ τοὺς παρ' αὐτοῦ σταλέντας ἀγγελιαφόρους, προηγγύθη τῶν... (πρβλ. ἀρ. 37 : ut attulerit). Nando (ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ τρόπου). Utribus (ἀφαιρ. ἔξ δονομαστ. uter, γεν. utris = ἀσκός) εἰς τὸ innixus (ὁ. innitor) ἐπὶ ἀσκῶν.

Φράσεις: Quod obtrectarorum iocis obnoxia esset διότι ἔδιδεν ὅλην εἰς τὰ σκώμματα τῶν ἔχθρῶν του. Armorum et equitandi peritissimus λέων ἔμπειρος (ἐπιδέξιος) εἰς τὴν ὄπλομαχητικὴν και εἰς τὴν ἱππασίαν.

58. ΑΔΕΛΦΙΚΗ ΑΓΑΠΗ ΚΑΤΩΝΟΣ ΤΟΥ ΥΤΙΚΑΙΟΥ

Omnium maxime πάντων μάλιστα, ὑπὲρ πάντα ὅλλον. Quem... diligenter ποιον ἡγάπα. Ἐτέθη ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις. Fratrem (ἐνν. diligo omnium maxime). Secundum (κατηγορ.). Iterum πάλιν, τὸ δεύτερον. Tertio ἐκ τρίτου, τὸ τρίτον (ἐνν. quem diligenter). Donec... desisteret ἔως ὅτου ἀποστῇ, παραιτηθῇ. A percontando ἀπὸ τοῦ ἐρωτᾶν (ὁ. percontor). Crevit (ὁ. cresco). In = erga. Annos natus viginti εἰς ἡλικίαν 20 ἔτῶν. Iter πορείαν, ταξίδιον. Profectus esset ἀπῆλθε (ὁ. proficiscor). Ne desereret ἵνα μὴ... Diversum... ingenium (κυρίως ἐστραμμένος εἰς δύο ἀντιθέτους πλευράς) ἀντίθετος, διάφορος ὁ χαρακτήρ.

Φράσεις: ei in omnibus rebus morem gerebat ἐν παντὶ ἐχαρίζετο αὐτῷ (συνεμορφοῦτο ἐν παντὶ πρὸς τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ).

59. ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΩΝΟΣ ΤΟΥ ΥΤΙΚΑΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ

Cum... tulisset προτείνας. Consul ὑπατος (ὄν). Rei publicae (δοτ.). Ceteris exterritis (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Obsttit (ὁ. obsisto). Curia (ἀφαιρ. εἰς τὸ extrahi). In vincula = in carcerem. Extrahi... rapi (παθ. ἀπαρέμφ., διότι τὸ ὑποκείμ. εἶναι ἀόριστον). Nihil remisit de libertate linguae = οὐδὲν ἡλάττωσεν, ἐμετρίασεν ἐκ τῆς ἐλευθερίας τῆς γλώσσης (ἐλευθερογλωσσίας, ἐλευθεροστομίας). Obiungatus ἐπιτιμηθείς. Nondum missō senatu οὕπω τῆς Συγκλήτου λυθείσης, ἐνῷ ἡ συνεδρία τῆς Συγκλήτου δὲν εἶχεν ἀκόμη λυθῆ. Quod... discederet διότι... ἀπεχώρει (ἐτέθη ὑπότ., διότι δηλοῦται ἡ σκέψις τοῦ Καίσαρος). Exspectabat dum (μεθ' ὑποτακτ.) = περιέμενεν ἔως ὅτου... Precibus (ἀφαιρ. εἰς τὸ uteretur). Quod = sed id. Ubi... intellexit ως ἐνόησε. Pudore victus ἐξ αἰδοῦς (κατὰ λέξιν : ὑπὸ τῆς αἰδοῦς νικηθείς). Qui... emitteret (ἀναφορ. τελικὴ πρότασις) = ut is... emitteret.

60. ΣΠΟΥΔΑΙ ΤΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΑΓΤΟΥ ΕΠΙΤΥΧΙΑΙ

Equestri genere (ἀφαιρ. καταγωγῆς)... natus est ἐγεννήθη ἐξ ἵππικου γένους (τάξεως), ἐκ τῆς ἱππάδος τάξεως, ἐξ ἵππεων. Ἡ τάξη (ordo equester), μέση οὖσα μεταξὺ τῆς τάξεως τῶν Συγκλητικῶν καὶ τοῦ δήμου, συνεστάθη ἀπὸ τοῦ 122 π. Χ. διὰ νόμου τοῦ Γ. Γράγχου, ἔχουσα ἴδιον τίμημα (400.000 σηστερτίων) καὶ ἀπετέλει τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ χρήματος. Arpīni (γεν. τοπ.) ἐν Ἀρπίνῳ (πόλει τοῦ Λατίου). A patre. Ο πατὴρ τοῦ Κικέρωνος ἦταν ἐν ἀνέσει, χωρὶς νὰ ἀσκῇ ἐπάγγελμά τι. Didicit (ὁ. disco). Aetas puerilis = pueritia, ἡ παιδικὴ ἥλικια (μέχρι περίου τοῦ 17ου ἔτους). Solet informari. Τὸ ὄχημα, ως καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, δύναται νὰ μεταφράζεται δι' ἐπιφρήματος καὶ τὸ ἀπαρέμφ. διὰ ὄχηματος = saepe informatur συγχάκις ἡ συνήθως μορφώνεται. Ad humanitatem πρὸς τὰ ἐγκύλια μαθήματα, τὴν ἐγκύλιον παιδείαν (Γράμματα καὶ Ἡθικήν). Tanta... admiratione... ut μετὰ τοσούτου... θαυμασμοῦ... ὕστε. Cum... tum καὶ... καὶ, τόσον... ὄσον. Medium συμφωνεῖ

μὲ τὸ νούμενον εum. Domum οἰκαδε, εἰς τὸν οἰκόν του. Adulescens νέος ὁν (παράθεσις εἰς τὸ Cicero). Τῷ 80 π.Χ. εἶχεν ἡλικίαν 30 ἔτῶν (adulescens = νέος ἀπὸ 17 — 30 ἔτῶν). Eloquentiam. Ο Κικέρων ἐμορφώνετο ὅχι μόνον ἐπιδιδόμενος ἐπιμελῶς καὶ μετὰ ζήλου εἰς τὴν Ἀριστοτελήν, τὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὸ Δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἀκούων ἐν τῷ Forum τοὺς διασήμους τῶν χρόνων ἐκείνων ἥγτορας. Libertatem ἐλεύθερον πνεῦμα, ἀνεξαρτησίαν. Adversus Sullanos ἐναντίον τῶν φίλων τοῦ κόμματος τοῦ Σύλλα. Διὰ τοῦτο καὶ προσέβαλεν ὁ Κικέρων, εἰς κρισίμους μάλιστα καιροὺς τῶν προγραφῶν, ἄνδρας τοῦ κόμματός του, οἵος ἦτο ὁ Χρυσόγονος ἀπελεύθερος (libertus) καὶ ἐκ τῶν κυριωτέρων ὀργάνων αὐτοῦ. Parricidii accusatum. Μετὰ ὥρημάτων, ἀτινα δηλοῦσι κατηγορεῖν, τίθεται τὸ ὄνομα δι' ὃ τις κατηγορεῖται κατὰ γενικὴν τῆς αἰτίας (parricidii). Ο Χρυσόγονος κατηγόρησε τὸν Ἀριστοτέλην πατροκτόνον, ἀλλὰ ἡθωθη διὰ τῆς δεξιᾶς ὑπερασπίσεως τοῦ Κικέρωνος, ὅστις ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτη ἀπέκτησε δόξαν μεγάλου ἥγτορος. Acriter ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ pro Sex (tio.) Roscio Amerino. Quod invadet. Μετὰ τοῦ quod ἐτέθη ὀριστική, διότι δηλοῦ ὅχι γνώμην ἄλλου, ἀλλὰ ἡθωθη διὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. Potentia (ἀφαιρ. ὀργαν. εἰς τὸ fretus). In bona... invadet κατεπάτει (ἐσφετερίζετο) τὰς περιουσίας. Qua ex re (= ex quo, eo facto) ἔνεκα τούτου. Athenas. Τῷ 79 π.Χ. Αἱ Ἀθῆναι καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν ὑπὸ τῶν Ἀριστοτελῶν διετήρουν ἐπὶ πολὺ ἔτι τὴν φήμην κέντρου φιλολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν σπουδῶν. Ubi ἔνθα. Antiochum τὸν ἐξ Ἀσκάλωνος Πλατωνικὸν φιλόσοφον. Eloquentiae gratiā πρὸς τελειοποίησίν του ἐν τῇ Ἀριστοτελῇ. Molōnem τὸν ἐξ Ἀλαβάνδων τῆς Καρίας. Magistrum (κατηγ. = ὡς...). Cum... audivisset ἀκούσας. Dicentem (μηχ. κατηγορημ.) ἀγορεύοντα. Τὰ ἥγτορικὰ αὐτὰ γυμνάσματα ἐλέγοντο declamationes καὶ ὁ Κικέρων ἐν Ἀριστοτελῇ εἶπεν. Quod praevideret ὑποταχτ., διότι ἐκφράζεται ἡ γνώμη ἄλλου. Per hunc ἐξ αἰτίας τούτου (γάρις εἰς αὐτόν). Superatum iri θὰ ὑπερβληθῶσι. Quaestor (κατηγορ.). Gratior ἐγένετο δεκτὴ μετὰ μείζονος εύνοίας. Inde = e Sicilia. Αὕτη ἦτο ὁ σιτοβολῶν τῆς Ἀριστοτελῆς. ἐξ ἡς οἱ ἀρχοντες ἐπρομηθεύοντο ἐν ὕδρι ἀνάγκης σῖτον καὶ δημητριακοὺς καρπούς. Initio (ὅλως διόλου) εἰς τὰς ἀρχὰς, διότι ἐφοβήθησαν μὴ πεινάσσωσι καὶ αὐτοί. Diligentiam, iustitiam et comitatem αἱ τρεῖς θεμελιώδεις ἀρεταὶ τοῦ χρηστοῦ διοικητοῦ... Ubi... experti sunt (εἰθύνς) ὡς,

ἄμα... ἐδοκίμασαν, ἔλαβον πεῖραν (ὁ. experior). Detulerunt (ὁ. defero). In causis agendis = in agendo (ἡ in dicendo) causas.

61. ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ

Initā... societate (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = ἀφοῦ... Iamdiu inimicum ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐχθρόν του (προσωπικόν). Sibi (δοτ. = António). Proscripsit. Ἡ δευτέρα αὕτη τριανδρία (κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Καίσαρος, Πομπηίου, Κράσσου) ἀπετελέσθη τῇ 27ῃ Νοεμβρίου τοῦ 43 π.Χ. ἐκ τοῦ Ὁκταβίου, Ἀντώνιου καὶ Λεπίδου. Ἔκαστος τούτων πρὸς σύμπτηξιν τῆς τριανδρίας ἔκαμεν ἀμοιβαίας ὑποχωρήσεις. Οὗτας ὁ μὲν Ὁκτάβιος ἔθυσίασεν, οὐχὶ ἄνευ ἀντιστάσεως, τὸν Κικέρωνα εἰς τὸν Ἀντώνιον, ὁ Λέπιδος αὐτὸν τούτον τὸν ἀδελφόν του Παῦλον καὶ ὁ Ἀντώνιος τὸν ἐκ μητρὸς θεῖόν του Λεύκιον Καίσαρα. Quā re auditā (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτη, μαθῶν τοῦτο (κατὰ λ. : τούτου τοῦ πράγματος ἀκούσθεντος). Τὴν εἰδήσιν ὁ Κ. ἔμαθεν ἐν Τούσκλῳ, ἔνθα εὑρίσκετο μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Κοίντου. Transversis itineribus (ἀφαιρ. τοῦ τρόπου) = μὲ λοξὰς διαδρομὰς (πορείας), λοξοδρομῶν. Ἐφέρετο ἐντὸς φορείου. In villam εἰς τὴν ἐν Φορμίαις (σήμερον *Mola di Gaeta*) ἔξοχικὴν οἰκίαν του, πλησίον τῆς Καιήτης πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς Νεαπόλεως. Fūgit (πρκμ.). In Macedonia. Πρὸς συνάντησιν τοῦ Βρούτου, ὅστις συνήθροιζεν ἐκεῖ στρατόν. In altum (ἐνν. mare = εἰς τὰ ἀνοικτὰ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης, ἀρκετὰ μακρὰν τῆς παραλίας). Provectum. Προσδιορίζει τὸ eum. Servatā ἐνν. a me (ποιητ. αἴτιον). Quietos. Ἡ μτχ. δύναται νὰ μεταφρασθῇ μὲ ἐπίρρ. = ἐν ἡσυχίᾳ (νὰ ὑπομείνωσι = pati). Quod... cogeret (ἀντικ. τοῦ pati). Τὸ quod ἀπαιτεῖ ὑποτακτικὴν τοῦ πλαγίου λόγου, διότι εἰσάγει τοὺς λόγους τοῦ Κικέρωνος). Prominenti... praebenti. Συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑπονοούμ. ei (δηλ. Ciceroni δοτ. ἀντιπεριποιητ.). Praecisum est (ὁ. praecido) τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ. Ὁ Κικέρων ἥτο τότε 63 ἑτῶν. Abscissae (ὁ. abscindo). Relatum est (ὁ. refero). Οἱ δολοφόνοι ἤμειβοντο. Λέγεται, ὅτι ὁ Ἐρέγνιος ἔλαβε στέφανον χρυσοῦν καὶ σημαντικῶτατον χρηματικὸν ποσόν. In rostris. Ἀκριβῶς ἐκεῖ ἔνθα ἀλλοτε η εὐγλωττία αὐτοῦ εἶχε κατακηλήσει (καταθέλξει) τὰ ὄτα τῶν Ρωμαίων. Fulvia. Ἡ χήρα τοῦ

Κλωδίου Φουλβία είχε λάβει σύζυγον τῷ 44 π.Χ. τὸν Ἀντώνιον. *Manibus* πλεονασμός. *Manibus...* acu (ἀραιῷ. δργαν.).

Φράσεις : Villa a mari proxime aberat ἡ ἔξοχικὴ οἰκία ἥτο δλως διόλου πλησίον τῆς θαλάσσης. Extractam lingua acu confixit ἔξηγαγε τὴν γλῶσσαν καὶ διὰ βελόνης κατεκέντησε.

62. Ο ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ ΕΠΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Octavius. Ἡ σειρά : Octavius nepos Iuliae sororis Caesaris. Ὁ Γ. Ὁκταβίος, γεννηθεὶς ἐν Βελίτρῃ (Vellitrae) τῇ 23 Σεπτ. τοῦ 62 π.Χ., ἥτο υἱὸς τοῦ C. Octavius καὶ τῆς Atia, ἀνεψιᾶς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος (ἐκ τῆς μητρός τῆς Ἰουλίας, ἀδελφῆς τοῦ Καίσαρος). Γιοθετήθη δεκαοκταετής ὑπὸ τοῦ Γ. Ἰουλίου Καίσαρος, ἀδελφοῦ τῆς μάρμης τοῦ (maior avunculus) καὶ ὡρίσθη αὐλιγρονόμος αὐτοῦ, λαβὼν τὸ ὄνομα Γ. Ἰουλίου Καίσαρος Ὁκταβιανός. ("Εκτοτε ὅλοι οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες ἀσχέτως τῆς καταγωγῆς των ὀνομάζοντο Καίσαρες"). Ἐνίκησε τὸν Ἀντώνιον (τῷ 31 π.Χ.), ἔγινεν ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ (imperator τῷ 30 π.Χ.) καὶ ἐπωνομάσθη Αὔγουστος (τὴν 17 Ἰαν. τοῦ 27 π.Χ.). Οὕτω τὸ πλήρες ὄνομα αὐτοῦ εἶναι : Imperator Caesar Augustus divi Iuli filius. Ἀπέθανε τῇ 19 Αὔγουστου τοῦ 14 π.Χ. Profectum τῷ 46 π.Χ. κατὰ τοῦ Γναίου καὶ τοῦ Σέξτου, υἱῶν τοῦ Πομπηίου, οἴτινες, διαφυγόντες ἐκ Θάψου, διεπεραιώθησαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν (κατὰ τὸ τέλος τοῦ 46 π.Χ.). Apolloniam εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν, πόλιν ἀκμάζουσαν τῆς Ἰλλυρίας διὰ τὰ σχολεῖα αὐτῆς (τῷ 45 π.Χ.), ἵνα ἀφ' ἐνὸς μὲν μάθῃ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα μορφωθῇ στρατιωτικῶς ἐν μέσῳ τῶν λεγέων. Ut liberalibus studiis... (πτώσ. δοτικῆς), ἵνα περὶ τὰ ἐλευθέρια μαθήματα (διατριψή). (Περὶ τοῦ liberalia studia προβλ. ἀρ. 49). Rediit εἰδοποιηθεὶς παρὰ τῆς μητρός του ἥθε νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν αὐλιγρονομίαν τοῦ Καίσαρος. Ἡ Σύγκλητος, τῇ παρορμήσει τοῦ Κικέρωνος, ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ Ὁκταβιανοῦ διὰ τὴν καταπάλαισιν τοῦ Ἀντωνίου. Collecto... exercitu. "Ηθροισεν ἐν Καμπανίᾳ περὶ τοὺς δεκακισγιλίους

παλαιμάχους, οὓς ἔπειτα ηὕξησε δι' ἄλλων ἐκ Τυρρηνίας. Decimo Bruto τῷ Δεκίμῳ Ιουνίῳ Βρούτῳ, ὅστις ναὶ μὲν ἦτο ἐκ τῶν φονέων καὶ αὐτὸς τοῦ Καίσαρος, ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, θανασίμου ἐχθροῦ τότε τοῦ Ὁκταβιανοῦ, ἐποιορκεῖτο (τὸν Μάρτιον — Ἀπρίλιον τοῦ 43 π. Χ.) ἐν Μουτίνῃ, ἐπειδὴ ἐσκόπει νὰ στερήσῃ αὐτὸν τῆς ἐντὸς τῶν "Αλπεων ἐπαρχίας. Mutinae (γεν. τοπ.) ἐν Μουτίνῃ (νῦν Modena). Ό Αὔγουστος, γενόμενος ὑπάτος μόλις εἰς ἡλικίαν εἰκοσιν ἐτῶν, ἐπέδειξε πρὸς τοὺς ἐχθρούς του ὡμότητα πολὺ μεγαλύτεραν τῆς τοῦ Σύλλα. Εἶτα συνδιαλαχθεὶς πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἐπετέθη κατὰ τοῦ Βρούτου. Τέλος, ἀποξενώσας ἐστὸν δι' οἰκογενειακοὺς λόγους ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου, κατεναυμάχησε τοῦτον παρὰ τὸ "Ἀκτιον (31 π. Χ.) καὶ κατεδίωξε, φεύγοντα μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, μέχρι τῆς Ἀλεξανδρείας.

Tandem τέλος (μετὰ τὴν νίκην καὶ τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας). Imperio (ἀφαιρ. εἰς τὸ potitus). Ἡ ἐλευθέρα πολιτεία (res publica) ἔπεισε καὶ ἀρχίζει ἀπὸ τοῦδε (30 π.Χ.) τὸ νέον Κράτος, δηλ. ἡ μετ' ἐλευθερίας κινουμένη μονοκρατορία. Reversus. Μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Αἰγύπτου μετέβη εἰς Ἀσίαν διαμείνας ἐκεῖ τὸν χειμῶνα καὶ ἔκειθεν ἐπέστρεψεν εἰς Ῥώμην τὴν ἔνοιξιν τοῦ 29 π.Χ. Triumphans τὴν 13ην, 14ην καὶ 15ην Αὔγουστου. Iani ὁ Ἰανός (ἔξ οὖ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου) ἦτο μετὰ τῆς Vesta, θεότητος τῆς Ῥώμης, ἐκ τῶν ὀρχαιοτάτων καὶ παριστάνετο μετὰ δύο προσώπων (ἔξ οὗ καὶ anceps διπρόσωπος, biceps δικέφαλος, bifrons διμέτωπος), ὃν τὸ μὲν ἔβλεπε πρὸς τὰ ἔξω, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἔσω, ὅθεν geminus (= διπλοῦς) ἐκαλεῖτο. Bis tantum antea δις μόνον πρότερον. Suā manu (ἀφαιρ. ὄργαν.) ἴδιοχείρως. Clausae fuerant εἴχον κλεισθῆ (τότε, ὅλλα ἡνοίχθησαν πάλιν εἰς ἄλλην περίστασιν). Clementem (κατηγορ.). Multis (δοτ. εἰς τὸ ignovit δ. ignosco). Praeteritorum malorum (γεν. ἀντικείμ.) τῶν παρελθόντων δεινῶν. Delati sunt (δ. deferō). Maximi honores ἀπενεμήθησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ μεγαλύτεραι τιμαί, π.χ. ἀρχηγὸς τῆς Συγκλήτου, τῶν πολιτῶν (princeps), ἐπιμελητὴς τῶν ἥθῶν (praefectus morum), τ.ἔ. τιμητῆς, ἰσόβιος ὑπάτος, δήμαρχος (tribunus plebis) καὶ βραδύτερον μέγας ποντίφιξ (pontifex Maximus). Ο Οκτάβιος διὰ λόγους προνοίας ἀπέφυγεν εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς, καίπερ προσενεγχέντα (τῷ 22 π.Χ.), τὸν τίτλον τοῦ δικτάτωρος ἢ τὸν τοῦ μονάρχου (dominus). Augustus (κατηγορ.). Σεβαστός, Αὔγουστος. Η λέξις εἶναι τῆς θρησκευ-

τικῆς γλώσσης καὶ σημαίνει : ιερός, ἀπαραβίαστος, σεβαστὸς καὶ ἀπενέμετο ἔως τότε μόνον εἰς θεούς. Mensis Sextilis τὸ ὄρωμα τοῦ ἔτος ἦρχιζεν ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου, ὁ ἔκτος ἡρά μὴν ἐκλήθη πρὸς τιμὴν του Αὔγουστος. Ἡ αὐτὴ ὀνομασία τῶν μηνῶν παρέμεινε καὶ ὅτε τῷ 153 π.Χ. ἡ ἡρά τοῦ ἔτους ἀπὸ πρώτης Μαρτίου μετετέθη εἰς τὴν 1ην Ἰανουαρίου. Bellis (δοτ. εἰς τὸ finis impositus esset). Mense (ἀφαιρ. χρόν.). Quod... esset impositus ὑποτακτ., διότι εἰσάγεται γνώμη τρίτου. Senatus populusque Romanus τὸ ὄρωμα τοῦ Κράτος. Universus ὄμοθυμος (ὄμοθύμως, μᾶζη γνώμη, μᾶζη ψυχῆ = maximo consensu) τῷ 2 μ.Χ. Gaudio (ἀφαιρ. τῆς αἰτίας) = ἐκ (ἐνεκα, ὑπὸ) χαρᾶς. Votorum (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίθ. compos). Neque aliud quam (ἐνν. hoc). Ut... possim. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ νοούμενου hoc = οὐδὲν ἄλλο ἢ τόδε, δηλ. νὰ δυνηθῶ νὰ ἴδω... Hunc consensum·vestrum τὴν παροῦσαν σύμπνοιαν (ἀρμονίαν αἰσθημάτων) ὑμῶν (vestrum = ὑμετέρων).

Φράσεις : Romam triumphans ingressus est εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἄρμην ὡς θριαμβευτής. Omnes praeteritorum malorum oblio-
vio cepit ὅλος ὁ κόσμος ἐλησμόνησε τὰ δεινὰ τοῦ παρελθόντος. Com-
pos factus sum votorum meorum ἐπραγματοποίησα τοὺς πάθους
μου (τὰ ὄνειρά μου). Neque aliud mihi optandum est quam ut...
possim καὶ δὲν ἔχω νὰ εὐχηθῶ τίποτε ἄλλο εἰμῆ...νὰ δυνηθῶ.

63. ΑΙ ΑΣΧΟΛΙΑΙ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

In aedibus modicis ἐν οἰκίᾳ ἀπλῇ (μετρίᾳ). Κατώκησε κατ' ἀρχὰς εἰς οἰκίαν πλησίου τοῦ Forum, ἡτις ἀνῆκεν εἰς τὸν ῥήτορα Κάλ-
βον, ἐπειτα, ἡγόρασε τὴν ἐπὶ τοῦ Παλατίνου λόφου οἰκίαν τοῦ ῥήτορος
Ορτηνίου, ἡς τὴν ἔκτασιν ἐπηύξησε δι' ἀγορᾶς τῶν παρακειμένων
γαιῶν. Ἐπὶ τοῦ χώρου τούτου ἔκτισε τὰ ἀνάκτορα. Per. Ἡ πρόθεσις
δηλοῖ τὴν διάρκειαν. Amplius ἐνν. quam = πλέον ἡ. Ἐν τῇ Λατινικῇ
τὰ συγκρ. ἐπιρρήμ. plus, amplius (πλέον), minus (ητον) μετὰ τοῦ
quam ἡ συνηθέστερον ἀνευ αὐτοῦ, εὑρισκόμενα πρὸ ἀριθμητ. ἐπιθέτου
δὲν ἐπηρεάζουσι τὴν πτῶσιν τοῦ ἀριθμητικοῦ. Mansit (ὁ. maneo).
Vix privatae elegantiae erat (γεν. ίδιότητος κατηγορηματικὴ εἰς τὸ

erat) = ἦτο μόλις ἀξία τῆς κομψότητος ἐνὸς ἀπλοῦ ἴδιωτου. Ἐκοιμᾶτο ἐπὶ αἰλίνης μικρᾶς, χαμηλῆς μετὰ ἐπιστρωμάτων ἀπλῶν. Veste (ἀντικ. τοῦ usus est). Πρόκειται περὶ ἐσωτερικῶν ἐνδυμάτων. Ab uxore (ποιητ. αἵτ. εἰς τὸ confectā). Σύζυγος αὐτοῦ ἐκ δευτέρου γάμου ἀπὸ τοῦ 38 π.Χ. ἦτο ἡ Λιβία (56 — 29 π.Χ.). (A) sorore. Ἀδελφὴ αὐτοῦ ἦτο ἡ Ὁκταβία, χήρα τοῦ Μαρκέλλου καὶ εῖτα σύζυγος τοῦ Ἀντωνίου (41 π.Χ.). (A) filiā. Θυγάτηρ αὐτοῦ ἦτο ἡ λίκην περιβόητος Ἰουλία, σύζυγος κατὰ σειρὰν τοῦ νεαροῦ Μαρκέλλου, τοῦ Ἀγρίππα καὶ τοῦ Τιβερίου, ὅστις διὰ τὴν κακὴν διαγωγήν της διεζεύχθη αὐτῇ. (A) neptibus. Αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουλίας ἦσαν ἡ Ἀγριππīνα, ἥτις συνεζεύχθη τὸν Γερμανικόν, καὶ ἡ Ἰουλία, ἥτις ἔξ αἰτίας τῆς σκανδαλώδους διαγωγῆς της ἐξωρίσθη, ὡς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. Quo = ut eo (τὸ quo ἀντὶ τοῦ ut eo τίθεται πρὸ συγκρ.). Quam erat τοῦ ὄντος, τοῦ πραγματικοῦ. Ἡτο δηλ. κοντός, ἀλλὰ πολὺ σύμμετρος. Cibi. (Ιδ. ὀλίγον ἀνωτ. elegantiae). Idem tamen ὁ αὐτὸς δύμως, καὶ δύμως ὁ αὐτός. Pro ἐν συγχρίσει, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸδ... Excoluit. Ὑπῆρχε μέγας φιλοικοδόμος. Ὑπ' αὐτοῦ ἐκτίσθησαν ναοί, ἀνάκτορα, θέατρα, ὑδραγωγεῖα, θέρμαι κ.τ.τ. Se ὑποκ. τοῦ relinquere (ἐνν. eam ἀντικείμ. = urbem Romam). Marmoream = ex marmore. Quam... accepisset ἦν εἶχε παραλάβει (ὑποτακτ. πλαγίου λόγου ὡς σκέψις τοῦ Αὐγούστου). Amplius (πρβλ. ὀλίγον ἀνωτ.). Donec... resumeret ὑποτακτ., διότι ἐνυπάρχει σκοπὸς (ἔως οὗ καὶ διὰ νά...). Oppressum (μτχ. ἐνδοτ.) καίπερ βεβαρημένον ὑπὸ γρεῶν (= aere alieno). Arte (= arcte) βαθέως. Arte dormire solitum (ἐνν. esse ὅτι συνήθιζε νὰ κοιμᾶται ὑπον Βαθύν, ὅτι συνήθως ἐκοιμᾶτο ὑπον Βαθύν). Magno pretio (ἀφαιρ. ἀξίας) ἀντὶ μεγάλης τιμῆς.

Φράσεις: Cibi minimi erat atque vulgaris ἔτρωγε πολὺ ὀλίγον καὶ φαγητὰ πολὺ κοινὰ (συνηθισμένα).

64. ΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ

Campestres δηλ. τοῦ campus Martius ἢ Martis = τὰς ἐν τῷ πεδίῳ (τοῦ Ἀρεως). Hamo... talis nucibusque (ἀφαιρ. ὀργαν.). Τῶν καρύων τὸ παίγνιον συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἐκσφενδονίζωνται αὐτὰ ἐντὸς τοῦ στενοῦ λαιμοῦ ἀμφορέως ἢ εἰς τὸ παῖξεν «μονὰ - ζυγό». Minutis νεαρῶν, νέων. Aleā (ἀφαιρ.). Τούτων τὸ παίγνιον διεξήγετο διὰ τριῶν κύβων (tesserae, ζάρια), ὅμοιων τὸ σχῆμα πρὸς τοὺς σημερινούς. Vitio (δοτ. κατηγορ. = ὡς ἐλάττωμα). Afflictā valetudine (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = κλονισθείσης (ἀπὸ τοῦ 14 μ.Χ.) τῆς ὑγείας (του). Ἡ λέξις valetudo, ὅταν εἶναι μόνη της, δηλοῖ κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν mala valetudo = κακὴ ὑγεία. In Campaniam διὰ μέσου Καπρεῶν (νῦν Capri) καὶ Νεαπόλεως συνοδεύων μέχρι Βενεβέντου τὸν Τιβέριον, μέλλοντα νὰ ἀποπλεύσῃ ἐκ Βρινδησίου δι' Ἰλυρίαν. Remisso... (φ. remitto) animo (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Genere. Ἐν Νεαπόλει παρέστη εἰς γυμνικούς ἀγῶνας πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τελεσθέντας. Supremo = ultimo. Speculo. Τὰ κάτοπτρα ἦσαν ἐστιλβωμένα μέταλλα (χαλκὸς ἢ χρυσός). Num... egisset ἐὰν εἴχε παῖξει. Mimum τὸν μῦμον, τὴν κωμῳδίαν τῆς ζωῆς. Solitam clausulam τὴν σύνήθη κατακλεῖδα. Ἐν τοῖς θεάτροις, δηλ. εἰς τὸ τέλος τῆς λατιν. κωμῳδίας, εἰς τῶν ὑποκριτῶν προεκάλει συνήθως τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν θεατῶν, καλῶν αὐτοὺς νὰ χειροκροτήσουν. Nolae (γεν. τοπ.) = ἐν Νάοι, ἵξ λιμὴν ἥπτο ἢ Πομπηία. Ἡ σορὸς τοῦ Αὐγούστου μετεκομίσθη παρευθύς εἰς Ρώμην καὶ ἐτάφη ἐν τῷ Πεδίῳ τοῦ Ἀρεως ἐντὸς οἰκογενειακοῦ Μαυσωλείου. Ἡ Σύγκλητος ἐψήφισε τὴν ἀποθέωσιν αὐτοῦ μετὰ ναοῦ καὶ θείων τιμῶν.

Φράσεις: Animi laxandi causā πρὸς ψυχαγωγίαν. In Campaniam concessit ἀπεσύρθη εἰς τὴν Καμπανίαν. Remisso ad otium animo nullo hilaritatis genere abstinuit παραιτηθεὶς τῶν ἀσχολιῶν τοῦ ἐπεδόθη εἰς πᾶν εἶδος διασκεδάσσεως.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

A

- a, ab, πρόθ. ἀπό, ἐκ, ὑπὸ + γεν.
 ab - dico, 1. καταθέτω. abdicare.
 se dictaturā παραπομψαι τῆς
 δικτατωρ(ε)ίας.
 ab - dūco, xi, ctum, ere, 3. ἀπά-
 γω, ὁδηγῶ.
 ab - ēo, ii, īre, ἀνώμ. ἀπέρχομαι,
 ἀποχωρῶ.
 ab - icō (πρόφ. abjicio), ēci,
 iectum, ēre, 3. (ἀπορ)ρίπτω,
 ἀποβάλλω.
 ab - rumpo, rūpi, ruptum, ēre,
 3. ἀποσπῶ (βιαίως).
 abscīdo, cīdi, cīsum, ēre, 3. ἀ-
 ποκόπτω, ἀποτέμνω.
 ab - scindo, scīdi, scissum, ēre,
 3. ἀποσχίζω, ἀποτέμνω, ἀπο-
 σπῶ, ἀποχωρίζω.
 ab - sens, iđ. absum.
 abs - tergēo, rsi, rsum, ēre, 2.
 ἀπομάσσω, (ἀπο) σπογγίζω,
 (σκουπίζω).
 abs - tīnēo, tīnūi, tentum, ēre, 2.
 ἀπέχομαι τινος, (κρατῶ μακράν).
 absum, afūi, abesse, ἀνώμ. εῖ-
 μαι ἀπών, εῖμαι μακράν, ἀπέχω.

- ac (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος καὶ
 τοῦ h) ἢ atque, σύνδ. καὶ,
 καὶ δῆ.
 ac - cēdo, cessi, cessum, ēre, 3.
 προστίθεμαι, προσέρχομαι.
 ac - cendo, cendi, censem, ēre,
 3 ἀνάπτω.
 ac - cīdo, cīdi, —, ēre, 3. προσπίπτω,
 συμβαίνω. Aliquid accedit συμ-
 βαίνει τι κακόν.
 ac - cīngo, nxi, netum, ēre, 3.
 (περι)ζωννόω.
 ac - cīo, cīvī καὶ cīi, cītum, īre,
 4. μετακαλῶ, προσκαλῶ.
 ac - cīrīo (ad καὶ capio), cēpi,
 ceptum, ēre, 3. ἐκλαμβάνω, λαμ-
 βάνω, ὑποδέχομαι.
 ac - clāmo, 1. ἐπιβοῶ, ἀναβοῶ.
 ac - curro, accurri καὶ accucurri,
 accursum, ēre, 3. προστρέχω.
 accūso, 1. κατηγορῶ.
 acer, acris, acre, δριμύς, δέξις,
 τολμηρός, παράτολμος.
 acīes, ēi, θ. παράταξις, μάχη, τά-
 ξις στρατιωτῶν εἰς μάχην τετα-
 γμένων, στρατός.
 acriter, ἐπίρρο. δριμέως, δέξιες.
 acus, ūs, θ. βελόνη.

- ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρός, εἰς,
παρὰ (μὲν αἰτ.), πλησίον, μέχρι.
ad - do, dīdi, dītum, ēre, 3. προσ-
θέτω.
- ad - dūco, duxi, ductum, ēre, 3.
προσάγω, παρορμῶ, παρακινῶ.
1. adēo, ἐπίρρ. τόσον, οὕτω.
2. ac - eo, ᾧ (καὶ īvi), ītum, īre,
ἀνώρ. προσέρχομαι.
- ad - hībō, būi, bītum, ēre 2.
χρησιμοποιῶ, ἐπικαλοῦμαι.
- ad - icīo (πρόφ. adjicio), iēci,
iectum, ēre, 3. προσθέτω.
- ad - ipiscor, adeptus sum, sei, 3.
ἀποθ. ἐπιτυγχάνω, ἀποκτῶ.
- ad - ligo, 1. προσδένω.
- administro, 1. κυβερνῶ, διαχει-
ρίζω (διαχειρίζομαι).
- admirabilis, e, θαυμαστός.
- admiratio, ὄνις, θ. θαυμασμός.
- ad - mīror, ātus sum, āri, 1. ἀ-
ποθ. θαυμάζω.
- admīdum, ἐπίρρ. μάλα, πάνυ, πο-
λύ, λίαν· admīdum pauper,
καθ' δλοκληρίαν πτωγός, πτω-
γότατος.
- ad - mōnēo, nūi, nītum, ēre, 2.
ἀναμιμήσκω, ὑπενθυμίζω, συμ-
βουλεύω, παραινῶ, (συνιστῶ),
διδάσκω, σημαίνω, εἰδοποιῶ.
- ad - mōnēo, mōvi, mōtum, ēre, 2.
προσάγω, πλησιάζω· ubera ori
alicuius, τὸν μαστὸν (τοὺς μα-
στοὺς) εἰς τινα ἐπέχω· (πλη-
σιάζω), παρέχω εἰς τινα τὴν θη-
λὴν τοῦ μαστοῦ.
- adoptio, ὄνις, θ. υἱοθεσία, εἰσ-
ποίησις.
- ad - opto, 1. υἱοθετῶ.
- ad - ὄρο, 1. λατρεύω.
- ad - scribo, scripsi, scriptum, ēre,
3. ἐγγράφω.
- ad - sum, affūi, adesse, πάρειμι,
παρίσταμαι.
- ad - sūmo, sumpsi, sumptum,
ēre, 3. προσλαμβάνω.
- adulescens, ntis, ἀ. καὶ θ. νέος
ἄνθρωπος, νεανίας, νεᾶνις.
- adultus (κυρίως μτχ. τοῦ adoles-
co) ἐπίθ. μετραξ, ὥριμος τὴν
ἡλικίαν.
- ad - vēnīo, vēni, ventum, īre,
4. προσέρχομαι, φθάνω, προσ-
εγγίζω.
- ad - vento, 1. ἔρχομαι, προσέρ-
χομαι (συγνάκις).
- adventus, ūs, ἀ. ἄφιξις.
- adversor, ātus sum, āri, 1. ἀ-
ποθ. ἐναντιοῦμαι.
1. adversus, a, um, ἐνάντιος.
2. adversus πρόθ. μετ' αἰτ. πρός,
ἐναντίον.
- ad - vōco, 1. προσκαλῶ (συνήγο-
ρων).
- ad - vōlo, 1. in + αἰτ. σπεύδω
πρός τι.
- aedes, is, καὶ aedis, is, θ. ἐν τῷ
ἐνικ. ἀριθμ. (δωμάτιον), ναός.
Πλῆθ. aedes, ūum, οἶκος, οἰ-
κία.
- aegre, ἐπίρρ. βαρέως, aegre fe-
ro βαρέως φέρω, λυποῦμαι ἐγ-

καρδίως.

aegrítudo, īnis, θ. δυσθυμία, λύ-
πη, aegrítudo animi, χαλεπό-
της (δυσαρέσκεια) ψυχῆς.

aegrōto, 1. ἀσθενῶ.

aequális e, īσος. 2) οὐσ. (συν)-
γηλικιώτης, φύλος, ὄμηλος.

aequus (πρόφ. aequus), a, um,
īσος, ὄμοιος, δίκαιος.

aerarium, ii, οὐ. (δημόσιον) τα-
μεῖον.

aes, aeris, οὐ. χαλκός. aes alien-
num τὸ χρέος.

aestas, ātis, θ. θέρος.

aestimo, 1. τιμῶ, ἐκτιμῶ, (ὑπο)-
λογίζω.

aestīvus, a, um, θερινός.

actas, ātis, θ. ἡλικία.

af - fero (ad - fero), attūli, allā-
tum, afferre, ἀνάμ. φέρω, προσ-
κομίζω. causam δικαιουογοῦμαι.

af - fīcio, affēci, affectum, ἔρε,
3. aliquem clade περιβάλλω
τινὰ μεγάλη ἥττη (διὰ μεγάλης
καταστροφῆς).

af - flīgo, flīxi, flīctum, ἔρε, 3.
καταβάλλω, κλονίζω. afflictā-
res ἡ ἀθλία (ἡ κακῶς ἔχουσα)
κατάστασις (τῶν πραγμάτων).

age-dum, ἄγε δή, ἐμπρός.

agellus, i, ἀ. μικρὸς ἄγρος, ἀ-
γρίδιον.

ager, agri, 2. ἄγρος, χώρα.

ag - gredīor, agressus sum, ag-
grēdi, 3. ἀποθ. προσέρχομαι,
προσβάλλω.

agmen, īnis, οὐ. στρατός (κυ-
ρίως ἐν πορείᾳ), ἡ στρατιωτι-
κὴ πορεία.

agnosco, nōvi, nītum, ἔρε, 3.
ἀναγνωρίζω.

ago, ēgi, āctum, ἔρε, 3. ἄγω.
agere consulem ὑποδύομαι,

παίζω πρόσωπον ὑπάτου, φέρο-
μαι ὡς ὕπατος (κάνω τὸν ὕπα-
τον). mimum vitae τὸν μῖμον,
παίζω τὴν κωμῳδίαν τῆς ζωῆς.
cum aliquo διαπραγματεύομαι,
(κάμω συμφωνίας μετά τινος).

agrariūs, a, um, ἐπίθ. ἀγροτικός,
κληρουχικός, περὶ ἀγρῶν (περὶ
γαιῶν).

agricōla, ae, ἀ. γεωργός.

aio (πρόφ. ajo) ῥ. ἐλλειπτ. λέγω,
ait λέγει, εἴπε. (τίθεται πα-
ρενθετικῶς).

ala, ae, θ. πτέρυξ.

alacritas, ātis, θ. προθυμία.

alēa, ae, θ. κύβος.

alias, ἐπίρρ. ἀλλοτε, εἰς ἀλλην
περίστασιν.

alībi, ἐπίρρ. ἀλλαχοῦ, ἀλλαχοῦ γῆς,
ἐν ἀλλῷ τινὶ τόπῳ, ἀλλοθι.

aliēnus, a, um, ἀλλότριος, ξένος.

alimentum, i, οὐ. τροφή.

aliōquin καὶ aliōquī, ἐπίρρ. καὶ
ἄλλως, ἄλλως δέ.

aliquamdiū, ἐπίρρ. ἐπί τινα χρό-
νον, χρόνον τινά.

aliquando, ἐπίρρ. ποτὲ (κάποτε),
ἐνίοτε.

alīquis, qua, quid (-quod ὡς ἐ-

- πιθ.) τίς, τί.
 aliquot, ἀντων. ἄκλ. τινές, τινά.
 alius, alia, aliud, ἀντων. (γεν.
 alius, δοτ. ali), ἄλλος, λοιπός.
 al - ligo, 1. (προσ) δένω, ἀναρτῶ.
 altaria, īum, ού. πληθ. ὁ βωμός.
 alter, ēra, ērum, ἀντων. ἐπιθ.
 (γεν. alterius, δοτ. altēri) ὁ
 ἔτερος, δεύτερος. alter super
 alterum ὁ μὲν (ὁ πρῶτος) ἐπὶ
 τοῦ δὲ (τοῦ δευτέρου).
 altiuscūlus, a, um, διάγον τι ὑ-
 ψηλός.
 altus, a, um, ὑψηλός. altum, i,
 ού. ἡ θάλασσα, τὸ πέλαγος.
 alvēus, i, ḍ. σκάφη. 2) πίναξ κυ-
 βευτικός.
 amans, ntis (μτχ. ἐπιθετικῶς),
 ἐραστής, φίλος.
 amb - io, īvi (᷂ ii), ītum, īre, 4.
 ἀνώμ. περιπορεύομαι. aliquem,
 περισάινω τινά, ἐπιδιώκω, ἐπι-
 ζητῶ νὰ τὸν ἀποκτήσω (νὰ τὸν
 κερδίσω).
 ambitio, ūnis, θ. φιλοδοξία.
 ambo, ae, o, ḍ. ἀριθμ. ἐπιθ. ἀμφό-
 τεροι, αι, α.
 ambulatio, ūnis, θ. περίπατος.
 ambūlo, 1. περπατῶ.
 amīcus, i, ḍ. ὁ φίλος.
 a - mitto, mīsi, missum, ēre, 3.
 ἀποβάλλω (γάνω).
 amnis, is, ḍ. ποταμός.
 amo, 1. ἀγαπῶ.
 amor, ūris, ḍ. ἀγάπη, ἔρως.
 a - mōnēo, mōvi, mōtum, ēre, 2.
 ἀπομακρύνω.
 amplīus, ἐπίρρ. συγκρ. πλέον, πε-
 ρισσότερον.
 amplus, a, um, ἐπίθ. ἐπιφανῆς,
 μεγαλοπρεπῆς.
 an, σύνδ. εἰ, ἀν, ἦ.
 angustiae, īarum, θ. πληθ. τὰ
 στενά.
 animadverto, rti, rsum, ēre, 3.
 παρατηρῶ. in aliquem, τιμω-
 ρῶ τινα.
 anīmus, i, ḍ. νοῦς, θυμός, θάρ-
 ρος, ψυχή.
 annōna, ae, θ. συγκομιδὴ τοῦ
 ἔτους, τὰ τρόφιμα, ἡ ἀκρίβεια
 τῶν τροφίμων.
 annus, i, ḍ. ἔτος, ἐνιαυτός.
 annūus, a, um, ἐπιθ. ἐνιαύσιος,
 ἐτήσιος.
 anser, ēris, ḍ. χήν.
 ante, πρόθ. πρό. 2) ἐπίρρ. πρό-
 τερον.
 antēā, ἐπίρρ. πρότερον.
 ante - cēdo, cessi, cессум, ēre,
 3. προηγοῦμαι, προχωρῶ.
 ante - ēo, ii, —, īre, ἀνώμ. προ-
 πορεύομαι, προηγοῦμαι.
 ante - pōno, posūi, posītum, ēre,
 3. προτιμῶ, θέτω ἐν πρώτῃ
 μοίρᾳ.
 antēquam, ἐπίρρ. πρότερον, πρίν.
 anūlus, i, ḍ. δακτύλιος.
 anxīus, a, um, ἐπίθ. ἀνήσυχος,
 εἰς ἀνησυχίαν (ἀδημονίαν) ἐμ-
 βάλλων, περιφροντις, ἀγωνιώ-
 δης.

- aperio, rūi, rtum, īre, 4. ἀνοίγω, φανερώνω.
- apertē, ἐπίρρ. φανερῶς, δημοσίᾳ, ἀπεριφράστως (ξάστερα).
- ap - pārēo, ūi, —, īre, 2. φαίνομαι, γίνομαι φανερός, appāret (ἀπρόσ.) (κατα) φαίνεται, εἶναι φανερόν.
- appellatīo, ūnis, θ. προσηγορία, ὀνομασία.
- ap - pello, 1. προσαγορεύω, (ἐπ)ονομάζω, ἀποκαλῶ.
- ap - pendo, ndi, nsum, īre, 3. σταθμῶμαι, ζυγίζω.
- ap - pēto, ūvi, ūtum, īre, 3. ἐπιθυμῶ, ἀγαπῶ ἰδιαιτέρως, ὀρέγομαι, τρώγω.
- ap - plāudo, si, sum, īre, 3. ἐπιχροτῶ, χειροκροτῶ.
- ap - pōno, posūi, posūtum, īre, 3. παραθέτω, (θέτω ἐμπρός, σερβίρω).
- ap - prehendo, ndi, nsum, īre, 3. συλλαμβάνω (πιάνω).
- ap - propinquo, 1. πλησιάζω, προσεγγίζω.
- aptus, a, um, ἐπιτήδειος, ἀρμόδιος.
- apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρὰ + δοτ., πλησίον.
- aqua, ae, θ. ὕδωρ.
- ara, ae, θ. βωμός.
- arātrum, i, οὐ. ἀροτρον.
- arbitrium, ūi, οὐ. κρίσις. ad arbitrium κατὰ τὸ δοκοῦν.
- arbitror, ātus sum, āri, 1. ἀποθάνομαι περιφρόνησιν.
- assentatio, ūnis, θ. κολακεία.
- as - sido, ēdi, —, īre, 3. καθέζομαι.
- ποθ. νομίζω.
- arca, ae, θ. κιβώτιον.
- arcēo, eūi, —, īre, 2. (ἀπ) είργω, κωλύω.
- arcesso, ūvi, ūtum, īre, 3. μεταπέμπομαι, μετακαλῶ.
- ardens, ntis, ἐπίθ. (μτχ. ardeo) καυστικός.
- ardeo, rsi, rsum, īre, 2. καίω.
- ardor, ūris, ἀ. ζέσις, ἐπιθυμία.
- arma, ūrum, οὐ. πληθ. ὅπλα.
- armātus, a, um, ὠπλισμένος, ἔνοπλος.
- armilla, ae, θ. ψέλιον, (περι)βραχιόνιον (βραχιόλι).
- armo, 1. ἀρῶ, ἀροτρῶ.
- aro, 1. ἀρῶ, ἀροτρῶ.
- ar - ripio, ripūi, reptum, īre, 3. ἀρπάζω, συλλαμβάνω.
- ars, rtis, θ. τέχνη, τέχνασμα, τρόπος.
- arte, ἐπίρρ. (= arcte στενῶς) βαθέως.
- artīflex, fīcis, ἀ. τεχνίτης, ἀρχιτέκτων.
- artūs, γεν. ūtum, ἀ. πληθ. τὰ μέλη (τοῦ σώματος).
- arx, arcis, θ. ἀκρόπολις, φρούριον.
- as - cendo, ndi, nsum, īre, 3. ἀναβαίνω.
- a - spernor, ātus sum, āri, 1. ἀποθάνομαι περιφρόνησιν.

- as - surgo, surrexi, resurrectum,
čre, 3. (ὥπ) ανίσταμαι, (ἀναστη-
κώνομαι).
- asylūm, i, oú. ἄσυλον, καταφυγή.
- at, σύνδ. ἀλλά.
- atque καὶ αε, σύνδ. καὶ.
- attentē, ἐπίρρ. προσεκτικῶς, at-
tentius, συγκρ. πολὺ προσεκτι-
κῶς.
- attonitus, a, um, ἐπίθ. (μτχ.
τοῦ attōno), ἔκπληκτος, ἐμ-
βρόντητος.
- at - tōno, ūi, nītum, āre, 1. κα-
ταπλήττω, ἔκπλήττω.
- auctoritas, ātis, θ. κῦρος, αὐθεν-
τία, γνώμη.
- audacia, ae, θ. τόλμη.
- āudēo, áusus sum, ēre, 2. ἡμια-
ποθ. τολμῶ.
- áudio, ūi, ītum, īre, 4. ἀκούω.
- au - fero, abstūli, ablātum, aufer-
re, ἀνάριθμος. ἀποκομίζω (παίρνω),
αἴρω, ἀφαιρῶ (στριώνω).
- au - fūgio, aufūgi, —, ēre, 3. φέύ-
γω, δραπετεύω, ἀπογωρῶ..
- āugēo, áuxi, áuctum, ēre, 2.
κύξάνω.
- āugur, ūris, ḍ. οἰονωσκόπος.
- augurium, ūi, oúd. οἰωνισμός.
- augustus, a, um, σεβαστός.
- aulaeum, i, oú., πληθ. aulaea,
ōrum, ἡ αὐλαία, τὸ παραπέτα-
σμα (κουρτῖνα).
- aurātus, a, um, κεχρυσωμένος.
- aurum, i, oú. χρυσός.
- auspicium, ūi, oú. οἰωνός, οἰω-
νισμός.
- aut, σύνδ. ἢ. aut... aut ἢ... ἢ,
καὶ... καὶ.
- autem, συνδ. δέ.
- auxilium ūi, oú. ἐπικουρία, βοή-
θεια.
- avaritía, ae, θ. ἀπληστία, φιλο-
κτημοσύνη, φιλοχρηματία.
- avārus, a, um, πλεονέκτης, φιλο-
χρήματος.
- avello, avelli (καὶ avulsi), avul-
sum, avellere, 3. (ἀπο) τίλλω,
ἀποσπῶ.
- aversor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
- ἀποστρέφομαι (στρέφω τὴν κε-
φαλὴν μετὰ φρίκης).
- a - verto, rti, rsum, ēre, 3. ἀπο-
τρέπω.
- avidus, a, um, ἐπιθυμητικός, ἀ-
πληστος.
- avis, is, θ. πτηνόν.
- avunculus, i, ḍ. θεῖος (ἐκ μη-
τρός). maior avunculus ἀδελ-
φὸς τῆς μάρμης.
- avus, i, ḍ. πάππος.

B

- barba, ae, θ. πώγων, γένειον.
- barbārus, a, um, βάρβαρος, ξέ-
νος.
- bellīcūs, a, um, πολεμικός. Οὔσ.
- bellīcūm, i, oú. τὸ πολεμικὸν
(σῆμα). Ιδ. classicum.
- bellūa, ae, θ. ἄγριον ζῷον (ἐλέ-
φας κ.τ.τ.) 2) ὁ ἄγροικος.

bellum, i, οὐ. πόλεμος.

benē, ἐπίρρ. εῖ, καλῶς.

beneficium, ii, οὐ. εὐεργεσία, χά-
ρις.

benevolentia, ae, θ. εύμενεια, ἀ-
γάπη.

benignē, ἐπίρρ. εύμενῶς, γενναιο-
δώρως.

bis, ἐπίρρ. ἀριθμ. δίς.

bonus, a, um, ἀγαθός, καλός,
χρηστός. Οὐσ. bona, ὅρυμ, οὐ.
τὰ ἀγαθά, τὰ πλούτη, ἡ περι-
ουσία. (συγκρ. ἐπίθ. melior,
ius, ὑπερθ. optimus).

bōs, bōvis, ἀ. καὶ θ. βοῦς.

brachium, ii, οὐ. βραχίων.

brevī, ἐπίρρ. ἐν βραχεῖ (χρόνῳ).

C

cado, cecidi, —, ἔρε, 3. πίπτω,
φονεύομαι, ἀποθνήσκω.

caedes, is, θ. φόνος, σφαγή.

caedo, caecidi, caesum, ἔρε, 3.
(κατα) κόπτω, φονεύω. virgis
caedo μαστιγώω.

caelum, i, οὐ. οὐρανός.

caenum, i, οὐ. βόρβορος, τέλμα,
ἶνύς.

calceamentum, i, οὐ. ὑπόδημα.

calvitium, ii, οὐ. ἡ φαλακρότης.

calvus, a, um, φαλακρός.

Campānus, a, um, Καμπανός, τῆς
Καμπανίας.

campester, tris, tre, τοῦ πεδίου
τοῦ "Αρεώς.

candidus, a, um, λευκός.

capillus, i, ἀ. κόμη.

capio, cēpi, captum, ἔρε, 3.
λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κυρι-
εύω.

captīvus, a, um, αἰχμαλωτος.

capto, 1. θηρεύω.

caput, itis, οὐ. κεφαλή.

carcer, ἔρις, ἀ. φυλακή, εἱρκή.
carus, a, um, προσφιλής, ἀγα-
πητός.

castellum, i, οὐ. φρούριον.

castra, ὅρυμ, οὐ. πληθ. τὸ στρα-
τόπεδον.

casus, ūs, ἀ. πτῶσις, δυστυχία,
συμφορά, ἀτύχημα, θάνατος.

catūlus, i, ἀ. σκύμνος, σκύλαξ.
(τὸ μικρὸν ζῷου). Ἐδῶ = λυ-
κιδεὺς (λυκόπουλο).

cáuda, ae, θ. οὐρά.

cáusa, ae, θ. αἰτία, πρόφασις,
δίκη. causam agere διαδικάζο-
μαι. Ἀφαιρ. causā + γεν. ἔνε-
κα, χάριν.

cáutus, a, um, προφυλακτικός,
προσεκτικός.

celer, celēris, celēre, ταχύς.

celerītas, ētis, θ. ταχύτης.

celeriter, ἐπίρρ. ταχέως, συγκρ.
celerius ταχύτερον.

centum, ἀριθμ. ἐπίθ. ὅκλ. ἐκατόν.

cerēbrum, i, οὐ. ἐγκέφαλος.

cerno, crēvi, crētum, ἔρε, 3.
βλέπω, διακρίνω, παρατηρῶ.

certāmen, ūnis, οὐ. ἀγών, μάχη.
certē, ἐπίρρ. βεβαίως.

- certus, a, um, βέβαιος.
- cervix, īcis, θ. σύχήν, (κεφαλή).
- cesso, 1. ὀκνῶ, βραδύνω, παύω.
- ceteri, ae, a, ἐπιθ. πληθ. ἄλλοι,
λοιποί. Οὐσ. οἱ λοιποί, οἱ ἄλλοι.
- cibus, i, ἀ. τροφή.
- cinis, ēris, ἀ. τέφρα, λείψανα.
- circā, πρόθ. μετ' αἰτ. καὶ ἐπίρρ.
- πέριξ, περί τι.
- circensis, e, ἵπποδρόμιος· ἵδ. ludus.
- circulus, i, ἀ. κύκλος.
- circum - ἄρο, 1. περιαροτριῶ, πε-
ριαρῶ, (περιάγω διὰ τοῦ ἀρό-
τρου αὖλαν).
- circum - do, dēdi, dātum, dāre,
1. περιβάλλω, περικυλῶ.
- circum - fundo, fūdi, fūsum, ēre,
3. κυκλῶ. multitudo circum-
fusa περιεστήκος (περιεχυμέ-
νο) πλῆθος.
- circum - sedēo, sēdi, sessum, ēre,
2. περικάθημαι, περικυλῶ, πο-
λιορκῶ.
- circum - sisto, stēti, (καὶ σπαν.
stītī), —, ēre, 3. καὶ
- circumsto, stēti, —, stāre, 1. περι-
κυλῶ, περιστοιχίζω.
- circus, i, ἀ. ἵπποδρόμιος.
- citerior, īus, γεν. ūris, ὁ ἐνδό-
τερος, ὁ ἐπὶ τάξε (πρὸς τὸ μέρος
ἡμῶν).
- civilis,e, (πολιτικός), ἐμφύλιος.
- civis, is, ἀ. καὶ θ. πολίτης, πολι-
τις.
- civitas, ātis, θ. πόλις, πολιτεία.
- clādes, is, θ. ἥττα, συμφορά, κα-
ταστροφή.
- clam, ἐπίρρ. κρύφα, κρυφίως.
- clamito, 1. (θαμιστικὸν τοῦ clamo) (ἀνα)βοῶ, κραυγάζω.
- clangor, ūris, ἀ. ἥχος, πάταγος,
κλαγγὴ (χηνός).
- clarus, a, um, λαμπρός, περιφα-
νῆς.
- classīcum, i, οὐδ. ὁ ἥχος τῆς σάλ-
πιγγος, πολεμικὸν σάλπισμα,
διαταγὴ (διὰ σάλπισματος δι-
δομένη).
- classis, is, θ. στόλος.
- cláudo, cláusi, clásum, ēre, 3.
κλείω.
- cláusula, ae, θ. ἡ κατακλείς, τὸ
τέλος.
- clavus, i, ἀ. ἥλος (καρφί).
- clementer, ἐπίρρ. ἡπίως, ἐπιει-
κῶς.
- clementia, ae, θ. ἐπιείκεια, συμ-
πάθεια.
- cocles, ītis, ἀ. ὁ μονόφθαλμος.
- coepi (καὶ coepitus sum μετὰ
ἀπρωφ. παθητ.), isse, ὁ. ἐλ-
λειπτ. ἡρξάμην, ἡρχισσα.
- coetus, ūs, ἀ. συνάθροισις.
- cogito, 1. σκέπτομαι, διανοοῦ-
μαι.
- cognatiō, ūnis, θ. συγγένεια.
- cognōmen, īnis, οὐ. ἐπώνυμον, ἐπω-
νυμία.
- cognomino, 1. ἐπονομάζω.
- co - gnoseo, nōvi, nītum, ēre 3.
μανθάνω, πληροφοροῦμαι, γν-

- γνώσκω.
 cogo, coēgi (πρόφ. co - ēgi),
 coactum, ēre, 3. συνάγω, ἀθροί-
 ζω. 2) ἀναγκάζω.
 co - hibēo, ūi, itum, ēre, 2. συνέ-
 γω, κωλύω, ἀναχαιτίζω.
 cohors, rtis, θ. κοόρτις (τάγμα).
 collēga, ae, ἀ. συνάρχων.
 col - līgo, lēgi, lēctum, ēre, 3.
 συλλέγω.
 col - lēco, 1. τοποθετῶ. filiam ἀ-
 ποκαθιστῶ (ὑπανδρεύω) τὴν
 θυγατέρα.
 col - lēquor, cūtus sum, collōqui,
 3. ἀποθ. (συν) διαλέγομαι.
 collum, colli, οὐ. τράχηλος, λαι-
 μός.
 colo, colūi, cultum, ēre, 3. θε-
 ραπεύω, ἐπιμελοῦμαι, καλλι-
 εργῶ.
 colonia, ae θ. ἀποικία, κληρου-
 χία.
 comes, itis, ἀ. καὶ θ. ὀπαδός, ἀ-
 κόλουθος.
 comītas, ātis, θ. εὐπροσῆγορία.
 comītium, ii, οὐ. τὸ ἐν τῇ ὁρμαῖκῃ
 ἀγορᾷ ἐκκλησιαστήριον, τὸ κο-
 μίτιον.
 comītor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
 ἀκολουθῶ, συνοδεύω.
 com - mendo, 1. συνιστῶ.
 comitto, mīsi, missum, ēre 3.
 συνάπτω, ἐμπιστεύω, ἐπιτρέπω,
 ἀνέχομαι. manibus (δοτ.) ali-
 cuius μετ' ἐμπιστοσύνης εἰς χει-
 ράς τινος ἐπιτρέπω τι.
- commōdus, a, um, κατάλληλος,
 ἀνετος.
 com - mōnēo, mōvi, mōtum, ēre,
 2. (συγ) κινῶ. commoveor προ-
 καλοῦμαι.
 commūnis, e, κοινός.
 com - mūto, 1. ἀνταλλάσσω, με-
 ταβάλλω, ἀλλάσσω.
 cōmo, cōmpsi, cōmptum, ēre,
 3. καλλωπίζω, κτενίζω.
 compār, pāris, īsos, δίκαιος,
 ὀρθός.
 comparatio, īnis, θ. παρασκευή,
 ἔπιζήτησις.
 1. com - pello, 1. προσαγορεύω
 προσφωνῶ, ἀποστρεφόμενος πρός
 τινα λέγω.
 2. com - pello, pūli, pulsum, ēre,
 3. ἀναγκάζω.
 com - pērīo, pēri, pertum, īre,
 4. μανθάνω (ἐξ ἀκοῆς).
 com - plēo, īvi, ītum, ēre, 2.
 πληρῶ.
 complexus, ūs, ἀ. ἐναγκαλισμός.
 comploratio, īnis, θ. ὀλοφυρμός.
 complūres, ἀ. καὶ θ., complūra, οὐ.
 (γεν. ium) πολοὶ (κάμποσοι).
 compos, ūtis, (ἐπίθ. μονοκατάλη-
 κτον), ἐγκρατής, κρατῶν τινος.
 compos sum votorum ἔτυχον
 τῶν εὐχῶν μου, αἱ εὐχαὶ μου
 πᾶσαι ἐξεπληρώθησαν.
 com - prehendo, ndi, nsum, ēre,
 3. συλλαμβάνω.
 com - rūto, 1. ἀριθμῶ, ἐκτιμῶ,
 ὑπολογίζω (λογαριάζω).

- con - cēdo, cessi, cessum, ēre 3.
 ὑποχωρῶ, παραχωρῶ, ἐπιτρέπω. Ardeam concessit εἰς Ἀρδέαν ἀπῆλθεν.
- con - celēbro, 1. καθιστῶ τι γνωστόν, διαθρυλῶ, ἐγμωμιάζω.
- concido, cīdi, —, ēre, 3. καταπίπτω, φονεύομαι.
- concilīo, 1. συμφιλιῶ, συνδέω διὰ φιλικῶν δεσμῶν. pacem συνάπτω (ἐπιτυγχάνω) εἰρήνην.
- con - clāmo, 1. ἀναβοῶ.
- concordiā, ae, θ. δύνονται.
- con - cupisco, īvi (- ii), ītum, ēre, 3. σφόδρα ἐπιθυμῶ, ὀρέγομαι.
- con - curro, curri, cursum, ēre, 3. συρρέω, συντρέχω, σπεύδω εἰς μάχην, συμπλέκομαι.
- concurrus, ūs, ḁ. συρροή, συμπλοκή, σύρραξις.
- condicīo, ūnis, θ. ὄρος, συμφωνία.
- condītor, ūris, ḁ. κτίστης, ἰδρυτής, θεμελιώτης.
- con - do, dīdi, dītum, ēre, 3. ἰδρύω, κτίζω.
- con - dūco, duxi, ductum, ēre, 3. μισθοῦμαι, λαμβάνω τι ἐπὶ ἐνοικίῳ.
- confectus, a, um, ἐπιθ. (μτχ. conficio), καταπεπονημένος.
- con - fēro, tūli, collātum, ferre, (συν)εισφέρω.
- confertus, a, um, ἐπιθ. (μτχ. confercio), πυκνός.
- con - fīcio, fēci, fectum, ēre, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας, κατα-
- σκευάζω, καταπονῶ, περιτά-
- dentes conficiunt cibum οἱ δδόντες κατεργάζονται (μασσοῦ) τὴν τροφήν.
- con - fīgo, xī, xum, ēre, 3. διαπίρω (διαπερῶ), (δια)κεντῶ, δικτρυπῶ.
- confirmātus, a um, ἐπιθ. (μτχ. confirmo) ἐσκληραγωγημένος, θαρραλέος.
- confirmo, 1. (ἐπι)βεβιῶ.
- con - fitēor, fessus sum, ēri, 2. ἀποθ. ὄμοιογῶ.
- con - flo, 1. (φυσῶ, ἐκριπτῶ). aes alienum ὑπόχρεων ποιῶ τὴν περιουσίαν, συνάπτω χρέη.
- con - flūo, uxi, —, ēre, 3. συρρέω.
- con - fodīo, fōdi, fossum, ēre, 3. διατρυπῶ, διαπερῶ.
- con - fūgīo, fūgi, —, ēre, 3. καταφύγω.
- con - gēro, gessi, gestum, ēre, 3. συγκομίζω, συστωρεύω.
- con - gredīor, gressus sum, grēdi, 3. ἀποθ. (cum aliquo) συμπλέκομαι.
- con - grūo, ūi, —, ēre, 3. συμφωνῶ, συμβιβάζομαι.
- con - iēcio (πρόφ. conjiecio), iēci, iectum, ēre, 3. βίπτω, βίλλω.
- coniurāti, ūrum, οὐσ. πληθ. οἱ συνωμόται.
- coniurātus, a, um, μτχ. ὀμόσας.
- con - iūro (πρόφ. conjūro), 1. κοινὸν ὄρκον ποιοῦμαι, συνωμοτῶ.
- coniux (πρόφ. conjux), iūgis,

- ἀ. καὶ θ. ὁ, ἡ σύζυγος.
 conor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
 προσπαθῶ, ἐπιχειρῶ.
 con - salūto, 1. χαιρετίζω.
 con - scendo, ndi, nsum, ēre, 3.
 ἀναβαίνω, ἐπιβαίνω, ἐπιβιβάζο-
 μαι.
 con - scribo, psi, ptum, ēre, 3.
 καταγράφω.
 consensus, ūs, ḍ. συναίνεσις, ὁ-
 μοφωνία, κοινὴ γνώμη, ὁμοφω-
 σύνη, σύμπνοια, ἀρμονία αἰσθη-
 μάτων.
 consentanēus, a, um, σύμφωνος,
 ἀνάλογος.
 con - sentio, nsi, nsum, īre, 4.
 συμφωνῶ, εἴμαι τῶν αὐτῶν φρο-
 νημάτων.
 con - sēquor, cūtus sum, sēqui,
 3. ἀποθ. (ἐπ) ακολουθῶ.
 con - sēro, rūi, rtum, ēre, 3. συνά-
 πτω. manūs συμπλέκομαι (ἔρ-
 γουμαι στὰ χέρια).
 con - servo, 1. φυλάττω, τηρῶ.
 considēro, 1. θεωρῶ.
 con - sido, sēdi, sessum, ēre, 3.
 καθημαι.
 consilium, ūi, oū. βουλή, σκοπός,
 σκέψις, γνώμη, σχέδιον.
 con - sisto, stīti, —, ēre, 3. īstamai.
 consobrīnus, i, ḍ. ἔξαδελφος (πρῶ-
 τος).
 con - sōlor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
 παρηγορῶ, παραμυθοῦμαι τινα.
 conspectus, ūs, ḍ. ὄψις, θέα.
 con - spic̄io, spexi, spectum, ēre,
3. βλέπω, ὄρω.
 conspic̄us, a, um, ἀξιος λόγου,
 ἀξιοσημείωτος, ἀξιοπαρατήρη-
 τος, περίβλεπτος.
 conspiratio, ūnis, θ. συνωμοσία.
 conspiro, 1. συνωμοτῶ.
 constans, ntis, ἐπιθ. (μη, con-
 sto), σταθερός, ἀσφαλής.
 constanter, ἐπίρρο. ἐμμόνως, ἐπι-
 μόνως, σταθερῶς.
 constantia, ae, θ. εὐστάθεια,
 σταθερότης, ἀποφασιστικότης.
 con - sterno, 1. ἐκπλήττω, κατα-
 πλήττω, ταράσσω, πτοῶ, ἐκ-
 φοβίζω.
 con - stitūo, ūi, ūtum, ēre, 3.
 ίδρυω, īstηmi (στήνω), ἀπο-
 φασίζω (ut...).
 constitūtum, i, oū. vitae τρόπος,
 γραμμὴ τοῦ βίου, ἀγωγή.
 con - sto, stīti, —, āre, 1. συνί-
 σταμαι. mihi consto σύμφωνος
 ἐμοὶ είμι. comstat ὁμολογεῖται,
 θεωρεῖται βέβαιον.
 consul, ūlis, ḍ. ὕπατος.
 consulāris, e, ὕπατικός, χρημα-
 τίσας (διατελέσας, πρώην) ὕ-
 πατος.
 consulātus, ūs, ḍ. ὕπατεία.
 con - temno, tempsi, temptum,
 ēre, 3. καταφρονῶ, περιφρονῶ.
 contemptor, ūris, ḍ. καταφρονη-
 τής, μεστὸς περιφρονήσεως.
 con - tendo, ndi, ntum, ēre, 3.
 φιλονικῶ, ἐρίζω.
 contentio, ūnis, θ. φιλονικία,

- έρις, ἀγών, ἀντίστασις.
conticesco, tieūi ,—, ēre, 3. (κα-
τα) σιωπῶ.
- continentia, ae, θ. ἐγκράτεια.
con - tīnēo, tinūi, tentum, ēre,
2. περιέχω, περιλαμβάνω.
con - tingō, tīgi, tactum, ēre, 3.
συμβαίνω.
continūus, a, um, συνεχής.
contīo, ònis, θ. ἐκκλησία.
contrā, πρόθ. μετ' αἰτ. καὶ ἐπίρρ.
ἔναντι, τούναντίον, ἐξ ἄλλου μέ-
ρους.
contrariūs, a, um, ἐνάντιος.
con - tundo, tūdi, tū(n)sum, ēre,
3. (κατα) συντρίβω, παραλύω.
conubīum, ii, oú. ἐπιγαμίχ (συμ-
πεθεριό), συνοικέσιον.
con - vēnīo, vēni, ventum, īre,
4. συνέρχομαι. convénit inter
eos συνεφώνησαν (συνεφωνή-
θη), ἐπῆλθεν (ἐπετεύχθη) συμ-
φωνία μεταξύ των.
conversus, iδ. converto.
con - verto, verti, versum, ēre, 3.
στρέφω, μεταστρέφω, μετατρέ-
πω. in me (αἰτ.) προσελκύω.
convivīum, ii, oú. δεῖπνον, συμ-
πόσιον, ἑστίασις.
copiōse, ἐπίρρ. ἀφθόνως, δι' ἀ-
φθόνων.
coquus (πρόφερε coquus), i, ἀ.
μάγειρος.
cornū, ūs, oú. κέρας, κέρατον.
corōna, ae, θ. στέφανος. sub co-
rona vendēre ἀποκηρύττω (πω-
- λῶ ἐν δημοπρασίᾳ, εἰς πλειστη-
ριασμόν, π.χ. αἰχμάλωτον).
corōno, 1. στεφανῶ.
corpus, òris, oú. σῶμα.
cor - rīp̄io, ripui, reptum, ēre, 3.
ἀρπάζω, καταλαμβάνω,, προσ-
βάλλω.
cor - rumpo, rūpi, ruptum, ēre,
3. φθείρω, καταστρέφω, ἀ-
μαρψῶ.
credo, dīdi, dītum, ēre, 3. πι-
στεύω, ἔχω πεποιθησιν.
cremo, 1. καίω.
creo, 1. ἀναγρεύω, ἐκλέγω.
cresco, crēvi, crētum, ēre, 3. κύ-
ξάνω, αὔξανομαι.
crimen, īnis, oú. ἔγκλημα, κκτη-
γορία.
crinis, is, ἀ. κόμη, τρίχες.
erūciātus, ūs, ἀ. βάσσωνος, σωμα-
τικὴ τιμωρία.
crudēlis, e, σκληρός, ὀμόρ.
crudelītas, ātis, θ. σκληρότης, ὀ-
μότης, βάρβαρος πρᾶξις.
cruor, òris, ἀ. αἷμα (ῥέον ἐκ
πληγῆς).
crūs, crūris, oú. κνήμη.
cubicūlum, i, oú. κοιτών, θάλα-
μος, δωμάτιον ύπνου, (κρεβ-
βατοκάμαρα).
cūbo, cubūi, cubūtum, āre, 1.
κατακεκλιμένος εἰμί, κατάκει-
μαι.
cūiās (πρόφ. cūjas), ātis, ἐπίο.
ποδαπός, (ἐκ πούας πατρίδος).
culeīta, ae, στρῶμα, στρωμαγή-

culpa ae, θ. αἰτία, πταισμα, σφάλμα.

cultus, ūs, ἀ. διακόσμησις, διάκοσμος.

cum, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. σύν, μετὰ (= μέ).

cum, σύνδ. μεθ' δριστ. καὶ οὐποτ. ἀφοῦ, ὅτε, ὅπότε, ἐπειδή. cum ...tum καὶ... καὶ.

cunctatio, ὄνις, θ. μέλλησις, ἀναβλητικότης, βραδύτης.

cunctor, ἄτυ sum, ἄτι, 1. ἀποθ. μέλλω, δύνω, βραδύνω.

cupidē, ἐπίρρ. ἐπιθυμητικῶς, (μὲ λαχτάρα).

cupiditas, ἄτις, θ. ἐπιθυμία.

cupidus, a, um, ἐπιθυμητικός.

cupio, īvi, (-ii), ītum, ēre, 3. ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι.

cūr, ἐπίρρ. διατί. cura, ae, θ. φροντίς, μέριμνα, ἐπιμέλεια.

curia, ae, θ. βουλευτήριον.

curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.

currus, ūs, ἀ. ἄρμα (θριάμβου). cursus, ūs, ἀ. πορεία, τροχιά.

custodia, ae, θ. φρουρά, φυλακή, φύλακες (κουστωδία).

D

damno, 1. (κατα)δικάζω.

de, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἀπό, ἐκ, παρά, περὶ (καὶ γεν.).

debēo, būi, bītum, ēre, 2. ὁ-

φεῖλω, ἔχω χρέη.

debilitō, 1. ἐξαντλῶ.

de - cēdo, cessi, cessum, ēre, 3. ἀπέρχομαι, ἀπογωρῶ τῆς ζωῆς, ἀποθνήσκω.

December, bris, ἀ. ὁ Δεκέμβριος (μήν).

de - cerno, crēvi, crētum, ēre, 3. ἀποφασίζω, ψηφίζω.

decet, decūit, ēre, 2. ἀπρόσ. πρέπει.

decimus, a, um, δέκατος.

de - cip̄io, cēpi, ceptum, ēre, 3.

ἀπατῶ. de - clāro, 1. δηλῶ, φανερὸν ποιῶ. de - crētum, i, ou. ψήφισμα, δόγμα. decus, ūris, ou. κόσμος, κόσμημα. decūs, ūris, ou. κόσμος, κόσμημα. decorā, πληθ. τιμάι, ἀξιώματα.

de - do, dedīdi, dedītum, ēre, 3. me παραδίδω ἐμαυτόν, παραδίδομαι.

de - dūco, xi, ctum, ēre, 3. μετάγω, ὁδηγῶ, συνοδεύω, προπέμπω.

de - fendo, ndi, nsum, ēre, 3. ὕπερασπίζω.

de - fero, tūli, lātum, ferre, ἀναφέρω, (ἀπο)κομίζω, φέρω, ἄγω. de - fīcio, fēci, fectum, ēre, 3. ἀφίσταμαι, ἀποστατῶ, ἐξασθενῶ (ἀδυνατίζω).

de - formītas, ἄτις, θ. δυσμορφία.

de - ic̄io (πρόφ. dejic̄io), iēci, iec̄tum, ēre, 3. καταρρίπτω, (καταρρημάζω). ensem καθίημι,

- καταφέρω τὸ ξίφος.
dein καὶ déinde, ἐπίρρ. εῖτα,
ἐπειτα.
déinceps, ἐπίρρ. (ἐφ)εξῆς.
déinde, ἐπίρρ. ἐφεξῆς, ἐπειτα, με-
τὰ τοῦτο.
de - lecto, 1. εὐφραίνω.
de - libero, 1. διασκέπτομαι.
deliciae, ārum, θ. πληθ. γλαδή,
ἡδυπάθεια, τρυφή.
de - litesco, litūi, —, ēre 3. (ἀπο)-
κρύπτομαι.
de - migro, 1. μετοικῶ.
de - mitto, mīsi, missum, ēre, 3.
καταπέμπω. me καταβιβάζω, τα-
πεινώνω ἐμαυτόν.
demum, ἐπίρρ. τέλος.
dens, dentis, ἀ. ὀδούς.
de - nūdo, 1. (ἀπο)γυμνῶ.
de - oscūlor, ātus sum, āri, 1,
ἀποθ. καταφιλῶ.
de - pōno, posūi, posítum, ēre,
3. καταπάνω, ἀποτίθημι, θέτω
κατὰ γῆς.
de - prēcor, ātus sum, āri 1. ἀ-
ποθ. παρακαλῶ νὰ μὴ γίνη τι,
ἰκετεύω, παρακαλῶ.
de - scendo, ndi, nsum, ēre, 3.
καταβάνω.
de - scisco, scīvi, scītum, ēre, 3.
ab aliquo, μεθίσταμαι τινος, ἐγ-
καταλείπω τὸ κόμμα τινός.
de - scribo, psi, ptum, ēre, 3. δια-
γράφω, χαράσσω.
de - sēro, rūi, rtum, ēre, 3. κα-
ταλείπω, ἐγκαταλείπω, ἔρημον
- καταλείπω.
desiderium, ii, oὐ. πόθος.
de - silio, silūi, —, īre, 4. πηδῶ
κάτω, κατέρχομαι.
de - sisto, stīti, stītum, sistēre,
3. παύομαι.
de - spondēo, spondi, spōnsum,
ēre, 2. μνηστεύω (μτχ. despōn-
sus μεμνηστευμένος).
de - sum, fūi, esse ἐλλείπω (ἔχω
ἐλλειψών).
de - sūmo, mpsi, mptum, ēre, 3.
λαμβάνω (παίρνω). mihi ἐκλέγω
δ' ἐμαυτόν, ἀναλαμβάνω.
de - tēgo, xi, etum, ēre, 3. ἀπο-
στεγάζω, (δὲν σκεπάζω), ἀπο-
καλύπτω.
de - terrēo, ūi, ītum, ēre, 2. ἐκ-
φοβίζω, ἀποτρέπω.
de - testor, ātus sum, āri, 1. ἀ-
ποθ. ἀποκρούω μετὰ βδελυ-
γμίας.
de - trāho, xi, etum, ēre, 3. ἀπο-
σπῶ, ἀφαιρῶ.
de - recto, 1. ἀποποιοῦμαι.
de - trimentum, i, oὐ. ζημία, βλά-
βη.
de - turbo, 1. καταρρίπτω, κατα-
κρημνίζω.
deus, i, ἀ. θεός.
de - verto, rti, rsum, ēre, 3. κα-
ταλύω.
de - vinco, vīci, victum, ēre, 3.
κατανικῶ.
de - vōvēo, vōvi, vōtum, ēre, 2.
καθιερῶ. me ἀφοσιοῦμαι, καθο-

- σιοῦμαι.
- dextra, ae, θ. (ἐνν. manus) ἡ δεξιὰ (χείρ).
- diadēma, ātis, oū. διάδημα (βασιλικόν).
- dīco, xi, ctum, ēre, 3. λέγω, ὀνομάζω, διορίζω, ἀναγορεύω, ἀγορεύω.
- dictātor, ōris, ἀ. δικτάτωρ.
- dictatūra, ae, θ. δικατώρ(ε)ια.
- dictīto, 1. συχνάκις λέγω, ἐπαναλαμβάνω.
- dictum, i, oū, λόγος, λέξις.
- dies, ēi, ἀ. (καὶ θ.) ἡμέρα.
- difficilis, e, δύσκολος, γαλεπός.
- difficultas, ātis, θ. δυσκολία, μεγάλη ἀκρίβεια. annonae ἀκρίβεια (ἔλλειψις) τροφίμων.
- dignitas, ātis, θ. ἀξίωμα.
- dignus, a, um, ἄξιος.
- diligentia, ae, θ. ἐπιμέλεια.
- di - līgo, lēxi, lectum, ēre, 3. ἀγαπῶ.
- di - mīco, 1. μάχομαι, ἀγωνίζομαι, παλαίω.
- de - mitto, mīsi, missum, ēre, 3. (δια) πέμπω, ἀπολύω.
- di - rīpīo, ripīi, reptum, ēre, 3. διαρπάζω.
- di - rūo, rūi, rūtum, ēre, 3. καταβάλλω, κατασκάπτω.
- dis - cēdo, cessi, cессум, ēre, 3. ἀπέρχομαι, ἀποχωρίζομαι.
- disciplīna, ae, θ. πειθαρχία: πληθ. μαθήματα, ἐπιστῆμα (πρακτικαὶ καὶ φιλοσοφικαὶ).
- discipūlus, i. ἀ. συμμαθητής.
- disco, didici, —, ēre, 3. μαθάνω.
- discordīa, ae, θ. διχόνοια.
- discordo, 1. ab aliquo, διαφωνῶ πρός τινα, στασιάζω ἐναντίον τινός.
- discrīmen, īnis, oū. κίνδυνος.
- dis - currō, curri, (ἦ cuecurri), cursum, ēre, 3. τρέχω τῇδε κακεῖσε (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
- desertus, a, um, ἐπίθ. (κυρίως μητρ. disero), εὔγλωττος, εὐφραδής.
- dis - pōno, posui, positum, ēre, 3. διατίθημι, διαθέτω.
- dis - pūto, 1. ἐξετάζω, διμιλῶ, συζητῶ. disputant inter se διερωτῶνται (συζητοῦν μεταξύ των).
- dissensīo, ūnis, θ. διαφωνία, διχόνοια, διχογνωμία, διαφορὰ γνώμης.
- dis - sēro, rūi, rtum, ēre, 3. πραγματεύομαι, διαλαμβάνω.
- dissimīlis, e, ἀνόμοιος.
- dis - simūlo, 2. προσποιοῦμαι (διτέλεν ἔχω ὅπερ ἔχω), ἀποκρύπτω.
- dis - sīpo, 1. διαρρίπτω, διαρπάζω, διασπῶ, διασπαθίζω.
- dis - suadēo, suāsi, suāsum, ēre, 2. ἀποτρέπω, κωλύω, δὲν ἀφίνω, ἀποδοκιμάζω.
- dis - tribūo, ūi, ūtum, ēre, 3. διανέμω, κατανέμω.
- dis - turbo, 1. ταράττω, καταστρέψω.

- diū, ἐπίρρο. (ἐπὶ) πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius, ὑπερθ. diutis-simē.
- diuturnītas, ātis, θ. (πολὺ) χρονιότης, μακρὸ διάρκεια.
- diuturnus, a, um, πολυχρόνιος, διαρκής, μακροχρόνιος.
- diversus, a, um, διάφορος, διαφορετικός, ἀντίθετος.
- divido, vīsi, vīsum, ēre, 3. διαιρῶ.
- divinītūs, ἐπίρρο. θεόθεν, θείᾳ ἐμπνεύσει.
- divitiae, ārum, θ. πληθ. πλοῦτος.
- do, dědi, dădum, dăre, 1. δίδω.
- salutem alicui χαιρετίζω τινά.
- docēo, ūi, ctum, ēre, 2. διδάσκω.
- doctor, ūris, ἀ. διδάσκων, διδάσκαλος.
- doctrīna, ae, θ. διδασκαλία (μάθημα διδασκάλου), ἀγωγή, παιδευσις, μάθησις.
- doctus, a, um, ἐπίθ. (μετ. doceo) πεπαιδευμένος.
- dolēo, lūi, —, ēre, 2. λυποῦμαι, ἀλγῶ.
- dolor, ūris, ἀ. λύπη, ἀλγος, ἀλγηδών.
- dolōse, ἐπίρρο. δολίως.
- domī, ἐπίρρο. 1) ἐν τῇ πατρίδι, οἶκοι. domi militiaeque (= in pace et in bello) 2) ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, 2) ἐν τῇ οἰκίᾳ.
- domum, ἐπίρρο. εἰς τὴν πατρίδα,
- οἶκαδε, εἰς τὴν οἰκίαν.
- dominatīo, ūnis, θ. κυριαρχία, δεσποτεία.
- domīnus, i, ἀ. κύριος, δεσπότης, κυρίαρχος.
- domo, ūi, itum, āre, 1. δαμάζω.
- domus, ūs, θ. οἰκία, iδ. domi καὶ domum.
- donec, σύνδ. ἔως, ἕως ὅτου.
- dōno, 1. δωροῦμαι, δωρῶ.
- dōnum, i, οὐ. δῶρον.
- dormīo, īvi, ītum, īre, 4. κοιμᾶμαι.
- dōs, dōtis, θ. προίξ.
- dotālis, e, προικῆς, γαμήλιος.
- dubito, 1. ἀμφιβάλλω. non dubito quin (καὶ ὑποτ.) πιστεύω ὅτι... σκψως γνωρίζω ὅτι...
- dubium, ii, οὐ. ἀμφιβολία. non dubium est quin (καὶ ὑποτ.) δὲν είναι ἀμφίβολον ὅτι, είναι φανερὸν (βέβαιον) ὅτι.
- duco, xi, ctum, ēre, 3. ἀγω, ὀδηγῶ, νομίζω, κρίνω. duco vitam διάγω τὸν βίον.
- dum, σύνδ. ὅτε, ἐν ᾧ, ἔως ὅτου...
- duo, ae, o, δύο.
- duodēcim, δώδεκα.
- durus, a, um, σκληρός.
- dux, ducis, ἀ. ἡγεμών, ἀρχήγος, στρατηγός.

E

ē, πρόθ. ἴδ. ex.

ebur, ὄρις, οὐ. ἐλεφαντόδοντον.

eburneus, a, um, ἐλεφάντινος.

ecquis, ecquid (ἄνευ γεν.) τίς ;
τι;

e - dico, xi, etum, ēre, 3, κηρύ-
τω, διακηρύττω, διατάσσω.

edīco ne ἀπαγορεύω νά ...

edictum, i, οὐ. διάταγμα.

editus, a, um, ἐπίθ. (μτχ. τοῦ
2. edo) ὑψηλός.

1. ēdo, ēdi, ēsum, ēre, 3. ἐσθίω,
τρώγω.

2. edo, edidi, editum, ēre, 3. ἐκ-
δίδω, ἐκφέρω, γεννῶ, κάμνω νά
ἀκούσῃ τις.

educatio, ōnis, θ. ἀνατροφή, ἀ-
γωγή.

educātor, ὄρις, ἀ. παιδαγωγός.

1. e - dūco, 1. ἀνατρέφω.

2. e - dūco, xi, etum, ēre, 3. ἐξά-
γω, ὁδηγῶ ἔξω.

ef - fero, extūli, elātum, efferre,
ἐκφέρω, κηδεύω.

ef - fīcio, fēci, fectum, ēre, 3. ἀ-
περγάζομαι, καθιστῶ.

ef - fundo, fūdi, fūsum, ēre, 3.
χέω. aerarium διασπαθίζω, δια-
σκορπίζω τὸ ταμεῖον (τὰ
χρήματα τοῦ δημοσ. ταμείου).
effundor, πλημμυρῶ (ξεχει-
λίζω).

egēnus, a, um, ἐνδεής, ἀπορος.
ego, γεν. meī, δοτ. mihi κλπ.

ἀντων. ἐγώ.

egregius, a, um, ἐξαίρετος, ἔ-
ξοχος.

e - languesco, langūi, —, ēre,
3. ἀπομαράνομαι, χαλαροῦμαι
(πέφτω).

eleganter, ἐπίρρ. κομψᾶς, συγκρ.
elegantius μετὰ μεγαλυτέρας
διακρίσεως, καλύτερον, κομψό-
τερον.

elegantia, ae, θ. χάρις, κομψό-
της, γλαφυρία.

elegantius, ἐπίρρ. id. eleganter.
elephantus, i, ἀ. ἐλέφας.

eloquentia, ae, θ. εὐφράδεια, εύ-
γλωττία.

eminēo, ūi, —, ēre, 2. προέχω,
ἐξέχω.

e - mitto, mīsi, missum, ēre, 3.
ἐκπέμπω, ἀφίημι, ἀπολύω, ἀ-
παλλάσσω.

ēmo, ēmi, emptum, ēre, 3. ἀ-
γοράζω.

en, ἐπίρρ. ἴδού.

enim, σύνδ. γάρ, διότι.

e - nītēo, ūi, —, ēre, 2. ἐκλάμπω.

e - nitesco, tūi, —, ēre 3. ἐκλάμ-
πω, διακρίνομαι.

ensis, is, ἀ. ξίφος.

1. eo, ἀφαιρ. ἐν. ἀντων. is, id.

2. eo, ἐπίρρ. αὔτοῦ, ἐκεῖσε, εἰς
ἐκεῖνο τὸ μέρος. 2) εἰς τοῦτο,
εἰς τοσοῦτον. 3) τόσῳ, τοσού-
τῷ, (μετὰ συγκρ.) τόσον.

3. eo, (ἵνι καὶ) ūi, ūsum, ūre, πο-
ρεύομαι (ὑπάγω, πηγαίνω).

- epigramma, ἄτις, οὐ. ἐπίγραμμα, (ποιημάτιον μικρόν).
- epūlae, ἄρυμ, θ. εὐωχία, ἐστίασις, αἱ ἀπολαύσεις.
- epūlor, ἄτυς sum, ἄρι, 1. ἀποθ. εὐωχοῦμαι, ἐστιῶμαι.
- equester (σπαν. equestris), tris, tre, ἵππικός.
- equitātus, ūs, ἀ. ἵππικόν, ἵππεύς, ἵππευσις.
- equīto, 1. ἵππεύω.
- equus (πρόφερε eqvus), i, ἀ. ἵππος.
- ergā, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸς (καὶ αἰτ.).
- ergo, σύνδ. ἔρα, ὅθεν.
- e - rīp̄o, erip̄i, ereptum, ēre, 3. ἐξαρπάζω.
- e - rūd̄io, īvi, ītum, īre, 4. (ἐκ)- παιδεύω.
- e - rumpo, rūpi, ruptum, ēre, 3. ἐκρήγνυμι, ἐκρήγνυμαι.
- e - rūo, erūi, erūtum, ēre 3. ἐξορύσσω.
- esse, ἴδ. sum.
- et, σύνδ. καί.
- etīam, σύνδ. προσέτι, ἀκόμη.
- etiamsi (καὶ etiam si) σύνδ. καὶ ἂν ἀκόμη.
- etsi, σύνδ. εἰ καί.
- e - vādo, evāsi, evāsum, ēre, 3. ἐκβαίνω, ἐξέρχομαι.
- e - vēn̄io, evēni, eventum, īre, 4. ἀποβαίνω, συμβαίνω.
- e - ventus, ūs, ἀ. ἐκβασις, ἐξόδος.
- e - verto, rti, rsum, ēre 3. ἀνατέπω, καταστρέψω, καθαίρω, κατεδαφίζω.
- ex, πρόθ. ἐκ ἐξ, ἀπό.
- ex - acerbo, 1. πικραίνω (πλήρως).
- ex - āctor, ὄris, ἀ. ἐκτελεστής.
- ex - anīmis, e, νεκρός.
- ex - ardesco, rsi, rsum, ēre 3. ἀνάπτω, ἐξάπτω, ἐκκαίω, ἐκρήγνυμαι.
- ex - celsus, a, um, ἐπίθ. (μτχ. excello), ὑψηλός.
- ex - cidiūm, ūi, οὐ. καταστροφή, κατάρρευσις.
- ex - cīo, cīvī, (καὶ ūi), cītum, īre, 4. (ἐξ)εγείρω.
- ex - cīp̄o, cēpi, ceptum, ēre, 3. δέχομαι, διαδέχομαι, ἀκούω.
- ex - cīto, 1. ἐξεγέίρω, παρορμῶ.
- ex - clāmo, 1. ἀναβοῶ.
- ex - cōlo, colūi, cultum, ēre, 3. ἐξωραῖζω.
- ex - cusatīo, ūnis, θ. δικαιολογία, ἀπολογία.
- ex - cūso, 1. ἀπολογοῦμαι.
- ex - cūtīo, cussi, cussum, ēre, 3. ἐκτινάσσω, καταβάλλω, σφάλλω τινὰ (τὸν κάμω νὰ πέσῃ).
- ex - emplum, i, οὐ. παράδειγμα.
- exemptus, ἴδ. exīmo.
- ex - ēo, exīi, exītum, īre, ἐξέρχομαι.
- exercēo, cīi, cītum, ēre, 2. ἀσκῶ, γυμνάζω.
- exercitatīo, ūnis, θ. ἀσκησις.
- exercītus, ūs, ἀ. στρατός, στράτευμα.

ex-hibeo, bui, bitum, ēre, 2.
ἐπιδεικνύω, παρέχω.

exigo, exēgi, exāctum, ēre, 3.
διάγω.

exigūs, a, um, βραχύς, μικρός.
eximius, a, um, ἔξαιρετος.

eximo, exēmi, exemptum, ēre,
3. ἔξαιρω, ἀφαιρῶ.

existimo, 1. νομίζω.

exitus, ūs, ἀ. ἔξοδος (ἐκ τοῦ βίου),
τὸ τέλος.

exordium, ii, oú. ἀρχή, προέλευ-
σις.

exorior, exortus sum, īri, 4.
ἀποθ. ἐγείρομαι, ἐκρήγνυμαι.

ex-pellō, pūli, pulsum, ēre, 3.
ἔξωθῶ, ἐκβάλλω.

experciscor, experrectus sum,
expercisci, 3. ἀποθ. ἀφυπνίζο-
μαι.

ex-perior, expertus sum, īri, 4.
ἀποθ. δοκιμάζω, πειρῶμαι.

ex-pēto, īvi, ītum, ēre, 3. (ἐπι-
μόνως) ζητῶ.

ex-pōno, posui, positum, ēre 3.
ἐκθέτω, διηγοῦμαι.

ex-positio, ūnis, θ. ἔκθεσις.

ex-pugno, 1. καταπολεμῶ, ἐκπο-
λιορκῶ, (κυριεύω διὰ πολιορ-
κίας).

ex-quīro, quisivi, quisitum, ēre,
3. ἔκζητῶ.

ex-sēcror, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
καταρῶμαι.

ex-sequiae, ārum, θ. πληθ. κη-
δεία, ἐκφορά.

exsiliūm, ii, oú. ἔξορίζω.

ex-solvo, solvi, solūtum, ēre, 3.
ἀποτίνω, πληρώνω.

ex-specto, 1. ἀναμένω, περιμένω,
προσδοκῶ, ἐλπίζω νά...

ex-spīro, 1. ἐκπνέω.

ex-stinguo, nxi, nctum, ēre, 3.
(ἀποσβεννύω). extinguor ἀ-
ποθνήσκω.

ex-sto,—, — ēre, 1. ὑπάρχω.

ex-strūo, xi, etum, ēre, 3. κα-
τασκευάζω.

ex-templo, ἐπίρρ. παρευθύς, πα-
ραγρῆμα.

ex-terreo, ūi, ītum, ēre, 3. ἐκ-
πλήττω, ἐκφοβίζω.

extērus, a, um, ὁ ἔξω, ξένος.

extrā, ἐπίρρ. καὶ πρόθ. μετ' αἰτ.
ἔξω, ἐκτός.

extrāho, xi, etum, ēre, 3. ἔξελ-
κύω (σύρω ἔξω), ἔξαγω, ἐκκο-
μίζω.

extrēmus, a, um, ἔσχατος.

exūo, ūi, ūtum, ēre, 3. ἀποδύο-
μαι. patrem τὸν πατέρα ἀπο-
δύομαι, ἀποβάλλω τὴν πατρι-
κήν ιδιότητα (καταπνίγω τὰ
πατρικὰ αἰσθήματά μου).

F

fabūla, ae, θ. μῦθος.

facetiae, ārum, θ. πληθ. ἀστειό-
τητες, εὐφυολογήματα.

- facētus, a, um, εὐτράπελος, ἀ-
στεῖος.
- facīlis, e, εύκολος. facīle, ἐπίρρ. εὐκόλως.
- facīnus, ὄρις, οὐ. ἔργον (καλὸν ἢ κακόν), κακούργημα.
- facīo, fēci, factum, ēre, 3. ποιῶ,
κάμνω, ἀναγορεύω. facio tanti
aliquem, πολὺ ἐκπιμῆ τινα.
- factus, a, um, (μτχ. fio), πεποιη-
μένος, κατειργασμένος.
- facultas, ātis, θ. εὐκαυρία, εὐκο-
λία, δεξιότης, χάρισμα.
- facundus a, um, εὐφραδής, εῦ-
γλωττος.
- fama, ae, θ. φήμη.
- fames, is, θ. πεῖνα.
- familia, ae, θ. οἰκογένεια, οἰκέται,
οῖκος.
- familiaritas, tātis, θ. οἰκειότης,
φιλία.
- fascis, is, ἀ. ὁάβδος. πληθ. fas-
ces, δέσμη ὁάβδων, αἱ ὁάβδοι
(τῶν lictores).
- fatigo, 1. καταπονῶ.
- fatisco, ēre, 3. καταπονοῦμαι, κα-
τατρύχομαι, ἀπαυδῶ (κουρά-
ζομαι).
- fatum, i, οὐ. πεπρωμένον μοῖρα.
- favēo, fāvi, — ēre, 2. εύνοῶ.
- favor, ὄρις, ἀ. εὔνοια.
- fax, facis, θ. δάξ.
- felicitas, ātis, θ. εὐτυχία.
- fēlix, īcis, εὐτυχής.
- femīna, ae, θ. γυνή.
- fere, ἐπίρ. σχεδόν.
- ferio, —, —, īre, 4. πλήττω,
κτυπῶ.
- fēro, tūli, lātum, ferre, ἀνώμ. φέρω,
ἀνέχομαι. ferre legem ad po-
pulum, εἰσφέρω, προτείνω νό-
μον εἰς τὸν δῆμον. fero fructūs
ex aliquā re, ἀποκομίζω ὡφέ-
λειαν ἐκ τινος πράγματος. aeg-
re fero βαρέως φέρω, (δυσ-
κανασγετῶ). moleste fero ὑπερ-
λυποῦμαι, λυποῦμαι πάρα πολύ.
fertur ἀναφέρεται, λέγεται, (λέ-
γουν).
- ferox, ὅcις, ἄγριος, ὀμός, ὑπερή-
φανος, ἀγέρωχος, πολεμικός.
- ferreus, a, um, σιδηροῦς.
- ferrum, i, οὐ. σιδηρος, τὰ ὅπλα,
τὸ ξίφος.
- fessus, a, um, ἐπίθ. κεκμηκώς,
καταπεπονημένος, καταβεβλη-
μένος.
- festīno, 1. σπεύδω.
- festus, a, um, ἑορταστικός, ἑορ-
τάσιμος.
- ficus, ūs ἢ i, θ. συκῆ, σῦκον.
- fidelīter, ἐπίρρ. πιστῶς.
- fides, ēi, θ. πίστις, ἡ καλὴ πί-
στις, τιμὴ.
- filia, ae, θ. θυγάτηρ.
- filius, ii, ἀ. νιός.
- finis, is, ἀ. τέρμα, τέλος, ὄριον.
πληθ. ὄρια χώρας, χώρα.
- finitīmus, a, um, γείτων, ὅμορος.
- fīo, factus sum, fiēri, 3. γίγνομαι.
- flagīto, 1. ἀποκτῶ ἐπιμένως, ἐπι-
ζητῶ.

- flecto, xi, ctum, ēre, 3. κάμπτω, μεταστρέψω.
- flēo, ēvi, ētum, ēre, 2. θρηνῶ, κλαίω.
- florēo, rūi,—, ēre, 2. ἀνθῶ, ἀκμάζω.
- fluctus, ūs, ἀ. κῦμα.
- flumen, īnis, οὐ. ποταμός, ῥοή, ῥεῦμα.
- fluvius, ii, ἀ. ποταμός, ῥεῦμα.
- focūlus, i, ἀ. ἐστία, πυρά, πύρωνος, ἐσχάρα.
- foedus, ēris, οὐ. συνθήκη, συμφωνία.
- folliculus, i, ἀ. ὁ θύλακος, (μπαλάνοι εἰκόνας δέρματος).
- forās, ἐπίρρ. ἔξω.
- fore, ἀπαρεμφ. μέλλ. τοῦ ἀνωμ. ἢ. sum.
- foret, παρατ. ὑποτακτ.=esset. 'Id. sum.
- fores, ium, θ. πληθ. θύρα.
- forma, ae, θ. μορφή, κάλλος, σχῆμα (γεωμετρικόν).
- fortasse, fortassis, ἐπίρρ. ἵσως.
- forte, ἐπίρρ. κατὰ τύχην, τυχαίως.
- fortis, e, ἀνδρεῖος, ἴσχυρός, δυνατός.
- fortissimē, (ὑπερθ. τοῦ fort̄ter) ἐπίρρ. ἀνδρειότατα, γενναιότατα.
- fort̄ter, ἐπίρρ. γενναιώς, ἀνδρείως, ἴσχυρῶς.
- fortūna, ae, θ. ἡ τύχη. πληθ. τὰ ἀγαθά.
- forum, i, οὐ. ἀγορά.
- frango, frēgi, fractum, ēre, 3. θραύσω, ὅγγυνμι.
- frater, fratris, ἀ. ἀδελφός.
- frequens, ntis, ἐπίθ. συχνός, ἀθρόος.
- fretus, a, um, πεποιθώς, θαρρῶν, ἔχων ἐμπιστοσύνην.
- fructus, ūs, ἀ. καρπός, ὀφέλεια.
- frumentariūs, a, um, τοῦ σίτου, σιτικός. lex frumentaria ὁ περὶ σίτου νόμος.
- frumentum, i, οὐ. σῖτος.
- frustrā, ἐπίρρ. μάτην.
- fuga, ae, θ. φυγή.
- fūgio, fūgi,—, ēre, 3. φεύγω, καταφεύγω.
- fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.
- fulgēo, lsi,—, ēre, 2. (ἀπ)αστράπτω, λάμπω.
- fumo, 1. καπνίζω.
- fundo, fūdi, fūsum, ēre, 3. γέω, καταβάλλω, νικῶ.
- fundus, i, ἀ. ἀγρὸς (γωράφι), κτῆμα.
- funēbris, e, νεκρικός.
- fungor, functus sum, fungi, 3. ἀποθ. ἐπιτελῶ, ἐκτελῶ.
- furor, ūris, ἀ. μανία, φλογερὸν πάθος.

G

- galēa, ae, θ. κράνος, περικεφαλαία.
- gáudium, ii, οὐσ. χαρά, ἀγαλλίασις.

gaza, ae, θ. (λ. περσική), γάζα,
οἱ θησαυροὶ (τῶν Μακεδόνων
βασιλέων, χρήματα, κοσμήματα
κ.τ.τ.).

gemīnus, a, um, διπλοῦς, δι-
πρόσωπος, δίδυμος.

gener, ēri, ἀ. γαμβρός.

gens, ntis, θ. γένος, γενεά, φῦ-
λον, λαός, ἔθνος.

genū, ūs, οὐ. γόνυ.

genus, ēris, οὐ. γένος, γενεά.

gēro, gessi, gestum, ēre, 3. φέ-
ρω, φορῶ. me gerere, συμπερι-
φέρομαι. prae se gerere προ-
βάλλομαι, ἐπιδεικνύω.

gladiūs, ii, ἀ. ξίφος.

gloriā, ae, θ. δόξα.

gloriōr, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
καυχῶμαι, ὑπερηφανεύομαι.

gloriōsus, a, um, ἔνδοξος.

graphiūm, ii, οὐ. γραφίς, μικρὰ
γραφίς.

gratiā, ae, θ. χάρις, συμφιλίωσις,
εὔνοια. alicuius gratiā (ἀφαιρ.).
χάριν τινός. tuā gratiā πρὸς
χάριν σου. gratias agere χά-
ριας λέγειν, ἐκφράζω τὴν εὐ-
γνωμοσύνην μου.

gratūlōr, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
συγχαίρω.

gratus, a, um, εὐχάριστος, εὐά-
ρεστος, εὐγνώμων.

gravis, e, βαρύς, (σκληρός), σο-
βαρός. συγκρτ. iōr, οὐ. ius
(γεν. iōris). ὑπερθ. gravissi-
mus.

gravītas, ātis, θ. βαρύτης, σο-
βαρότης.

gravīter, ἐπίρρ. βαρέως, τρα-
χέως, σοβαρῶς, ἐμβοιθῶς.

gremiūm, ii οὐ. κόλπος, γόνατα.

μτφρ. ἐπίβλεψις, ἐπιμέλεια.

grex, gregis, ἀ. ἀγέλη, πλῆθος.

H

habēo, būi, bītum, ēre, 2. ἔχω.

habēor, θεωροῦμαι, νομίζομαι,
γίγνομαι.

habitatio, ōnis, θ. διαμονή, κα-
τοικία.

habīto, 1. κατοικῶ.

hamus, i, ἀ. ἄγκιστρον (τοῦ ἀ-
λιέως).

haud, ἐπίρρ. οὐ, οὐκ, οὐχί, οὐχ.

herī, ἐπίρρ. χθές.

hic, haec, hoc, οὗτος, (γεν. ἐν.
huius, δοτ. huic).

hiems, ēmis, θ. χειμών.

hilaritas, ātis, θ. διασκέδασις.

hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν. hinc - hinc,
ἔνθεν - ἔνθεν.

hirundo, īnis, θ. χελιδών.

hodiē, ἐπίρρ. σήμερον.

homo, īnis, ἀ. ἄνθρωπος.

honestas, ātis, θ. τιμιότης, χρη-
στότης.

honestus, a, um, τίμιος, ἔντιμος.

honor, ūris, ἀ. τιμή, ἀξίωμα. Ho-
nor ἦ Honōs, γεν. ūris, ἀ.
θεὸς (προστάτης) τῆς τιμῆς.

honorificē, ἐπίρρ. τιμητικῶς, ἐντίμως.

hora, ae, θ. ὥρα.

horrēo, ūi,—, ēre, 2. φρίσσω, ὀρρωδῶ.

horrendus, a, um, φρικτός, φοβερός.

horror, ὄρις, ἀ. φρίκη, τρόμος.

hortor, ἄτυ sum, ἄρι, 1. ἀποθ. προτρέπω, παραινῶ, συμβουλεύω.

hospes, ītis, ἀ. ὁ ξένος, ὁ φίλος (ἐκ φιλοξενίας).

(hospītus, a, um, ξένος). hospita, ae, θ. ἡ ξενιζομένη, ἡ φιλοξενουμένη (κυρία).

hostis, is, ἔχθρός, ἔχθρικός, πολέμιος.

humanitas, ἄτις, θ. ἀνθρωπισμός, μόρφωσις, ἡ ἐγκύλιος παιδεία, τὰ ἐγκύλια μαθήματα.

humānus, a, um, ἀνθρώπινος, φιλάνθρωπος.

huméri, id. uméri.

humilis, e, ταπεινός, ἀσημος.

I

ī, προσταχτ. τοῦ ῥ. eo (πορεύομαι). iacēo (πρόφ. jacēo), cūi,—, ēre,

2. κατάκειμαι, κεῖμαι.

iacto, 1. καυχῶμαι.

iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη. iamdiū ἢ iam diu πολὺν ἤδη κρόνον.

ianūa (πρόφ. janūa), ae, θ. θύρα, πύλη.

ibi, ἐπίρρ. αὐτοῦ, ἐνταῦθα, ἐκεῖ. (ico καὶ icio), īci, ictum, ēre, 3.

βάλλω. foedus icere συνθήκην ποιεῖσθαι, κλείω συνθήκην, συμφωνῶ.

iectus, ūs, ἀ. κτύπημα, πλῆγμα.

idem, eādem, idem (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem), ὁ αὐτός.

identidem, ἐπίρρ. αὗθις καὶ αὔτις, ἐπανειλημένως, συγγνῶς.

idēo, ἐπίρρ. διὰ τοῦτο, τούτου ἐνεκα.

idēo quod διὰ τοῦτο ὅτι.

idūs, ūum, πληθ. θ. οἱ εἰδοί.

igitur, σύνδ. λοιπόν.

ignārus, a, um, ἀγνοῶν.

ignis, is, ἀ. πῦρ.

ignōro, 1. ἀγνοῶ.

ignōsco, nōvi, nōtum, ēre, 3. συγγιγγάσκω, συγγωρῶ.

ignōtus, a, um, ἀγνωστος.

ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ. illi), ἐκεῖνος.

illic, ἐπίρρ. ἐκεῖ.

illīco, ἐπίρρ. παρευθύς, παραχρῆμα.

illistris, e, ἔνδοξος.

imāgo, īnis, θ. εἰκών, ἄγαλμα.

imbecillus, a, um, ἀδύνατος, ἀσθενικός.

imbellis, e, ἀπόλεμος, δειλός.

imber, bris, ἀ. ὅμβρος, θετός, βροχή.

imitatīo, īnis, θ. μίμησις.

immatūrus, a, um, ἄκαρος, ἀ-

- τοπος.
 imm̄n̄eo, ēre, 2. ἐπικρέμαμαι, δε-
 σπόζω, ἐπαπειλῶ.
- im - mitto, misi, missum, ēre,
 3. εἰσπέμπω. me immitto ρί-
 πτομαι, εἰσβάλλω.
- immo, καὶ imo, ἐπίρρ. βεβαίως,
 ἀλλ' ὅμως.
- immōtus, a, um, ἀκίνητος.
- impār, ἄρις, ἀνισος.
- imperātor, ὄρις, ἀ. ἀρχηγός, στρα-
 τηγός.
- imperium, ii, οὐ. ἀρχή, ἔξουσία,
 διαταγή, Κράτος.
- impēro, 1. ἐπιτάσσω, διατάσσω.
- impētro, 1. κατορθῶ, ἐπιτυγ-
 χάνω.
- impētus, ūs, ἀ. ἔφοδος, ὥρμή,
 ἔφεσις.
- imp̄ē, ἐπίρρ. ἀσεβῶς, ἐγκλημα-
 τικῶς.
- imp̄iger, gra, grum, ἀοκνος.
- imp̄ius, a, um, ἀσεβής.
- implōro, 1. ἐπικαλοῦμαι, ἵκετεύω.
- imp̄ono, posūi, posītum, ēre, 3.
 ἐμβάλλω, ἐπιτίθημι, ἐπιβάλλω,
 θέτω τέρμα, εἰσβιβάζω.
- impr̄imis, ἐπίρρ. ἐν τοῖς πρώ-
 τοις, μάλιστα.
- improvīsus, a, um, ἀπροσδόκη-
 τος, ἀπρόβλεπτος. ex impro-
 vīso ἐξ ἀπροσδοκήτου, ἐξαί-
 φνης.
- in, προθ. 1) μετ' αἰτ. πρός, κατά,
 ἀπέναντι τινός. 2) μετ' ἀφαιρ.
 ἐν, ἐπί.
- inaestimabiliſ, e, ἀνεκτίμητος, ἀ-
 σύγκριτος, ἐκτὸς συγκρίσεως.
- inauditiſ, a, um, ἀνήκουστος.
- in - cēdo, cessi, cesso, ēre, 3.
 χωρῶ, προβαίνω.
- in - cito, 1. παροτρύνω.
- in - clāmo, 1. alieui διὰ κραυγῶν
 λέγω εἰς τινα (φωνάζω), καλῶ
 τινα διὰ κραυγῶν νά...
- in - clino, 1. (ἀντὶ me inclino)
 ἐγκλίνω (κλίνω πρὸς φυγήν),
 ὑποκλίωρῶ.
- inclitūs, a, um, ὀνομαστός, ἔν-
 δοξος.
- in - clūdo, clūsi, clūsum, ēre, 3.
 ἐγκλείω.
- in - cōla, ae, ἀ. κάτοικος.
- incolūmis, e, ἀβλαβής, σῶος.
- in - constantia, ae, θ. ἀστάθεια,
 τὸ εὔμετάθιον.
- inconsultē, ἐπίρρ. ἀλογίστως, ἀ-
 περισκέπτως.
- incredibilis, e, ἀπίστευτος.
- in - crēpo, ūi, ūtum, āre, 1. (κρο-
 τῶ), ἐπιπλήττω, ἐπιτυμῶ, ψέγω.
- inde, ἐπίρρ. ἐκεῖθεν, ἔνεκα τού-
 του.
1. indīco, 1. δηλῶ.
 2. in - dīco, xi, etum, ēre, 3. κη-
 ρύττω.
- indignatiō, ūnis, 0. ἀγανάκτησις.
- in - dignor, ātus sum, āri, 1. ἀ-
 ποθ. ἀγανακτῶ.
- in - do, dīdi, dītum, ēre, 3. ἐπι-
 θημι, προσθέτω, δίδω.
- indōles, is, θ. φύσις, τὸ ἔμφυτον.

in - dūo, ūi, ūtum, ēre 3. ἐνδύω.
 in - eo, ii, itum, īre, εἰσέρχομαι
 εἰς, ποιοῦμαι, κάμω, συνάπτω.
 magistratum καθίσταμαι εἰς τὴν
 ἀρχήν. ineo pessima consilia
 σκέπτομαι τὰ χείριστα. proe-
 lum λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μά-
 γην (διὰ πρώτην φοράν).

inermis, e, ἀσπλος.

infans, ntis, ἐπίθ. ὁ μὴ δύιλων.

2) οὐσ. τὸ νήπιον.

infensus, a, um, δυσμενής, ἐ-
 γθρός.

in - fero, intūli, illātum, inferre,
 ἀνώμ. (εἰσ) φέρω, εἰσκομίζω, ἐ-
 πιφέρω. vim ἐπάγω βίαν. me
 infero παρεμβάλλομαι.

in - festo, 1. ἐνοχλῶ, λυμαίνομαι.

infestus, a, um, ἐχθρικός, δυσ-
 μενής.

infirmus, a, um, ἀσθενικός.

inflatus, a, um, πεφυσημένος, πλή-
 ρης ἀέρος.

in - flo, 1. ἐμφυσῶ.

in - formo, 1. παιδεύω.

in - fundo, fūdi, fūsum, ēre, 3. ἐγ-
 γέω.

in - gemisco, mūi ,—, ēre, 3. (ἐπι)-
 στενάζω.

ingenium, ii, οὐ. εὔφυτα, πνεῦ-
 μα, χαρακτήρ.

ingens, ntis, ὑπερμεγέθης, πελώ-
 ριος.

ingeniūs, a, um, ἐλευθέριος.

in - grātus, a, um, ἀχάριστος, ἀ-
 γνώμων.

in - gredior, gressus sum, grēdi,
 3. ἀποθ. ἐμβαίνω, εἰσέρχομαι.
 dishonestē, ἐπίρρ. οὐχὶ ἐντίμως,
 ἀτίμως.

inimīcus, a, um ἐγθρός, πολέ-
 μος.

in - īquē, ἐπίρρ. ἀνίσως, ἀδίκως.

in - īquus, a, um, ἀνισος, ἀδικος.

initium, ii, οὐ. ἀρχή.

iniuriā (πρόφ. injuria), ae, θ.
 ἀδικία.

(in - iussus, πρόφ. injussus),
 μόνον κατ' ἀφαιρ. iniussū alieuius
 ἄνευ διαταγῆς τινός.

in - iustus (πρόφ. injustus), a,
 um, ἀδικος, παράνομος.

in - nītor, nixus sum, i, 3. ἀποθ.
 στηρίζομαι.

innocentia, ae, θ. ἀγνότης.

in - noxiūs, a, um, ἀθῷος.

in - numerabilis, e, ἀναριθμήτος.

inopia, ae, θ. ἔνδεια.

in - ops, ὄpis, ἐνδεής.

inquam, inquis, inquit, ὅ. ἐλ-
 λειπτ. λέγω, λέγεις, λέγει η εἴπε.

in - scīus, a, um, ἀγνοῶν, οὐκ εἰ-
 δώς.

in - sector, ἄτus sum, ἄρι, 1. ἀ-
 ποθ. καταδιώκω.

in - sēquor, secūtus sum, sēqui,
 3. ἀποθ. ἔπομαι, καταδιώκω.

in - sēro, sēvi, sītum, ēre, 3. ἐμ-
 φυτεύω.

in - sīdēo, sēdi, sessum, ēre 2.
 ἐπικάθημαι.

in - sidior, ἄτus sum, ἄρι, 1. ἀποθ.

- ἐνεδρεύω.
 in - sīdo, sēdi, sessum, ēre, 3.
 καθέζομαι. vias καταλαμβάνω,
 κατακλύω τὰς ὁδούς.
 insīgne, is, οὐ. παράσημον, δια-
 κριτικὸν σῆμα (τῶν τιμῶν),
 πλῆθ. insignia.
 insignis, e, ἐπίσημος, ἔξοχος, ἐπι-
 φανής, περιφανής.
 in - sīlio, ūi, —, īre, 4. ἀναπηδῶ,
 (πηδῶ ἐπάνω), εἰσπη-
 δῶ, ἐφάλλομαι, ἐμπίπτω.
 in - sinūo, 1. (εἰσάγω εἰς τὸν κόλ-
 πον). insinuo me εἰσδύομαι
 (χώνοματι).
 in - sītus, a, um, ἔμφυτος, lđ. insero.
 in - sōlens, ntis, ἀλαζών, ὑπερή-
 φανος.
 insolenter, ἐπίρρ. ἀσυνήθως, ἀλα-
 ζουναῶς. insolentius ἀλαζονέ-
 στερον, μετὰ μεγαλυτέρας ἀλα-
 ζονεῖας.
 in - stitūo, ūi, ūtum, ēre, 3. ἀπο-
 καθιστῶ, παιδεύω.
 institūtum, i, a. ἔθος, ἔθισμός,
 κανών.
 instrumentum, i, οὐ. ὅργανον. 2)
 περιληπτικῶς: τὰ ἐργαλεῖα.
 intēger, gra, grum, ἀκέραιος,
 ἀβλαβής, ἀθικτος.
 intellēgo, lexi, lectum, ēre, 3.
 (κατα)γοῦω.
 intempestus, a, um, (ἀκαιρος,
 ἀκατάλληλος). nox intempesta
 βαθεῖα, σκοτεινὴ νύξ.
- inter, πρόθ. μετ'. αἰτ., μεταξύ, ἐν.
 interdum, ἐπίρρ. ἐνίστε, ἀπὸ και-
 ροῦ εἰς καιρόν.
 interēā, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξύ.
 inter - ἔο, ūi, —, īre, ἀνώμ. ἀπόλ-
 λυματι, ἀποθνήσκω.
 inter - fīcio, fēci, factum, ēre, 3.
 φονεύω.
 inter - īcio (πρόφ. interjicio), iē-
 ci, iectum, ēre, 3. παρεμβάλλω.
 intērim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξύ
 (χρόνῳ).
 inter - īmo, ēmi, emptum, ēre,
 3. διαφθέρω, φονεύω.
 interītus, ūs, a. ἀπώλεια, δλε-
 θρος, θάνατος.
 inter - rōgo, 1. ἐρωτῶ.
 inter - rumpto, rūpi, ruptum, ēre,
 3. διαρρηγνύω, διακόπτω.
 intervallum, i, οὐ. διάστημα.
 inter - vēnīo, vēni, ventum, īre,
 4. ἐπέρχομαι, ἐπιφαίνομαι.
 intolerabīlis, e, ἀφόρητος, (ἀνυ-
 πόφορος).
 in - torquēo, orsi, ortum, ēre, 2.
 (δια)στρέψω.
 intrā, πρόθ. μετ' αἰτ. ἐντός. 2)
 ἐπίρρ. εἰσω.
 intro - dūco, xi, ctum, ēre, 3.
 εἰσάγω.
 in - tuēor, tuītus sum, ēri, 2. ἀ-
 ποθ. θεῶμαι, ἀποβλέπω.
 in - undo, 1. κατακλύω.
 in - vādo, vāsi, vāsum, ēre, 3.
 καταλαμβάνω, κυριεύω, ἐπιτρέ-
 χω. in bona σφετερίζομαι, κα-

ταπατῶ τὰς περιουσίας.
 in - vēho, xi, etum, ēre, 3. εἰσ-
 ἄγω, εἰσκομένω. invehor εἰσ-
 ἐρχομαι δχούμενος.
 in - vēnīo, vēni, ventum, īre, 4.
 συναντῶ, εύρισκω, ἐφευρίσκω.
 in - vestīgo, 1. ἐξιχνιάζω, ἀνακα-
 λύπτω, ἀνευρίσκω.
 in - victus, a, um, ἀήτητος, ἀνί-
 κητος.
 in - vīdeo, vīdi, vīsum, ēre, 2.
 φθονῶ.
 invidīa, ae, θ. φθόνος, μνησικα-
 κία, μῆνις, πόθος πρὸς ἐκδί-
 κησιν.
 in - vīsus, a, um, μισητός, (χυρ.
 μτχ. invidēo).
 in - vīto, 1. (προσ)καλῶ. invitō
 ut προτρέπω νά...
 iōcus, i, ἡ. πληθ. iōci, ἡ. καὶ
 iōca, ὅrum, οὐ. παίγνιον, σκῶμ-
 μα, χλευασμός.
 ipse, a, um (γεν. ipsīus, δοτ.
 ipsi), ἀντων. αὐτός.
 ira, ae, θ. δργή.
 irātus, a, um, (ἔξ)ωργισμένος.
 irascor, irātus sum, irasci, 3.
 ἀποθ. (ἔξ)οργίζομαι.
 ir - rīdēo, rīsi, rīsum, ēre, 2. ἐπι-
 γελῶ, σκῶπτω.
 ir - ritus, a, um, ἀνωφελής, μά-
 ταιος.
 ir - rumpo, rūpi, ruptum, ēre,
 3. εἰσορμῶ.
 irrūo, rūi, —, ēre, 3. φίπτομαι.
 in aliquem ὁρμῶ κατά τινος,

φίπτομαι ἐναντίον τινός.
 is, ea, id (γεν. ēius, δοτ. ei),
 ἀντων. αὐτός, οὗτος.
 ita, ἐπίρρ. οὕτω(ς). itaque = et
 ita καὶ οὕτω(ς).
 itaque, σύνδ. δθεν.
 item, ἐπίρρ. ὠσαύτως, ἐπίσης.
 iter, itinēris, οὐ. ὁδός, πορεία,
 διαδρομή, δίοδος.
 itērum, ἐπίρρ. πάλιν, τὸ δεύ-
 τερον.
 iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, ius-
 sum, ēre, 2. διατάσσω, κείενω.
 iudicīum (πρόφ. judicium), ii,
 οὐ. κρίσις, ἀπόφασις.
 iudīco (πρόχ. judico), 1. κρίνω,
 δικάζω.
 iugērum (πρόφ. jugerum), i,
 οὐ. πλέθρον (240 ρώμ. πόδες
 μῆκος [= περ. 70 μέτρα] καὶ
 120 πόδες πλάτος [= περ. 35
 μ.], ἥτοι περὶ τὰ 2 1/2 στρέμ-
 ματα. Πληθ. πάντοτε κατὰ τὴν
 γ' κλίσιν : iugera, iugerum, δοτ.
 ἀφαιρ. iugeribus.
 iugūlum (πρόφ. jugulum), i, οὐ.
 τράχηλος.
 Iu(p)pīter (πρόφ. Juppiter),
 Iovis, ἡ. Ζεύς.
 iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δί-
 καιον, δικαίωμα, δίκη. iure
 δικαίωσ.
 iusiūrandum, (γεν. iūris iūram-
 di), οὐ. δρκος.
 (iussus [πρόφ. jussus], ūs, ἡ.)
 μόνον κατ' ἀφαιρ. iussū ali-

cuius (τῆς) διαταγῆ (κατὰ δια-
ταγῆν) τινος.
iustitia (πρόφ. justitia), ae, θ.
δικαιοσύνη.

iustus (πρόφ. justus), a, um,
δίκαιος.

juvēnis (πρόφ. juvenis), is, ἐπίθ.
νέος. Οὖσ. ἀ. καὶ θ. νέος (ἄν-
θρωπος, γυνή). Συγκρ. πληθ.
iuniōres, um, ἀ. οἱ νεώτεροι
(οἱ στρατεύσιμοι).

iuentus (πρόφ. juventus), ū-
tis, θ. νεότης, νεολαία, οἱ νέοι,
οἱ στρατεύσιμοι.

L

labor, ὄρις, ἀ. κάματος, πόνος,
χόπος.

labōro, 1. πονῶ, ἐργάζομαι. ex
podāgra labōro ἀσθενῶ, νοσῶ
ἐκ ποδάγρας. cornū labōrat τὸ
κέρας κινδυνεύει.

lacrima, ae, θ. δάκρυον.

lacrimo, 1. δακρύω.

laedo, si, sum, ἔρε, 3. βιάπτω,
προσβάλλω.

laetus, a, um, περιγχρής, εὐθυ-
μος.

laevus, a, um, ἀριστερός.

lambo, —, —, ἔρε, 3. λείγω.

lamenta, ὄρυμ, πληθ. οὐ. θρῆ-
νοι, ἀναστεναγμοί.

lancea, ae, θ. λόγχη.

lapis, pīdis, ἀ. λίθος, λίθος (μι-
λιοδείκης).

largitio, ὄνις, θ. μεγαλοδωρία, πα-
ροχαὶ (παραχωρήσεις) μεγά-
λαι.

latericius, a, um, πλίνθινος, ἐκ
πλίνθων (ἀπὸ τοῦ βλαχοῦ).

latro, ὄνις, ἀ. λῃστής.

latus, ēris, οὐ. πλευρόν, πλευρά.

laudo, 1. ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω.

laurēa, ae, θ. κυρίως ἐπίθ. (κατὰ
παράλειψιν τοῦ οὐσ. corona) δά-
φνης στέφανος.

laureātus, a, um, δαφνηφόρος.

laus, lāudis, θ. ἐπαινος, δόξα.

lautus, a, um, λαμπρός, μεγαλο-
πρεπής, πολυτελής.

laxītas, ātis, θ. ἔκτασις, εὐρυ-
χωρία.

laxo, 1. γχαλαρώνω, ἀνακουφίζω.
animum παρέχω ἀνεστιν εἰς τὴν
ψυχήν, ἀναπαύω τὸν νοῦν.

lectīca, ae, θ. φορεῖν, (φορητή
κλίνη).

lector, ὄρις, ἀ. ἀναγνώστης.

lectūlus, i, ἀ. κλίνιδιον, (κλίνη
ἀπλουστέρα καὶ χαμηλοτέρα),
εἰδος (σοφᾶς).

lectus, i, ἀ. κλίνη. lectus fune-
bris ἡ νεκρικὴ κλίνη, τὸ φέρε-
τρον.

legatiō, ὄνις, θ. ἀποστολή, πρε-
σβεία.

legatūs, i, ἀ. ἀπεσταλμένος, ὑπαρ-
χος, ἀντιστράτηγος.

legio, ὄνις, θ. λεγεών.

lego, lēgi, lectum, ἔρε, 3. συλ-
λέγω, ἀναγινώσκω.

lēnis, e, πρᾶος, ἥπιος, μαλαχός.
leniter, ἐπίρρο. ἥρεμα, ἔλαφρῶς.
lex, legis, θ. νόμος. legem fero
νόμον εἰσφέρω, προτείνω. 2)
ὅρος, συμφωνία.

libenter, ἐπίρρο. ἀσμένως, εὐχα-
ρίστως. libentius συγκρ. εὐχα-
ριστότερον, εὔμενέστερον.

liber, ἔρα, ἔρυμ, ἐλεύθερος.

liberalis, e, ἐλευθέριος.

liberaliter, ἐπίρρο. δαψιλῶς.

libéri, ὄρυμ, ἡ. πληθ. τέκνα.

libéro, 1. ἐλευθερῶ.

libertas, ἄτις, θ. ἐλευθερία, παρ-
ρησία, ἀνεξαρτησία. libertas
linguae ἐλευθεροστομία.

libertus, i, ἡ. ὁ ἀπελεύθερος.

libet, libuit ἢ libitum est, ἔρε,
2. ἥ. ἀπρόσ. ἀρέσκει.

libido, ἵνις, θ. ἕδονή. 2) πληθ.
ἡ ἀκολασία.

libra, ae, θ. λίτρα.

licet, licuit καὶ licitum est, li-
cere, 2. ἥ. ἀπρόσ. ἔξεστι, ἐπι-
τρέπεται.

lictor, ὄρις, ἡ. ὁ ῥαβδοῦχος.

lignēus, a, um, ξύλινος.

lineamentum, i, οὐ. σημεῖον, χα-
ρακτήρ τοῦ προσώπου, (τὰ χα-
ρακτηριστικά).

lingua, ae, θ. γλῶσσα.

littēræ, ἄρυμ, θ. πληθ. γράμμα.
ἐπιστολή. 2) γράμματα, παιδεία.

litterātus, a, um, ἐγγράμματος,
λόγιος.

livor, ὄρις, ἡ. πελιδνότης.

loco, 1. μισθῶ (ἐκμισθώνω), δίδω
ἐπὶ ἐνοικίῳ (ἐπὶ μισθῷ).

locūples, plētis, εὔπορος, πλούσιος.

locus, i, ἡ. πληθ. loci, ἡ. καὶ
loca, ὄρυμ, οὐ. τόπος, θέσις.

longē, ἐπίρρο. μακράν. longē a-
liud ὅλως διόλου ἔλλο. longē
+ ὑπερθ. = πολλῷ πολὺ.

longus, a, um, μακρός.

lorīca, ae, θ. θώραξ.

lorum, i, οὐ. ίμάς, λωρίου.

lucrum, i, οὐ. κέρδος.

luctus, ūs, ἡ. πένθος.

lucus, i, ἡ. ἄλσος.

ludibrium, ii, οὐ. παιγνιον, ἐμ-
παιγμός, σκῶμμα.

(ludīcer ἢ ludīcrus ἄχρ.), a, um,
παιδικός, παιγνιώδης.

lūdo, lūsi, lūsum, ἔρε, 3. παιζω.

lūdus, i, ἡ. ἀγών, παιδευτήριον,
σχολεῖον. ludi circenses τὰ μέγι-
στα ἱπποδρόμια (ἀγῶνες δημόσ.).

lūgēo, xi, etum, ἔρε, 2. θρηγῷ,
πενθῶ.

lugūbris, e, πένθιμος, θρηνητ-
κός.

lupa, ae, θ. λύκαινα.

lūx, lūcis, θ. φῶς.

M

machīna, ae, θ. μηχανή.

macte (κυρίως κλητ. τοῦ ἐ-
πιθ. mactus), ἐπιφών. εῦγε
(μ π ῥ ἀ β ο).

- maestus, a, um, κατηφής, δύσ-
θυμος, τεθλιψμένος, περίλυπος,
σκυθρωπός.
- magis, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον.
- magister, stri, ἀ. διδάσκαλος.
- magistratus, ūs, ἀ. ἀρχή, ἔξου-
σία. Πληθ. ἀρχαί, ἄρχοντες.
- magnificentia, ae, θ. μεγαλοπρέ-
πεια.
- magnificus, a, um, μεγαλοπρε-
πής.
- magnitudo, ūs, θ. μέγεθος, με-
γαλεῖον. m. animi μεγαλοψυχία.
- magnus, a, um, μέγας, συγκρ.
- maior, ius, ὑπερθ. maximus,
a, um.
- māiestas, ātis, θ. μεγαλειότης, με-
γαλεῖον, ἀξιώμα.
- male, ἐπίρρ. κακῶς.
- malo, malūi, —, malle, προτιμῶ.
- mălum, i, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δει-
νόν.
- mălus, a, um, κακός.
- mancipia, ūrum, οὐ. οἱ δοῦλοι,
τὰ ἀνδράποδα.
- mandatum, i, οὐ. ἐντολή, δικ-
ταγή.
- mando, 1. παραγγέλω, δικ-
τάσσω, ἐντέλλομαι.
- mane, οὐσ. ἄκλ. οὐ. πρωία. mul-
to mane ἀπὸ πολὺ πρωί, πρω-
ιάτατα.
- maneo, mansi, mansum, ἔρε, 2.
(δια)μένω.
- manes, ūum, πληθ. ἀ. αἱ σκιαὶ
(τῶν νεκρῶν). di manes οἱ χθό-
- νιοι θεοί.
- manubiae, ārum, πληθ. λάφυρα,
λεία.
- manus, ūs, θ. χείρ, στρατιωτικὴ
δύναμις, στρατός, ἀγών, ἄμιλ-
λα. 2) προβοσκίς (τοῦ ἐλέφαν-
τος).
- mare, is, οὐ. θάλασσα.
- maritus, i, ἀ. ὁ σύζυγος.
- marmor, ūris, οὐ. μάρμαρον.
- mater, matris, θ. μήτηρ.
- maternus, a, um, μητρικός, τῆς
μητρός, ἐκ μητρός.
- matrōna, ae, θ. (οίκο)δέσποινα,
ἡ κυρία (τοῦ οἴκου).
- maximē, ἐπίρρ. ὑπερθ. μέγιστα,
πρὸ παντός.
- maximus, a, um, μέγιστος, (ὑ-
περθ. τοῦ magnus).
- medicus, i, ἀ. ιατρός.
- medius, a, um, μέσος. οὐσ. me-
dium, ii οὐ. τὸ μέσον.
- melior, ūs (γεν. ūris), συγκρ.
τοῦ bonus, καλλίων, βελτίων,
(καλύτερος).
- membrum, i, οὐ. μέλος (σώμα-
τος).
- memorabilis, e, ἀξιομνημόνευ-
τος.
- memoria, ae, θ. μνήμη, μνεία,
ἀνάμνησις.
- mens, mentis, θ. νοῦς, διάνοια,
πνεῦμα.
- mensis, is, ἀ. μήν.
- merces, ēdis, θ. μισθός, ἔξαγορά.
- meritō, ἐπίρρ. (ἐπ)αξιώς.

meritum, i, οὐ. (καλὴ) ὑπηρεσία,
ἐκδούλευσις, εὐεργεσία.

metor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
μετρῶ. castra metor στρατο-
πεδεύω.

meus, a, um, ἐμός.

mī, κλητ. τοῦ meus.

mico, cūi, —, āre, 1. ἀστράπτω.

miles, ītis, ἡ. στρατιώτης.

miliā, īum, πληθ. οὐ. χιλιάς.

miliēs, ἐπίρρ. χιλιάκις.

militāris, e, στρατιωτικός.

militiā, ae, θ. στρατέια, στρα-
τιωτικὴ θητεία. Ἰδὲ domi.

mille, ἄκλ. ἐν τῷ ἐν. ἐπίθ. χίλιοι.
2) οὐσ. οὐ. χιλιάς. Πληθ. mi-
lia, īum χιλιάδες.

mīmus, i, ἡ. μῖμος.

minimē, ἐπίρρ. ὑπερθ. ἥκιστα, ἐλά-
χιστα.

minimūs, a, um, ἐλάχιστος (ὑ-
περθ. τοῦ parvus).

ministeriūm, ii, οὐ. ὑπηρεσία,
ἔργον.

minor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
ἀπειλῶ.

minyo, ū, ūtum, ēre, 3. μειώ-
νω, ἐλαττώνω.

minus, ἐπίρρ. συγκρ. ἤταν, διε-
γώτερον.

minūtus, a, um, μικρὸς (καὶ κα-
λοκαμω μένος).

miracūlum, i, οὐ. θαῦμα, ἐκπλη-
κτικὸν γεγονός, πρᾶξις κατα-
πλήσσουσα.

mirificus, a, um, θαυμαστός, θαυ-

μάσιος.

mīror, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.

θαύμαζω, παραξενεύομαι.

mirus, a, um, θαυμαστός, κατα-
πληκτικός.

miser, ēra, ērum, ἀθλιος, δύστη-
νος.

miserabiliter, ἐπίρρ. ἀξιοθρηγή-
τως.

misericordia, ae, θ. οἰκτος, ἔ-
λεος.

mittō, mīsi, missum, ēre, 3. πέμ-
πω, στέλλω. senatus mis-
sus est, ἡ Σύγκλητος ἐλύθη,
τῆς Συγκλήτου ἡ συνεδρία ἐ-
λύθη.

modestia, ae, θ. σωφροσύνη.

modicus, a, um, μέτριος, πεν-
χρός.

modo, ἐπίρρ. ἄρτι, πρὸ διλίγου,
μόνον. non modo sed etiam
οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ.

modus, i, ἡ. τρόπος, μέλος (μου-
σικῆς).

moenia, īum, πληθ. οὐ. τεῖχος,
τείχη.

molestē, ἐπίρρ. χαλεπῶς, δυσχε-
ρῶς, βαρέως. Ἰδ. fero.

molestus, a, um, δικηρός.

molior, ītus sum, īri, 4. ἀποθ.
μηχανῶμαι, μηχανορράφω, σκευ-
ωρῶ.

mons, montis, ἡ. ὅρος.

monstrum, i, οὐ. τέρας, ὑπερφυ-
σικὸν ὄν.

mora, ae, θ. ἀναβολή, μέλλησις,

- βραδύτης, χρονοτριβή.
morbus, i, ἀ. νόσος, τὸ κακόν.
 morbus pediculāris ἡ φθειρίασις.
moriōr, mortūus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
moror, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. (ἐπι)βραδύνω.
mors, mortis, θ. θάνατος.
morsus, ūs, ἀ. δῆγμα, δῆξις. morsus doloris ὁ τοῦ πόνου δηγμὸς (ὁ ζωντανὸς πόνος).
mortālis, is, θνητός. Οὐσ. mortales, ūm, ἀ. οἱ θνητοί.
mōs, mōris, ἀ. ξθος, τρόπος. de more κατὰ (τὸ) ξθος, ἐκ συνήθειας, κατὰ συνήθειαν.
morem alicui gerere χαρίζομαι ταῖς ἐπιθυμίαις τινός, συμμορφοῦμαι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τινός.
motus, ūs, ἀ. κίνησις, ταραχή, ἐπανάστασις, πολιτικὴ ταραχή.
movēo, mōvi, mōtum, ēre, 2. κινῶ, κάμπτω. moveo animum προκαλῶ (κινῶ) τὴν δργήν.
mox, ἐπίρρ. μετ' δλίγον, μετὰ μηρόν.
mulcto, 1. ζημιῶ.
muliebrīter, ἐπίρρ. γυναικείως, κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς γυναικας.
mulier, ēris, θ. γυνή.
multitūdo, dīnis, θ. πληθύς, πλῆθος.
multō, ἐπίρρ. πολλῷ, πολύ.
- multus, a, um, πολύς.
munīo, īvi, ītum, īre, 4. ὀχυρῶ. περιφρούρω.
munus, ēris, οὐ. ἔργον, καθῆκον, δῶρον, ὑπηρεσία, ὑπούργημα.
murus, i, ἀ. τοῖχος, πλῆθ. τὰ τείχη (τῆς πόλεως).
mutatīo, ūnis, θ. μεταβολή, τὸ εὔμεταβολον, ἀστάθεια.

N

- nam, καὶ namque, σύνδ. διότι. nanciscor, nactus sum; nancisci, 3. ἀποθ. (ἐν)τυγχάνω, εὑρίσκω. narro, 1. διηγοῦμαι. nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. γεννῶμαι. natīo, ūnis, θ. ξθος, φυλή. 1. nātūs, ūs, ἀ. ἀπαντῷ μόνον κατ' ἀφαιρ. natū, κατὰ τὴν ἡλικίαν. maior natū ὁ πρεσβύτερος (ἐκ δύο), ὁ μεγαλύτερος. 2. nātūs, a, um, γεγονώς. 3. nātūs, i, ἀ. ὁ οὐρός, τὸ τέκνον. navicūla, ae, θ. πλοιάριον. navis, is, θ. ναῦς, πλοῖον. 1. nē, ἐπίρρ., ne... quidem οὐδέ... βεβαίως. 2. nē, σύνδ. μή, ίνα μή, ὅπως μή. 3. nē (ἐγκλιτικὸν μόριον) ἦ (ἐ!). tu ne... σὺ εἶσαι ἐκεῖνος ὅστις... 2) (ἐπι)έξηρτ. ἐρωτ. προτάσσεως

προσαρτώμενον ἐν τέλει λέξεως) εἰ (= ἀν).

nec ἢ neque, οὔτε, οὐδέ, καὶ δέν. necessariūs, a, um, ἀναγκαῖος.

necessitas, ātis, θ. ἀνάγκη.

nēco, 1. φονεύω.

nefarīus, a, um, ἀνόσιος, ἐγκληματικός.

neg - lēgo, xi, etum, ēre, 3. ἀμελῶ, διλιγωρῶ.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι, λέγω ὅτι δέν.

negotium, ii, οὐ. ἀσχολία, ἔργον.

nemo, īnis, ἀ. θ. καὶ ἐπίθ. οὐδεῖς.

nepos, ὄtis, ἀ. ὁ ἔγγονος.

neptis, is, θ. ἔγγόνη (ἔγγονή).

neque, ἵδ. nec. neque - neque, οὔτε - οὔτε.

nequēo, īvi ἢ ii, ītum, īre, 4. ἀδυνατῶ, δὲν δύναμαι.

nescio, īvi, —, īre, 4. ἀγνοῶ, δὲν γνωρίζω.

neu καὶ neve, ἐπίρρ. μηδέ, καὶ νὰ μή...

néuter, néutra, néutrum (γεν. neutriūs), οὐδέτερος.

neve καὶ neu, μηδέ, καὶ μή...

nex, necis, θ. φόνος.

nihil, οὐ. ἄκλ. 1) οὐσ. (γεν. nullius rei), οὐδέν. 2) ἐπίρρ. οὐδέν, (μηδέν), κατ' οὐδέν, οὐδόλως.

nihilō, ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ nihilum) κατ' οὐδέν, οὐδόλως.

nihilum, οὐ. ἄκλιτ. οὐδέν πω, οὐδέν ἄκόμη.

nihilominus (nihil καὶ minus) οὐδὲν ἥττον.

nimis, ἐπίρρ. ἄγαν, λίαν, πάρα πολύ.

nisi, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μή.

no, 1. νήχομαι, κολυμβῶ.

nobīlis, e, εὐγενῆς, ὄνομαστός, διάσημος.

nobilītas, ātis, θ. εὐγένεια, οἱ εὐγενεῖς, τὸ κόμμα τῶν εὐγενῶν. 2) τὸ κάλλος, ἀνωτερότης.

nobilito, 1. δόξαν ἢ κλέος τινὶ περιποιῶ, τιμῶ, λαμπρύνω.

noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ, κατὰ τὴν νύκτα.

nolo, nolui, —, nolle, (ὁ. ἐλλειπτ.) οὐ βούλομαι, δὲν θέλω.

nomen, īnis, οὐ. ὄνομα.

non, ἐπίρρ. οὐ, οὐχί, δέν.

nondum, ἐπίρρ. οὕπω, ὅχι ἀκόμη.

nonnē, ἐπίρρ. οὐ ; πῶς οὐ ;

nonnulli, ae, a, τινές, τινά.

noster, nostra, nostrum, ἡμέτερος.

novem, ἐπίθ. ἀριθ. ἄκλ. ἐννέα.

novus, a, um, νέος, καινός.

nox, noctis, θ. νύξ. nocte κατὰ τὴν νύκτα, ἐν ὥρᾳ νυκτός.

nūbo, nupsi, nuptum, ēre, 3. νυμφεύω τινί, (παιρνω ἄγδρα, ὑπανδρεύομαι).

nudus, a, um, γυμνός.

nullus, a, um, (γεν. nullius), οὐδέσις.

num, ἐπίρρ. ἐρωτ. ἄρα, ἄρά γε, μήπως, εἰ, ἐάν.

numero, 1. ἀριθμῶ. nummus, i. ἀ. νόμισμα, ἀργύριον. nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα. nunquam (καὶ nunquam), ἐπίρρ. οὐδέποτε. nuntio, 1. ἀναγγέλω. nuntio ut ἀγγέλω (διατάσσω) νά... nuntius, ii. ἀ. ἀγγελος, ἀγγελιαφόρος. 2) εἰδησις, ἀγγελία. nusquam, ἐπίρρ. οὐδαμοῦ. nux, nucis, θ. κάρυον. nucibus ludere παιζω καρύδια (εἰδος παιγνίου).

Ο

ob, πρόθ. μετ. αἵτ. διά, ἔνεκκ, ἐξ, πρὸ (μετὰ γεν.). obeo, ii, itum, īre, ἀποθνήσκω. obicio (πρόφ. objicio), iēci, ictum, īre, 3. προβάλλω. ob - iurgo (πρόφ. objurgo), λοιδορῶ, ἐπιπλήττω. oblatus, a, um, ἰδ. offero. ob - lino, lēvi, lītum, īre, 3. (ἐπ-) αλείφω. oblivio, ūnis, θ. λήθη. oblivious, oblītus sum, oblivisci, 3. ἀποθ. ἐπιλανθάνομαι, λησμονῶ. obnoxius, a, um, ὑποκείμενος, ὑποχείριος, ἐκτεθειμένος εἰς. ob - rūo, rūi, ūtum, īre, 3. καταχώνυμι, κατακαλύπτω. ob - sēro, 4. īkēteūw. 2) (παρεν-

θετικῶς =) πρὸς (τῶν) θεῶν! obsēquor, secūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. πείθομαι, ἀκολουθῶ. obses, ūdis, ἀ. καὶ θ. δμηρος. ob - sīdēo, sēdi, sessum, īre, 2. προσκαθημαι, πολιορκῶ. obsidio, ūnis, θ. πολιορκία. obsidionālis, e, πολιορκητικός. obsido, sēdi, sessum, īre, 3. πολιορκῶ. obsisto, obstīti, —, īre, 3. ἀνθίσταμαι, ἐναντιοῦμαι. ob - strēpo, ūi, —, īre, 3. θορυβῶ, καταθορυβῶ. obstupefacio, fēci, factum, īre, 3. ἐκπλήσσω, καταπλήσσω, καταποδῶ. ob - stupesco, pūi, —, īre, 3. μένω ἐμβρόντητος, καταπλήσσομαι. obtrectātor, ūris, ἀ. ὁ διαβάλλων, διαβολεύς. obtrunco, 1. ἀποκόπτω, ἀποκεφαλίζω. obtūli, ἰδ. offero. ob - vēnīo, vēni, ventum, īre, 4. παρουσιάζομαι. somnio obvēnit alicui, δνειρεύεται τις τι, παρουσιάζεται τι εἰς τὸν ὕπνον τινός, βλέπει τις δνειρον. obviam, ἐπίρρ. ἰδ. obvius. (obvius, a, um). obviam esse ἡ obvius sum alicui ἀπαντῶ τινι, συναντῶ τινα. obviam eo alicui ἡ obvius sum alicui πηγαίνω πρὸς ἀπάντησιν (συνάντησίν) τινος. obviam venio

(ἡ exeo, progredior) ἔξερχομαι εἰς ἀπάντησιν (συνάντησίν) τινος.

ob - volvo, volvi, volūtum, ēre, 3.

3. (ἐπι) καλύπτω, περικαλύπτω.

occasio, ōnis, θ. εὐκαιρία.

occāsus, ūs, ἀ. δύσις, αἱ δυσμαῖ.

1. oe - cido, cidi, cāsum, ēre, 3. πίπτω, δύομαι. sol occidens ὁ δύων ἥλιος, ἡ δύσις (τοῦ ἥλιου).

2. oe - cido, cidi, cīsum, ēre, 3. κατακόπτω, φονεύω.

oc - cypo, 1. καταλαμβάνω.

oculus, i, ἀ. δόφθαλμός.

odium, ii, οὐ. μῖσος.

odor, ūris, ἀ. δομή, ἄρωμα.

of - fendo, ndi, nsum, ēre, 3. ἐντυγχάνω, εὑρίσκω, προσκόπτω, προσκρούω, ὑβρίζω, λυπῶ, στενοχωρῶ.

of - fero, obtūli, oblātum, offerre, ἀνώμ. προσφέρω.

officium, ii, οὐ. ἔργον, καθῆκον.

olim, ἐπίρρ. ποτέ, ἡμέραν τινά.

o - mitto, mīsi, missum, ēre, 3. παραλείπω.

omnis, e, πᾶς, ὅλος.

ops, (ἄχρηστ. ἡ δύομ. καὶ δοτ. ἐν.), γεν. opis, αἰτ. opem, θ.

δύναμις, βοήθεια. πληθ. ἴδ. opes.

opes, opum, πληθ. θ. στρατιωτικὴ δυνάμεις.

oppidum, i, οὐ. πόλις.

op - prīmo, pressi, pressum, ēre, 3. καταστρέψω, καταπιέζω κα-

ταβάλλω.

op - pugno, 1. πολιορκῶ.

optimus, a, um, ἄριστος, ὁ καλύτερος (ὑπερθ. τοῦ bonus), ἴδ. melior.

optio, ōnis, θ. ἐκλογή, αἵρεσις.

opto, 1. ἐπιθυμῶ, εὔχομαι.

opus, ēris, οὐ. ἔργον. Πληθ. ορε-

ρα, στρατιωτικὰ ἔργα καὶ ἐπιχειρήσεις (πρὸς ἐκπολιόρκησιν).

opus est mihi aliquā re ἔχω ἀνάγκην τινος (πράγματος).

orātor, ūris, ἀ. ὁρτωρ, πρεσβευτής, ἀπεσταλμένος, (μεσάζων διαπραγματεύσεων).

orbus, a, um, (ἐστερημένος), ὁρόφωνός.

ordo, ūnis, ἀ. τάξις, αἱ τάξεις τοῦ στρατοῦ, σειρά.

orior, ortus sum, ūri, 4. ἀποθ. ἐγείρομαι, ἀνατέλλω, κατάγομαι. sol oriens ὁ ἀνατέλλων ἥλιος, ἡ ἀνατολή.

ornamentum, i, οὐ. κόσμημα, στόλισμα.

ornātus, ūs, ἀ. κόσμος, στολισμός, ἐνδυμασία, στολή.

orno, 1. κόσμω, στολίζω.

oro, 1. παρακαλῶ, ἵκετεύω, ἐπιμόνως ζητῶ.

os, oris, οὐ. στόμα, πρόσωπον.

ostendo, ndi, ntum, ēre, 3. δεικνύω.

ostento, 1. (ἐπι) δεικνύω συγχάκις.

otīsus, a, um, ἀπράγμων, ἀργός.

οτίον, ἵ, οὐ. ἀνεσις, ἀνάπαυσις,
σχολή.

ovans, μτχ. τοῦ ἀχρ. ονο, 1. (ἐκ-
δηλῶ τὴν χαράν μου διὰ κραυγῶν
καὶ σχημάτων), τελῶ τὸν
μικρὸν θρίαμβον, εἶμαι ὑπερή-
φανος.

P

paciscor, pactus sum, pacisci,
3. ἀποθ. συνθήκην ποιοῦμαι, συγ-
θηκολογῶ.

pactus, ἴδ. paciscor καὶ pango.
paene, ἐπίρρ. σχεδόν.

palam, ἐπίρρ. δημοσίᾳ, φανερῶς.
palpēbrae, ārum, πληθ. θ. βλέ-
φαρον, βλέφαρο.

paludamentum, i, οὐ. χλαμὺς
(στρατιωτικὴ τῶν στρατηγῶν
καὶ ἀνωτέρω ἀξιωματικῶν).

pālus, i, ἡ. πάσσαλος, σκόλοψ,
(παλοῦκι).

palus, ūdis, θ. ἔλος, τέλμα.

pando, ndi, passum, ἔρε, 3. λύω.
pango, pepīgi, pactum, ἔρε, 3.
(καθ)ορίζω, συμφωνῶ.

panis, is, ἡ. ἄρτος. panis secun-
darius ἄρτος ὑπομέλας, (ψωμί
δλίγο μαῦρο).

pār, paris, ἶσος, ὅμοιος, τῶν αὐ-
τῶν δυνάμεων, ἰσόπαλος.

parabīlis, e, εὐαπόκτητος, εὔκτη-
τος, εὐπόριστος, εὐώνος.

parco, peperci, —; ἔρε, 3. φεί-

δομαι.

parcus, a, um, φειδωλός, ποιού-
μενος φειδωλὴν χρῆσιν.

pārens, ntis, ἡ. (κυρίως μτχ. τοῦ
pario), πατήρ. Πληθ. paren-
tes, um, ἡ. θ. οἱ γονεῖς (πα-
τήρ καὶ μήτηρ).

pārēo, ἵι, —, ἔρε, 2. ὑπακούω,
πείθομαι.

pārīo, pepēri, partum, ἔρε, 3.
γεννῶ, κτῶμαι, παρασκευάζω.

pariτer, ἐπίρρ. ἔξ ՚σου, ὅμοιως.

pārō, 1. παρασκευάζω.

parricidium, ἵι, οὐ. πατροκτο-
νία.

pars, partis, θ. μέρος, πρόσωπον
(ῥόλος), μερίς, κόμμα (πληθ.).

parum, ἐπίρρ. δλίγον (συγκρ.).
minus, ὑπερθ. minīmē).

parvūlus, a, um, πολὺ μικρός.

Οὐσ. parvūlus, i, ἡ. μικρὸν
παιδίον, τὸ νεογνόν.

parvus, a, um, μικρός.

passim, ἐπίρρ. σποράδην, ἔνθα
καὶ ἔνθα, πανταχοῦ.

pastor, ūris, ἡ. παιμήν.

pater, tris, ἡ. πατήρ. Πληθ. pa-
tres, um, οἱ πατέρικοι, οἱ εὐ-
γενεῖς, οἱ Συγκλητικοί.

paternus, a, um, πατρικός, τοῦ
πατρός.

patiens, ntis, ἐπίθ. (κυρίως μτχ.
τοῦ patior) ὑπομονητικός, καρ-
τερικός.

patior, passus sum, pati, 3. ἀπόθ.
πάσχω, ὑπομένω.

- patriā, ae, θ. πατρίς.
 patricius, a, um, πατρίκιος.
 patrimonium, ii, οὐ. ἡ πατρώα,
 ἡ πατρόθεν (κληρονομηθεῖσα)
 περιουσία, ἡ περιουσία (ἐν
 γένει).
- patrōnus, i, ἀ. συνήγορος, σύνδι-
 κος, ὑπερασπιστής.
- páuci, ae, a, (κατὰ πληθ.) ὀλί-
 γοι, εὐάριθμοι.
- paulatim, ἐπίρρ. κατὰ μικρόν.
- paulo, ἐπίρρ. ὀλίγον, μικρόν. Ιδ.
 post.
- páuper, ēris, πένης, πτωχός, ἐνδεής.
- paupertas, ātis, θ. πενία, πτω-
 χεία, ἔνδεια.
- pavor, ūris, ἀ. φόβος, τρόμος.
- pax, pacis, θ. εἰρήνη.
- peccātum, i, οὐ. ἀμάρτημα,
 σφάλμα.
- pecco, 1. σφάλλομαι, ἀμαρτάνω.
- pecunia, ae, θ. ἀργύριον, χρή-
 ματα.
- pecus, ūris, οὐ. (ἀγέλη κτηνῶν),
 κτήνη, ποίμνια.
- pediculāris, e, φθειρικός, φθει-
 ρογόνος. Ιδ. morbus.
- pel - līcio, lexi, lectum, ēre, 3.
 προσελκύω, δελεάζω.
- pello, pepūli, pulsum, ēre, 3.
 ὁθῶ, ἐκβάλλω, ἐκδιώκω.
- penātes, ium, πληθ. ἀ. πατρῷοι
 θεοί, τοῦ οἴκου θεοί.
- per, πρόθ. μετ' αἰτ. διά, ἀνά, ἐξ
 αἰτίας (χάρις εἰς).
- per - ágro, 1. διέρχομαι, βαί-
- νω, ἀνά...
 per - amoenus, a, um, πάνυ τερ-
 πνός, πολὺ εὐχάριστος.
- per - cello, cūli, culsum, ēre, 3.
 καταβάλλω, ἀνατρέπω, κατα-
 πλήττω.
- per - contor, ātus sum, āri, 1.
 ἀποθ. πυνθάνομαι, (ἐρωτῶ νὰ
 μάθω).
- percussor, ūris, ἀ. φονεύς, δο-
 λοφόνος.
- per - cūtio, ussi, ussum, ēre, 3.
 κτυπῶ, πλήττω, καταβάλλω.
- perditus, a, um, ἀπολωλώς, ἔξω-
 λης, διεφθαρμένος.
- perdo, dīdi, dītum, ēre, 3. δια-
 φθείρω, καταστρέφω.
- per - dūco, xi, ctum, ēre, 3. ἄγω,
 ὀδηγῶ.
- peregrīnus, a um, ξένος, μὴ ἐγ-
 γόριος.
- per - eo, ii, —, īre, ἀπόλλυμαι,
 (χάγομαι).
- per - fīcio, fēci, fectum, ēre, 3.
 κατορθώνω, περαίνω.
- per - fidia, ae, θ. ἀπιστία.
- per - fidus, a, um, ἀπιστος.
- per - fōdīo, ūdi, ossum, ēre, 3.
 διαπερῶ, (δι' αἰγυηροῦ ὀργά-
 νου).
- per - fugio, fūgi, —, ēre, 3. κα-
 ταφεύγω.
- pergo, perrexī, perrectum, ēre,
 3. προχωρῶ, σπεύδω. perge χώ-
 ρει (ἐμπρός, ὑπαγε).
- pericūlum, i, οὐ. κίνδυνος.

- peritia, ae, θ. ἐμπειρία.
- per - mitto, misi, missum, ēre, 3. ἐπιτρέπω.
- perniciēs, ēi, θ. δλεθρος, καταστροφή.
- perniciōsus, a, um, δλέθριος, καταστρεπτικός.
- perpetūd, ἐπίρρ. συνεχῶς, διηνεκές.
- perpetūus, a, um, συνεχής, διαρκής. in perpetuum εἰς τὸ διηνεκές, ισοβίως.
- per - saepe, ἐπίρρ., πάνυ πολλάκις, πολὺ συχνάκις, συχνότατα.
- per - sēquor, cūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. (κατὰ) διώκω.
- per - solvo, solvi, solūtum, ēre, 3. ἀποτίνω, καταβάλλω (πληρώω), ἀποδίδω.
- per - stringo, nxi, etum, ēre, 3. (στρίγγω ισχυρῶς), κατάλαμβάνω.
- per - turbo, 1. διαταράζω.
- per - věnō, vēni, ventum, īre, 4. φθάνω.
- pessimus, a, um, χειρίστος, ἐγκληματικός (τὸ θετικὸν malus).
- peto, īvi (ἢ ii), ītum, ēre, 3. ζητῶ, ταχέως ἔργομαι, σπεύδω εἰς...
- pharētra, ae, θ. φαρέτρα.
- philosōphus, i, ḡ. φιλόσοφος.
- piētas, ātis, θ. εύσέβεια.
- pīla, ae, θ. σφαῖρα.
- pīlus, i, ḡ. θρīz.
- pinguis, e, παχύς.
- piscicūlus, i, ḡ. ἰχθύδιον, μικρὸς ἰχθύς (ψαράκι).
- placēo, ūit, ītum, ēre, 2. ἀρέσκω.
- placet, ūit, ēre, 2. ἀπροσ. δοκεῖ, φαίνεται καλόν.
- placidē, ἐπίρρ. ήσυχως, ήρέμως, πράως.
- plāga, ae, θ. πληγή, τραῦμα, κτύπημα.
- pláusus, us, ḡ. ἐπιδοκυκασίκ, ἐπευφημία, ἐπαινος.
- plebēius (πρόφ. plebejus), a, um, πληγβεῖος.
- plebs, bis, θ. ἡ πληθύς, ὁ πολὺς ὄγλος.
- plerique, pleraequ, plerāque, πλεῖστοι, οἱ πολοί, (ό μεγαλύτερος ἀριθμός).
- plumbum, i, oǚ. μόλυβδος.
- plurīmus, a, um, (ύπερθ. τοῦ multus) πλεῖστος. Πληθ. plurimi, ǒrum, οἱ πλεῖστοι.
- plūs, ἐπίρρ. πλέον, περισσότερον.
- podāgra, ae, θ. ποδάγρα, ἀρθρίτις.
- poena, ae, θ. ποινή.
- pompa, ae, θ. πομπή.
- pondo, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ ἀχρ. pondus, γεν. pondi) ἐπομ. κατὰ λέξιν = (κατὰ) τὸ βάρος. Ός οὐσ. ἄκλ. (συνηθέστερον μὲ ἀριθμητ. κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως libra) = λίτρα (ἢτοι 327, 45 γραμμ., περ. 1/3 τοῦ κιλοῦ).

pondus, ἔρις, οὐ. βάρος.

pōno, posūi, posūtum, ἔρε, 3.
τίθημι, τοποθετῶ, ἴδρυω, θε-
ωρῶ. castra ponere στρατο-
πεδεύω. ob oculos ponere θέ-
τω πρὸ τῶν δρθαλμῶν.

pons, ntis, ἀ. γέφυρα.

pontīfex, īcis, ἀ. ποντίφιος.

populāris, e, τοῦ λαοῦ, δημοτι-
κός, δημοφιλής. οὐσ. populā-
res, iūm, οἱ ἐπιχώριοι.

popūlus, i, ἀ. δῆμος, λαός, ξθνος.

porta, ae, θ. πύλη.

porto, 1. φέρω, κομίζω.

posco, poposci, —, ἔρε, 3. ζη-
τῶ, ἐπιζητῶ.

possum, potūi, posse, δύναμαι.
post, πρόθ. μετ' αἰτ. μετὰ (καὶ
αἰτ.). Ἐπίρρ. paulo post ὀλί-
γον ἐπειτα, ὀλίγον βραδύτερον,
μικρὸν μετὰ ταῦτα.

postēā, ἐπίρρ. ἐπειτα, βραδύτε-
ρον, ἐν τοῖς ἔξης.

postērus, a, um, ὁ ὕστερος, ὁ
μετέπειτα. οὐσ. postēri, ὅrum,
ἀ. οἱ ἐπιγενόμενοι, οἱ ἀπόγο-
νοι. in postērum εἰς τὸ μέλλον.
postis, is, ἀ. παραστάς, σταθμός
(θύρας).

postēri, ὅrum, iδ. posterus.

postquam, σύνδ. ἀφοῦ.

postrēmo, ἐπίρρ. ἐπὶ τέλους, εἰς
τέλος.

postūlo, 1. (ἀπ-)αιτῶ, ζητῶ, ἀξιῶ.

potentia, ae, θ. δύναμις, ισχύς.

potestas, ātis, θ. δύναμις, ἔξου-

σία, ἔδεια.

potior, ītus sum, īri, 4. ἀποθ.
γίνομαι κύριος.

prae, πρόθ. μετὰ ἀφαιρ. πρό,
ἐν συγκρίσει πρός, ὑπὲρ (αἰτ.),
ἔνεκα.

prae - acūtus, a, um, πολὺ ὀξυμ-
μένος, αἰχμηρότατος.

praeħeo, īi, ītum, ἔρε, 2. πα-
ρέχω.

praecceptor, ὄρις, ἀ. διδάσκαλος.

prae - cīdo, cīdi, cīsum, ἔρε, 3.
ἀποτέμνω.

prae - cīno, cecinī, —, ἔρε, 3. προ-
πορεύομαι ἄδων, προάδω.

prae - cīpō, cēpi, ceptum, ἔρε,
3. ἐντέλλομαι, παραγγέλω, δι-
δάσκω.

prae - cīpīto, 1. κρημνίζω.

praeceīpūē, ἐπίρρ. μάλιστα, κυ-
ρίως, κατ' ἔξογήν.

praeceipūs, a, um, κυριώτατος,
(κυριώτερος).

prae - clāre, ἐπίρρ. μάλα λαμπρῶς,
εἰς τὴν ἐντέλειαν.

praeceo, ὄnis, ἀ. κήρυξ.

præda, ae, λεία, λάφυρα.

praeditus, a, um, (μὲ ἀφαιρ.),
κεκτημένος, ἔχων, προικισμένος.

praedo, ὄnis, ἀ. ληστής.

praedor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ.
λεηλατῶ.

praefectus, i, ἀ. προϊστάμενος,
διοικητής.

prae - fēro, tūli, lātūm, ferre,
ἀνώμ. προτιμῶ, προκρίνω.

prae - fīgo, fixi, fixum, ēre, 3.
ἐμπήγνυμι, διαπερῶ.

praemīum ἵ, οὐ. βραβεῖον, ἀ-
μοιβή.

praesens, ntis, ἐπίθ. παρών, εύ-
νοϊκός.

praesidūm, ἵ, οὐ. τμῆμα στρα-
τοῦ, φρουρά, φυλακή, ἐπικου-
ρία, (ἀσφάλεια).

praestans, ntis, ἐπίθ. (κυρ. μτχ.
praesto), προέχων, ὑπερέχων,
ὑπέρτερος, ἀνώτερος.

prae - sto, stīti, stītum, stāre, 1.
προέχω, ὑπερέχω, (ἀνα)δει-
κνύω, προσφέρω, παρέχω.

prae - sum, fūi, esse, εἴμαι πα-
ρών. 2) μετὰ δοτ. = εἴμαι ἀρχη-
γός, προτιταμαι.

praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. ἐκτός,
παρὰ (μετ' αἰτ.).

praeter - ēo, ἵ, ītum, īre, παρέρ-
χομαι, παρατρέχω.

praeteritus, a, um, ἐπίθ. (κυρ.
μτχ. praetereo), παρελθών.

praetor, ὄρις, ἡ. πραίτωρ, στρα-
τηγός.

prae - validus, a, um, λίαν ἴσχυ-
ρός.

prae - vēnio, vēni, ventum, īre, 4.
προηγοῦμαι, ἔρχομαι πρότε-
ρον, προλαμβάνω, προφθάνω.

prae - vīdeo, vīdi, vīsum, ēre,
2. προορῶ, προβλέπω.

pratum, i, οὐ. λειμών (λιβάδι).

pravus, a, um, διεστραμμένος,
φαῦλος.

precōr, cātus sum, āri, 1. ἀ-
ποθ. εὔχομαι, (ζητῶ παρά τι-
νος).

premo, pressi, pressum, ēre, 3.
πιέζω.

pretiōsus, a, um, πολύτιμος.

pretiūm, ἵ, οὐ. ὀμοιβή, τιμή,
ἐξαγόρασμα, λύτρα.

prīmō, καὶ prīmum, ἐπίρρ. (κα-
τά) πρώτον.

prīmus, a, um, (ὑπερθ. τοῦ συγκρ.
prior) πρώτος.

princeps, īpis, πρώτος. 2) ὁ κα-
τέχων τὴν πρώτην θέσιν (τάξιν),
ὁ πρόκριτος.

prior, prius, πρότερος, πρώτος
(ἐκ δύο).

prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.

priusquam, σύνδ. πρὶν ή.

privātus, a, um, ἵδιος, ἵδιωτι-
κός, τοῦ ἵδιώτου.

privō, 1. στερῶ.

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. πρό, ὑπέρ,
ἀντί.

probo, 1. (ἐπι)δοκιμάζω, ἀποδέ-
κομαι, ἔγκρινω.

probūs, a, um, χρηστός, ἔντιμος.

pro - cēdo, cessi, cessum, ēre,
3. προβαίνω, χωρῶ.

procērus, a, um, ὑψηλός.

pro - clāmo, 1. (ἀνα)κραυγάζω,
ἀναφωνῶ.

prod - ēo, ἵ, ītum, īre, προχω-
ρῶ, ἐμφανίζομαι.

proditō, ὄnis, θ. προδοσία.

proditor, ὄris, ἡ. προδότης.

pro - dūco, xi, ctum, ēre, 3. πα-
ρατείνω, μηκύνω.

proelium, ūi, oū. μάχη, συμ-
πλοκή.

pro - fero, tūli, lātum, ferre, ἀνώμ.
παρουσιάζω, κομίζω (ἔξω).

pro - fīcio, fēci, fectum, ēre, 3.
καταρθώνω, προκόπτω, (κεφ-
δίζω).

pro - fīciscor, fectus sum, i, 3.
ἀποθ. πορεύομαι, ἀναγωρῶ,
ἀπέρχομαι.

pro - fūgio, fūgi, —, ēre, 3. κατα-
φεύγω.

pro - fūsus, a um, ἐπίθ. (κυρ.
μτχ. profundor), ἄφθονος, ἀ-
φειδής.

pro - grēdīor, gressus sum, grē-
di, 3. ἀποθ. προχωρῶ, προβαί-
νω, βαδίζω.

pro - hībō, ūi, itum, ēre, 2. ἐμ-
ποδίζω, κωλύω.

pro - ičio (πρόφ. projicio), iēci,
iectum, 3. ῥίπτω (ἐμπρός),
προβάλλω.

pro - lābor, lapsus sum, lābi, 3.
ἀποθ. προοιλισθαίνω, (κατα)-
πίπτω.

pro - mīnēo, ūi, —, ēre, 2. προκύ-
πτω, προέχω.

pro - mitto, mīsi, missum, ēre, 3.
ὑπισχγοῦμαι.

promptus, a, um, ἐπίθ. (κυρ.
μτχ. promo), ἔτοιμος, πρόχει-
ρος, πρόθυμος, δραστήριος.

prope, ἐπίρρ. ἐγγύς, πλησίον, (iδ.

propius καὶ proxime). 2) πρόθ.
μετ' αἰτ. ἐγγύς, πλησίον.

propērē, ἐπίρρ. ἐσπευσμένως, τα-
χέως.

propēro, 1. σπεύδω.

propinquus, a, um, πλησίον ὡν,
συγγενής.

propīor, propīus, συγκρ. ἐπίθ.
ἐγγύτερος, πλησιέστερος.

propīus, ἐπίρρ. συγκρ. ἐγγύτε-
ρον, πλησιέστερον.

pro - pōno, posūi, posītum, ēre,
3. ἀναρτῶ, δημοσιεύω (τοιχο-
κόλλω).

propter, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ (μετ'
αἰτ.), ἔνεκα.

pro - rōgo, 1. παρατείνω.

pro - scribo, scripsi, scriptum,
ēre, 3. προγράφω.

proscriptio, ὅnis, θ. προγραφὴ
(ἡ θέσις ἐκτὸς νόμου).

pro - silīo, lūi, —, īre, 4. ἀναπη-
δῶ (πηδῶ πρὸς τὰ ἐμπρός), ἐκ-
πηδῶ.

pro - sterno, strāvi, strātum, ēre,
3. καταβάλλω.

prosum, ūi, prodesse, ὠφελῶ,
λυσιτελῶ.

pro - vēho, vexi, vectum, ēre,
3. προκομίζω, εἰς τὰ πρόσω
κομίζω. Παθ. provēhor, vec-
tus sum, vēhi, 3. ἀνάγομαι
(ἐκ τοῦ λιμένος).

provinciā, ae, θ. ἐπαρχία.

provocatīo, ὅnis, θ. πρόκλη-
σις.

proximē, ἐπίρρ. (ὑπερθ. τοῦ προ-
ρε), ἐγγύτατα, πολὺ ἐγγύς (πλη-
σίον).

proximus, a, um, ἐγγύτατος,
πλησιέστατος, (ὑπερθ. τοῦ προ-
ριον).

prudentia, ae, θ. σύνεσις, γνῶ-
σις, σοφία.

publīcē, ἐπίρρ. δημοσία, δημοσία
δαπάνη, ἔξόδοις τοῦ κράτους.

publīcus a, um, δημόσιος, τοῦ
δημοσίου, (τοῦ κράτους).

pudor, ὄρις, ἀ. αἰδώς, αἰσχύνη,
ἐντροπή.

puella, ae, θ. ἡ παιᾶς, ἡ παιδί-
σκη.

puer, puëri, ἀ. ὁ παιᾶς.

puerilis, e, παιδικός.

pugio, ὄνις, ἀ. ἐγχειρίδιον, ξι-
φίδιον.

pūgna, ae, θ. μάχη.

pugno, 1. μάχομαι, πολεμῶ.

pugnātum est (ἀπρόσ.) πόλε-
μος ἐγένετο, ἐπολέμησαν.

pulcher, chra, chrumb, ὥραιος.

pulvis, ēris, ἀ. κόνις (σκόνη).

pungo, pupugi, punctum, ἔρε,
3. (ἐπὶ πόνου), κεντῶ, νύσσω
(σουβλίζω).

punīo, īvi, ītum, īre, 4. τιμω-
ρῶ, ἐκδικοῦμαι.

pурgo, 1. καθαρὸν ποιῶ τινὰ τινος.
me purgo ἀπολογοῦμαι.

purpūra, ae, θ. προφύρω, ἡ πορ-
φυᾶ ἐσθῆτα.

pūto, 1. νομίζω.

Q

quadraginta, ἀριθμ. τεσσαρά-
κοντα.

quadrans, ntis, ἀ. μικρὸν νόμι-
σμα, ὁ τετρᾶς, ὁ κυδράντης,
(τὸ τεταρτημόριον ἀσσαρίου).

quadrīmus, a, um, τετραετής.

quadrīngenti, ae, a, τετρακό-
σιοι.

quaero, sīvi, sītum, ēre, 3. ζη-
τῶ. quaero ab aliquo ἐρωτῶ
τινα.

quaestio, ὄνις, θ. ζήτησις, ζή-
τημα, δικαστικὴ ἀνάκρισις, ἐ-
ξέτασις.

quaestor, ὄρις, ἀ. ταμίας.

quaestūra, ae, θ. ταμιεία.

quaestus, ūs, ἀ. χρηματισμός.

quam, ἐπίρρ. 1) ἐρωτ. πόσον 2)
ἀναφ. ὅσον (ἀντίστοιχον τοῦ
tam = τόσον), ὡς, ὅσον τὸ δυ-
νατὸν (μετὰ ὑπερθ. μετὰ τοῦ
possūm ἡ ἀνευ τοῦ possūm).
3) μετὰ συγκρ. ἡ λέξιν ἐκφρά-
ζουσαν ἡ περιέχουσαν σύγκρι-
σιν = ἡ.

quamdiū, ἐπίρρ. καὶ quam diū
ὅσον χρόνον, ἐφ' ὅσον.

quamobrem, ἐπίρρ. (καὶ κεχωρι-
σμένως quam ob rem), διό,
τούτου ἔνεκα, ὅθεν.

quamprīnum, ἐπίρρ. ὡς τάχι-
στα.

quamquam, σύνδ. εἰ καί, ἂν καί,
καίτοι, καίπερ.

quam - vīs, σύνδ. ἀν καὶ, εἰ καὶ.
quando, σύνδ. ὅπότε. quando qui-
dem ἐπειδὴ περ, ἐπειδὴ (ἢ
ἀφοῦ) βεβαίως.

quanquam, iδ. quamquam.

quantus, a, um, ὅσος, ὅπόσος.

qua - propter, ἐπίρρ. τίνος ἔνεκα,
οὗ ἔνεκα, δι' οὐ.

quā - rē, ἐπίρρ. διατί, ὅθεν.

quartus, a, um, τέταρτος.

qua - si, ἐπίρρ. καὶ σύνδ. ὥσπερ,
οἷονει, ὡσεί, ὡσάν.

quater, ἐπίρρ. τετράκις, (τέσσα-
ρας φοράς).

quattūor, ἀριθ. ἐπίθ. ἄκλ. τέσ-
σαρες.

- que, σύνδ. ἐγκλιτ. (πάντοτε μετὰ
λέξιν) τε, καὶ.

questus, ἕη, ἀ. μέμψις, μομφή,
δύσφυμός.

1. qui, quae, quod, ἀντων. (γέν.
εῖνις, δοτ. cui), τίς ; ποῖος ;
ὅς, ὁ ὄποιος.

2. quī (ἀντὶ quo), ἐπίρρ. (κυρ.
ἀρχαιρ. ἀρχαῖα τῆς ἀντ. qui καὶ
quis) πῶς.

quia, σύνδ. ἐπειδὴ, διότι.

quicunque, quaecumque, quod-
cumque, ὅστισδήποτε.

quid, οὐ. (ἐν. τῆς ἐρώτ. ἀντ. quis,
τίς ; τι ; 2) ὡς ἐπίρρ. εἰς τί ;
διατί.

qui - dam, quaedam, quiddam
καὶ ἐπίθ. quoddam, τίς, τι,
(γνωστὸς μὲν ἀλλὰ μὴ ὁητῶς
κατονομάζομενος ὑπὸ τοῦ γρά-

φοντος ἢ λέγοντος).

quidem, ἐπίρρ. βεβαίως. ne...

quidem οὐδέ... βεβαίως.

qui - nam, iδ. quisnam.

quid - nī, ἐπίρρ. διατί δέν, πῶς δέν ;

quiēsco, ἔvi, ἔtum, ἔre, 3. ἡσυ-
χάζω, ἀναπαύομαι.

quiētus, a, um, ἡσυχος, ἡρεμος.

quīn, σύνδ. ὅστις οὐ, ὥστε (νὰ)

μή, ὥστε μὴ (iδ. dubito, du-
bius). 2) μὲ προστακτ. = ἀλ-
λά (δή).

quippe, ἐπίρρ. οὔτε, ἀτε δή, ἐπει-
δή βεβαίως.

qui, quae, quid, τίς ; ποῖος ; 2)
ἀντων. ἀριθ. quis, quae καὶ
qua, quid (μετὰ τὰς λ. si, nisi,
num, nē).

quisnam, quaenam, quodnam
καὶ quidnam, τίς οὖν ; τίς λοι-
πόν ;

quīs - que, quaeque, quidque
(καὶ ἐπίθ. quodque (ἔκαστος,
πάξ τις, πάντες).

quis - quis, —, quicquid ἢ quid-
quid (καὶ ἐπίθ. quodquod),
ὅστισδήποτε.

1. quōd ἐπίρρ. (ἐπὶ κινήσεως) ὅ-
ποι, εἰς ποῖον μέρος, ὅπου.

2. quō, σύνδ. (πρὸ συγχριτ.) ἴνα,
ὅπως. 2) ὅσφ, ὅσον.

quoad, σύνδ. ἔως, ἐφ' ὅσον.

quod, σύνδ. ὅτι, διότι.

quoque, ἐπίρρ. ἐπίσης, καὶ.

quorsum (= quoversum) ἐπίρρ.
πρὸς τι, πρὸς ὅτι.

R

- rapīna, ae, θ. ἀρπαγή.
- rapīo, pūi, ptum, ēre, 3. ἀρπάζω, ἀπάγω.
- rarus, a, um, σπάνιος.
- ratus, iδ. reor.
- re - bello, 1. ἐπαναστατῶ.
- re - cīpīo, cēpi, ceptum, ēre, 3. (ἀνα)λαμβάνω, δέχομαι.
- re - concilīo, 1. διαλλάττω, συμφιλιῶ.
- rectē, ἐπίρρ. δρθῶς, δικαίως.
- recupēro, 1. ἀνακτῶ(μαι), ἀναλαμβάνω.
- re - cūso, 1. ne... ἀρνοῦμαι νά..., δὲν θέλω νά...
- red - do, dīdi, dītum, ēre, 3. ἀποδίδω. salutem ἀνταποδίδω τὸν χαρετισμόν, ἀντιχαρετίζω. litteras ἔγχειρίζω ἐπιστολήν.
- red - ēo, ii, ītum, īre, ἐπανέρχομαι. redeō in gratiam cum aliquo συμφιλοῦμαι πρός τινα. (μτχ. ἐνεστ. rediens, γεν. redeuntis).
- redīmīo, īvī, ītum, īre, 4. στεφάνω.
- red - īmo, īmi, emptum, ēre, 3. ἐξαγοράζω, σώζω ἀντὶ λύτρων.
- red - intēgro, 1. ἀνανεώ.
- redītus, ūs, ḏ. ἐπάνοδος.
- re - dūco, duxi, ductum, ēre, 3. ὄδηγῶ ὀπίσω, ἐπανάγω, ἐπαναφέρω.
- re - fero, rettūli, relātum, referre,
- ἀνώμ. ἄγω, ἀπονέμω, ἀποδίδω, κομίζω, ἐπανακομίζω, ἐπαναφέρω, φέρω (ἐπὶ κοι γεν.). gratiam ἀποδίδω τὴν ὁφειλομένην γάριν.
- regālis, e, βασιλικός.
- regīus, a, um, βασιλικός, τοῦ βασιλέως.
- regno, 1. βασιλεύω.
- regnū, i, oū. βασίλειον, βασιλεία.
- rego, rexī, rectum, ēre, 3. (δ!)-ευθύνω.
- re - gredīor, gressus sum, grēdīt. 3. ἀποθ. ἐπιστρέψω, ἐπανέρχομαι.
- relābor, lapsus sum, i, 3. ἀποθ. ἐπανέρχομαι (εἰς τὴν κοίτην μου), ἐπαναχωρῶ.
- religīo, ònis, θ. (θρησκεία, εὐλόγια), συνείδησις.
- religiōsus, a, um, ἵεροπρεπής.
- relinquo, līqui, lietum, ēre, 3. (ἐγ)καταλείπω.
- reliquiae, ārum, θ. πληθ. τὰ λείψανα.
- reliquo (πρόφ. reliquus), a, um, λοιπός, ὑπόλοιπος.
- remedīum, ii, oū. ὅπι τι χρησιμεύει πρὸς ίασιν, ίαμα, φάρμακον.
- re - mitto, mīsi, missum, ēre, 3. ἀφίημι, καλαράνω, ἀφίνω ἐλεύθερον, ἐλαττώνω, μετριάζω. animū ad otium ἀνεσιν τῇ ψυχῇ (εἰς τὸ πνεῦμα) παρέχω, (παραιτοῦμαι τῶν ἀσχολιῶν μου).

re - mōvēo, mōvi, mōtum, ēre,
 2. ἀπομαχούνω, ἀφαιρῶ, αἴρω.
 remunēror, ātus sum, āri, 1.
 ἀποθ. ἀνταποδίδω, ἀνταμείβω.
 remus, i, ἡ. κώπη.
 re - nōvo, 1. ἀνανεῶ.
 re - nuntio, 1. ἀναγγέλω, ἀνα-
 κηρύττω.
 re - nūo, ūi, —, ēre, 3. ἀνανεύω.
 reor, ratus sum, rēri, 2. ἀποθ.
 λογίζομαι, νομίζω.
 re - pello, pūli, pulsum, ēre, 3.
 ἀποκρούω, ἀπωθῶ.
 re - pendo, ndi, nsum, ēre, 3. ἀν-
 τικαταβάλλω (πληρώνω).
 repentē, ἐπίρρ. αἰφνης, ἔξαίφνης,
 δῆλως ἀπροσδοκήτως.
 re - pērio, reppēri, repertum, īre,
 4. ἀνευρίσκω.
 re - pēto, īvi (καὶ ii), ītum, ēre,
 3. ζητῶ ὀπίσω (ὡς ὀφειλόμενον).
 re - plēo, ēvi, ētum, ēre, 2. πλη-
 ρῶ, (γεμίζω).
 re - porto, 1. ἀποκομίζω.
 re - prehendo, ndi, nsum, ēre, 3.
 φέγω, μέμφομαι.
 re - promitto, mīsi, missum, ēre,
 3. ἀνθυπισχυοῦμαι, εἰς ἀντά-
 λαγμα ὑπισχυοῦμαι.
 repudio, 1. ἀποποιοῦμαι, δὲν δέ-
 χομαι, ἀποκρούω.
 re - pugno, 1. ἀντιμάχομαι, ἀντι-
 δρῶ.
 res, rēi, θ. πρᾶγμα, γεγονός, ὑπό-
 θεσις, περιουσία, κράτος.
 re - scindo, scīdi, scissum, ēre,

3. ἀποκόπτω, ἀκυρῶ.
 re - sēco, secūi, sectum, āre, 1.
 (ἀπο)τέμνω.
 re - sēro, 1. ἀνοίγω.
 re - sisto, restīti, —, ēre, 3. ἀν-
 θίσταμαι, ἐναντιοῦμαι.
 re - spērgo, rsi, rsum, ēre, 3. ἔσι-
 νω, δαντίζω.
 re - spic̄io, spexi, spectum, ēre, 3.
 παρατηρῶ.
 re - spondeo, ndi, nsum, ēre, 2.
 ἀποκρίνομαι, ἀνταποκρίνομαι.
 re - sponsum, i, οὐ. ἀπόκρισις.
 respublika, καὶ res publīca, (γεν.
 rei publicae), θ. πολιτεία.
 re - stitūo, ūi, ūtum, ēre, 3. ἀπο-
 καθίστημι, παλινορθῶ, ἐπαν-
 ορθῶ.
 re - sūmo, sumpsi, sumptum, ēre,
 3. ἀναλαμβάνω. somnum ἀπο-
 κομδῶμαι.
 re - tīnēo, ūi, tentum, ēre, 2. κρα-
 τῶ, ἐμποδίζω.
 re - vertor, rti, καὶ reversus sum,
 rti, 3. ἡμιαποθ., ἐπιστρέφω.
 rex, regis, ἡ. βασιλεύς.
 rhētor, ὄris, ἡ. διδάσκαλος τῆς
 ὥγητορικῆς, ὥγητοροδιδάσκαλος.
 rīdeo, rīsi, rīsum, ēre, 2. γελῶ.
 ripa, ae, θ. ὅχθη, κοίτη, ὑεῦθρον.
 risus, ūs, ἡ. γέλως.
 robustus, a, um, ῥωμακλέος, εὔ-
 ρωστος.
 rogo, 1. ἐρωτῶ, ζητῶ, παρακαλῶ.
 rōgus, i, ἡ. πυρά.
 rostra, ὄrum, οὐ. πληθ. οἱ ἐμβο-

λοι, τὸ ἐν τῇ ἀγιοφῇ βῆμα.
ruina, ae, θ. ἐρείπιον.
ruo, rui, rutum, ēre, 3. ὄρμῳ.
rupes, is, θ. βράχος.
rusticor, 1. ἀποθ. διαμένω ἐν
τῇ ἔξοχῇ.
rusticus, a, um, ἀγροτικός, γε-
ωργικός.

S

sacer, cra, erum, iερός.
sacerdos, ōtis, ἀ. iερεύς.
sacrificium, ū, oύ. iεροτελεστία,
θυσία.
sacrum, i, oύ. τὸ iερόν.
saepē, ἐπίρρ. πολλάκις, συγκρ.
saepiūs, ὑπερθ. saepissimē.
saepio, saepsi, saeptum, īre, 4.
περιφράσσω, ὑπερασπίζω.
saevio, ū, itum, īre, 4. ἀγριαί-
νω, ἀγρίως προσφέρουμαι (συμ-
περιφέρομαι).
saevitia, ae, θ. ἀγριότης, σκλη-
ρότης.
saltem, ἐπίρρ. τούλάχιστον.
saltum, ūs, ἀ. δάσος, νάπη.
salūbris (καὶ salūber), bre, σω-
τήριος.
salus, ūtis, θ. σωτηρία. 2) ὕγεια.
salūto, 1. χαιρετίζω.
salvus, a, um, σῶος, ἀβλαβής.
sanctus, a, um, ἀγνός, καθορός,
ἀδιάφορος, ἐνάρετος.
sanguis, īnis, ἀ. αἷμα.

sapiens, ntis, ἐπίθ. (κυρίως μχτ.
sapio), σοφός.
sapio, ū, —, īre, 3. σωφρονῶ, ἔχω
τὴν ὁρθὴν κρίσιν (τὸν κοινὸν νοῦν).
satelles, itis, ἀ. δορυφόρος, (στρα-
τιῶται περιστοιχοῦντες τὸν
στρατηγόν).
satis, ἐπίρρ. ἀρκούντως, ἐπαρ-
κῶς, καλῶς, (συγκρ. satius,
καλύτερον).
saxum, i, oύ. πέτρα, βράχος, μέ-
γας λίθος.
schola, ae, θ. σχολή, σχολεῖον.
scīo, scīvi, καὶ scīi, scītum, īre,
4. γιγνώσκω, γνωρίζω.
scipio, ūnis, ἀ. σκίπων, σκῆ-
πτρον (βακτηρία).
sciscitor, ātus sum, āri, 1. ἀ-
ποθ. ἐρωτῶ νὰ μάθω.
serība, ae, ἀ. γραφεύς, λογι-
στής.
scribo, psi, ptum, īre, 3. γράφω.
scutum, i, oύ. ἀσπίς.
σὲ καὶ sēsē (αἰτ. καὶ ἀφαιρ. ἐν.
καὶ πληθ. τοῦ sui), ἐσυτοῦ, ἐ-
συτῆς, ἐσυτῶν. sēcum = μεθ'
ἐσυτοῦ, μεθ' ἐσυτῆς, μεθ' ἐσυ-
τῶν.
se - cēdo, cessi, cessum, īre, 3.
ἀπογωρῶ.
se - cerno, crēvi, crētum, īre, 3.
χωρίζω, διαχρίνω.
seco, cūi, ctum, (μτχ. μέλ. seca-
tūrus), āre, 1. τέμνω, κό-
πτω.
secrētō, ἐπίρρ. μυστικῶς, ἐν ἀ-

πορρήτω.
 secundarius, a, um, δευτερεύων.
 'Ιδ. panis.
 secundus, a, um, δεύτερος.
 se - cūris, is, (αἰτ. im, ἀφαιρ. i),
 θ. πέλεκυς.
 sed, σύνδ. ἀλλά.
 sedēcim, δέκα ἔξ.
 sedēo, sēdi, sessum, ēre, 2. κά-
 θημαι.
 sedes, is, θ. ἔδρα, κατοικία.
 sed - itio, ōnis, θ. διχόνια, στά-
 σις.
 sedulitas, ātis, θ. ὑπέρμετρος
 (δουλική, δουλοπρεπής), προθυ-
 μία.
 segnis, e, νωθρός.
 se - libra, ae, θ. ἡμίλιτρον, - ἡμί-
 σια λίτρα. 'Ιδε pondo.
 sella, ae, θ. ἔδρα, δίφρος.
 semet, (ἐκ τοῦ se + ἐγκλιτ.-met)
 αὐτὸς ἐαυτόν, αὐτοὶ ἐαυτούς = se.
 semper, ἐπίρρ. ἀεί, πάντοτε.
 sempiternus, a, um, αἰώνιος,
 παντοτινός.
 senātor, ūris, ἀ. συγκλητικός.
 senātus, ūs, ἀ. σύγκλητος.
 senecta, ae, θ. καὶ senectus, ū-
 tis, θ. γῆρας. ad summam se-
 nectutem μέχρι βαθυτάτου γή-
 ρατος.
 senectus, iδ. senecta.
 senex, senis, ἐπίθ. γέρων. Οὐσ.
 ἀ. ὁ γέρων.
 senior (συγκρ. τοῦ senex), γε-
 ροντότερος, πρεσβύτερος, πρέ-

σβύτης.
 sententia, ae, θ. γνώμη.
 sentio, nsi, nsum, īre, 4. ἐννοῶ,
 κατανοῶ.
 separātim, ἐπίρρ. χωρίς, χωρι-
 στά.
 sepelio, īvi, pultum, īre, 4. θά-
 πτω.
 septem, ἀριθ. ἄκλ. ἐπτά.
 septimus, a, um, ἔβδομος.
 septuagesimus, a, um, ἕβδομη-
 κοστός.
 sepulcrum, i, οὐ. τάφος.
 sepultūra, ae, θ. ταφή, τάφος.
 sequens, ntis, ἐπίθ. (μηχ. τοῦ
 ἀποθ. sēquor), ἐπόμενος, ἀκό-
 λουθος.
 sēquor, cūtus sum, sēqui, 3. ἀ-
 ποθ. ἐπομεῖ, ἀκολουθῶ.
 sermo, ūnis, ἀ. ὅμιλος, λόγος,
 διάλογος.
 seriō, ἐπίρρ. σοβαρῶς, σπου-
 δαίως.
 serta, ūrum, οὐ. πληθ. στέφανος,
 πλέγμα ἔξ ἀνθέων (γιρλάνδα).
 servō, 1. (δια)φυλάττω, τηρῶ.
 servus, i, ἀ. δοῦλος.
 sēsē, iδ. sē.
 sestertiūs, ii, ἀ. σηστέρτιος (νό-
 μισμα).
 seu καὶ sive, σύνδ. εἴτε. sive...
 sive, seu... seu εἴτε... εἴτε.
 sevērus, a, um, αὐστηρός.
 sex, ἄκλ. ἔξ.
 sexaginta, ἄκλ. ἔξήκοντα.
 sextilis, is, (κατὰ παράλειψιν τοῦ

- mensis), ἀ. ὁ ἔκτος ἀπὸ Μαρτίου μὴν (ὁ ὕστερον Αὔγουστος κληθεῖς).
- sextus, a, um, ἔκτος.
- sī, σύνδ. εἰ, ἐάν, ἂν.
- sīc, ἐπίρρ. οὕτω(ς), τοιουτοτρόπως (ἔτσι).
- sica, ae, θ. ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον.
- siccum, i, οὐ. τὸ ξηρόν, ἡ ξηρά.
- sicut καὶ sicūti, ἐπίρρ. ὥς, καθώς.
- significo, 1. δηλῶ, σημαίνω.
- signo, 1. σημειῶ, χαράττω, κόπτω. signatum argentum νόμισμα ἀργυροῦν.
- signum, i, οὐ. σημεῖον, σημαία, ἄγαλμα.
- silentium, ii, οὐ. σιγή, σιωπή.
- similis, e, ὅμοιος.
- similitudo, īnis, θ. ὅμοιότης.
- simul, ἐπίρρ. ἀμα, συγχρόνως, (διὰ μιᾶς).
- simulo, 1. ὑποκρίνομαι, προσποιοῦμαι.
- sin, σύνδ. ἐὰν δέ, ἐὰν τούναντίον.
- sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ, χωρίς.
- singulāris, e, μοναδικός.
- singūli, ae, a; ἐπίθ. πληθ. ἔκαστος, εἰς ἔκαστος, ἀνὰ ἔνα.
- sinister, tra, trum, ἀριστερός.
- sīve, īd. seu.
- soboles, īd. suboles.
- sobrius, a, um, θ. νηφάλιος.
- socer, īri, ἀ. πενθερός.
- sociētas, ātis, θ. ἡ μεταξὺ λαῶν πολιτικὴ ἐπικοινωνία, ἔνωσις,
- πολιτικὴ φιλία (πολιτικαὶ σχέσεις), συμμαχία.
- socius, a, um, σύμμαχος.
- sodālis, e, ἐπαὔρος, φίλος.
- sol, solis, ἀ. ἥλιος.
- solēo, solitus sum, ἦρε, 2. ἥμιαπ., εἴωθα, συνηθίζω.
- solidus, a, um, στερεός, στερρός, μόνιμος.
- solitarius, a, um, ἐρημικός.
- solitudo, īnis, θ. ἐρημία.
- solitus, a, um, εἰωθώς, συνήθης.
- solemnis, e, νενομισμένος, ἑορταστικός, ἐπίσημος, πανηγυρικός.
- solum, ἐπίρρ. μόνον. non solum sed etiam, οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ.
- solus, a, um (γεν. solius, δοτ. soli), μόνος.
- solvo, solvi, solūtum, ἦρε, 3. λύω.
- somnīum, īi, οὐ. ὅνειρον.
- somnus, i, ἀ. ὅπνος.
- sonītus, ūs, ἀ. ἥχος, πάταγος.
- sono, ūi, ītum, īre, 1. (μητ. μέλ. sonatūrus), ἥχη, σαλπίζω, (παιζω).
- sōror, ūris, θ. ἀδελφή.
- sors, sortis, θ. κλῆρος, τύχη.
- spatium, ii, οὐ. διάστημα χρόνου ἡ τόπου.
- species, īi, θ. πρόφασις, πρόσχημα.
- specūlum, i, οὐ. κάτοπτρον.
- spectacūlum, i, οὐ. θέαμψα.
- spectātor, ūris, ἀ. θεατής.

specto, 1. θεῶμαι.

sperno, sprevi, spretum, ἔρε, 3.
καταφρονῶ.

spēs, ei, θ. ἐλπίς.

spiritus, ὄγκος, ἀ. πνεῦμα, ὑπερη-
φάνεια, οἴησις.

spolium, ὥι, οὐ. συνήθ. πληθ.
λάχυρα, σκύλα.

spondēo, spopondi, sponsum,
ἔρε, 2. ἐγγυῶμαι.

sponsus, i, ἀ. μνηστήρ.

sponte, ἐπίρρ. (χωρίως ἀφαιρ.
τοῦ ἀχρήστου spons), ἔκουσίως.

sponte suā, ἀφ' ἔκυτοῦ, ἀφ'
ἔκυτῶν, αὐθορμήτως, ἔκουσίως.

spretus, id. sperno.

statim, ἐπίρρ. παρευθύς, παρα-
χρῆμα.

statio, ὄνις, θ. θέσις, φρουρά.

statua, ae, θ. ἀνδριάς.

statuo, ὥι, ὄγκος, ἔρε, 3. ἰδρύω,
ἀποφασίζω.

statūra, ae, θ. ἀνάστημα.

stimulus, i, ἀ. = clavus, ἥλος.
stipendium, ὥι, οὐ. (στρατιωτικὸς
μισθός), πολεμικὴ ὑπηρεσία.

stipendia facere στρατεύω,
στρατεύομαι.

stolidē, ἐπίρρ. ἡλιθίως.

strāges, is, θ. φθορά, σφαγή,
φόνος.

strepitus, ὄγκος, ἀ. θόρυβος, κρό-
τος χειρῶν, κροῦσις, χειροκρό-
τημα. alarum κροῦσις τῶν
πτερῶν, πλαταγισμός.

strictus, id. stringo.

strīdor, ὄρις, ἀ. σιγμός, τριγμός,
τρισμὸς τοῦ ἐλέφαντος, τὸ
στρηνύζειν.

stringo, nxi, strictum, ἔρε, 3.
gladium ἔλκω (ἐκ τοῦ κολεοῦ)

τὸ ξίφος, γυμνῶ τὸ ξίφος.

studēo, ὥι, —, ἔρε, 2. ἐπιμελοῦ-
μαι, σπουδάζω.

studīose, ἐπίρρ. μετὰ ζήλου, ἐπι-
μελῶς.

studīum, ὥι, οὐ. σπουδή, ζῆλος,
ἀγάπη, μάθησις, προθυμία.

Πληθ. φιλολογία (τὰ ἐλληνικὰ
γράμματα), αἱ μελέται.

stupens, ntis, (ἐπίθ. κυρ. μτχ.
stupo) κατάπληκτος.

stupēo, ὥι, —, ἔρε, 2. μένω κα-
τάπληκτος, ἐκπλήττομαι.

suādēo, ἄσι, ἄσυμ, ἔρε, 2. πεί-
θω, συμβουλεύω.

sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. (ὃνει κι-
νησ.) καὶ μετ' αἰτ. (ἐπὶ κινή-
σεως) ὑπὸ (+ αἰτ.).

sub - dūco, duxi, ductum, ἔρε,
3. ὑπάγω, ὁδηγῶ κρυφά.

sub - iēci, iectum, ἔρε, 3. ὑ-
ποβάλλω.

sub - īgo, īgē, actum, ἔρε, 3. ὑ-
πάγω, ὑποτάσσω.

subītus, a, um, αἰφνίδιος.

sublātus, id. tollo.

subliciūs, a, um, ξύλινος.

subōles, is, θ. (περιληπτ.) ὀπό-
γονοι, ἔκγονοι.

sub - rīdēo, rīsi, rīsum, ἔρε, 2.
ὑπομειδιῶ (χαμογελῶ).

sud - sidium, ii, οὐ. ἐπικουρία.
sub - vēhor, vectus sum, vēhi,

3. ἀποθ. καταπλέω.

successor, ὅris, ἡ. διάδοχος.

sudor, ὅris, ἡ. ιδρώς.

suf - fēro, sustūli, suf - ferre, ἀνώμ.
φέρω, βαστάζω.

suf - fīcio, ēci, ectum, ēre, 3. ἐ-
παρκῶ.

sui, sibi, se, ἀντ. (έν. καὶ πληθ.),
έκαυτοῦ, έκαυτῶν κλπ.

Sullāni, ὅrum, ἡ. οἱ δύοδοι τοῦ
Σύλλα.

sum, fui, esse (μτχ. μ. furūrus),
εἰμί, εῖμαι, εύρισκομαι, ἀνήκω.

summus, a, um, ὕπατος, ὕπέρ-
τατος, ὑψηλότατος.

sumo, sumpsi, sumptum, ēre,
3. λαμβάνω, ἀναλαμβάνω, ἐπι-
χειρῶ.

sumptus, ūs, ἡ. δαπάνη, πολυ-
τέλεια, τὰ μεγάλα ἔξοδα.

supellex, supellecīlis, θ. ἐπιπλα
καὶ σκεύη τῆς οἰκίας, οἰκο-
σκευή.

super, πρόθ. 1) μετ' αἰτ. ὕπέρ,
ἐπί, ἐκτός. 2) μετ' ἀφαιρ. ὕ-
πέρ, περὶ (καὶ γεν.).

superbē, ἐπίρρ. ὕπεροπτικῶς,
ὑπερηφάνως.

superbīa, ae, θ. ὕπεροψία, ὕπερη-
φάνεια.

supēro, 1. νικῶ, ὕπερέχω, κατα-
βάλλω.

super - sum, ūi, esse, περιγίγνο-
μαι, ἐπιξῶ.

super - vēn̄io, vēni, ventum, īre,
4. ἐπέρχομαι.

suppliciter, ἐπίρρ. ἵκε (τευ) πικῶς.

supplicium, ii, οὐ. ποινή, τι-
μωρία.

suprēmus, a, um, (ὑπερθ.) ὕ-
πέρτατος, τελευταῖος.

sus - cīp̄io, cēpi, ceptum, ēre, 3.
ἀναλαμβάνω.

sus - pendo, ndi, nsum, ēre, 3.
ἀναρτῶ, κρατῶ μετέωρον.

su - spīcor, ātus sum, āri, 1.
ἀποθ. ὕποπτεύω (ὕποπτεύ-
ομαι).

suus, a, um, έκαυτοῦ, έκαυτῶν.

sus - tīnēo, nūj, tentum, ēre, 2.
ὕπομένω.

T

tabes, is, θ. μαρασμός, φθίσις.

tabūla, ae, θ. πίναξ γραπτός,
ζωγράφημα.

tabulātum, i, οὐ. σανίδωμα.
tacēo, cūi, cītum, ēre, 2. σιωπῶ,
σιγῶ.

tacītus, a, um, σιωπηλός.

tālis, e, τοιοῦτος.

talus, i, ἡ. ἀστράγαλος.

tam, ἐπίρρ. οὔτω, τόσον. tam...
quam τόσον... ὅσον.

tamen, συνδ. ὅμως.

tandem, ἐπίρρ. τέλος, ἐπὶ τέλους.

tanquam καὶ tamquam, σύνδ. ώς,
καθώς.

tango, tetīgi, tactum, ēre, 3. ἐγ-

- γίζω.
 tantum, ἐπίρρ. μόνον. non tantum... sed etiam οὐ μόνον
 ...ἀλλὰ καὶ.
 tantummodo, ἐπίρρ. μόνον, ἀρ-
 κεῖ μόνον.
 tantus, a, um, τοσοῦτος, τηλι-
 κοῦτος, τόσον μέγας.
 tardo, 1. ἐπιβραδύνω.
 tectum, i, οὐ. στέγη, οίκια.
 telum, i, οὐ. βέλος, δόπλον ἐπιθε-
 τικόν, ἀκόντιον.
 temperarius, a, um, ἀλόγιστος,
 ἀστοχιστος.
 temperantia, ae, θ. σωφροσύνη.
 tempestas, ātis, θ. χρόνος,
 καιρός.
 tempus, ōris, οὐ. χρόνος.
 tendo, tetendi, tentum καὶ ten-
 sum, ἔre, 3. τείνω.
 tenebrisōsus, a, um, σκοτεινός.
 tenēo, nūi, tentum, ἔre, 2. κρα-
 τῶ, κατέχω. iureiurando (ἀ-
 φιέρ.) teneor δεσμεύομαι ἐκ
 τοῦ δόρου.
 tener, ἔra, ἔrum, τρυφερός.
 ter, ἐπίρρ. ἀριθ. τρίς.
 tergum, i, οὐ. νῶτον, τὰ νῶτα.
 post tergum διπισθεν (διπίσω).
 terni, ae, a, ἀριθμ. διανεμ. ἀνά
 τρεῖς, ἀνὰ τρεῖς (έκατέρωθεν).
 terra, ae, θ. γῆ, ξηρά.
 terrēo, ūi, itum, ἔre, 2. κατα-
 πλήττω, τρομάζω τινά.
 terror, ōris, ἀ. τρόμος.
 tertio, ἐπίρρ. τρίτον, ἐκ τρίτου,
- τρίτην φοράν.
 tertium, ἐπίρρ. τὸ τρίτον.
 tertius, a, um, τρίτος.
 theātrum, i, οὐ. θέατρον.
 thesáurus, i, ἀ. θησαυρός.
 tibīcen, īnis, ἀ. αὐλητής.
 timēo, ūi, --, ἔre, 2. φοβοῦμαι.
 tiro, ūnis, ἀ. ἀρχάριος, πρωτό-
 πειρος, νεοστράτευτος.
 tirocinium, ūi, οὐ. ἡ περὶ τὰ
 στρατιωτικὰ ἀπειρία.
 toga, ae, θ. τήβεννα, τήβεννος
 (τὸ ἐθνικὸν τῶν Ρωμαίων ἴμά-
 τιον).
 togatus, a, um, τηβεννοφόρος,
 φορῶν τὴν τήβεννον.
 tolēro, 1. ὑπομένω.
 tollo, sustuli, sublātum, ἔre, 3.
 αἴρω, ἀποκομίζω, παίρω. 2)
 ἀφαιρῶ.
 torquis, is, ἀ. ὁ στρεπτός, τὸ πε-
 ριδέραιον.
 torvus, a, um, βλοσυρός, ἄγριος.
 tot, ἐπίθ. ἄκλ. τοσοῦτοι.
 totidem, ἐπίθ. ἄκλοι τόσοι.
 toties, ἐπίρρ. τοσάκις.
 totus, a, um, (γεν. totius, δοτ.
 toti), πᾶς, δόλος, δόλκληρος.
 trado, īdi, ītum, ἔre, 3. παρα-
 δίδω.
 tra - icio (πρόφ. trajicio), iēci,
 iectum, ἔre, 3. περαιῶ, διαβι-
 βάζω. 2) περῶ, διαβαίνω, δια-
 περαιοῦμαι.
 tra - no (καὶ trans - no), 1. δια-
 νήχομαι, διαπερῶ κολυμβῶν.

- trans, πρόθ. μετ' αἰτ. πέραν.
 trans - ἔο, ἵ (καὶ ἵνι), ītum, īre,
 διαβάνω (περνῶ).
 trans - fēro, tūli, lātum, ferre,
 ἀνώμ. μεταφέρω.
 trans - fīgo, xi, xum, ēre, 3. δια-
 περῶ.
 trans - fōdīo, fōdi, fossum, ēre,
 3. διορύττω, διαπερῶ.
 trans - fūgiō, fūgi, —, ēre, 3. αὐ-
 τομολῶ, (ἀπέρχομαι πρὸς τοὺς
 πολεμίους), ἀποδιδράσκω.
 trans - gredīo, gressus sum,
 grēdi, 3. ἀποθ. διαβάνω, δια-
 περαιοῦμαι (περνῶ).
 trans - silīo, līi (σπαν. līi ή līi),
 īre, 4. ὑπερπηγῶ.
 trans - vēho, vexi, vectum, ēre,
 3. κομίζω, μεταφέρω.
 transversus, a, um, λοξός.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 trēmo, ūi, —, ēre, 3. τρέμω, φο-
 βοῦμαι.
 tremūlus, a, um, τρέμων, ἀστα-
 θῆς.
 trepidatīo, ūnis, θ. ταραχὴ καὶ
 ἀταξία (ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ἐπι-
 χρεμακένου κινδύνου).
 tres, tria (γεν. trium), τρεῖς,
 τρία.
 tribūnal, ālis, οὐ. τὸ (ἐν τῇ ἀγο-
 ρᾷ) βῆμα.
 tribunātus, ūs, ἀ. δημαρχία.
 tribūnus, i, ἀ. (φύλαρχος). tr.
 plebis δήμαρχος. tr. militum
 κινίαρχος (λεγεῶνος).
- tribūo, ūi, ūtum, ēre, 3. ἀπονέ-
 μω, χαρίζω.
 tribūtum, i, οὐ. φόρος, (συν) εισ-
 φορά.
 trigemīni, ūrum, ἀ. πληθ. οἱ
 τριδύμοι.
 triginta, ἄκλ. τριάκοντα.
 tristis, e, θλιβερός, λυπηρός.
 triumphālis, e, τεθριάμβευκώς,
 θριαμβευτής.
 triumpho, 1. κατάγω θρίαμβον,
 θριαμβεύω,
 triumphus, i, ἀ. θρίαμβος.
 trucīdo, 1. ἀποσφάττω.
 truncus, i, ἀ. κορμός, σῶμα.
 trux, ucis, ἄγριος, ἄγριωπός.
 tū, ἀντων. σύ. tune, īd. 3. -ne-
 tuba, ae, θ. σάλπιγξ.
 tubīen, ūnis, ἀ. σκληπιγκτής.
 tuēor, ītus, sum, ēri, 2. ἀποθ
 φυλάττω, ἐπιβλέπω.
 tugurīum, ūi, οὐ. καλύβη .
 tum, ἐπίρρ. τότε (τοὺς χρόνους ἐ-
 κείνους, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην).
 tum... tum... καλ... καλ... ευμ...
 tum τοῦτο μὲν... τοῦτο δέ,
 ἀφ' ἐνδὲ μέν... ἀφ' ἐτέρου
 δέ.
 tunc, ἐπίρρ. τότε.
 tunīca, ae, θ. χιτών.
 turba, ae, θ. σύρβη, σχλος, πλῆ-
 θος.
 turmātim, ἐπίρρ. ἡληδόν.
 turpis, e, αἰσχρός.
 tūs, tūris, οὐ. θυμίαμα.
 tuto, ἐπίρρ. ἀσφυλᾶς.

tutus, a, um, ἀσφαλής, ἀπρόσ-
βλητος.

U

über, ēris, οὐ. μαστός, θηλή.

ubi, ἐπίρρ. ποῦ, ὅπου, ἔνθα. 2)
σύνδ. ώς (εὐθὺς ώς), ἄμα.

ullus, a, um, (γεν. ullius, δοτ.
ulli), τις (ἐν ἀρνητ. ἐννοίᾳ).

ultimus, a, um, ἔσχατος, τελευ-
ταῖος.

ultrā, ἐπίρρ. πέρα, περαιτέρω. 2)
πρόθ. μετ' αἰτ. πέραν. ultra fi-
dem πέρα πίστεως, ἀπίστεύτως.

uměrus, i, ἀ. (καὶ humerus),
ἀ. ὄμος.

umquam (καὶ unquam), ἐπίρρ.
ποτέ, (ἵδια ἐν ἀρνητ. ἡ ἐρωτη-
ματικαῖς προτάσεσι). non un-
quam οὐδέποτε.

unde, ἐπίρρ. (πόθεν ;) ὅθεν.

undēcim, ἀριθ. ἔνδεκα.

unīcus, a, um, μόνος, μοναδικός.

universus, a, um, σύμπας, διά-
κληρος.

unquam, iδ. umquam.

unus, a, um, (γεν. unius, δοτ.

uni), εἰς, μόνος, (εἰς καὶ μόνον).

urbs, urbis, θ. πόλις. 2) ἡ πόλις
Πόμη.

usque, ἐπίρρ. διηγεκῶς, συνεχῶς.
2) μέχρι, ἄχρι. usque eo μέχρι
τοσούτου χρόνου, ἐπὶ τοσοῦτον.
usurpo, 1. χρῶμαι, μεταχειρίζο-

μαι.
usus, ūs, ἀ. χρῆσις, χρεία, ἀ-
νάγκη.

ut (καὶ utī), σύνδ. ἵνα, ὅπως,
ὅστε, (εὐθὺς) ώς. 2) ἐπίρρ. ώς,
καθώς.

uter, utris, ἀ. ἀσκός.

uter, utra, utrum, πότερος, ποῖος
ἐκ τῶν δύο.

uterque, utrāque, utrumque,
έκατερος, καὶ ὁ εἰς καὶ ὁ ἄλλος
χωρὶς (χωρὶςτά), ἀμφότε-
ροι.

1. ὑτί, ἀπρομφ. τοῦ utor.

2. ὕτι, σύνδ. καὶ ἐπίρρ., iδὲ ut.
utilis, e, ὀφέλιμος, χρήσιμος.

ūtīnam ἐπίρρ. εἴθε (μακάρι
νά...).

ūtor, usus sum, uti, 3. ἀποθ.
χρῶμαι, μεταχειρίζομαι.

utpōte, ἐπίρρ. ἀτε δή, καθότι,
καθάπερ, (διὰ τὸν λόγον ὅτι).

utrimque, ἐπίρρ. ἔκατέρωθεν.
utrum, ἐπίρρ. πότερον, ποῖον ἐκ

τῶν δύο, iδ. utor.

uxor, ūris, θ. ἡ σύζυγος.

V

vaco, 1. σχολάζω τινί, σπουδά-
ζω, σπουδὴν ποιοῦμαι, διατρίβω
περί τι.

vacuus, a, um, κενός.

vae, ἐπιφ. οὐαί ! οἴμοι ! φεῦ !

vafer, fra, frum, πανοῦργος.

vagītus, ūs, ἀ. κλαυθμωρισμός.

- valdē, ἐπίρρ. σφόδρα, ὅλως.
 valēo, ūi, —, ēre, 2. εῦ ἔχω, εὔρωστῶ, ὑγιαίνω, ἰσχύω.
 valetūdo, īnis, θ. ὑγεία (καλή ή κακή).
 valīdus, a, um, ἴσχυρός, εὔρωστος.
 vallum, i, oú. (κυρίως τὸ ἐν τάφῳ ἐκσκαπτόμενον χῶμα, ὅπερ ἐσχημάτιζε τὸ ὑψηλότερον σημεῖον αὐτῆς), χαράκωμα, περιχαράκωμα.
 varius, a, um, ποικίλος.
 varix, īcis, ḏ. καὶ θ. κιρσός.
 vastus, a, um, εὐρύς, ἐκτεταμένος.
 vecordia, ae, θ. ἄνοια, ἀφροσύνη.
 vectus, iδ. vevo.
 vegētus, a, um, εὐκίνητος, ζωρός.
 vehicūlum, i, oú. ὅχημα.
 vaho, vexi, vectum, ēre, 3. ὅχω, κομίζω. vehor (in) equo īπενώ, ὅχοῦμαι ἐφ' īππου.
 vel, σύνδ. εἴτε, ή. vel... vel... ή... ή... εἴτε... εἴτε. 2) ἐπίρρ.
 καί, ἀκόμη καί.
 vello, velli ή vulsi, vulsum, ēre, 3. ἀποσπῶ.
 velo, 1. καλύπτω.
 velut καὶ veluti, ἐπίρρ. ὥς, ὥσπερ, καθώς.
 vendītio, ūnis, θ. πώλησις.
 vendo, īdi, ītum, ēre, 3. πωλῶ.
 venēnum, i, oú. δηλητήριον (φαρ-
- μάκι).
 venēror, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. σέβομαι, προσκυνῶ.
 venīa, ae, θ. χάρις, ἀδεια, συγγνώμη.
 vēnīo, vēni, ventum, īre, 4. ἐρχομαι.
 venor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. κυνηγῶ.
 venter, tris, ḏ. κοιλία.
 ventus, i, ḏ. ἄνεμος.
 verbum, i, λέξις, λόγος, φράσις.
 ver, veris, oú. ἔαρ.
 verē, ἐπίρρ. ἀληθῶς, εἰλικρινῶς.
 verecundīa, ae, θ. αἰδώς.
 vereor, ītus sum, īri, 2. ἀποθ. αἰδοῦμαι, εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι.
 verō, σύνδ. ὅμως, δέ. 2) ἐπίρρ.
 τῇ ἀληθείᾳ, πράγματι.
 versor, ātus sum, āri, 1. ἀποθ. ἀναστρέφομαι, ἀσχολοῦμαι.
 vērsus, ūs, ḏ. στίχος.
 vertex, īcis, ḏ. κορυφή.
 verus, a, um, ἀληθής.
 vestibūlum, i, oú. πρόθυρα, προθάλαμος.
 vestis, is, θ. ἐσθής, ἔνδυμα.
 veterāni, ūrum, ḏ. οἱ παλαιοὶ στρατιῶται, οἱ παλαιόμαχοι.
 veto, ūi, ītum, īre, 1. ἀπαγορεύω, (δὲν ἐπιτρέπω νά).
 vicem, iδ. vicis.
 vicīnus, a, um, γείτων, γειτνιάζων, πλησιόχωρος.

vicis, γεν. θηλ. (ἐν χρήσει : ἐν. αἰτ. vicem, ἐν. ἀφαιρ. vice καὶ πληθ. αἰτ. vices, ἀφαιρ. vicibus, ἐναλλαγῇ), καθῆκον. 2) ὡς ἐπίρρ. vice alicuius ἀντί τινος, ἐν μέρει τινός.

victor, ὄρις, ἀ. νικητής.

victoria, ae, θ. νίκη.

vicus, i, ἀ. κώμη, ῥύμη, (στενὴ δόδος).

videlicet, ἐπίρρ. δηλονότι, δηλαδή.

vīdēo, vīdi, vīsum, ēre, 2. ὅρω, βλέπω. videor φαίνομαι, δοκῶ.

vigilantia, ae, θ. ἀγρυπνία.

vigilia, ae, φυλακή νυκτός, νυκτοφυλακία.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, θ. ἐπαύλις, ἐξοχική οἰκία.

vilius (καὶ villicus), i, ἀ. ὁ. ὁ. (τῆς ἐπαύλεως) ἐπιστάτης (συνήθως δοῦλος ἀπελεύθερος).

vincio, nxi, netum, īre, 4. δέω (δένω).

vincio, vīci, victum, ēre, 3. νικῶ.

vinculum, i, οὐ. δεσμός, τὰ δεσμά, ἡ φυλακή, είρκτη.

vindico, 1. (ἀντιποιοῦμαι τινος) 2) aliud, τιμωρῶ τι.

vir, viri, ἀ. ἀνήρ.

vires, ium, θ. πληθ., lđ. vis.

virga, ae, θ. ῥάβδος.

virgo, īnis, θ. παρθένος.

viridis, is, πράσινος, χλωρός, πρόσφατος (φρέσκος).

viritum, ἐπίρρ. κατ' ἀνδρα, καθ'

(ἔνα) ἔκαστον.
virtus, ūtis, θ. ἀρετή, πολεμικὴ ἀρετή, ἀνδρεία, ἀξία.
vis, θ. (αἰτ. vim, ἀφαιρ. vī), βία, δύναμις, ἴσχυς, ἀφθονία (ποσότης), πληθ. vires, ium.
vīso, vīsi, vīsum, ēre, 3. ἐπισκέπτομαι.

vita, ae, θ. ζωή, βίος.

vitium, ii, οὐ. ἐλάττωμα.

vitta, ae, θ. ταινία (πρὸς κόσμησιν τῶν ιερῶν θυμάτων καὶ τῶν βωμῶν).

vitupēro, 1. ψέγω.

vīvo, xi, etum (μτχ. μ. vietūrus), ēre, 3. ζῶ.

vivus, a, um, ζῶν, ἔμψυχος, ζωτανός.

vix, ἐπίρρ. μόλις, δυσκόλως.

vōco, 1. καλῶ, ὀνομάζω.

vōlo, vōlū, —, velle, θέλω, βούλομαι.

vōlo, 1. ἵπταμαι.

voluntariūs, a, um, ἐθελούσιος.

voluntas, ātis, θ. θέλησις, βούλησις, ἐπιθυμία.

voluptas, ātis, θ. ήδονή, εὐγαρίστησις.

vos, πληθ. τοῦ tu.

votum, i, οὐ. εὔχη, ἐπιθυμία, πόθος.

vovēo, vōvi, vōtum, ēre, 2. εὔχομαι (τάξω), ὑπισχυοῦμαι (εἰς θεὸν πανηγυρικῶς).

vox, vocis, θ. φωνή, λόγος.

vulgāris, e, κοινός, τοῦ ὅγλου,

συνήθης. vultur, ūris, ἄ. εἴδος ἀετοῦ, ὁ
 vulnēro, 1. τιτρώσκω, πληγώνω. γύψ.
 vulnus, ēris, οὐ. τραῦμα, πληγή. vultus, ūs, ἄ. ὅψις, πρόσωπον.
 2) = clades.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
Πρόλογος	93
Βιογραφία τοῦ Lhomond	95
I. Romani imperii exordium (1 - 7)	99
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	127 - 132
II. Tullus Hostilius Romanorum rex tertius (8 - 9)	99 - 100
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	133 - 135
III. Iunius Brutus Romanorum consul primus (10)	100 - 101
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	135 - 136
IV. Horatius Cocles (11)	101
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	136 - 137
V. Mucius Scaevola (12)	101 - 102
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	137 - 138
VI. Menenius Agrippa (13)	102
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	138 - 139
VII. Lucius Quinctius Cincinnatus (14 - 15)	103
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	140 - 141
VIII. Marcus Furius Camillus (16 - 18)	103 - 104
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	141 - 145
IX. Titus Manlius Torquatus (19 - 20)	105 - 106
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	145 - 148
X. Publius Decius (21)	106
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	148 - 149
XI. Gaius Fabricius (22 - 23)	106 - 107
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	149 - 152
XII. Marcus Atilius Regulus (24 - 25)	107 - 108
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	152 - 155
XIII. Quintus Fabius Maximus (26)	108 - 109
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	155 - 157
XIV. Lucius Aemilius Paulus et Gaius Terentius Varro (27 - 28)	109 - 110
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	157 - 158
XV. Marcus Claudius Marcellus (29)	110
‘Ἐρμηνευτικαὶ Σημειώσεις	158 - 159

	Σελίς
XVI. Publius Cornelius Scipio Africanus (30 — 35)	110 - 113
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	159 - 166
XVII. Lucius Aemilius Paulus Macedonicus (36 — 37)	113 - 114
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	166 - 169
XVIII. Publius Cornelius Scipio Aemilianus (38 — 40)	114 - 115
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	170 - 172
XIX. Tiberius et Gaius Gracchi (41 — 44)	115 - 117
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	173 - 177
XX. Publius Rutilius Rufus (45)	117
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	177 - 178
XXI. Gaius Marius (46 — 49).	118 - 119
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	178 - 182
XXII. Lucius Cornelius Sulla (50 — 51)	119 - 120
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	182 - 183
XXIII. Lucius Licinius Lucullus (52)	120
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	184
XXIV. Quintus Sertorius (53)	120 - 155
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	184 - 124
XXV. Gnaeus Pompeius Magnus (54 — 55)	121 - 122
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	185 - 186
XXVI. Gaius Iulius Caesar (56 — 57)	122 - 123
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	186 - 188
XXVII. Marcus Porcius Cato Uticensis (58 — 59)	123 - 124
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	188 - 189
XXVIII. Marcus Tullio Cicero (60 — 61)	124 - 125
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	189 - 192
XXIX. Octavianus Caesar Augustus (62 — 64)	125 - 126
‘Ερμηνευτικαὶ Σημειώσεις	192 - 196
Λεξιλόγιον	197 - 252
Πίνακες περιεχομένων	253 - 254

• Επιμελητής ἐκδόσεως Α.Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (ἀπ. ΔΣ. ΟΕΣΒ 1370/25-4-61)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως ἐκάστου ἀντιτύπου.

* Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον.
* Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΑ' / Ζ' 1961 (VI) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 18.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1049/27.4.61

* Εκτύπωσις - Βιβλιοδεσία : 'Α/φοι Γ. ΡΟΔΗ, Κεραμεικοῦ 40 — Αθῆναι

024000029887

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

